LEGE PENTRU MODIFICAREA ŞI COMPLETAREA CODULUI CIVIL, A CODULUI DE PROCEDURĂ CIVILĂ, A LEGII CADASTRULUI ŞI PUBLICITĂŢII IMOBILIARE NR. 7/1996, PRECUM ŞI A ALTOR ACTE NORMATIVE CONEXE

Art.I - Codul civil se modifică şi se completează după cum urmează:

1. **Titlul preliminar – "Despre efectele şi aplicarea legilor în genere" se modifică în „TITLU PRELIMINAR – Despre legea civilă" şi va avea următorul cuprins:**

"TITLU PRELIMINAR
Despre legea civilă

Capitolul I
Dispoziţii generale

Art.1 – Dispoziţiile codului de faţă reglementează, în acord cu Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, cu pactele şi celelalte tratate la care România este parte, raporturile civile, patrimoniale şi personale nepatrimoniale, stabilite între persoanele fizice sau persoanele juridice.

Prezentul cod este alcătuit dintr-un ansamblu de reguli care, în toate domeniile la care se referă textul, spiritul sau obiectul dispoziţiilor sale, stabileşte, în mod expres sau implicit, dreptul comun, de la care se poate deroga numai prin dispoziţii legale speciale.

Art.2. – Dispoziţiile cuprinse în alte legi care reglementează raporturi patrimoniale sau personale nepatrimoniale, cum sunt raporturile comerciale, de muncă, cooperatiste ori de altă natură, se întregesc cu prevederile legii civile, în măsura în care aceste legi nu cuprind dispoziţii contrare şi natura acestor raporturi o permite.

Capitolul II
Aplicarea în timp a legii civile

Art.3. Legea intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României sau la o altă dată ulterioară prevăzută în cuprinsul ei.

Art.4. – Legea nouă nu are putere retroactivă; ea dispune numai pentru viitor.

Astfel, ea nu modifică şi nici nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice anterior constituite, nici condiţiile de stingere a unei situaţii juridice anterior stinse. De asemenea, legea nouă nu modifică şi nici nu desfiinţează efectele deja produse ale unei situaţii juridice stinse sau în curs de desfăşurare.

Actele juridice lovite de nulitate la data intrării în vigoare a legii noi rămân supuse legii vechi, chiar dacă potrivit legii noi ele ar fi deplin valabile.

Art.5 – Legea nouă este aplicabilă situaţiilor juridice în curs de desfăşurare la data intrării sale în vigoare.

Astfel, situaţiile juridice în curs de constituire, modificare sau stingere sunt, în ceea ce priveşte condiţiile de constituire, modificare sau stingere care nu au fost încă realizate, guvernate de legea nouă; de asemenea, legea nouă guvernează, în egală măsură, şi efectele viitoare ale situaţiilor juridice anterior constituite.

Art.5[1] – În cazul situaţiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura şi întinderea drepturilor şi obligaţiilor părţilor, precum şi orice alte efecte contractuale, afară de cazul în care prin legea nouă s-ar dispune altfel.

Cu toate acestea, dispoziţiile legii noi se aplică în ceea ce priveşte modalităţile de exercitare a drepturilor sau de executare a obligaţiilor, precum şi a celor privitoare la transmisiunea, preluarea, transformarea sau, după caz, stingerea acestora.

Art.5[2] – În cazul situaţiilor juridice legale în curs de desfăşurare, de la data intrării în vigoare a legii noi încetează efectele legii vechi, în afară de cazul în care prin legea nouă s-ar dispune altfel.

Art.5[3] – O lege nu este abrogată decât printr-o lege ulterioară ce cuprinde o dispoziţie expresă abrogatoare sau prin incompatibilitatea noilor dispoziţii

cu cele precedente atunci când legea nouă reglementează în întregime materia ce era reglementată de legea anterioară.

În lipsa unei prevederi exprese, dispozițiile unei legi generale nu abrogă dispozițiile unei legi speciale, chiar dacă acestea din urmă sunt contrare.

Art.5[4] – În sensul prezentului capitol, prin situații juridice se înțelege orice raporturi juridice civile împreună cu actele sau faptele juridice generatoare, modificatoare sau extinctive, precum şi starea persoanelor, capacitatea lor civilă, regimul bunurilor şi altele asemenea.

Capitolul III
Aplicarea în spațiu a legii civile

Art.5[5] – Actele normative adoptate de autoritățile centrale se aplică pe întreg teritoriul țării, iar cele adoptate în condițiile legii de autoritățile locale, numai în raza teritorială de activitate a acestora.

Art.5[6] – În cazul raporturilor juridice cu element de extraneitate, determinarea legii civile aplicabile se face, în toate cazurile, ținând seama de normele de drept internațional privat.

Capitolul IV
Interpretarea legii civile

Art.5[7] – În cazurile neprevăzute de lege se aplică dispozițiile privitoare la cazuri asemănătoare, iar în lipsa acestora, principiile generale ale dreptului civil.

Cu toate acestea, este interzis judecătorului să stabilească dispoziții cu caracter normativ prin hotărârile pe care le pronunță în cererile ce îi sunt supuse judecății.

Art.5[8] – Legile care derogă de la vreo dispoziție generală, care restrâng exercițiul unor drepturi civile sau care prevăd sancțiuni civile se aplică numai în cazurile anume arătate.

Art.5[9] – Nu se poate deroga prin convenţii sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau bunele moravuri.

Art.5[10] – Când cineva, împărtăşind credinţa comună, a crezut că o persoană are un anumit drept sau o anumită calitate juridică, instanţa judecătorească, ţinând seama de împrejurări, va putea hotărî că actul încheiat în această eroare, va produce faţă de cel amăgit aceleaşi efecte ca şi când ar fi valabil, afară însă de cazul când desfiinţarea lui nu i-ar pricinui nici o pagubă."

2. Se reintroduce Cartea I – „Despre persoane", cu următorul cuprins:

"CARTEA I
Despre persoane

TITLUL I
Dispoziţii generale

Art.6- Subiectele de drept civil sunt persoanele fizice şi persoanele juridice.

Art.7- Persoana fizică este omul, privit individual, ca titular de drepturi şi de obligaţii civile.

Art.8- Persoana juridică este orice organizaţie care, întrunind condiţiile cerute de lege, este titulară de drepturi şi de obligaţii civile.

Art.9- Drepturile civile ale persoanelor fizice şi ale persoanelor juridice sunt ocrotite şi garantate de lege.

Art.10- Cetăţenii străini şi apatrizii sunt asimilaţi, în condiţiile legii, cu cetăţenii români, în ceea ce priveşte drepturile lor civile.

Asimilarea se aplică în mod corespunzător şi persoanelor juridice străine.

Art.11- Persoanele fizice şi persoanele juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu ordinea publică şi bunele moravuri.

Buna-credinţă se prezumă, cât timp nu se dovedeşte contrariul.

Art.12 – Nici un drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori, după caz, într-o manieră excesivă şi nerezonabilă, contrară bunei-credinţe.

Art.13 - Capacitatea civilă este recunoscută tuturor persoanelor.

Orice persoană are capacitate de folosinţă şi, în afară de cazurile prevăzute de lege, capacitate de exerciţiu.

Art.14 – Rasa, culoarea, naţionalitatea, originea etnică, limba, religia, sexul, opinia, apartenenţa politică, averea, originea socială, gradul de cultură, precum şi orice altă situaţie similară, nu au nici o influenţă asupra capacităţii.

Art.15 – Nimeni nu poate fi îngrădit în capacitatea de folosinţă sau lipsit, în tot sau în parte, de capacitatea de exerciţiu, decât în cazurile şi condiţiile prevăzute expres de lege.

Nimeni nu poate renunţa nici în tot, nici în parte, la capacitatea de folosinţă sau la capacitatea de exerciţiu.

Art.16 - Orice persoană fizică sau persoană juridică este titulară a unui patrimoniu.

Acesta poate face obiectul unei diviziuni sau afectaţiuni, însă numai în condiţiile prevăzute de lege.

TITLUL II
Persoana fizică

CAPITOLUL I
Despre capacitatea civilă a persoanei fizice

SECŢIUNEA I
Capacitatea de folosinţă

Art.17- Capacitatea de folosinţă este aptitudinea de a avea drepturi şi obligaţii civile.

Art.18- Capacitatea de folosință începe la naşterea persoanei şi încetează o dată cu moartea acesteia.

Art.19- Drepturile copilului sunt recunoscute de la concepțiune, însă numai dacă el se naşte viu. Dispozițiile art.345 referitoare la timpul legal al concepțiunii sunt aplicabile.

Art.20– În cazul în care mai multe persoane au murit, fără să se poată stabili, cu toate diligențele făcute, dacă una a supraviețuit alteia, ele sunt socotite că au murit deodată.

SECȚIUNEA II
Capacitatea de exercițiu

Art.21 - Capacitatea de exercițiu este aptitudinea de a încheia singur acte juridice.

Art.22 - Capacitatea de exercițiu deplină începe la data când persoana devine majoră.

Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de 18 ani.

Art.23 - Minorul dobândeşte, prin căsătorie, capacitatea deplină de exercițiu.

În cazul în care căsătoria este anulată, minorul care a fost de bună-credință la încheierea căsătoriei păstrează capacitatea deplină de exercițiu.

Art.24 – Pentru motive temeinice, instanța tutelară poate recunoaşte minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitatea deplină de exercițiu. În acest scop, vor fi ascultați şi părinții sau tutorele minorului, luându-se, când este cazul, şi avizul consiliului de familie.

Art.25 - Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani are capacitatea de exercițiu restrânsă.

Actele juridice ale minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui, iar în cazurile prevăzute de lege, şi cu încuviințarea instanței tutelare. Încuviințarea poate fi dată, cel mai târziu, în momentul încheierii actului.

Cu toate acestea, minorul prevăzut la alin.1, poate face singur acte de conservare, acte de administrare care nu sunt păgubitoare, precum şi acte de dispoziţie de mică valoare, cu caracter curent şi care se execută la data încheierii lor.

Art.26 - Minorul care a împlinit 15 ani poate să încheie singur acte juridice referitoare la munca, la îndeletnicirile artistice sau sportive ori la profesia sa, fără a avea nevoie de încuviinţarea părinţilor sau a tutorelui.

În acest caz, minorul exercită singur drepturile şi execută tot astfel obligaţiile izvorâte din aceste acte şi poate dispune singur de veniturile dobândite.

Art.27- Nu au capacitate de exerciţiu:

a) minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani;

b) interzisul judecătoresc.

Pentru cei care nu au capacitate de exerciţiu, actele juridice se fac de reprezentanţii lor legali, în condiţiile prevăzute de lege.

Cu toate acestea, persoana lipsită de capacitate de exerciţiu poate face singură acte de conservare, precum şi acte de dispoziţie de mică valoare, care au caracter curent şi se execută la momentul încheierii lor.

Art.28 – Actele făcute de persoana lipsită de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă, altele decât cele prevăzute la art.25 alin.3 şi la art.27 alin.3, precum şi actele făcute de tutore fără încuviinţarea instanţei tutelare, atunci când această autorizare este cerută de lege, sunt lovite de nulitate relativă, chiar fără dovedirea unui prejudiciu.

Art.29 – Cel lipsit de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă poate invoca singur, în apărare, incapacitatea sa rezultată din minoritate sau din punerea sub interdicţie judecătorească.

Art.30 – Persoana lipsită de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă nu este obligată la restituire, decât în limita folosului realizat.

SECŢIUNEA III
Declararea judecătorească a morţii

Art.31 – În cazul în care o persoană este dispărută şi există indicii că a încetat din viaţă, ea poate fi declarată moartă prin hotărâre judecătorească, dacă au trecut cel puţin patru ani din ziua primirii ultimelor ştiri din care rezultă că era în viaţă.

Dacă ziua primirii ultimelor ştiri despre cel dispărut nu se poate stabili, termenul prevăzut în alin.1 se socoteşte de la sfârşitul lunii în care s-au primit ultimele ştiri, iar în cazul în care nu se poate stabili nici luna, de la sfârşitul anului calendaristic.

Art.32 – Cel dispărut în împrejurări deosebite, cum sunt inundaţiile, cutremurul, catastrofa de cale ferată ori aeriană, naufragiul, în cursul unor fapte de război sau într-o altă împrejurare asemănătoare, ce îndreptăţeşte a se presupune decesul, poate fi declarat mort, dacă au trecut cel puţin şase luni de la data împrejurării în care a avut loc dispariţia.

Dacă ziua în care a intervenit împrejurarea când a avut loc dispariţia nu poate fi stabilită, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispoziţiile art.31 alin.2.

Art.33 – Dacă încetarea din viaţă este sigură, deşi cadavrul nu poate fi găsit sau identificat, moartea poate fi declarată prin hotărâre judecătorească fără a se aştepta împlinirea vreunui termen de la dispariţie.

Art.34 – Judecarea cererii de declarare a morţii se face potrivit dispoziţiilor Codului de procedură civilă.

Art.35 – Cel declarat mort este socotit că a încetat din viaţă la data la care hotărârea rămasă irevocabilă a stabilit-o ca fiind aceea a morţii. Dacă hotărârea nu arată şi ora morţii, se socoteşte că cel declarat mort a încetat din viaţă în ultima oră a zilei stabilite ca fiind aceea a morţii.

În lipsa unor indicii îndestulătoare, se va stabili că cel declarat mort a încetat din viaţă în ultima oră a celei din urmă zile a termenului prevăzut de art.31 sau art.32, după caz.

Instanţa judecătorească poate rectifica ulterior data morţii stabilită potrivit dispoziţiilor alin.1 şi 2, dacă se dovedeşte că nu a fost posibil ca cel declarat mort să fi murit la acea dată.

Faţă de data prezumată a morţii, stabilită prin hotărâre judecătorească, se vor determina şi moştenitorii legali sau testamentari care au dreptul de a

cere restituirea bunurilor ce au aparţinut autorului lor, în condiţiile art.37 alin.2.

Art.36 – Cel dispărut este socotit a fi în viaţă, dacă nu a intervenit o hotărâre declarativă de moarte rămasă irevocabilă.

Art.37 – Dacă cel declarat mort este în viaţă se poate cere, oricând, anularea hotărârii prin care s-a declarat moartea.

Cel care a fost declarat mort poate cere, după anularea hotărârii declarative de moarte, înapoierea bunurilor sale în natură, iar dacă aceasta nu este cu putinţă, restituirea lor prin echivalent. Cu toate acestea, dobânditorul cu titlu oneros nu este obligat să le înapoieze decât dacă, sub rezerva dispoziţiilor în materie de carte funciară, se va face dovada că la data dobândirii ştia ori trebuia să ştie că persoana declarată moartă este în viaţă.

Hotărârea va fi, oricând, anulată şi în cazul în care se înfăţişează certificatul de deces al celui declarat mort.

Art.38 – Plata făcută moştenitorilor sau legatarilor cu titlu particular ai unei persoane care reapare ulterior hotărârii declarative de moarte este valabilă şi liberatorie, dacă a fost făcută înainte de radierea din din registrul de stare civilă a menţiunii privitoare la deces.

Art.39 – Moştenitorul aparent care află de existenţa persoanei declarate decedată prin hotărâre judecătorească păstrează posesiunea bunurilor şi dobândeşte fructele sau veniturile acestor bunuri, cât timp cel reapărut nu solicită restituirea lor.

CAPITOLUL II
Despre respectul fiinţei umane şi a drepturilor ei inerente

SECŢIUNEA I
Dispoziţii comune

Art.40 – Orice persoană are dreptul la viaţă, la sănătate, la integritate fizică şi psihică, la onoare şi reputaţie, la respectul vieţii sale familiale şi private.

Art.41 – De asemenea, orice persoană are dreptul la nume, la domiciliu, la reşedinţă, precum şi la o anumită stare civilă.

Art.42 - Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăşi, dacă nu încalcă drepturile şi libertăţile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.

SECŢIUNEA II
Dreptul la viaţă, la sănătate şi la integritate al persoanei fizice

Art.43 – Dreptul persoanei la viaţă, la sănătate, precum şi dreptul la integritate fizică şi psihică sunt garantate.

Binele persoanei umane trebuie luat în considerare cu prioritate în raport cu interesul societăţii şi al ştiinţei.

Art.44 - Nimeni nu poate aduce atingere speciei umane.

Este interzisă orice practică eugenică privind organizarea selecţiei persoanelor.

Art.45 - Sunt interzise orice intervenţii asupra caracterelor genetice având ca scop modificarea descendenţei persoanei, sub rezerva celor care privesc prevenirea şi tratamentul maladiilor genetice.

Art.46 - Corpul uman este inviolabil.

Nu se poate aduce atingere integrităţii corpului fiinţei umane, decât în caz de necesitate terapeutică pentru aceasta.

Art.47 - Orice acte care au ca obiect conferirea unei valori patrimoniale corpului uman, elementelor sau produselor sale sunt lovite de nulitate absolută.

Art.48 - Nici o persoană nu poate fi supusă experienţelor, testelor, prelevărilor, tratamentelor sau altor operaţiuni în scop terapeutic sau în scop de cercetare ştiinţifică, decât după ce aceasta şi-a dat consimţământul în mod liber şi în scris şi numai dacă nu i se aduce atingere vieţii sau integrităţii.

Persoana în cauză trebuie să fie în prealabil şi în mod corespunzător informată cu privire la scopul, natura, consecinţele şi riscurile intervenţiei.

Consimţământul poate fi revocat în orice moment, chiar verbal, dacă, după împrejurări, revocarea scrisă nu era cu putinţă.

În aceste cazuri, nu se poate pretinde decât o indemnizaţie care să compenseze pierderile şi constrângerile suferite.

Art.49 – Poate fi luată în considerare voința anterior exprimată de persoana care nu-şi poate da consimțământul la efectuarea unei intervenții terapeutice.

Art.50 - În cazul în care este amenințată viața sau integritatea unei persoane aflate în imposibilitate de a-şi exprima consimțământul în timp util, aceasta poate fi supusă unor tratamente sau operațiuni în scop terapeutic, cu condiția ca ele să fie efectuate în beneficiul său direct.

Cu toate acestea, este interzisă folosirea de tratamente, operațiuni sau tehnici nevalidate sau ale căror consecințe ar fi intolerabile pentru persoana în cauză.

Art.51 - Operațiunile în scop terapeutic asupra minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani sau asupra unei persoane lipsite de discernământ se pot efectua numai cu consimțământul reprezentantului sau ocrotitorului legal. Dispozițiile art.48 alin.2 şi 3 se aplică în mod corespunzător.

Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani poate consimți singur la efectuarea operațiunilor în scop terapeutic. Cu toate acestea, este necesar şi consimțământul părinților sau, după caz, al ocrotitorului legal, dacă intervenția în scop terapeutic prezintă risc pentru sănătatea minorului ori dacă ar putea avea efecte grave sau ireversibile.

Art.52 - Operațiunile în scop de cercetare ştiințifică asupra unui minor sau asupra unei persoane lipsite dc discernământ se pot efectua, în condițiile legii, numai cu consimțământul reprezentantului sau, după caz, al ocrotitorului legal. Dispozițiile art.48 alin.2 şi 3 se aplică în mod corespunzător.

Refuzul minorului împiedică efectuarea acestor operațiuni.

Art.53 - Operațiunile în scop de cercetare ştiințifică pot fi efectuate numai dacă nu există o altă metodă cu efecte comparabile, dacă riscurile pentru persoana în cauză nu sunt disproporționate în raport cu avantajele posibile ale cercetării şi dacă intervenția este acceptabilă din punct de vedere ştiințific şi al eticii medicale.

Art.54 - Operațiunile în scop de cercetare ştiințifică asupra unui minor sau asupra unei persoane lipsite dc discernământ, se pot efectua numai dacă, pe lângă condițiile prevăzute la art.53, rezultatele previzibile sunt de natură fie

să aducă un beneficiu real şi direct sănătăţii sale, fie să contribuie în mod semnificativ şi cu un risc minim pentru persoana în cauză, la dezvoltarea ştiinţei medicale.

Art.55 - Instanţa va putea încuviinţa, la cererea persoanei interesate, efectuarea operaţiunilor în scop terapeutic sau de cercetare ştiinţifică, dacă persoanele al căror consimţământ este cerut de lege sunt în imposibilitate de a-şi exprima voinţa sau refuză în mod nejustificat să-şi dea acordul.

Instanţa va administra orice probă admisă de lege şi va putea asculta membri ai familiei, rude, afini sau alte persoane, ţinând seama de relaţiile personale şi interesul pe care îl manifestă faţă de cel în cauză.

Art.56 - Se interzice prelevarea de organe şi ţesuturi umane de la minori, precum şi de la persoanele lipsite de discernământ, aflate în viaţă, în afara cazurilor prevăzute de lege.

Art.57 – Instanţa poate lua toate măsurile necesare pentru a împiedica sau a face să înceteze orice atingere ilicită adusă integrităţii corpului uman.

SECŢIUNEA III
Dreptul la viaţa familială şi privată

Art.58 - Nimeni nu va putea fi supus vreunor imixtiuni arbitrare sau ilegale în viaţa particulară, viaţa de familie, domiciliul sau corespondenţa sa, nici la atingeri ilegale aduse onoarei sau reputaţiei sale.

Orice persoană are dreptul la propria imagine. În exercitarea acestui drept, ea poate să interzică ori să împiedice reproducerea, în orice mod, a înfăţişării sale fizice.

Art.59- Este interzisă utilizarea, în mod public, a înregistrărilor imaginii sau vocii unei persoane, fără acordul acesteia.

Este, de asemenea, interzisă utilizarea în mod public a corespondenţei, manuscriselor sau altor documente personale, precum şi a informaţiilor din viaţa privată a unei persoane, fără acordul acesteia, dacă sunt de natură să aducă atingere imaginii sale.

Fac excepţie de la prevederile alin.1şi 2 cazurile în care utilizarea este permisă prin lege sau când interesul public o cere.

Art.60 - Pot fi considerate ca atingeri aduse vieții private a unei persoane:

a) interceptarea sau utilizarea intenționată a unei convorbiri private;
b) captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane, dacă aceasta nu se află într-un loc public;
c) ținerea vieții private sub observație, prin orice mijloace, în afară de cazurile prevăzute expres de lege;
d) utilizarea numelui, imaginii, vocii sau asemănării în alt scop decât informarea legitimă a publicului;
e) utilizarea corespondenței, manuscriselor sau a altor documente personale, fără acordul persoanei.

Art.61 – Când materialele au fost puse la dispoziția unei persoane fizice sau persoane juridice care își desfășoară activitatea în domeniul informării publicului chiar de către persoana respectivă, consimțământul pentru utilizarea lor se presupune dat.

Art.62 – Nici o persoană, autoritate sau instituție publică, nu poate întocmi sau deține un dosar privitor la o anumită persoană decât dacă justifică un interes serios și legitim.

Ea nu poate aduna decât acele informații ce corespund scopului pentru care s-a constituit dosarul.

Art.63 – Nimeni nu are dreptul ca, fără acordul persoanei cu privire la care s-a constituit dosarul sau fără autorizarea prevăzută de lege, să comunice date din acel dosar terților și nici să folosească informațiile în alte scopuri decât cele prevăzute în art.62 alin.2.

Art.64 – Persoana care deține un dosar privind o altă persoană nu îi poate interzice acesteia din urmă accesul la dosar decât dacă justifică un interes serios și legitim.

SECȚIUNEA IV
Despre respectul persoanei și după moarte

Art.65 – Persoanei decedate i se datorează respect cu privire la memoria sa, precum și cu privire la corpul său.

Art.66 – Este interzis a se aduce atingere memoriei persoanei decedate, prin cuvinte, gesturi, prin expunere la batjocură, ori prin atribuirea unui defect, a unei boli sau infirmități care, chiar dacă ar fi fost reale, nu ar fi trebuit să fie relevate.

Constituie atingere adusă memoriei unei persoane decedate şi afirmarea sau imputarea în public, prin orice mijloace, a unei fapte determinate privitoare la acea persoană, care, dacă ar fi fost adevărată, ar fi expus acea persoană, în timpul vieții, la o sancțiune penală, administrativă sau disciplinară, ori disprețului public.

Proba veritații celor afirmate sau imputate este admisibilă dacă afirmarea sau imputarea au fost săvârşite pentru apărarea unui interes legitim.

Art.67 – Orice persoană poate determina felul propriilor funeralii şi poate dispune cu privire la corpul său după moarte. În cazul celor lipsiți de capacitate de exercițiu sau al celor cu capacitate de exercițiu restrânsă este necesar şi consimțământul scris al părinților sau, după caz, al tutorelui,

În lipsa dorinței exprese a persoanei decedate, va fi respectată, în ordine, voința soțului, părinților, descendenților, legatarilor universali sau cu titlu universal ori decizia primăriei în a cărei rază teritorială a avut loc decesul.

Art.68 - Prelevarea de țesuturi şi organe umane, în scop medical sau ştiințific, de la persoanele decedate se efectuează în condițiile prevăzute de lege.

CAPITOLUL III
Identificarea persoanei fizice

SECȚIUNEA I
Numele

Art.69 - Orice persoană are dreptul la numele stabilit sau dobândit, potrivit legii.

Art.70 - Numele cuprinde numele de familie şi prenumele.

Art.71 - Numele de familie se dobândeşte prin efectul filiaţiei şi se modifică prin efectul schimbării stării civile, în condiţiile prevăzute de lege.

Prenumele se stabileşte la data înregistrării naşterii, pe baza declaraţiei de naştere şi poate fi alcătuit din cel mult trei vocabule.

Numele de familie şi prenumele copilului găsit, născut din părinţi necunoscuţi, se stabilesc, prin dispoziţia primarului comunei, oraşului, municipiului sau a sectorului municipiului Bucureşti, în a cărui rază teritorială a fost găsit copilul.

Art.72 – Cetăţenii români pot obţine, în condiţiile legii, schimbarea pe cale administrativă a numelui de familie şi a prenumelui sau numai a unuia dintre acestea.

SECŢIUNEA II
Domiciliul şi reşedinţa

Art.73 – Domiciliul persoanei fizice este acolo unde ea îşi are locuinţa statornică sau principală.

Reşedinţa persoanei fizice este acolo unde îşi are locuinţa temporară sau secundară.

Art.74 - Reşedinţa va fi socotită domiciliu când acesta nu este cunoscut.

În lipsă de reşedinţă, persoana fizică este considerată că domiciliază la locul unde ea se găseşte, iar dacă acesta nu se cunoaşte, la locul ultimului domiciliu.

Art.75 – Dovada domiciliului şi a reşedinţei se face cu menţiunile cuprinse în cartea de identitate.

În lipsa acestor menţiuni, stabilirea sau schimbarea domiciliului ori a reşedinţei nu va putea fi opusă altor persoane.

Art.76 - Domiciliul minorului este la părinţii săi sau la acela dintre părinţi la care el locuieşte în mod statornic.

Domiciliul copilului dat în plasament de instanţa judecătorească unei a treia persoane rămâne la părinţii săi, iar în cazul în care aceştia au domicilii separate şi nu se înţeleg la care dintre ei va avea domiciliul copilul, decide instanţa judecătorească.

Instanța judecătorească poate, în mod excepțional şi având în vedere interesul superior al copilului, să stabilească domiciliul acestuia la bunici sau la alte rude ori persoane de încredere, cu consimțământul acestora, ori la o instituție de ocrotire.

Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul dintre părinții săi îl reprezintă ori în cazul în care se află sub tutelă, precum şi domiciliul persoanei puse sub interdicție, este la reprezentantul legal.

Art.77 – Domiciliul copilului aflat în dificultate, în cazurile prevăzute prin legea specială, se află la familia sau la persoanele cărora le-a fost dat în plasament sau încredințat, după caz.

Art.78 - În cazul în care s-a instituit o curatelă asupra bunurilor celui care a dispărut, cel dispărut are domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să-l reprezinte.

Dacă un custode sau un curator a fost numit asupra unor bunuri succesorale, cei chemați la moştenire au domiciliul la custode sau la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să-i reprezinte.

Art.79 – Acela care exercită în mod statornic o activitate profesională sau are una ori mai multe întreprinderi agricole, comerciale sau industriale, va fi socotit că domiciliază şi la locul acelor întreprinderi sau activități, în tot ceea ce priveşte obligațiile patrimoniale ce s-au născut sau urmează a se executa în acel loc.

Art.80 – Părțile unui act juridic pot ca, prin acelaşi act sau printr-un act separat, să aleagă un domiciliu în vederea executării actului sau a exercitării drepturilor născute din actul principal.

Alegerea domiciliului nu se prezumă, ci ea trebuie făcută în scris.

SECȚIUNEA III
Actele de stare civilă

Art.81 - Orice persoană are o anumită stare civilă alcătuită din elementele care o individualizează în raport cu alte persoane, cum ar fi cele privind rudenia, căsătoria, afinitatea şi sexul.

Starea civilă se dovedeşte cu actele întocmite, potrivit legii, în registrele de stare civilă, precum şi cu certificatele de stare civilă eliberate pe baza acestora.

Art.82 – Anularea, modificarea, rectificarea sau completarea actelor de stare civilă, precum şi orice înscrieri făcute pe actele de stare civilă, se pot face numai în temeiul unei hotărâri judecătoreşti irevocabile.

Starea civilă a persoanei nu poate fi modificată numai în baza unei hotărâri de anulare, modificare, rectificare sau completare a unui act de stare civilă, dacă nu a fost formulată şi o acţiune de modificare a stării civile.

Art.83 – Actele de stare civilă sunt înscrisuri autentice şi fac dovada până la înscrierea în fals pentru ceea ce reprezintă constatările personale ale ofiţerului de stare civilă şi, până la proba contrară, pentru celelalte menţiuni.

Hotărârea judecătorească dată cu privire la starea civilă a unei persoane este opozabilă oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul.

Art.84 - Starea civilă se poate dovedi, înaintea instanţei judecătoreşti, prin orice mijloace de probă, dacă:

a) nu au existat registre de stare civilă;
b) registrele de stare civilă s-au pierdut ori au fost distruse, în tot sau în parte;
c) nu este posibilă procurarea din străinătate a certificatului de stare civilă sau a extrasului după actul de stare civilă;
d) întocmirea actului de stare civilă a fost omisă sau, după caz, refuzată.

TITLUL III
Ocrotirea persoanei fizice

CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

Art.85 – Orice măsură de ocrotire a persoanei fizice se stabileşte numai în interesul acesteia.

La luarea unei măsuri de ocrotire, trebuie să se țină seama de posibilitatea persoanei fizice de a-şi exercita drepturile şi de a-şi îndeplini obligațiile cu privire la persoana şi bunurile sale.

Art.86 – Ocrotirea minorului se realizează prin părinți, tutelă, plasament sau încredințare, în condițiile legii.

Ocrotirea majorului are loc prin punerea sub interdicție judecătorească sau prin instituirea curatelei, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Art.87 - Procedurile prevăzute de prezentul cod privind ocrotirea persoanei prin tutelă şi curatelă, sunt de competența judecătorici de la domiciliul acesteia, ca instanță tutelară, şi se realizează prin judecători de tutelă anume desemnați de preşedintele instanței.

Art.88 - Ocrotirea persoanei prin tutelă se realizează de către tutore, desemnat sau numit, în condițiile prezentului cod, precum şi de către consiliul de familie, ca organ consultativ.

Consiliul de familie poate fi constituit de către instanța tutelară numai la cererea persoanelor interesate.

În cazul în care nu se constituie consiliul de familie, atribuțiile acestuia vor fi exercitate de către instanța tutelară în cazurile prevăzute la art. 114, 118 şi 126.

CAPITOLUL II
Despre tutela minorului

SECȚIUNEA I
Despre deschiderea tutelei

Art.89 – Tutela minorului se instituie atunci când ambii părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti, puşi sub interdicție, dispăruți ori declarați morți, când copilul este declarat abandonat prin hotărâre judecătorească irevocabilă sau este lipsit de îngrijirea ambilor părinți, precum şi în cazul în care, la încetarea adopției, instanța hotărăşte că este în interesul minorului instituirea unei tutele.

Art.90 – Au obligaţia ca, în termen de cel mult cinci zile de la data când află de existenţa unui minor lipsit de îngrijire părintească în cazurile prevăzute în art.89, să înştiinţeze instanţa tutelară:

a) persoanele apropiate minorului, precum şi administratorii şi locatarii casei în care locuieşte minorul;

b) serviciul de stare civilă, cu prilejul înregistrării morţii unei persoane, precum şi notarul public, cu prilejul deschiderii unei proceduri succesorale;

c) instanţele judecătoreşti, reprezentanţii Ministerului Public şi ai poliţiei, cu prilejul pronunţării, luării sau executării unei măsuri privative de libertate;

d) organele administraţiei publice locale, instituţiile de ocrotire, precum şi orice altă persoană.

SECŢIUNEA II
Despre tutore

Art.91 – Poate fi tutore o persoană fizică sau soţul şi soţia, împreună, dacă nu se află în vreunul din cazurile de incompatibilitate prevăzute de prezentul cod.

În cazul în care, în situaţia prevăzută la art.89 se află mai mulţi minori, de regulă, se numeşte un singur tutore.

Art.92 –Nu poate fi tutore:

a) minorul, interzisul sau cel pus sub curatelă;

b) cel decăzut din drepturile părinteşti sau declarat incapabil de a fi tutore;

c) cel căruia i s-a restrâns exerciţiul unor drepturi politice sau civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărâre judecătorească, precum şi cel cu rele purtări;

d) cel lipsit, potrivit legii speciale, de dreptul de a alege şi de a fi ales în autorităţile publice sau în funcţii elective publice;

e) cel care, exercitând o tutelă, a fost îndepărtat din aceasta;

f) cel care, din cauza intereselor potrivnice cu ale minorului, nu ar putea îndeplini sarcina tutelei;

g) cel înlăturat prin act autentic sau prin testament de către părintele care exercita singur, în momentul morţii, ocrotirea părintească.

Art.93 – Părintele poate desemna, prin înscris autentic sau prin testament, persoana care urmează a fi numită tutore al copiilor săi.

Desemnarea făcută de părintele care în momentul morţii era decăzut din drepturile părinteşti sau pus sub interdicţie, este lipsită de efecte.

Art.94 – În cazul în care au fost desemnate mai multe persoane ca tutore, fără vreo preferinţă, ori există mai multe rude, afini sau prieteni ai familiei minorului în stare să îndeplinească sarcinile tutelei şi care îşi exprimă dorinţa de a fi tutore, instanţa tutelară va hotărî ţinând seama de condiţiile lor materiale, precum şi de garanţiile morale necesare dezvoltării armonioase a minorului.

Art.95 – Cel chemat la tutelă în conformitate cu dispoziţiile art.93 nu poate fi înlăturat fără acordul său, decât dacă se află în vreunul din cazurile prevăzute la art.92 sau dacă prin numirea sa interesele minorului ar fi primejduite.

Dacă cel chemat la tutelă este numai vremelnic împiedicat în exercitarea atribuţiilor ce i-au fost conferite, instanţa tutelară, după încetarea împiedicării, îl numeşte tutore la cererea sa, dar nu mai târziu de şase luni de la deschiderea tutelei. Până atunci, instanţa desemnează un tutore provizoriu.

După trecerea celor şase luni, dacă persoana desemnată nu a cerut numirea sa ca tutore, cel numit provizoriu tutore rămâne să îndeplinească în continuare sarcinile tutelei.

Art.96 – În lipsa unui tutore desemnat, instanţa tutelară, numeşte ca tutore, dacă motive întemeiate nu se opun, o rudă sau un afin, ori un prieten al familiei minorului, în stare să îndeplinească această sarcină ţinând seama de relaţiile personale, de apropierea domiciliilor, de condiţiile materiale şi de garanţiile morale pe care le prezintă cel chemat la tutelă.

Art.97 – Numirea tutorelui se face de instanţa tutelară în camera de consiliu prin încheiere irevocabilă. Ascultarea minorului care a împlinit 10 ani este obligatorie.

În lipsa unui tutore desemnat, dacă instanţa tutelară a constituit consiliul de familie, numirea tutorelui se face, potrivit alin.1, cu consultarea consiliului de familie.

Încheierea de numire se comunică în scris tutorelui şi se afişează la sediul instanţei tutelare şi la primăria de la domiciliul minorului.

Drepturile şi îndatoririle tutorelui încep de la primirea comunicării.

Între timp, instanţa tutelară poate lua măsuri provizorii cerute de interesele minorului, putând chiar să numească un curator special.

Art.98 – Cel numit tutore, dacă este rudă sau afin până la gradul al IV-lea inclusiv cu minorul, nu poate refuza această sarcină.

Poate refuza sarcina tutelei:

a) cel care are vârsta de 60 de ani împliniţi;

b) femeia însărcinată sau mama unui copil mai mic de opt ani;

c) cel care creşte şi educă doi sau mai mulţi copii;

d) cel care, din cauza bolii, a infirmităţii, a felului îndeletnicirii, a depărtării domiciliului de locul unde se află bunurile minorului sau din alte motive întemeiate, nu ar putea să îndeplinească această sarcină.

Tutorele poate refuza sarcina tutelei în termen de o lună de la comunicarea încheierii prin care a fost numit. Cu toate acestea, până la desemnarea unui alt tutore, acesta este dator să exercite provizoriu atribuţiile de tutore.

Art.99 – Dacă vreuna dintre împrejurările arătate în art.98 se iveşte în timpul tutelei, tutorele poate cere să fie înlocuit. În acest caz, el este obligat să continue exercitarea atribuţiilor până la rezolvarea cererii sale de înlocuire, care se face de urgenţă.

Art.100 – Tutela este o sarcină personală.

Cu toate acestea, instanţa tutelară, cu avizul consiliului de familie poate, ţinând seama de mărimea şi compunerea patrimoniului minorului, să decidă ca gestionarea patrimoniului ori doar a unei părţi a acestuia să fie încredinţată unei persoane fizice sau juridice specializate.

Art.101 – Tutela este o sarcină gratuită.

Cu toate acestea, tutorele poate fi îndreptăţit, pe perioada exercitării sarcinilor tutelei, la o remuneraţie al cărei cuantum va fi stabilit de instanţa tutelară, cu avizul consiliului de familie, ţinând seama de munca depusă în administrarea averii şi de starea materială a minorului şi a tutorelui, dar nu mai mult de 10% din veniturile bunurilor minorului. Instanţa tutelară, cu avizul consiliului de familie, va putea modifica sau suprima această remuneraţie, potrivit împrejurărilor.

SECȚIUNEA III
Consiliul de familie

Art.102 - Consiliul de familie se constituie pentru a supraveghea modul în care tutorele îşi exercită drepturile şi îşi îndeplineşte obligaţiile cu privire la persoana şi bunurile minorului.

Art.103 – Instanţa tutelară poate constitui un consiliu de familie, compus din trei rude sau afini, ţinând seama de gradul de rudenie şi de relaţiile personale cu familia minorului. În lipsă de rude sau afini pot fi numite şi alte persoane care au avut legături de prietenie cu părinţii minorului sau care manifestă interes pentru situaţia acestuia.

Soţul şi soţia nu pot fi, împreună, membri ai aceluiaşi consiliu de familie.

În aceleaşi condiţii, instanţa tutelară numeşte şi doi supleanţi.

Tutorele nu poate fi membru în consiliul de familie.

Art.104 – Dispoziţiile art.92, 98 alin.1 şi alin.2 lit. d), 99 şi 125 se aplică în mod corespunzător şi consiliului de familie.

Art.105 – În afară de cazul prevăzut la art.109, alcătuirea consiliului de familie nu se poate modifica în timpul tutelei, afară numai dacă interesele minorului ar cere o asemenea schimbare sau dacă, prin moartea sau dispariţia unuia dintre membri, completarea ar fi necesară.

Art.106 – În vederea constituirii consiliului de familie, membrii acestuia sunt convocaţi la domiciliul minorului de către instanţa tutelară, din oficiu sau la sesizarea minorului, dacă acesta a împlinit 14 ani, a tutorelui desemnat, a oricăror altor persoane care au cunoştinţă despre situaţia minorului.

Numirea membrilor consiliului de familie se face de către instanţa tutelară pe baza raportului anchetei referitoare la situaţia psiho-socială, precum şi a oricăror altor probe.

Minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat.

Art.107 – Consiliul de familie este convocat cu cel puţin 10 zile înainte de data întrunirii.

Cei convocaţi sunt obligaţi să se prezinte personal. Totuşi, dacă aceasta nu este posibil, ei pot fi reprezentaţi de persoane care sunt rude sau afini cu părinţii minorului, dacă aceste persoane nu sunt desemnate sau convocate în nume propriu, ca membrii ai consiliului de familie. Soţii se pot reprezenta reciproc.

Art.108 – Consiliul de familie dă avize consultative la cererea tutorelui sau a instanţei tutelare şi, în cazurile prevăzute de lege, ia decizii în mod valabil, cu votul majorităţii membrilor săi, fiind prezidat de persoana cea mai înaintată în vârstă.

La luarea deciziilor, minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat; dispoziţiile art.107 alin.2 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Deciziile consiliului de familie vor fi motivate.

Art.109 – Tutorele poate cere instituirea unui nou consiliu, dacă în plângerile formulate potrivit prezentului cod, instanţa a hotărât de cel puţin două ori, în mod irevocabil, împotriva consiliului de familie.

Art.110 – Dacă în cazul prevăzut la art.109, nu este posibilă constituirea unui nou consiliu, ca şi în cazul contrarietăţii de interese dintre minor şi toţi membrii consiliului de familie şi supleanţi, tutorele poate cere instanţei tutelare autorizaţia de a exercita singur tutela.

SECŢIUNEA IV
Despre exercitarea tutelei

§.1 Dispoziţii generale

Art.111 – Tutela se exercită numai în interesul minorului. Tutela se instituie pentru a asigura protecţia copilului, atât în ceea ce priveşte persoana, cât şi bunurile acestuia.

Art.112 – Tutorele are obligaţia de a îngriji de minor.

El este obligat să crească copilul, îngrijind de sănătatea şi dezvoltarea lui fizică, de educarea, învăţătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu însuşirile lui.

Art.113 – În cazul în care tutori sunt doi soţi, aceştia au o responsabilitate comună pentru creşterea şi dezvoltarea copilului, dispoziţiile privind responsabilitatea părintească fiind aplicabile în mod corespunzător.

În cazul în care unul dintre soţi introduce acţiunea de divorţ, instanţa, din oficiu, va înştiinţa instanţa tutelară pentru a dispune cu privire la exercitarea tutelei.

§. 2 Exercitarea tutelei cu privire la persoana copilului

Art.114 - Măsurile privind persoana minorului se iau de către tutore, cu avizul consiliului de familie, cu excepţia măsurilor care au un caracter curent.

Art.115 – Minorul pus sub tutelă are domiciliul la tutore. Numai cu încuviinţarea instanţei tutelare minorul poate avea şi o reşedinţă.

Art.116 – Felul învăţăturii sau al pregătirii profesionale pe care minorul ce nu a împlinit 14 ani o primea la data instituirii tutelei nu poate fi schimbat de acesta, decât cu încuviinţarea instanţei tutelare.

Instanţa tutelară nu poate, împotriva voinţei minorului care a împlinit 14 ani, să schimbe felul învăţăturii acestuia, hotărâtă de părinţi sau pe care minorul o primea la data instituirii tutelei.

Credinţa religioasă în care a fost educat copilul nu se poate schimba decât în cazuri excepţionale, cu încuviinţarea instanţei tutelare.

Art.117 - Instanţa tutelară nu poate hotărî fără ascultarea minorului, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani.

§. 3 Exercitarea tutelei cu privire la bunurile copilului

Art.118 – După numirea tutorelui şi în prezenţa acestuia, membrii consiliului de familie vor verifica la faţa locului toate bunurile minorului, întocmind un inventar, care va fi supus aprobării instanţei tutelare.

Creanţele pe care le au faţă de minor tutorele sau vreunul din membrii consiliului de familie, soţul, o rudă în linie dreaptă ori fraţii sau surorile acestora trebuie declarate, sub sancţiunea de a le pierde, cu prilejul inventarierii şi pot fi plătite numai cu aprobarea instanţei tutelare.

Art.119 – Înainte de încheierea inventarului, tutorele nu poate face, în numele minorului, decât acte de conservare şi acte de administrare ce nu suferă întârziere.

Art.120 – Tutorele are obligaţia de a administra cu bună-credinţă bunurile minorului.

Nu sunt supuse administrării tutorelui bunurile dobândite cu titlu gratuit, dacă testatorul sau donatorul nu a stipulat altfel. Aceste bunuri sunt administrate de curatorul desemnat prin actul de dispoziţie sau numit de către instanţa tutelară.

Art.121 - Tutorele are obligaţia de a reprezenta pe minor în actele civile, dar numai până când acesta împlineşte vârsta de 14 ani.

Art.122 – Tutorele nu poate, în numele minorului, să facă donaţii şi nici să garanteze obligaţia altuia. Fac excepţie darurile obişnuite, potrivite cu starea materială a minorului.

Tutorele nu poate, fără avizul consiliului de familie şi încuviinţarea instanţei tutelare, să facă în mod valabil înstrăinarea, împărţeala, ipotecarea ori, după caz, gajarea bunurilor minorului, renunţarea la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum şi să încheie orice alte acte ce depăşesc dreptul de administrare.

Actele făcute cu încălcarea dispoziţiilor cuprinse în alin.1 şi 2 sunt lovite de nulitate relativă.

Cu toate acestea, tutorele poate înstrăina, fără avizul consiliului de familie şi fără încuviinţarea instanţei tutelare, bunurile supuse pieirii ori stricăciunii, precum şi bunurile devenite nefolositoare pentru minor.

Art.123 – Instanţa tutelară acordă tutorelui încuviinţarea, numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor.

Încuviinţarea se va da pentru fiecare act în parte, stabilindu-se, când este cazul, condiţiile de încheiere a actului.

În caz de vânzare, încuviinţarea va arăta dacă vânzarea se va face prin licitaţie publică, prin bună învoială sau în alt mod.

În toate cazurile, instanţa tutelară poate indica tutorelui modul în care se întrebuinţează sumele de bani obţinute.

Art.124 – Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani încheie actele juridice cu încuviințarea tutorelui sau, după caz, a curatorului.

Dacă actul pe care minorul care a împlinit vârsta de 14 ani urmează să-l încheie face parte dintre acelea pe care tutorele nu le poate face decât cu încuviințarea instanței tutelare şi cu avizul consiliului de familie, va fi necesară atât încuviințarea acesteia, cât şi avizul consiliului de familie.

Minorul nu poate să facă, nici chiar cu încuviințare, donații şi nici să garanteze obligația altuia, în afara cazurilor prevăzute de art.122 alin.1.

Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor alin.1-3 sunt lovite de nulitate relativă.

Art.125 – Este interzisă încheierea de acte juridice între tutore, soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile tutorelui, pe de o parte, şi minor, pe de altă parte.

Oricare dintre aceste persoane poate, însă, cumpăra la licitație publică un bun al minorului, dacă este creditor ipotecar sau gajist, ori dacă se află în coproprietate cu minorul.

Art.126 – Consiliul de familie stabileşte suma anuală necesară pentru întreținerea minorului şi administrarea bunurilor sale şi poate modifica, potrivit împrejurărilor, această sumă.

Cheltuielile necesare pentru întreținerea minorului şi administrarea bunurilor sale se acoperă din veniturile acestuia. În cazul în care veniturile minorului nu sunt îndestulătoare, instanța tutelară va dispune vânzarea bunurilor minorului, prin licitație publică sau prin bună învoială.

Obiectele ce au valoare afectivă pentru familia minorului sau pentru minor nu vor fi vândute decât în mod excepțional.

Art.127 – Sumele de bani care întrec nevoile întreținerii minorului şi ale administrării bunurilor sale, precum şi titlurile de valoare, se depun, pe numele minorului, la Casa de Economii şi Consemnațiuni, de unde nu pot fi ridicate decât cu încuviințarea instanței tutelare.

Tutorele poate depune şi sumele necesare întreținerii, tot pe numele minorului. Acestea se trec într-un cont separat şi pot fi ridicate de tutore, fără încuviințarea prevăzută în alin.1.

Art.128 – Ori de câte ori între tutore şi minor se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, instanţa tutelară va numi un curator special.

De asemenea, dacă din cauza bolii sau din alte motive, tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele minorului pe care îl reprezintă sau ale cărui acte le încuviinţează, instanţa tutelară va numi un curator special.

SECŢIUNEA V
Despre controlul exercitării tutelei

Art.129 – Instanţa tutelară va efectua un control efectiv şi continuu asupra modului în care tutorele şi consiliul de familie îşi îndeplinesc atribuţiile cu privire la minor şi bunurile acestuia.

Pentru înlesnirea controlului, instanţa tutelară va putea cere colaborarea autorităţilor administraţiei publice sau a instituţiilor de ocrotire, după caz.

Art.130 – Tutorele este dator să prezinte anual instanţei tutelare o dare de seamă despre modul cum s-a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

Darea de seamă se va prezenta instanţei tutelare în termen de 30 de zile de la sfârşitul anului calendaristic.

Dacă averea minorului este de mică însemnătate, instanţa tutelară poate să încuviinţeze ca darea de seamă privind administrarea bunurilor minorului să se facă pe termene mai lungi, care nu vor depăşi însă trei ani.

În afară de darea de seamă anuală, tutorele este obligat, la cererea instanţei tutelare, să dea oricând dări de seamă despre felul cum s-a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

Art.131– Instanţa tutelară va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului şi la cheltuielile făcute cu întreţinerea acestuia şi cu administrarea bunurilor sale şi, dacă sunt corect întocmite şi corespund realităţii, va da descărcare tutorelui.

Art.132 – Dispensa de a da socoteli, acordată de părinţi sau de către o persoană care ar fi făcut minorului o liberalitate sub această condiţie, este lovită de nulitate absolută.

Art.133 – Instanța tutelară poate hotărî, din oficiu sau la cererea consiliului de familie, ca tutorele să dea garanții reale sau personale dacă interesele minorului cer o astfel de măsură; ea stabileşte potrivit cu împrejurările felul şi întinderea garanțiilor.

Art.134 – Minorul, consiliul de familie, precum şi toți cei prevăzuți în art.90, pot face plângere la instanța tutelară cu privire la actele sau faptele tutorelui păgubitoare pentru minor.

Tutorele va fi îndepărtat dacă săvârşeşte un abuz, o neglijență gravă sau fapte care-l fac nevrednic de a fi tutore, precum şi dacă nu îşi îndeplineşte mulțumitor sarcina.

SECȚIUNEA VI
Încetarea tutelei

Art.135– Tutela încetează în cazul în care nu se mai menține situația care a dus la instituirea tutelei, precum şi în cazul morții minorului.

Funcția tutorelui încetează prin moartea tutorelui, prin îndepărtarea acestuia de la sarcina tutelei sau prin înlocuirea sa.

Art.136 – În cazul morții tutorelui, moştenitorii săi au obligația de a înştiința instanța tutelară.

Până la numirea unui nou tutore, ei vor prelua sarcinile tutelei. Dacă sunt mai mulți moştenitori, ei pot desemna, prin procură specială, pe unul dintre ei, să îndeplinească în mod provizoriu sarcinile tutelei.

Art.137 – Până la intrarea în funcțiune a noului tutore, instanța tutelară poate numi un curator special.

Art.138 – La încetarea tutelei, tutorele este dator ca, în termen de cel mult 30 de zile, să prezinte instanței tutelare o dare de seamă generală. El are aceeaşi îndatorire şi în caz de îndepărtare din tutelă.

Bunurile care au fost în administrarea tutorelui vor fi predate, după caz, fostului minor, moştenitorilor acestuia sau noului tutore.

Art.139 – După predarea bunurilor, verificarea socotelilor şi aprobarea lor, instanța tutelară va da tutorelui descărcare de gestiunea sa.

Chiar dacă instanţa tutelară a dat tutorelui descărcare de gestiune, acesta răspunde pentru paguba pricinuită prin culpa sa.

Tutorele care înlocuieşte un alt tutore are obligaţia să ceară acestuia repararea pagubelor pe care le-a pricinuit minorului prin culpa sa.

Art.140 – În cazul refuzului de a lua în primire sarcinile tutelei, tutorele poate fi sancţionat de către instanţa tutelară, prin încheiere executorie, cu amendă civilă, în folosul statului, între 100.000 lei şi 500.000 lei. Amenda poate fi repetată de cel mult trei ori, la interval de câte 7 zile.

De asemenea, dacă tutorele, prin culpa sa, îndeplineşte defectuos sarcinile tutelei, va putea fi obligat la plata unei amenzi civile, în folosul statului, între 500.000 lei şi 2.000.000 lei.

CAPITOLUL III
Ocrotirea interzisului judecătoresc
(Interdicţia judecătorească)

Art.141 – Persoana care nu are discernământul necesar pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienaţiei mintale ori debilităţii mintale, va fi pusă sub interdicţie.

Pot fi puşi sub interdicţie şi minorii cu capacitate de exerciţiu restrânsă.

Art.142 – Interdicţia poate fi cerută de instanţa tutelară, precum şi de cei prevăzuţi în art.90.

Art.143 – În caz de nevoie şi până la rezolvarea cererii de punere sub interdicţie, instanţa tutelară va putea numi un curator special pentru îngrijirea persoanei şi reprezentarea celui a cărui interdicţie a fost cerută, precum şi pentru administrarea bunurilor.

Art.144 – Judecarea cererii de punere sub interdicţie se va face potrivit dispoziţiilor Codului de procedură civilă.

Art.145 – Interdicţia îşi produce efectele de la data când hotărârea judecătorească a rămas irevocabilă.

Cu toate acestea, lipsa de capacitate a celui interzis nu va putea fi opusă unei terţe persoane decât de la data îndeplinirii formalităţilor de

publicitate prevăzute de Codul de procedură civilă, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut punerea sub interdicție pe altă cale.

Art.146 – Hotărârea de punere sub interdicție va fi comunicată, în condițiile legii, instanței tutelare, care va desemna de îndată un tutore pentru ocrotirea celui pus sub interdicție.

Regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se aplică şi în cazul tutelei celui pus sub interdicție, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Art.147 – Actele juridice făcute de persoana pusă sub interdicție, altele decât cele prevăzute de art.27 alin.3, sunt lovite de nulitate relativă, chiar dacă la data încheierii lor aceasta ar fi lucrat cu discernământ.

Art.148 – Tutorele celui pus sub interdicție este în drept să ceară înlocuirea sa după trei ani de la numire.

Art.149 –Tutorele este dator să îngrijească de cel pus sub interdicție, spre a-i grăbi vindecarea şi a-i îmbunătăți condițiile de viață; în acest scop, se vor întrebuința veniturile şi, la nevoie, toate bunurile celui pus sub interdicție.

Instanța tutelară, luând avizul consiliului de familie şi consultând un medic de specialitate, va hotărî, ținând seama de împrejurări, dacă cel pus sub interdicție va fi îngrijit la locuința lui sau într-o instituție sanitară.

Când interzisul este căsătorit, va fi ascultat şi soțul acestuia.

Art.150 – Interzisul şi descendenții acestuia vor putea fi gratificați sau înzestrați de către tutore cu avizul consiliului de familie şi cu încuviințarea instanței tutelare, fără însă să se poată da scutire de raport.

Art.151 – Minorul care, la data punerii sub interdicție, se afla sub ocrotirea părinților, va rămâne sub această ocrotire până la data când devine major, fără a i se numi un tutore. Dispozițiile art.149 sunt aplicabile şi situației prevăzute în prezentul alineat.

Dacă la data când minorul devine major el se află încă sub interdicție, instanța tutelară va numi un tutore.

În cazul în care, la data punerii sub interdicție, minorul se afla sub tutelă, instanța tutelară va hotărî dacă fostul tutore al minorului păstrează sarcina tutelei sau va numi un nou tutore.

Art.152 – Dacă au încetat cauzele care au provocat interdicţia, instanţa judecătorească va pronunţa ridicarea ei.

Cererea se va putea face de cel pus sub interdicţie, de tutore, precum şi de toţi cei prevăzuţi în art.90.

Hotărârea care pronunţă ridicarea interdicţiei îşi produce efectele de la data când a rămas irevocabilă.

Cu toate acestea, încetarea dreptului de reprezentare al tutorelui nu va putea fi opusă decât în condiţiile art.145 alin.2, care se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL IV
Despre curatela persoanei fizice

Art.153 – În afară de cazurile prevăzute de lege, instanţa tutelară poate institui curatela:

a) dacă, din cauza bătrâneţii, a bolii sau a unei infirmităţi fizice, o persoană, deşi capabilă, nu poate, personal, să-şi administreze bunurile sau să-şi apere interesele în condiţii mulţumitoare şi, din motive temeinice, nu-şi poate numi un reprezentant;

b) dacă din cauza bolii sau din alte motive o persoană, deşi capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare;

c) dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar general;

d) dacă o persoană a dispărut fără a se avea ştiri despre ea şi nu a lăsat un mandatar general.

Art.154 – Instanţa tutelară competentă este:

a) în cazul prevăzut la art.153 lit.a), instanţa de la domiciliul persoanei reprezentate;
b) în cazul prevăzut la art.153 lit.b), fie instanţa de la domiciliul persoanei reprezentate, fie instanţa de la locul unde trebuie luate măsurile urgente;
c) în cazurile prevăzute la art.153 lit.c) sau d), instanţa de la ultimul domiciliu din ţară al celui lipsă ori al celui dispărut.

Art.155 – Poate fi numit curator orice persoană în măsură să îndeplinească această sarcină.

Art.156 – În cazurile prevăzute la art.153, instituirea curatelei nu aduce nici o atingere capacității celui pe care curatorul îl reprezintă.

Art.157 – Curatela se poate institui la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a soțului său, a rudelor sau a celor arătați în art.90. Instanța tutelară poate institui curatela şi din oficiu.

Curatela nu se poate institui decât cu consimțământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimțământul nu poate fi dat.

Numirea curatorului se face de instanța tutelară, printr-o încheiere care se comunică în scris curatorului şi se afişează la sediul instanței tutelare, precum şi la primăria de la domiciliul celui reprezentat.

Art.158 – În cazurile în care se instituie curatela, se aplică regulile de la mandat.

Instanța tutelară poate da instrucțiuni curatorului, în locul celui reprezentat, în toate cazurile în care acesta din urmă nu este în măsură să o facă.

Art.159 – Curatorul este în drept să ceară înlocuirea sa după trei ani de la numire.

Art.160 – Dacă au încetat cauzele care au provocat instituirea curatelei, aceasta va fi ridicată de instanța tutelară la cererea curatorului, a celui reprezentat, a oricăruia dintre cei prevăzuți în art.90 ori din oficiu.

Art.161 – Dispozițiile prezentului capitol se aplică şi curatorului special prevăzut de art.97 alin.5, 128, 137 şi 143.

TITLUL IV
Persoana juridică

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Art.162 – Persoanele juridice sunt de drept public sau de drept privat.

Art.163 – Persoanele juridice de drept privat se pot constitui, în mod liber, într-una din formele prevăzute de lege.

Art.164 – Persoanele juridice de drept public se înființează, de regulă, prin lege, iar, în cazurile anume prevăzute, prin acte ale autorităților administrației publice centrale sau locale.

Prin derogare de la prevederile alin.1, persoanele juridice de drept public se pot înființa și altfel, în cazurile anume prevăzute de lege.

Art.165 – Sunt, în condițiile legii, persoane juridice:

a) statul și unitățile sale administrativ-teritoriale;
b) Parlamentul;
c) Președinția României și autoritățile administrației publice centrale;
d) instanțele judecătorești;
e) autoritățile administrative autonome;
f) consiliile locale și județene;
g) instituțiile de stat și cele ale autorităților administrației publice locale;
h) partidele și alianțele politice;
i) sindicatele și alte organizații ale acestora;
j) asociațiile și fundațiile;
k) cultele religioase;
l) cooperativele și uniunile acestora;
m) societățile civile, agricole și comerciale;
n) regiile autonome;
o) orice altă organizație sau grupare de persoane care are o organizare de sine stătătoare și un patrimoniu propriu, afectat realizării unui anume scop, în acord cu interesul general.

Art.166 – Persoana juridică legal înființată se supune dispozițiilor aplicabile categoriei din care face parte, precum și celor cuprinse în prezentul cod, dacă prin lege nu se prevede altfel.

CAPITOLUL II
Înființarea persoanei juridice

Art.167 – Persoana juridică se înființează:

a) în temeiul actului de înființare al organului competent, în cazul autorităților și al instituțiilor publice, al unităților administrativ-teritoriale, precum și al agenților economici care se constituie de către stat sau de către unitățile administrativ-teritoriale. În toate cazurile, actul de înființare trebuie să prevadă în mod expres dacă autoritatea publică sau instituția publică este persoană juridică;
b) în temeiul actului de înființare al celor care o constituie, autorizat, în condițiile legii;
c) în orice alt mod prevăzut de lege.

Dacă prin lege nu se dispune altfel, prin act de înființare se înțelege actul de constituire a persoanei juridice și, după caz, statutul acesteia.

Art.168 – Persoanele juridice sunt supuse înregistrării, dacă legile care le sunt aplicabile reglementează această înregistrare.

Prin înregistrare se înțelege înscrierea, înmatricularea sau, după caz, orice altă formalitate de publicitate prevăzută de lege.

Art.169 – Persoana juridică se înființează pe durată nedeterminată dacă prin lege, actul de constituire sau statut nu se prevede altfel.

CAPITOLUL III
Capacitatea civilă a persoanei juridice

SECȚIUNEA I
Despre capacitatea de folosință a persoanei juridice

Art.170 - Persoanele juridice care sunt supuse înregistrării pot avea drepturi și obligații de la data înregistrării lor.

Celelalte persoane juridice pot avea drepturi și obligații, după caz, potrivit art.167, de la data actului de înființare, de la data autorizării constituirii lor sau de la data îndeplinirii oricărei alte cerințe prevăzute de lege.

Cu toate acestea, persoanele juridice arătate la alin.1 pot, chiar de la data actului de înființare, să dobândească drepturi și să-și asume obligații, însă numai în măsura necesară pentru ca persoana juridică să ia ființă în mod valabil.

Art.171 – Persoana juridică poate avea orice drepturi şi obligaţii civile, afară de acelea care, prin natura lor sau în temeiul legii, nu pot aparţine decât persoanei fizice.

Cu toate acestea, persoanele juridice cu scop nepatrimonial nu pot avea decât acele drepturi şi obligaţii civile care sunt necesare pentru realizarea obiectului de activitate, stabilit prin lege, actul de constituire sau statut.

Actul juridic încheiat cu încălcarea dispoziţiilor alin.1 şi 2 este lovit de nulitate absolută.

Art.172 – În cazurile prevăzute de lege, persoanele juridice pot desfăşura anumite activităţi numai în baza unei autorizaţii speciale; dreptul de a desfăşura asemenea activităţi ia naştere din momentul obţinerii autorizaţiei respective.

Art.173 – Dacă prin lege nu se dispune altfel, orice persoană juridică poate primi liberalităţi, în condiţiile dreptului comun, chiar de la data actului de înfiinţare sau, în cazul fundaţiilor testamentare, din momentul decesului testatorului.

SECŢIUNEA II
Despre capacitatea de exerciţiu a persoanei juridice

Art.174 – Persoana juridică îşi exercită drepturile şi îşi îndeplineşte obligaţiile prin organele sale de administrare, de la data constituirii lor.

Au calitatea de organe de administrare, în sensul alin.1, persoanele fizice sau persoanele juridice care prin lege, actul de constituire sau statut, sunt desemnate să acţioneze, în raporturile cu terţii, individual sau colectiv, în numele şi pe seama persoanei juridice.

Raporturile dintre persoana juridică şi cei care alcătuiesc organele sale de administrare sunt supuse, prin asemănare, regulilor mandatului, dacă nu s-a prevăzut altfel prin lege, actul de constituire sau statut.

Art.175 - Până la data constituirii organelor de administrare, exercitarea drepturilor şi îndeplinirea obligaţiilor care privesc persoana juridică se fac de către persoanele fizice sau persoanele juridice desemnate în acest scop.

Actele juridice încheiate de către persoanele desemnate, însă cu depăşirea puterilor conferite, potrivit legii, actului de constituire ori

statutului, pentru înființarea persoanei juridice, precum şi actele încheiate de alte persoane obligă persoana juridică în condițiile gestiunii de afaceri.

Cel care contractează pentru persoana juridică rămâne personal ținut față de terți dacă aceasta nu se înființează ori dacă nu își asumă obligația contractată, în afara cazului când prin contract a fost exonerat de această obligație.

Art.176 – Nu pot face parte din organele de administrare ale persoanei juridice incapabilii, cei cu capacitate de exercițiu restrânsă, cei decăzuți din dreptul de a exercita o funcție în cadrul acestor organe, precum şi cei declarați prin lege sau prin actul de constituire incompatibili să ocupe o astfel de funcție.

Art.177 - Actele juridice făcute de organele de administrare ale persoanei juridice, în limitele puterilor ce le-au fost conferite, sunt actele persoanei juridice înseşi.

Faptele licite sau ilicite săvârşite de organele sale de administrare obligă persoana juridică însăşi, dacă ele au fost îndeplinite cu prilejul exercitării funcției lor.

Faptele ilicite atrag şi răspunderea personală şi solidară a celor ce le-au săvârşit, atât față de persoana juridică, cât şi față de terți.

Art.178 – În cazul în care mai multe persoane care nu constituie o persoană juridică acționează, în raporturile cu terții de bună-credință, ca o persoană juridică, ele sunt ținute să răspundă față de aceştia solidar şi indivizibil.

Art.179 – Este lovit de nulitate relativă actul juridic încheiat, în frauda intereselor persoanei juridice, de un membru al organelor de administrare dacă acesta din urmă, soțul, ascendenții sau descendenții lui, rudele în linie colaterală sau afinii săi până la gradul al patrulea inclusiv, aveau vreun interes să se încheie acel act şi dacă cealaltă parte a cunoscut sau trebuia să cunoască acest lucru.

Dacă cel care face parte din organele de administrare ale persoanei juridice este interesat, el însuşi ori una dintre persoanele prevăzute la alin.1, într-o chestiune supusă hotărârii acestor organe, trebuie să înştiințeze persoana juridică şi să nu ia parte la nici o deliberare privitoare la această chestiune; în caz contrar, el răspunde pentru daunele cauzate persoanei juridice, dacă fără votul ei nu s-ar fi putut obține majoritatea cerută.

Art.180 – Dacă prin lege nu se dispune altfel, persoanele juridice de drept public sunt răspunzătoare de faptele licite sau ilicite săvârşite de organele lor, în aceleaşi condiţii ca persoanele juridice de drept privat.

Art.181 – Persoana juridică având în subordine o altă persoană juridică nu răspunde pentru obligaţiile acesteia din urmă şi nici persoana juridică subordonată nu răspunde pentru persoana juridică căreia îi este subordonată, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art.182 – Dacă prin lege nu se dispune altfel, statul nu răspunde pentru obligaţiile organelor, autorităţilor şi instituţiilor publice, care sunt persoane juridice. De asemenea, nici una dintre aceste persoane juridice nu răspunde pentru obligaţiile statului.

Dispoziţiile alin.1 sunt aplicabile în mod corespunzător şi unităţilor administrativ-teritoriale care participă la raporturile civile în nume propriu, prin organele prevăzute de lege.

CAPITOLUL IV
Identificarea persoanei juridice

Art.183 – Sunt de naţionalitate română toate persoanele juridice al căror sediu, potrivit actului de constituire, este stabilit în România.

Art.184 – Persoana juridică va purta denumirea stabilită în condiţiile legii prin actul de constituire sau prin statut.

O dată cu înregistrarea persoanei juridice, se va trece în registru denumirea ei şi celelalte atribute de identificare.

Art.185 – Sediul persoanei se stabileşte potrivit actului de constituire sau statutului.

În funcţie de obiectul de activitate, persoana juridică poate avea mai multe sedii cu caracter secundar pentru sucursalele sau reprezentanţele sale teritoriale. Dispoziţiile art.80 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.186 – Persoana juridică poate să-şi schimbe denumirea sau sediul, în condiţiile prevăzute de lege.

Art.187 - În raporturile cu terţii, denumirea şi sediul se dovedesc cu menţiunile făcute în registrele de publicitate sau de evidenţă prevăzute de lege pentru persoana juridică respectivă.

În lipsa acestor menţiuni, stabilirea sau schimbarea denumirii şi a sediului nu va putea fi opusă altor persoane.

Art.188 – În funcţie de specificul obiectului de activitate, persoana juridică mai poate avea şi alte atribute de identificare, cum sunt capitalul social, codul fiscal, contul bancar.

Art.189 - Toate actele care emană de la persoana juridică trebuie să cuprindă denumirea şi sediul, precum şi alte atribute de identificare, în cazurile prevăzute de lege, sub sancţiunea plăţii de daune-interese persoanei prejudiciate.

CAPITOLUL V
Reorganizarea persoanei juridice

Art.190 – Reorganizarea persoanei juridice este operaţiunea juridică ce implică două sau mai multe persoane juridice şi care produce efecte creatoare, modificatoare ori de încetare a lor.

Art.191 – Reorganizarea persoanei juridice se realizează prin fuziune, prin divizare sau prin transformare.

Reorganizarea se face cu respectarea condiţiilor prevăzute pentru dobândirea personalităţii juridice, în afară de cazurile în care prin lege, actul de constituire sau statut se dispune altfel.

Art.192 – Fuziunea se face prin absorbţia unei persoane juridice de către o altă persoană juridică sau prin contopirea mai multor persoane juridice pentru a alcătui o persoană juridică nouă.

Art.193 – În cazul absorbţiei, drepturile şi obligaţiile persoanei juridice absorbite trec asupra persoanei juridice care o absoarbe.

În cazul contopirii persoanelor juridice, drepturile şi obligaţiile acestora trec asupra noii persoane juridice astfel înfiinţate.

Art.194 – Divizarea poate fi totală sau parţială.

Divizarea totală se face prin împărțirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între două sau mai multe persoane juridice care există sau care iau, astfel, ființă.

Divizarea parțială constă în desprinderea unei părți din patrimoniul unei persoane juridice, care-şi menține ființa, şi în transmiterea acestei părți către una sau mai multe persoane juridice care există sau care se înființează în acest fel.

Art.195 – Patrimoniul persoanei juridice care a încetat de a avea ființă prin divizare se împarte în mod egal între persoanele juridice dobânditoare, dacă prin actul ce a dispus divizarea nu s-a stabilit o altă proporție.

În cazul divizării parțiale, când o parte din patrimoniul unei persoane juridice se desprinde şi se transmite unei singure persoane juridice existente sau care ia astfel ființă, împărțirea patrimoniului se face în proporția părții desprinse şi transmise.

În cazul în care partea desprinsă se transmite mai multor persoane juridice existente sau care iau astfel ființă, împărțirea patrimoniului între persoana juridică față de care s-a făcut desprinderea şi persoanele juridice dobânditoare se va face potrivit dispozițiilor alin.2, iar între persoanele juridice dobânditoare, împărțirea părții desprinse se va face potrivit dispozițiilor alin.1, ce se vor aplica în mod corespunzător.

Art.196 – Persoanele juridice care dobândesc bunuri prin efectul divizării totale răspund față de creditori pentru obligațiile persoanei juridice care a încetat de a avea ființă prin divizare, proporțional cu valoarea bunurilor dobândite, stabilită la data dobândirii, dacă prin actul ce a dispus divizarea persoanei juridice nu s-a prevăzut altfel.

Dispozițiile alin.1 se aplică şi persoanelor juridice ce au dobândit bunuri ca urmare a divizării parțiale.

Art.197– Transformarea persoanei juridice intervine în cazurile prevăzute de lege, atunci când o persoană juridică îşi încetează ființa, concomitent cu crearea, în locul ei, a unei alte persoane juridice.

În aceste cazuri, drepturile şi obligațiile persoanei juridice care şi-a încetat existența trec asupra persoanei juridice nou înființate, cu excepția cazului în care prin actul prin care s-a dispus reorganizarea se prevede altfel.

Art.198– Transmiterea drepturilor şi obligaţiilor, în cazul reorganizării persoanelor juridice supuse înregistrării, se îndeplineşte, atât între părţi cât şi faţă de terţi, numai prin înregistrarea operaţiunii şi pe data acesteia.

În ceea ce priveşte celelalte persoane juridice, nesupuse înregistrării, transmiterea drepturilor şi obligaţiilor, în cazurile prevăzute de alin.1, se îndeplineşte atât între părţi cât şi faţă de terţi, numai pe data aprobării, de către organul competent, a inventarului, a bilanţului contabil întocmit în vederea predării-primirii, a evidenţei şi repartizării tuturor contractelor în curs de executare, precum şi a oricăror altor asemenea acte prevăzute de lege.

Art.199 – Actele prin care s-a dispus reorganizarea pot fi atacate, dacă prin lege nu se dispune altfel, prin opoziţie de către creditori şi orice alte persoane interesate în termen de 30 de zile de la data înregistrării operaţiunii, iar pentru persoanele juridice nesupuse înregistrării, de la data când au luat cunoştinţă de aprobarea acesteia de către organul competent potrivit legii.

Opoziţia suspendă executarea faţă de oponenţi până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, în afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel. Opoziţia se judecă în camera de consiliu, cu citarea părţilor, de către instanţa competentă.

Hotărârea pronunţată asupra opoziţiei este supusă numai recursului.

CAPITOLUL VI
Încetarea persoanei juridice

Art.200 – Încetarea persoanei juridice are loc, după caz, prin fuziune, divizare totală, transformare, dizolvare, desfiinţare sau printr-un alt mod prevăzut de lege.

Art.201 – Persoana juridică se dizolvă:
a) prin declararea nulităţii;
b) dacă termenul pentru care a fost constituită s-a împlinit;
c) dacă scopul a fost realizat ori nu mai poate fi îndeplinit;
d) dacă scopul pe care îl urmăreşte sau mijloacele întrebuinţate pentru realizarea acestuia au devenit contrare legii sau ordinii publice, ori urmăreşte un alt scop decât cel declarat;
e) prin hotărârea organului competent al acesteia;
f) prin orice alt mod prevăzut de lege, actul de constituire sau statut.

Art.202 – Declararea nulității persoanei juridice se poate cere, pe cale judecătorească, de către orice persoană interesată, în cazul în care actul de constituire sau, după caz, statutul acesteia au fost făcute cu nerespectarea cerințelor impuse de lege pentru constituirea ei valabilă.

Art.203 – În cazul în care persoana juridică se dizolvă prin hotărârea organului competent, creditorii sau orice alte persoane interesate pot face opoziție, dispozițiile art.199 aplicându-se în mod corespunzător.

Art.204 – Prin efectul dizolvării, persoana juridică intră în lichidare, în vederea valorificării activului şi a plății pasivului.

Persoana juridică îşi păstrează capacitatea civilă pentru operațiunile necesare lichidării, până la terminarea acesteia.

Dacă încetarea ființei persoanei juridice are loc prin fuziune, transformare sau prin divizare totală, nu se declanşează procedura lichidării.

Art.205 – Oricare ar fi cauzele încetării personalității juridice, bunurile persoanei juridice rămase după lichidare vor primi destinația indicată prin actul de constituire sau în statut, ori destinația indicată de hotărârea organului competent luată înainte de dizolvare.

În lipsa unei asemenea prevederi în actul de constituire sau în statut, ori în lipsa unei hotărâri luate în condițiile alin.1, precum şi în cazul în care prevederea sau hotărârea este contrară legii sau ordinii publice, bunurile rămase după lichidare vor fi atribuite de instanța competentă unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător, dacă prin lege nu se prevede altfel.

În cazul în care persoana juridică a fost dizolvată pentru motivele prevăzute de art.201 lit. d), precum şi în cazul în care nici o persoană juridică nu este de acord cu preluarea bunurilor rămase după lichidare în condițiile alin.2, acestea vor fi preluate de stat, prin Ministerul Finanțelor.

Art.206. – Persoanele juridice înființate de către autoritățile publice centrale şi locale pot fi desființate prin hotărârea organului care le-a înființat.

În acest caz, dacă organul competent nu a dispus altfel, drepturile şi obligațiile persoanei juridice desființate trec asupra persoanei juridice dobânditoare, proporțional cu valoarea bunurilor transmise acesteia, ținându-se însă seama şi de natura obligațiilor respective.

Art.207 – Persoanele juridice supuse înregistrării încetează a avea ființă la data radierii din registrele în care au fost înscrise.

Celelalte persoane juridice încetează a avea ființă de la data actului prin care s-a dispus încetarea sau, după caz, de la data îndeplinirii oricărei alte cerințe prevăzute de lege.

TITLUL V
Apărarea drepturilor personale nepatrimoniale

Art.208 – Personalitatea este ocrotită de lege.

Orice persoană fizică are dreptul la ocrotirea valorilor strâns legate de persoana umană cum sunt viața, sănătatea, integritatea, demnitatea, intimitatea vieții private şi de familie, creația ştiințifică, artistică, literară sau tehnică, precum şi a oricăror altor drepturi personale nepatrimoniale.

Art.209 – Persoana fizică ce a suferit o încălcare cu privire la drepturile sale personale nepatrimoniale poate cere oricând încetarea faptei prin care i se aduce o astfel de atingere şi interzicerea ei pentru viitor.

Totodată, cel care a suferit o încălcare a unor asemenea drepturi va putea cere instanței să oblige pe autorul faptei să îndeplinească orice măsuri socotite necesare de către instanță spre a ajunge la restabilirea dreptului atins, cum ar fi obligarea autorului la publicarea hotărârii de condamnare sau la plata unei sume de bani în folosul unei persoane juridice cu scop nepatrimonial care desfăşoară o activitate de binefacere.

Deosebit de aceasta, persoana prejudiciată va putea cere despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial ce i-a fost cauzat, dacă vătămarea este imputabilă autorului faptei prejudiciabile. În acest caz, dreptul la acțiune este supus prescripției extinctive.

Art.210 - Dacă autorul faptei săvârşite fără drept nu îndeplineşte, în termenul stabilit prin hotărâre, măsurile destinate să restabilească dreptul atins, instanța judecătorească va putea să-l oblige la plata, în folosul statului, a unei amenzi de la 100.000 lei la 500.000 lei pe fiecare zi de întârziere, socotită de la expirarea termenului de mai sus. Această amendă poate fi pronunțată şi prin hotărârea dată asupra cererii principale, urmând să-şi producă efectele de la termenul prevăzut în hotărâre.

Art.211 – Acțiunea pentru restabilirea dreptului personal nepatrimonial încălcat poate fi pornită sau continuată, după moartea persoanei vătămate, de către soțul rămas în viață, de oricare dintre rudele în linie dreaptă ale persoanei decedate, precum și de oricare dintre rudele sale colaterale până la gradul al patrulea inclusiv.

Acțiunea pentru restabilirea integrității memoriei unei persoane decedate poate fi pornită de cei prevăzuți la alin.1.

Art.212 - Dispozițiile acestui titlu se aplică prin asemănare și drepturilor personale nepatrimoniale ale persoanelor juridice, cum sunt dreptul la denumire, la sediu, la marca de fabrică, de comerț și de serviciu, și altele asemenea.

Orice membru al unei persoane juridice poate cere apărarea prestigiului acesteia prin oricare din modalitățile prevăzute în titlul de față atunci când acest prestigiu este lezat printr-o faptă ilicită săvârșită de un terț."

3. După Cartea I – „Despre persoane" se introduce Cartea I^1 – „Familia", cu următorul cuprins:

"CARTEA I^1
FAMILIA

Titlul I
Dispoziții generale

Art.213 - Familia este elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

Nimeni nu poate fi supus vreunor imixtiuni arbitrare în viața sa de familie.

Art.214 - Bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători în scopul de a întemeia o familie. Căsătoria religioasă poate fi celebrată numai după încheierea căsătoriei civile.

Condițiile de încheiere și de nulitate ale căsătoriei se stabilesc prin prezentul cod.

Căsătoria încetează prin decesul sau prin declararea judecătorească a morții unuia dintre soți.

Căsătoria poate fi desfăcută prin divorț, în condițiile legii.

Art.215 - Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora, precum şi pe dreptul şi îndatorirea părinților de a asigura creşterea copiilor.

Art.216 - Copiii din afara căsătoriei sunt egali în fața legii cu cei din căsătorie, precum şi cu cei adoptați.

Art.217 – Părinții sunt, în primul rând, responsabili pentru creşterea copiilor lor minori.

Copilul nu poate fi separat de părinți împotriva voinței lor, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Copilul care nu locuieşte la părinții săi sau, după caz, la unul dintre ei are dreptul de a avea legături personale cu aceştia.

Art.218 – În toate deciziile care îl privesc pe copil, interesele superioare ale acestuia trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Art.219- În procedurile care îl privesc, copilul care a împlinit vârsta de 10 ani are dreptul de a fi ascultat fie de către judecător, fie de către o persoană desemnată de acesta. Cu toate acestea, poate fi ascultat şi copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă instanța consideră că este necesar pentru soluționarea cauzei.

Opiniile copilului vor fi luate în considerare în raport cu vârsta şi cu gradul său de maturitate.

Ascultarea copilului nu conferă acestuia calitatea de parte în proces.

Cererea copilului de a fi ascultat nu poate fi respinsă decât printr-o hotărâre motivată.

Dispozițiile speciale privind consimțământul sau prezența copilului, în procedurile care îl privesc, precum şi prevederile referitoare la desemnarea de către instanță a unui reprezentant în caz de conflict de interese rămân aplicabile.

Art.220 - Judecarea cererilor privind relațiile de familie se face în camera de consiliu.

În vederea soluționării acestor cereri, instanța competentă este datoare să dea părților toate îndrumările necesare pentru ca acestea să poată recurge la mediere.

Titlul II
Căsătoria

Capitolul I
Încheierea căsătoriei

Secțiunea I
Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei

Art.221 - Căsătoria se încheie prin consimțământul personal al viitorilor soți.

Art.222 – Căsătoria se poate încheia dacă viitorii soți au împlinit vârsta de 18 ani.

Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani se poate căsători numai dacă are încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui. Dacă unul dintre părinți este decedat sau se află în imposibilitate de a-şi manifesta voința, încuviințarea celuilalt părinte este suficientă.

Cu toate acestea, pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de 15 ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, dacă, pe lângă încuviințarea prevăzută la alin. 2, are şi încuviințarea preşedintelui consiliului județean sau, după caz, a primarului general al municipiului Bucureşti, în a cărui rază teritorială îşi are domiciliul.

Art.223 - Este interzisă încheierea unei noi căsătorii de către persoana care este căsătorită.

În cazul în care soțul de bună-credință al unei persoane declarate moarte s-a recăsătorit şi, după aceasta, hotărârea declarativă de moarte este anulată, noua căsătorie rămâne valabilă. Prima căsătorie se consideră desfăcută pe data încheierii noii căsătorii.

Art.224 - Este interzisă încheierea căsătoriei între rudele în linie dreaptă, precum şi între cele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.

Pentru motive temeinice, căsătoria între rudele în linie colaterală de gradul al patrulea poate fi încuviințată de președintele consiliului județean sau, după caz, de primarul general al municipiului București, în a cărui rază teritorială își are domiciliul cel care cere încuviințarea.

Dispozițiile alin.1 și 2 sunt aplicabile și în cazul rudeniei din adopție.

Art.225 – În timpul tutelei, căsătoria este oprită între tutore și persoana minoră care se află sub tutela sa.

Art.226. - Este interzis să se căsătorească alienatul mintal și debilul mintal.

Art.227 – Căsătoria nu se va încheia dacă viitorii soți nu prezintă dovezile că au efectuat examenul medical prenupțial.

SECȚIUNEA II
Formalitățile pentru încheierea căsătoriei

Art.228 – Căsătoria se celebrează de către ofițerul de stare civilă, la sediul primăriei în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința oricare dintre viitorii soți.

Art.229 – Cei care vor să se căsătorească vor face, personal, declarația de căsătorie la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

În cazul în care viitorul soț este minor, părinții sau, după caz, tutorele vor face personal o declarație prin care încuviințează încheierea căsătoriei.

Dacă unul dintre viitorii soți, părinții sau tutorele nu se află în localitatea unde urmează a se încheia căsătoria, ei pot face declarația la primăria în a cărei rază teritorială își au domiciliul sau reședința, care o transmite, în termen de 48 de ore, la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

Art.230 – În declarația de căsătorie, viitorii soți vor arăta că nu există nici un impediment legal la căsătorie.

O dată cu declarația de căsătorie, ei vor prezenta dovezile cerute de lege.

După ce a primit declarația de căsătorie, ofițerul de stare civilă este obligat să informeze, pe scurt, viitorii soți cu privire la regimurile matrimoniale prevăzute de lege.

Art.231- În aceeaşi zi cu primirea declaraţiei de căsătorie, ofiţerul de stare civilă va dispune publicarea acesteia, prin afişarea în extras, într-un loc special amenajat, la sediul primăriei unde urmează să se încheie căsătoria.

Extrasul din declaraţia de căsătorie va cuprinde, în mod obligatoriu: data afişării, datele de stare civilă ale viitorilor soţi şi, după caz, încuviinţarea părinţilor sau a tutorelui, precum şi înştiinţarea că orice persoană poate face opoziţie la căsătorie, în termen de 10 zile de la data afişării.

Art.232 – În cazul în care căsătoria nu s-a încheiat în termen de 30 de zile de la data afişării declaraţiei de căsătorie, trebuie să se facă o nouă declaraţie de căsătorie şi să se dispună publicarea acesteia.

Art.233 – Orice persoană poate face opoziţie la căsătorie, dacă există un impediment legal sau dacă alte cerinţe ale legii nu sunt îndeplinite.

Opoziţia la căsătorie se va face numai în scris, cu arătarea dovezilor pe care se întemeiază.

Art.234 - Ofiţerul de stare civilă va refuza să celebreze căsătoria dacă, pe baza verificărilor pe care este obligat să le efectueze, a opoziţiilor primite sau a informaţiilor pe care le deţine, în măsura în care acestea din urmă sunt notorii, constată că nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege.

Art.235 – Viitorii soţi sunt obligaţi să se prezinte împreună, la sediul primăriei, pentru a-şi da consimţământul în mod public, în prezenţa a doi martori, în faţa ofiţerului de stare civilă.

Cu toate acestea, în cazurile prevăzute de lege, ofiţerul de stare civilă poate celebra căsătoria şi în afara sediului serviciului de stare civilă, cu respectarea celorlalte condiţii menţionate la alin.1.

Art.236 - Martorii atestă faptul că soţii şi-au exprimat consimţământul potrivit art.235.

Nu pot fi martori la încheierea căsătoriei incapabilii, precum şi cei care din cauza unei deficienţe psihice sau fizice nu sunt apţi să ateste faptele prevăzute la alin. 1.

Martorii pot fi rude sau afini în orice grad cu oricare dintre viitorii soţi.

Art.237 – Căsătoria este încheiată în momentul în care, după ce ia consimțământul fiecăruia dintre viitorii soți, ofițerul de stare civilă îi declară căsătoriți.

Art.238 – După încheierea căsătoriei, soții declară regimul matrimonial ales, despre care se va face mențiune pe actul de căsătorie.

Ofițerul de stare civilă are obligația ca, din oficiu şi de îndată, să comunice la registrul special prevăzut la art.280 alin.1 o copie de pe actul de căsătorie şi, după caz, un exemplar de pe convenția matrimonială.

CAPITOLUL II
Dovada căsătoriei

Art.239 – După încheierea căsătoriei, ofițerul de stare civilă va întocmi, de îndată, în registrul actelor de stare civilă, actul de căsătorie, care se semnează de către soți, de cei doi martori şi de către ofițerul de stare civilă.

Art.240 – Căsătoria se dovedeşte prin actul de căsătorie şi prin certificatul de căsătorie eliberat pe baza acestuia.

Cu toate acestea, în situațiile prevăzute de lege, căsătoria se poate dovedi cu orice mijloc de probă.

CAPITOLUL III
Nulitatea căsătoriei

SECȚIUNEA I
Nulitatea absolută a căsătoriei

Art.241 – Este lovită de nulitate absolută căsătoria încheiată cu încălcarea dispozițiilor prevăzute de art.221, 223 alin.1, 224 şi 235 alin.1.

Art.242 - Căsătoria încheiată de minorul care nu a împlinit vârsta de 15 ani este lovită de nulitate absolută. Cu toate acestea, nulitatea se acoperă dacă, între timp, acesta a împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată.

Art.243 - Căsătoria fictivă este lovită de nulitate absolută, afară de cazul în care, între timp, a intervenit conviețuirea soților.

Art.244 – Orice persoană interesată poate introduce acțiunea în nulitate absolută. Cu toate acestea, procurorul nu poate introduce acțiunea după încetarea căsătoriei.

SECȚIUNEA II
Nulitatea relativă a căsătoriei

Art.245- Este lovită de nulitate relativă căsătoria încheiată fără încuviințările prevăzute de art.222 alin. 2 şi 3.

Nulitatea poate fi invocată numai de către persoanele a căror încuviințare era necesară.

Art.246 – În cazul prevăzut la art.222 alin. 2, nulitatea relativă a căsătoriei se acoperă dacă părinții sau, după caz, tutorele au confirmat căsătoria încheiată fără încuviințarea lor.

Nulitatea relativă a căsătoriei încheiată fără încuviințările prevăzute la art.222 alin. 3 se acoperă dacă acestea sunt obținute până la rămânerea irevocabilă a hotărârii de anulare a căsătoriei sau dacă minorul a împlinit, între timp, vârsta de 16 ani şi părinții sau, după caz, tutorele au confirmat căsătoria astfel încheiată.

În toate cazurile, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, între timp, minorul a împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată.

Art.247 – Căsătoria poate fi anulată la cererea soțului al cărui consimțământ a fost viciat prin eroare sau smuls prin violență.

Constituie viciu de consimțământ numai eroarea privind identitatea fizică a viitorului soț sau calitățile esențiale ale acestuia, dacă în lipsa lor, soțul al cărui consimțământ a fost viciat nu ar fi încheiat căsătoria.

Art.248 - Este lovită de nulitate relativă căsătoria pe care persoana lipsită vremelnic de facultățile mintale o încheie într-un moment în care nu are discernământ.

Art.249 - Anularea căsătoriei poate fi cerută în termen de 6 luni de la data la care persoanele a căror încuviinţare era necesară pentru încheierea căsătoriei au luat cunoştinţă de încheierea acesteia sau, după caz, de la data încetării violenţei, de la data la care au cunoscut eroarea ori cauza de anulare prevăzută la art.248.

Cu toate acestea, căsătoria nu va putea fi anulată, dacă soţii au convieţuit timp de 6 luni de la data încetării violenţei sau de la data descoperirii erorii ori a cauzei de anulare prevăzute la art.248.

Art.250 – Acţiunea în nulitate relativă nu se transmite la moştenitorii soţilor; ea poate fi, însă, continuată de către aceştia dacă a fost pornită de către unul dintre soţi.

SECŢIUNEA III
Despre efectele anulării căsătoriei

Art.251 – Soţul care a fost de bună-credinţă la încheierea căsătoriei lovite de nulitate păstrează, până la data când hotărârea judecătorească rămâne irevocabilă, situaţia unui soţ dintr-o căsătorie valabilă.

Raporturile patrimoniale sunt supuse, prin asemănare, dispoziţiilor privitoare la divorţ. În acest caz, dreptul la prestaţie compensatorie se recunoaşte exclusiv soţului de bună-credinţă, în condiţiile prevăzute pentru soţul divorţat.

Art.252 – Nulitatea căsătoriei nu are nici un efect în privinţa copiilor, care păstrează situaţia de copii din căsătorie.

În ceea ce priveşte drepturile şi obligaţiile dintre părinţi şi copii se aplică, prin asemănare, dispoziţiile privitoare la divorţ.

Art.253 - Hotărârea judecătorească de anulare a căsătoriei este opozabilă terţelor persoane, în condiţiile legii. Dispoziţiile art.238 alin.2, precum şi cele ale art.280-281 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Cu toate acestea, nulitatea căsătoriei nu poate fi opusă unei terţe persoane împotriva unui act încheiat anterior de aceasta cu unul dintre soţi, afară de cazul în care au fost îndeplinite formalităţile de publicitate prevăzute de lege cu privire la acţiunea în nulitate sau terţul a cunoscut ori, după împrejurări, ar fi putut cunoaşte cauza de nulitate a căsătoriei, înainte de încheierea actului.

CAPITOLUL IV
Drepturile şi obligaţiile personale ale soţilor

Art.254 – Dispoziţiile prezentului capitol se aplică raporturilor dintre soţi, oricare ar fi drepturile şi obligaţiile patrimoniale ale acestora.

Art.255 – Soţii hotărăsc împreună în tot ceea ce priveşte căsătoria. În caz de neînţelegere, instanţa tutelară va hotărî în interesul familiei.

Art.256 Soţii au obligaţia de fidelitate, de a conviețui şi de a-şi acorda sprijin moral reciproc.

Art.257 – Dacă nu se alege un domiciliu comun, fiecare dintre soţi îşi păstrează domiciliul pe care îl avea înainte de căsătorie.

Art.258 – La încheierea căsătoriei, viitorii soţi vor declara în faţa ofiţerului de stare civilă şi în prezenţa martorilor numele de familie pe care au convenit să-l poarte în timpul căsătoriei.

Soţii pot conveni să-şi păstreze numele dinaintea căsătoriei, să ia numele oricăruia dintre ei sau numele lor reunite.

Art.259 – Soţii sunt obligaţi să poarte numele declarat la încheierea căsătoriei.

Dacă soţii au convenit să poarte în timpul căsătoriei un nume comun şi l-au declarat potrivit dispoziţiilor art.258 alin.1, unul dintre soţi nu va putea cere schimbarea acestui nume, pe cale administrativă, decât cu consimţământul celuilalt soţ.

CAPITOLUL V
Drepturile şi obligaţiile patrimoniale ale soţilor
(Regimurile matrimoniale)

Secţiunea I
Dispoziţii comune

§1. Despre regimul matrimonial în general

Art.260 – Viitorii soți pot alege regimul separației de bunuri, regimul comunității legale sau cel al comunității convenționale.

Indiferent de regimul matrimonial ales, nu se poate deroga de la dispozițiile prezentei secțiuni, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art.261 - Între soți, regimul matrimonial produce efecte numai din ziua încheierii căsătoriei.

Față de terți, regimul matrimonial este opozabil numai de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Art.262- Un soț poate să dea mandat celuilalt soț să-l reprezinte pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial.

Art.263 - În cazul în care unul dintre soți se află în imposibilitate de a-şi exprima voința, celălalt soț poate obține încuviințarea instanței să-l reprezinte pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial. Prin aceeaşi hotărâre se stabilesc condițiile, întinderea şi perioada de valabilitate a acestui mandat.

În afara altor cazuri prevăzute de lege, mandatul încetează atunci când soțul reprezentat nu se mai află în situația prevăzută la alin.1 sau când este numit un tutore ori, după caz, un curator.

Dispozițiile art.280-281 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.264 - În mod excepțional, dacă unul dintre soți încheie acte juridice prin care pune în pericol grav interesele familiei, celălalt soț poate cere instanței ca, pentru o durată determinată, dreptul de a dispune de anumite bunuri să poată fi exercitat numai cu consimțământul său expres. Durata acestei măsuri poate fi prelungită, fără însă a se depăşi doi ani.

Dispozițiile art.280-281 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Actele încheiate cu nerespectarea hotărârii judecătoreşti sunt lovite de nulitate relativă. Dreptul la acțiune se prescrie în termen de 1 an, care începe să curgă de la data când soțul vătămat a luat cunoştință de existența actului.

Art.265 – Regimul matrimonial încetează prin anularea, desfacerea sau încetarea căsătoriei.

În mod excepțional, regimul matrimonial poate fi schimbat în timpul căsătoriei.

Art.266 – În caz de încetare sau de schimbare, regimul matrimonial se lichidează potrivit legii.

§2. Locuința familiei

Art.267 – Locuința familiei este domiciliul comun al soților sau, în lipsă, domiciliul soțului la care se află copiii.

Oricare dintre soți poate cere notarea în cartea funciară a unui imobil ca locuință a familiei; nu se va putea însă cere notarea fără consimțământul soțului care este proprietar exclusiv al imobilului.

Art.268 - Un soț, chiar dacă este proprietar exclusiv, nu poate dispune fără consimțământul scris al celuilalt soț de drepturile care asigură folosința locuinței familiei.

De asemenea, un soț nu poate deplasa sau dispune de bunurile ce mobilează sau ornează locuința familiei, fără consimțământul scris al celuilalt soț.

Soțul care nu şi-a dat consimțământul poate cere anularea actului în termen de 1 an de la data la care a luat cunoştință despre acesta, dar nu mai târziu de 1 an de la data încetării regimului matrimonial.

În lipsa notării locuinței familiei în cartea funciară, soțul care nu şi-a dat consimțământul nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soț.

Art.269 – În cazul în care locuința este deținută în temeiul unui contract de închiriere, fiecare soț are un drept locativ propriu, chiar dacă numai unul dintre ei este titularul contractului ori contractul este încheiat înainte de căsătorie.

Dispozițiile art.268 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.270 – La desfacerea căsătoriei, dacă nu este posibilă folosirea locuinței de către ambii soți, beneficiul contractului de închiriere poate fi atribuit unuia dintre soți, ținând seama, în ordine, de interesele copiilor minori, de culpa în desfacerea căsătoriei şi de interesele legitime ale celorlalți membri ai familiei determinați potrivit legii.

Soțul căruia i s-a atribuit beneficiul contractului de închiriere este dator să plătească celuilalt soț o indemnizație pentru acoperirea cheltuielilor de instalare într-o altă locuință, cu excepția cazului în care divorțul a fost pronunțat din culpa lui exclusivă. Dacă există bunuri comune, indemnizația

se poate imputa asupra contribuției soțului căruia i s-a atribuit beneficiul închirierii, la cererea acestuia.

Atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face cu citarea locatorului şi produce efecte față de acesta de la data când hotărârea judecătorească a rămas irevocabilă.

§3. Cheltuielile căsătoriei

Art.271 - Soții sunt obligați să-şi acorde sprijin material reciproc.

Ei sunt obligați să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsătoriei, dacă prin convenție matrimonială nu s-a prevăzut altfel.

Art.272 - Munca oricăruia dintre soți în gospodărie şi pentru creşterea copiilor reprezintă o contribuție la cheltuielile căsătoriei.

Art.273 – Fiecare soț este liber să exercite o profesie şi să dispună, în condițiile legii, de veniturile încasate, cu respectarea obligațiilor ce-i revin privind cheltuielile căsătoriei.

Art.274 – Soțul care a participat efectiv la activitatea profesională a celuilalt soț poate obține o compensație, în măsura îmbogățirii acestuia din urmă, dacă participarea sa a depăşit limitele obligației de sprijin material şi ale obligației de a contribui la cheltuielile căsătoriei.

Secțiunea II
Despre convențiile matrimoniale

Art.275 – Dacă aleg regimul separației de bunuri sau regimul comunității convenționale, viitorii soți trebuie să încheie o convenție matrimonială.

Art.276 – Sub sancțiunea nulității absolute, convenția matrimonială se încheie, înainte de căsătorie, prin act autentic notarial, cu consimțământul personal al viitorilor soți.

Art.277 - Prin convenția matrimonială nu se poate deroga, sub sancțiunea nulității absolute, de la dispozițiile legale privind regimul matrimonial ales decât în cazurile anume prevăzute de lege.

De asemenea, convenţia matrimonială nu poate aduce atingere egalităţii dintre soţi, responsabilităţii părinteşti sau devoluţiunii succesorale legale.

Art.278 – Prin convenţie matrimonială se poate stipula ca soţul supravieţuitor să preia fără plată, înainte de împărţeala succesorală, unul sau mai multe din bunurile comune, deţinute în devălmăşie sau în coproprietate.

Clauza de preciput nu este supusă raportului donaţiilor şi nici reducţiunii, afară de cazul în care se aduce atingere drepturilor moştenitorilor rezervatari.

Clauza de preciput devine caducă atunci când comunitatea încetează în timpul vieţii soţilor.

Art.279 - Executarea clauzei de preciput se va face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent.

Clauza de preciput nu aduce nici o atingere dreptului creditorilor comuni de a urmări, chiar înainte de încetarea comunităţii, bunurile ce fac obiectul clauzei.

Art.280 – Pentru a fi opozabile terţilor, convenţiile matrimoniale se înscriu într-un registru special, ţinut de judecătoria în a cărei circumscripţie se află domiciliul comun al soţilor sau, în lipsă, domiciliul fiecăruia dintre soţi.

Dacă se schimbă domiciliul în funcţie de care s-a făcut înscrierea potrivit alin. 1, se va face, la cererea oricăruia dintre soţi, menţiune pe marginea înscrierii iniţiale, urmând ca, din oficiu, convenţia matrimonială să se înscrie în registrul special ţinut de judecătoria în circumscripţia căreia se află noul domiciliu.

Dispoziţiile alin.1-2 nu exclud dreptul oricăruia dintre soţi de a solicita îndeplinirea formalităţilor de publicitate.

De asemenea, ţinând seama de natura bunurilor, convenţiile matrimoniale, la cererea oricăruia dintre soţi, se vor nota în cartea funciară, se vor înscrie în registrul comerţului, precum şi în alte registre de publicitate prevăzute de lege; în toate aceste cazuri, neîndeplinirea formalităţii de publicitate nu poate fi acoperită prin înscrierea făcută în registrul special menţionat la alin.1.

Orice persoană, fără a fi ţinută să justifice vreun interes, poate cerceta registrul special menţionat la alin.1 şi poate solicita, în condiţiile legii,

eliberarea de extrase certificate sau, după caz, de copii legalizate de pe convenţiile matrimoniale.

Art.281 - Convenţia matrimonială nu va putea fi opusă unei terţe persoane împotriva unui act încheiat de aceasta cu unul din soţi, decât dacă au fost îndeplinite formalităţile de publicitate prevăzute la art.280.

Simpla cunoştinţă de către terţi a convenţiei matrimoniale nu acoperă niciodată lipsa formalităţilor de publicitate.

Art.282 - Convenţia matrimonială poate fi modificată, înainte sau după încheierea căsătoriei, cu respectarea condiţiilor prevăzute la art.276 şi 277. Dispoziţiile art.280 şi 281 sunt aplicabile.

Nici o modificare a convenţiei matrimoniale nu poate fi opusă terţilor dacă este făcută în frauda intereselor acestora.

Art.283 - Minorul poate încheia sau modifica o convenţie matrimonială, numai cu încuviinţarea ocrotitorului său legal şi a instanţei tutelare.

Secţiunea III
Regimul separaţiei de bunuri

Art.284 – Fiecare dintre soţi este proprietar exclusiv atât al bunurilor sale prezente, cât şi al celor pe care le dobândeşte singur după încheierea căsătoriei.

Art.285 – La adoptarea acestui regim, soţii trebuie să întocmească un inventar al bunurilor mobile ce aparţin fiecăruia dintre ei la data încheierii căsătoriei.

Se poate întocmi un inventar şi pentru bunurile mobile dobândite în timpul separaţiei de bunuri.

În toate cazurile, inventarul se anexează la convenţia matrimonială supunându-se, pentru opozabilitate faţă de terţi, la aceleaşi formalităţi de publicitate ca şi aceasta.

În lipsa inventarului, dreptul de proprietate exclusivă se prezumă, până la proba contrarie, în favoarea soţului posesor.

Dacă bunul a fost dobândit printr-un act juridic supus, potrivit legii, unei condiţii de formă, de validitate ori de publicitate, proprietatea exclusivă nu se poate dovedi decât prin înscrisul cerut de lege.

Art.286 – Bunurile dobândite împreună de soţi aparţin acestora în proprietate comună pe cote-părţi, în condiţiile legii.

Dovada coproprietăţii se face în condiţiile art.285, care se aplică în mod corespunzător.

Art.287 – Soţul care se foloseşte de bunurile celuilalt soţ fără împotrivirea acestuia din urmă are obligaţiile unui uzufructuar, cu excepţia celor prevăzute de art.625, 628 alin.1 şi 629; el va fi dator să restituie numai fructele şi veniturile existente la data solicitării lor de către celălalt soţ sau, după caz, la data încetării ori schimbării regimului matrimonial.

Dacă unul dintre soţi încheie singur un act prin care dobândeşte un bun folosindu-se, în tot sau în parte, de bunuri aparţinând celuilalt soţ, acesta din urmă poate alege, în proporţia bunurilor proprii folosite fără acordul său, între a reclama pentru sine proprietatea bunului achiziţionat şi a pretinde daune-interese de la soţul achizitor; proprietatea nu poate fi însă reclamată decât înainte ca soţul achizitor să dispună de bunul dobândit.

Art.288 – Nici unul dintre soţi nu poate fi ţinut de obligaţiile născute din acte sau fapte juridice săvârşite, fără acordul său, de celălalt soţ.

Cu toate acestea, soţii răspund solidar pentru obligaţiile asumate de oricare dintre ei pentru acoperirea cheltuielilor obişnuite ale căsătoriei.

Art.289 – La încetarea regimului separaţiei de bunuri, fiecare dintre soţi poate reţine bunurile celuilalt până la acoperirea integrală a creanţelor pe care şi le datorează unul altuia.

Secţiunea IV
Regimul comunităţii legale

Art.290 - Bunurile dobândite în timpul comunităţii legale de oricare dintre soţi sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune în devălmăşie ale soţilor.

Dispoziţiile art.280-281 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.291 - Orice convenţie contrară dispoziţiilor prezentei secţiuni este lovită de nulitate absolută în măsura în care nu este compatibilă cu regimul comunităţii convenţionale.

Art.292. - Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soţ:
a) bunurile dobândite în timpul căsătoriei prin moştenire sau donaţie, cu excepţia cazului în care dispunătorul a prevăzut, în mod expres, că ele vor fi comune;
b) bunurile de uz personal;
c) bunurile destinate exercitării profesiei unuia dintre soţi, dacă nu sunt elemente ale unui fond de comerţ care face parte din comunitatea de bunuri;
d) bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele ştiinţifice sau literare, schiţele şi proiectele artistice, proiectele de invenţii şi alte asemenea bunuri;
e) indemnizaţia de asigurare şi despăgubirile pentru orice prejudiciu material sau moral adus unuia dintre soţi;
f) valoarea sau bunul care înlocuieşte un bun propriu, precum şi bunul dobândit prin această valoare.

Art.293 - Veniturile din muncă, sumele de bani cuvenite cu titlu de pensie în cadrul asigurărilor sociale şi altele asemenea, precum şi veniturile cuvenite din dreptul de autor şi dreptul de proprietate industrială sub forma dreptului de creanţă sunt bunuri proprii, chiar dacă dreptul s-a născut în timpul comunităţii.

Dacă însă au fost încasate sau au devenit scadente în timpul comunităţii, aceste venituri reprezintă bunuri comune.

Art.294 - Bunurile proprii sunt supuse regimului separaţiei de bunuri.

Art.295 - Calitatea de bun comun nu trebuie să fie dovedită.

Dovada că un bun este propriu se va putea face prin orice mijloc de probă. În cazul prevăzut la art.292 lit.a), dovada se face în condiţiile legii.

Pentru bunurile mobile dobândite înainte de căsătorie se va întocmi un inventar; în lipsa acestuia, se prezumă, până la proba contrarie, că bunurile sunt comune.

Art.296 – Oricare dintre soţi poate cere să se facă menţiune în cartea funciară ori, după caz, în alte registre de publicitate prevăzute de lege despre apartenenţa unui bun la comunitate.

Art.297 - Fiecare soţ are dreptul de a folosi bunul comun fără consimţământul expres al celuilalt soţ. Cu toate acestea, schimbarea destinaţiei bunului comun nu se poate face decât prin acordul soţilor.

De asemenea, fiecare soţ poate efectua singur acte de conservare, acte de administrare cu privire la oricare dintre bunurile comune, precum şi acte de dobândire a bunurilor comune.

În măsura în care interesele sale legate de comunitatea de bunuri au fost prejudiciate, soţul care nu a participat la încheierea actului nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soţ, fără a fi însă afectate drepturile dobândite de terţi.

Art.298 – Actele de dispoziţie având ca obiect bunurile comune nu pot fi încheiate decât cu acordul ambilor soţi.

Cu toate acestea, oricare dintre soţi poate dispune singur, cu titlu oneros, de bunurile mobile comune, în afară de cele a căror înstrăinare este supusă, potrivit legii, anumitor formalităţi de publicitate. Dispoziţiile art.297 alin.3 rămân aplicabile.

Sunt, de asemenea, exceptate de la prevederile alin.1 darurile obişnuite.

Art.299 - Actul încheiat fără consimţământul expres al celuilalt soţ, atunci când el este necesar potrivit legii, este lovit de nulitate relativă.

Art.300 – Soţii, împreună sau alături de alte persoane, pot constitui societăţi, asociaţii sau fundaţii, în condiţiile legii, aducând ca aport bunuri comune. Dispoziţiile art.298 alin.1 şi art.299 se aplică în mod corespunzător.

Pentru exercitarea drepturilor ce le revin ca asociaţi soţii trebuie să desemneze un reprezentant comun, în condiţiile legii.

Art.301 - Nici unul dintre soţi nu poate, sub sancţiunea prevăzută la art.299, să devină singur asociat întrebuinţând, fără acordul celuilalt soţ, bunurile comune ca aport la o societate civilă ori comercială sau pentru dobândirea de părţi sociale ori, după caz, de acţiuni. În cazul societăţilor comerciale ale căror acţiuni sunt tranzacţionate pe o piaţă organizată, soţul care nu şi-a dat acordul la întrebuinţarea bunurilor comune nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soţ, fără a fi afectate drepturile dobândite de terţi.

În toate cazurile, părțile sociale sau, după caz, acțiunile sunt bunuri comune. Cu toate acestea, soțul care a devenit asociat exercită singur toate drepturile ce decurg din această calitate.

Art.302 - Fiecare soț poate dispune prin testament de partea ce i s-ar cuveni, la încetarea căsătoriei, din comunitatea de bunuri.

Art.303 - Soții răspund cu bunurile comune pentru:
a) obligațiile născute în legătură cu conservarea sau administrarea bunurilor comune;
b) obligațiile pe care le-au contractat împreună;
c) obligațiile asumate de oricare dintre soți pentru acoperirea cheltuielilor obişnuite ale căsătoriei.

Art.304. – Fiecare soț răspunde cu bunurile sale proprii :
a) dacă a dobândit singur un bun comun, pentru obligațiile născute în legătură cu dobândirea bunului;
b) dacă şi-a însuşit fără drept un bun, pentru obligația de reparare a prejudiciului astfel cauzat.
Cu toate acestea, atunci când celălalt soț se foloseşte de bunul respectiv cunoscând existența obligațiilor născute în legătură cu dobândirea sau, după caz, însuşirea lui ilicită, soții răspund cu bunurile comune.

Art.305. - În măsura în care obligațiile comune nu au fost acoperite prin urmărirea bunurilor comune, soții răspund solidar, cu bunurile proprii. În acest caz, cel care a plătit datoria comună se subrogă în drepturile creditorului pentru ceea ce a suportat peste cota-parte ce i-ar reveni din comunitate dacă lichidarea s-ar face la data plății datoriei. Dispozițiile art.289 sunt aplicabile.

Art.306 – Bunurile comune nu pot fi urmărite de creditorii personali ai unuia dintre soți.
Cu toate acestea, după urmărirea bunurilor proprii ale soțului debitor, creditorul său personal poate cere împărțeala bunurilor comune, însă numai în măsura necesară pentru acoperirea creanței sale.

Art.307 – La încetarea regimului comunității, acesta se lichidează.

Până la finalizarea lichidării, comunitatea subzistă atât în privința bunurilor, cât şi în privința obligațiilor.

Dacă regimul comunității încetează ca urmare a încetării căsătoriei, lichidarea se face între soțul supraviețuitor şi moştenitorii soțului decedat. În acest caz, obligațiile care incumbă soțului decedat se divid între moştenitori proporțional cu cotele ce le revin din succesiune.

Art.308 - În cadrul lichidării comunității, fiecare dintre soți îşi va prelua bunurile sale proprii, după care se va proceda la împărțeala bunurilor comune.

În acest scop, se vor determina mai întâi cotele-părți ideale ce revin fiecărui soț, pe baza contribuției sale atât la dobândirea bunurilor comune, cât şi la îndeplinirea obligațiilor comune; până la proba contrarie, se prezumă că soții au avut o contribuție egală.

Dispozițiile art.289 sunt aplicabile.

Art.309 – În timpul regimului comunității, bunurile comune pot fi supuse împărțelii, potrivit dreptului comun, în tot sau în parte, fie prin bună învoială, fie pe cale judecătorească.

Bunurile atribuite prin împărțeală devin bunuri proprii, iar celelalte rămân bunuri comune.

Secțiunea V
Regimul comunității convenționale

Art.310 – Regimul comunității convenționale se aplică atunci când, în condițiile şi limitele prevăzute în prezenta secțiune, se derogă, prin convenție matrimonială, de la dispozițiile privind regimul comunității legale.

Art.311 – În cazul în care se adoptă comunitatea convențională, convenția matrimonială se poate referi la unul sau mai multe din următoarele aspecte:
a) includerea în comunitate a bunurilor dobândite înainte de căsătorie ori restrângerea comunității numai la acestea din urmă;
b) restrângerea comunității la bunurile anume determinate în convenția matrimonială, indiferent dacă sunt dobândite înainte sau în timpul căsătoriei;
c) obligativitatea acordului ambilor soți pentru încheierea anumitor acte de administrare.

În acest din urmă caz, dacă unul din soți se află în imposibilitate de a-şi exprima voința sau se opune în mod abuziv, celălalt soț poate să încheie singur actul, însă numai cu încuviințarea prealabilă a instanței;
d) includerea clauzei de preciput; executarea clauzei de preciput se va face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent, din valoarea activului net al comunității.

Art.312 – Dispozițiile prezentei secțiuni se completează cu cele privind regimul comunității legale.

Secțiunea VI
Schimbarea regimului matrimonial

Art.313 - După cel puțin un an de la încheierea căsătoriei, regimul matrimonial existent poate fi schimbat cu un alt regim matrimonial prin act autentic notarial, cu respectarea condițiilor prevăzute pentru încheierea convențiilor matrimoniale.

Dispozițiile art.280-283 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.314 – Instanța, la cererea unuia dintre soți, poate hotărî aplicarea regimului separației de bunuri, atunci când celălalt soț încheie acte care pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei.

Dispozițiile art.280-281 se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL VI
Desfacerea căsătoriei

SECȚIUNEA I
Cazurile de divorț

Art.315 – Divorțul poate fi pronunțat:
a) prin acordul soților;
b) atunci când, datorită unor motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămate şi continuarea căsătoriei nu mai este posibilă;
c) în urma cererii oricăruia dintre soți, dacă starea sănătății unuia dintre ei face imposibilă continuarea căsătoriei.

Art.316 - Divorţul prin acordul soţilor poate fi pronunţat, dacă până la data cererii de divorţ a trecut cel puţin un an de la încheierea căsătoriei.

Instanţa este obligată să verifice existenţa consimţământului liber şi neviciat al fiecărui soţ.

Divorţul prin acordul soţilor nu poate fi admis dacă unul dintre soţi este pus sub interdicţie.

În toate cazurile, instanţa va dispune desfacerea căsătoriei fără a pronunţa divorţul din vina unuia sau a ambilor soţi.

Art.317 - În cazul prevăzut de art.315 lit.b), divorţul se poate pronunţa dacă instanţa stabileşte culpa soţului pârât în destrămarea căsătoriei. Cu toate acestea, dacă din probele administrate rezultă vina amândurora, instanţa poate pronunţa divorţul din culpa comună a soţilor, chiar dacă numai unul dintre ei a făcut cerere de divorţ.

În mod excepţional, divorţul se poate pronunţa din culpa exclusivă a soţului reclamant, dacă separaţia în fapt a soţilor durează de cel puţin 5 ani.

Art.318 – În cazul prevăzut de art.315 lit. c), instanţa va dispune desfacerea căsătoriei fără a pronunţa divorţul din vina unuia sau a ambilor soţi.

Instanţa va putea desface căsătoria datorită stării sănătăţii soţului pârât, numai dacă divorţul nu ar produce pentru acesta consecinţe deosebit de grave care să justifice menţinerea căsătoriei.

SECŢIUNEA II
Efectele divorţului

§1. Data desfacerii căsătoriei

Art.319 - Căsătoria este desfăcută din ziua când hotărârea prin care s-a pronunţat divorţul a rămas irevocabilă.

Art.320 – În ceea ce priveşte încetarea regimului matrimonial, între soţi, hotărârea de divorţ produce efecte începând cu data introducerii cererii de divorţ.

Cu toate acestea, soţul nevinovat poate cere instanţei să constate că regimul matrimonial a încetat de la data separaţiei în fapt.

Dispoziţiile alin.2 sunt aplicabile şi în cazul divorţului prin acordul soţilor, dacă aceştia au convenit astfel.

Art.321 - Actele menționate la art.298 alin.2, precum şi actele din care se nasc obligații în sarcina comunității, încheiate de unul dintre soți după data introducerii cererii de divorț sunt lovite de nulitate relativă, dacă au fost făcute în frauda celuilalt soț.

Art.322 – Hotărârea judecătorească prin care s-a pronunțat divorțul este opozabilă față de terți, în condițiile legii.

Dispozițiile art.238 alin.2 şi ale art.280-281 sunt aplicabile în mod corespunzător.

§2. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre soți

Art.323 - La desfacerea căsătoriei prin divorț, soții pot conveni ca soțul care a purtat în timpul căsătoriei numele de familie al celuilalt să poarte acest nume şi după desfacerea căsătoriei.

Instanța judecătorească va lua act de această înțelegere prin hotărârea de divorț. Pentru motive temeinice, instanța poate să încuviințeze acest drept chiar în lipsa unei înțelegeri între soți.

Dacă nu a intervenit o înțelegere sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foştii soți va purta numele dinaintea căsătoriei.

Art.324 – Soțul nevinovat, care suferă un prejudiciu material sau moral prin desfacerea căsătoriei, va putea cere soțului vinovat să-l despăgubească. Instanța judecătorească va soluționa cererea prin hotărârea de divorț.

Art.325 – Prin desfacerea căsătoriei, obligația de întreținere între soți încetează, cu excepția cazului în care divorțul s-a pronunțat în temeiul cererii soțului reclamant, din culpa lui exclusivă.

În acest din urmă caz, întreținerea poate fi cerută o dată cu desfacerea căsătoriei ori ulterior acesteia.

Întreținerea se stabileşte în raport cu mijloacele pe care le are soțul debitor şi cu starea de nevoie a soțului creditor. Ea nu poate însă depăşi o treime din venitul net al soțului obligat sau, dacă are copii în întreținere, jumătate din acest venit.

În afara altor cazuri prevăzute de lege, obligația de întreținere încetează prin recăsătorirea soțului îndreptățit.

Dispoziţiile prezentului articol nu exclud dreptul soţului îndreptăţit de a solicita, în locul întreţinerii, prestaţie compensatorie. În acest caz, el pierde însă pentru viitor orice drept la întreţinere.

Art.326 – În cazul în care divorţul este pronunţat, din culpa comună a soţilor sau fără a se stabili culpa, oricare dintre ei poate beneficia de prestaţia compensatorie; de asemenea, prestaţia compensatorie poate fi cerută de soţul reclamant atunci când divorţul se pronunţă din culpa exclusivă a soţului pârât.

Art.327 – Prestaţia compensatorie nu se poate solicita decât o dată cu desfacerea căsătoriei şi numai în măsura în care, din cauza divorţului, soţul îndreptăţit nu ar mai putea să-şi asigure prin resurse proprii condiţii de viaţă asemănătoare celor din timpul căsătoriei.

La stabilirea prestaţiei compensatorii se va ţine seama atât de resursele soţului îndreptăţit, cât şi de mijloacele celuilalt soţ din momentul divorţului, precum şi de orice alte împrejurări previzibile de natură să le modifice, cum ar fi vârsta şi starea de sănătate a soţilor, contribuţia la creşterea copiilor minori pe care a avut-o şi urmează să o aibă fiecare soţ, pregătirea profesională, posibilitatea de a desfăşura o activitate remunerată şi altele asemenea.

Art.328 - Prestaţia compensatorie poate fi stabilită în bani, sub formă de rentă, ori în natură, sub forma uzufructului asupra unor bunuri mobile sau imobile. Renta poate fi stabilită într-o cotă procentuală din venitul debitorului sau într-o sumă de bani determinată.

Instanţa judecătorească poate mări sau micşora prestaţia compensatorie după cum se modifică, în mod semnificativ, mijloacele debitorului şi resursele creditorului.

În cazul în care prestaţia compensatorie constă într-o sumă de bani, aceasta se indexează de drept, în funcţie de rata inflaţiei.

Art.329 – Renta şi uzufructul se pot constitui pe toată durata vieţii sau pe o perioadă mai scurtă stabilită prin hotărârea de divorţ.

Art.330 – Instanţa, la cererea soţului creditor, poate obliga pe soţul debitor să constituie o garanţie reală sau să dea cauţiune pentru a garanta executarea rentei.

Art.331 – Prestația compensatorie încetează prin decesul unuia dintre soți, prin recăsătorirea soțului îndreptățit, precum și atunci când acesta obține resurse de natură să îi asigure condiții de viață asemănătoare celor din timpul căsătoriei.

§3. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori

Art.332 - Instanța judecătorească hotărăşte, o dată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați și copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului referitor la ancheta psihosocială, precum și, dacă este cazul, de învoiala părinților, pe care îi va asculta.

Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art.219 fiind aplicabile.

Art.333 – Responsabilitatea părintească revine în comun foştilor soți, afară de cazul în care instanța decide altfel.

În lipsa înțelegerii dintre părinți sau dacă aceasta este contrară interesului superior al copilului, instanța va stabili, o dată cu pronunțarea divorțului, domiciliul copilului minor la părintele la care acesta locuieşte în mod statornic.

În mod excepțional, dacă este în interesul superior al copilului, instanța poate stabili domiciliul la bunici sau la alte rude ori persoane, cu consimțământul acestora, ori la o instituție de ocrotire. Acestea exercită supravegherea minorului și îndeplinesc toate actele obişnuite privind sănătatea, educația și învățătura copilului.

Art.334 - Dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanța va hotărî ca responsabilitatea părintească să revină numai unuia dintre părinți.

Celălalt părinte păstrează dreptul de a veghea asupra modului de creştere și educare a copilului, precum și dreptul de a consimți la adopția sau la căsătoria acestuia.

Art.335 - În mod excepţional, instanţa va putea hotărî plasamentul copilului la o rudă sau la o altă familie sau persoană, cu consimţământul acestora sau într-o instituţie de ocrotire. Acestea exercită numai drepturile şi îndatoririle care revin părinţilor cu privire la persoana copilului.

Instanţa judecătorească va stabili dacă drepturile cu privire la bunurile copilului se exercită de către părinţi în comun sau revin unuia dintre ei.

Art.336 – Părintele sau, după caz, părinţii separaţi de copilul lor au dreptul de a avea legături personale cu acesta.

În caz de neînţelegere, instanţa decide cu privire la modalităţile de exercitare a acestui drept.

Art.337 - Instanţa, prin hotărârea de divorţ, va stabili contribuţia fiecărui părinte la cheltuielile de creştere a copiilor.

Art.338- În cazul schimbării împrejurărilor, instanţa va putea modifica măsurile cu privire la drepturile şi îndatoririle părinţilor divorţaţi faţă de copiii lor minori, la cererea oricăruia dintre părinţi sau a unui alt membru de familie, a copilului, a instituţiei de ocrotire, a instituţiei publice specializate pentru protecţia copilului sau a procurorului.

Art.339 – În cazul prevăzut de art.223 alin.2, instanţa tutelară va hotărî asupra raporturilor dintre părinţi şi copiii lor minori, dispoziţiile art.332-338 fiind aplicabile în mod corespunzător.

TITLUL III
Rudenia

CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

Art.340 – Rudenia firească este legătura rezultată din descendenţa unei persoane dintr-o altă persoană sau din faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

Rudenia civilă este legătura rezultată din adopţia încheiată în condiţiile prevăzute de lege.

Art.341 – Rudenia este în linie dreaptă în cazul descendenței unei persoane dintr-o altă persoană şi în linie colaterală atunci când rezultă din faptul că mai multe persoane au un ascendent comun. Rudenia în linie dreaptă poate fi ascendentă sau descendentă.

Gradul de rudenie se stabileşte astfel:

a) în linie dreaptă, după numărul naşterilor: astfel, fiul şi tatăl sunt rude de gradul întâi, nepotul de fiu şi bunicul sunt rude de gradul al doilea;

b) în linie colaterală, după numărul naşterilor, urcând de la una dintre rude până la ascendentul comun şi coborând de la acesta până la cealaltă rudă; astfel, fraţii sunt rude de gradul al doilea, unchiul şi nepotul de gradul al treilea, verii primari de gradul al patrulea.

Art.342 – Afinitatea este legătura dintre un soţ şi rudele celuilalt soţ.

Rudele soţului sunt, în aceeaşi linie şi acelaşi grad, afinii celuilalt soţ.

CAPITOLUL II
Filiaţia

SECŢIUNEA I
Stabilirea filiaţiei

§1. Dispoziţii generale

Art.343 – Filiaţia faţă de mamă rezultă din faptul naşterii; ea se poate stabili şi prin recunoaştere sau prin hotărâre judecătorească.

Filiaţia faţă de tată se stabileşte prin efectul prezumţiei de paternitate, prin recunoaştere sau prin hotărâre judecătorească, după caz.

Art.344 - Filiaţia se dovedeşte prin actul de naştere întocmit în registrul de stare civilă; în cazul copilului din căsătorie, dovada se face prin actul de naştere şi prin actul de căsătorie al părinţilor.

Art.345 – Intervalul de timp cuprins între a trei sutea şi a o sută optzecea zi dinaintea naşterii copilului este timpul legal al concepţiunii. El se calculează zi cu zi.

Cu toate acestea, se poate face dovada concepţiunii copilului într-o anumită perioadă din timpul legal al concepţiunii.

§2. Prezumția de paternitate

Art.346 – Tată al copilului născut sau, după caz, conceput în timpul căsătoriei este prezumat a fi soțul mamei din căsătoria în timpul căreia a avut loc naşterea ori concepțiunea copilului.

Paternitatea poate fi tăgăduită, dacă este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului.

Copilul conceput în timpul primei căsătorii şi născut în timpul celei de-a doua căsătorii a mamei sale este considerat fiul celui de-al doilea soț. Dacă această paternitate este înlăturată prin hotărâre judecătorească, tată al copilului este considerat soțul din prima căsătorie.

§3. Recunoaşterea copilului

Art.347 – Dacă naşterea nu a fost înregistrată în registrul de stare civilă sau copilul a fost trecut în registrul de stare civilă ca născut din părinți necunoscuți, mama îl poate recunoaşte pe copil.

Copilul conceput şi născut în afara căsătoriei poate fi recunoscut de către tatăl său.

După moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenți fireşti.

Art.348 - Recunoaşterea poate fi făcută prin declarație la serviciul de stare civilă, prin înscris autentic sau prin testament.

Dacă recunoaşterea este făcută prin înscris autentic, o copie a acestuia va fi trimisă din oficiu serviciului de stare civilă competent, pentru a se face mențiunea corespunzătoare în registrele de stare civilă.

Recunoaşterea, chiar dacă a fost făcută prin testament, este irevocabilă.

Art.349 – Minorul necăsătorit poate recunoaşte singur pe copilul său, dacă are discernământ la momentul recunoaşterii.

Art.350 – Recunoaşterea este lovită de nulitate absolută dacă:

a) s-a recunoscut un copil a cărui filiație, stabilită potrivit legii, nu a fost înlăturată;
b) a fost făcută după decesul copilului, iar acesta nu a lăsat descendenți fireşti;

c) a fost făcută în alte forme decât cele prevăzute de lege.

Art.351 – Recunoaşterea poate fi anulată pentru violenţă şi, cu excepţia cazului în care corespunde adevărului, pentru eroare.

Prescriptia dreptului la actiune incepe sa curga de la data incetarii violentei ori, dupa caz, a descoperirii erorii sau dolului.

Art.352 - Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată oricând şi de orice persoană interesată.

Cu toate acestea, dacă posesiunea de stat, conformă cu recunoaşterea, a durat cel puţin 10 ani, recunoaşterea nu mai poate fi contestată decât de celălalt părinte, de copilul recunoscut sau de părinţii adevăraţi ai copilului.

Art.353 - Dacă recunoaşterea este contestată de celălalt părinte, de copilul recunoscut sau de descendenţii acestuia, dovada filiaţiei este în sarcina autorului recunoaşterii sau a moştenitorilor săi.

§4. Acţiuni privind filiaţia

Art.354 – Nici o persoană nu poate reclama o filiaţie contrară aceleia ce rezultă din actul său de naştere şi posesiunea de stat conformă cu acesta.

Nimeni nu poate contesta filiaţia persoanei care are o posesiune de stat conformă cu actul său de naştere.

Cu toate acestea, dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit că a avut loc o substituire de copil ori că s-a făcut astfel încât să se înregistreze ca mamă a unui copil o altă femeie decât aceea care l-a născut, se poate face dovada adevăratei filiaţii cu orice mijloc de probă.

Art.355 – Orice persoană interesată poate contesta prin acţiune în justiţie filiaţia stabilită printr-un act de naştere ce nu este conform cu posesiunea de stat.

În acest caz, filiaţia se dovedeşte, în ordine, prin expertiza medico-legală de stabilire a filiatiei, prin certificatul medical constatator al naşterii sau, în lipsa acestora, prin orice mijloc de probă, inclusiv prin posesiunea de stat continuă.

Posesiunea de stat rezultă din fapte care indică legătura dintre copil şi familia din care se pretinde că face parte. Sunt asemenea fapte :

a) copilul a purtat întotdeauna numele părintelui;

b) părintele l-a tratat ca pe fiul său şi s-a îngrijit în această calitate de creşterea sa;
c) copilul a fost întotdeauna recunoscut în această calitate în societate şi de către familie.

Cu toate acestea, dovada filiaţiei nu se va face prin martori decât în cazul prevăzut la art.354 alin.3 sau atunci când există înscrisuri care fac demnă de crezare acţiunea formulată.

Art.356 – Dreptul la acţiunea în stabilirea filiaţiei faţă de mamă aparţine copilului şi se porneşte în numele acestuia de către reprezentantul său legal.

Dreptul la acţiune nu se transmite moştenitorilor copilului; ei pot însă continua acţiunea pornită de acesta.

Acţiunea în stabilirea filiaţiei faţă de mamă poate fi introdusă şi împotriva moştenitorilor pretinsei mame.

Dreptul la acţiune este imprescriptibil.

Art.357 – Acţiunea în stabilirea paternităţii din afara căsătoriei aparţine copilului şi se porneşte în numele lui de către reprezentantul său legal.

Dreptul de a porni acţiunea în stabilirea paternităţii nu se transmite moştenitorilor copilului; ei pot continua acţiunea pornită de acesta.

Acţiunea în stabilirea paternităţii poate fi pornită şi împotriva moştenitorilor pretinsului tată.

Art.358 – Acţiunea în stabilirea paternităţii din afara căsătoriei poate fi pornită în termen de 2 ani de la naşterea copilului.

Dacă paternitatea a fost înlăturată prin efectul unei hotărâri judecătoreşti, termenul de prescripţie curge de la data rămânerii irevocabile a acesteia.

În cazul în care mama a convieţuit cu pretinsul tată ori dacă acesta din urmă a prestat întreţinere copilului, termenul începe să curgă de la încetarea convieţuirii ori a întreţinerii.

Art.359 - Dacă acţiunea în stabilirea paternităţii nu a fost formulată în timpul minorităţii copilului, acesta poate să o introducă în termen de 2 ani de la data majoratului.

Art.360– Acţiunea în tăgăduirea paternităţii poate fi pornită de soţul mamei, de mamă, precum şi de copil; ea poate fi continuată de moştenitorii acestora.

Acțiunea se introduce de către soțul mamei împotriva copilului, iar de către copil sau mama acestuia împotriva soțului mamei.

În cazul copilului decedat, acțiunea se pornește împotriva mamei copilului. Dacă soțul mamei este decedat, acțiunea se pornește împotriva moștenitorilor lui.

Art.361 – Soțul mamei poate exercita dreptul la acțiunea în tăgăduirea paternității în termen de 1 an de la data când a cunoscut nașterea copilului.

În cazul în care a fost pus sub interdicție înainte de împlinirea acestui termen, un nou termen curge pentru tutore de la data când acesta a aflat despre naștcrea copilului.

Dacă acțiunea nu a fost pornită de tutore, ea poate fi introdusă de soțul mamei după ce i s-a ridicat interdicția, înăuntrul unui nou termen de 1 an.

În toate cazurile, mama copilului va fi citată.

Art.362 – Acțiunea în tăgăduirea paternității introdusă de mamă trebuie însoțită de o acțiune în stabilirea adevăratei filiații a copilului. Asupra acestor acțiuni, instanța se va pronunța prin aceeași hotărâre.

Acțiunea poate fi pornită în termen de 1 an de la data nașterii copilului.

Dacă mama este pusă sub interdicție, termenul de 1 an se calculează potrivit dispozițiilor art.361 alin.2 și 3.

Art.363 - Copilul poate tăgădui paternitatea în termen de 1 an de la data majoratului.

§5. Procrearea asistată medical

Art.364 – În cazul procreării asistate medical cu terț donator nu se stabilește nici o legătură de filiație între copil și donator.

De asemenea, împotriva donatorului nu poate fi pornită nici o acțiune în răspundere.

Art.365 –Nimeni nu poate contesta filiația copilului astfel conceput, pentru motive ce țin de caracterul asistat medical al procreării.

Copilul născut astfel nu poate contesta filiația sa.

Tatăl copilului poate tăgădui paternitatea acestuia, în condițiile legii, dacă nu a consimțit la procrearea asistată medical realizată cu ajutorul unui

terț donator sau dacă face dovada că respectivul copil nu a fost conceput în acest mod.

Art.366 - Tatăl copilului, care a consimțit la procrearea asistată medical cu terț donator și, după naștere, nu recunoaște acest copil, va fi responsabil față de copil și față de mama acestuia.

Art.367 – Orice convenție având drept scop procrearea sau gestația pentru altul este lovită de nulitate absolută.

Art.368 - Orice informații privind procrearea asistată medical sunt confidențiale.

Cu toate acestea, în cazul în care există riscul unui prejudiciu grav referitor la sănătatea unei persoane astfel concepute sau a descendenților acesteia în lipsa unor astfel de informații, instanța poate autoriza transmiterea lor, în mod confidențial, autorității competente.

Asigurarea confidențialității unor astfel de informații, precum și modul de transmitere a acestora se stabilesc prin lege specială.

SECȚIUNEA II
Situația legală a copilului

Art.369 – Copilul din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită potrivit legii are, față de fiecare părinte și rudele acestuia, aceeași situație ca și aceea a unui copil din căsătorie.

Art.370 - Copilul din căsătorie ia numele de familie comun al părinților săi.

Dacă părinții nu au un nume comun, copilul va lua numele unuia dintre ei sau numele lor reunite. În acest caz numele copilului se va stabili prin acordul părinților și se va declara, o dată cu nașterea copilului, la serviciul de stare civilă.

În lipsa unui acord al părinților, va decide autoritatea administrației publice locale de la locul înregistrării nașterii, prin dispoziție scrisă.

Art.371 - Copilul din afara căsătoriei ia numele de familie al aceluia dintre părinți față de care filiația a fost mai întâi stabilită.

În cazul în care filiația a fost stabilită ulterior și față de celălalt părinte, copilul, prin acordul părinților, poate lua numele părintelui față de

care şi-a stabilit filiaţia ulterior sau numele reunite ale acestora. În lipsa acordului părinţilor se aplică dispoziţiile art.370 alin. 3.

În cazul în care copilul şi-a stabilit filiaţia în acelaşi timp faţă de ambii părinţi, se aplică în mod corespunzător dispoziţiile art.370 alin.2 şi 3.

CAPITOLUL III
Adopţia

SECŢIUNEA I
Dispoziţii generale

Art.372 - Adopţia este o măsură de protecţie a copilului care este lipsit de mediul său familial ori care nu poate fi menţinut în acest mediu.

Adopţia se încheie în interesul superior ale copilului.

Art.373 – Copilul poate fi adoptat până la dobândirea capacităţii depline de exerciţiu.

Cu toate acestea, poate fi adoptată şi persoana care a dobândit capacitate deplină de exerciţiu, dacă a fost crescută în timpul minorităţii de către cel care doreşte să o adopte.

Art.374 – Adopţia internaţională poate fi încuviinţată numai în cazul în care copilul nu a putut fi adoptat sau încredinţat unei persoane sau familii, în ţară.

Art.375 - Adopţia se încuviinţează de către instanţa judecătorească, în condiţiile legii.

SECŢIUNEA II
Condiţiile pentru încuviinţarea adopţiei

Art.376 - Este posibilă adopţia de către o persoană sau de către o familie, care au consimţit la aceasta.

Persoanele care doresc să adopte trebuie să aibă capacitate deplină de exerciţiu şi să prezinte condiţiile materiale şi garanţiile morale necesare dezvoltării armonioase a copilului.

Alienatul mintal şi debilul mintal nu pot adopta.

Art.377 - Dacă cel care vrea să adopte este căsătorit, este necesar şi consimţământul soţului său, cu excepţia cazurilor în care acesta este în imposibilitate de a-şi manifesta voinţa.

Art.378 - Adopţia nu poate fi încuviinţată decât dacă ambii părinţi fireşti ai copilului şi-au exprimat consimţământul.

Cu toate acestea, consimţământul părinţilor nu este necesar dacă aceştia sunt decedaţi, puşi sub interdicţie, declaraţi morţi prin hotărâre judecătorească, decăzuţi din exerciţiul drepturilor părinteşti, necunoscuţi sau se află în imposibilitate de a-şi exprima voinţa ori în cazul în care copilul a fost declarat abandonat prin hotărâre judecătorească irevocabilă.

Dacă unul dintre părinţi se află într-una din situaţiile menţionate la alin.2, este suficient consimţământul celuilalt părinte.

Art.379 - Părinţii pot consimţi la adopţia copilului lor numai după trecerea unui termen de 45 de zile de la naşterea acestuia.

Părintele îşi poate revoca consimţământul în formă autentică, în termen de 30 de zile de la data autentificării înscrisului prin care acesta a fost exprimat. După expirarea acestui termen, consimţământul devine irevocabil.

Art.380 – În cazul în care unul dintre părinţi refuză să consimtă la adopţie, instanţa poate să încuviinţeze adopţia, dacă există vreun motiv de natură să atragă decăderea din exerciţiul drepturilor părinteşti şi apreciază că adopţia este în interesul superior al copilului.

Art.381- În cazul în care copilul se află sub tutelă este necesar consimţământul tutorelui în vederea adopţiei.

Dispoziţiile art.380 se aplică în mod corespunzător.

Art.382 - Pentru încuviinţarea adopţiei este necesar consimţământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani. Consimţământul copilului va fi cerut direct în instanţă.

Art.383 – Consimţământul cerut de lege pentru încheierea adopţiei trebuie să fie liber, neviciat şi necondiţionat de vreo plată sau contraprestaţie de orice fel.

Consimţământul fiecărei persoane se exprimă în formă autentică.

Adopția nu poate fi încuviințată decât dacă copilul, precum şi celelalte persoane al căror consimțământ este cerut de lege au primit sfaturile necesare şi au fost informați asupra consecințelor adopției şi ale consimțământului lor.

Art.384 – Persoana sau familia care doreşte să adopte este propusă de către instituția publică specializată pentru protecția copilului dintre persoanele sau familiile care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege.

Nici un contact între viitorii părinți adoptivi şi părinții copilului sau orice altă persoană care exercită drepturi părinteşti nu poate avea loc atâta timp cât nu au fost respectate dispozițiile privind consimțământul la adopție şi nu s-a constatat că adopția corespunde interesului superior al copilului.

Dispozițiile alin.2 nu sunt aplicabile în cazul în care persoana care doreşte să adopte este o rudă a copilului până la gradul al patrulea inclusiv sau dacă un soț adoptă copilul celuilalt soț.

Art.385 - Adopția poate fi încuviințată dacă diferența de vârstă între persoana care adoptă şi cel ce urmează să fie adoptat este de cel puțin 18 ani. Cu toate acestea, dacă există motive temeinice, instanța poate încuviința adopția, chiar dacă diferența de vârstă este mai mică de 18 ani.

Art.386 - Este interzisă adopția:
a) între părintele firesc şi copilul său;
b) între frați;
c) între soți;
d) a doi soți de către aceeaşi persoană sau familie;
e) unui copil de către mai multe persoane, cu excepția cazului în care se face de către soț şi soție simultan sau succesiv.

Cu toate acestea, o nouă adopție poate fi încuviințată dacă adoptatorul sau soții adoptatori au decedat. Prima adopție este desfăcută pe data încheierii noii adopții. Dacă însă cel care doreşte să adopte este soțul supraviețuitor al adoptatorului, legăturile de rudenie rezultate în urma încheierii primei adopții se mențin.

SECȚIUNEA III
Încredințarea copilului în vederea adopției

Art.387 - În vederea încuviinţării adopţiei, copilul va fi încredinţat persoanei sau familiei care doreşte să-l adopte, pentru o durată de cel puţin 3 luni.

Cu toate acestea, încredinţarea copilului nu este necesară, dacă persoana care doreşte să adopte este rudă până la gradul al patrulea inclusiv cu unul dintre părinţii copilului, dacă un soţ adoptă copilul celuilalt soţ ori în cazul în care copilul se află în îngrijirea persoanei sau familiei care doreşte să-l adopte, în temeiul unei măsuri de protecţie dispusă potrivit legii.

Art.388 – Dacă înăuntrul termenului prevăzut la art.379 alin.2 o rudă a copilului până la gradul al patrulea inclusiv cere ca acesta să-i fie încredinţat în vederea adopţiei, la expirarea termenului se va lua în considerare cu prioritate posibilitatea încredinţării copilului acelei rude.

Art.389 – Persoana sau familia căreia i-a fost încredinţat copilul în vederea adopţiei exercită pe toată durata încredinţării numai drepturile şi îndatoririle părinteşti cu privire la persoana copilului.

Art.390 – Încredinţarea copilului în vederea adopţiei se dispune potrivit legii speciale.

SECŢIUNEA IV
Efectele adopţiei

Art.391 – Adopţia produce efecte numai de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti prin care a fost încuviinţată.

Prin adopţie se stabilesc raporturi de rudenie între adoptat şi descendenţii săi, pe de o parte, şi adoptator şi rudele acestuia, pe de altă parte.

Raporturile de rudenie încetează între adoptat şi descendenţii săi, pe de o parte, şi părinţii fireşti şi rudele acestora, pe de altă parte. Cu toate acestea, impedimentul la căsătorie izvorât din rudenie se aplică între adoptat şi descendenţii săi, pe de o parte, şi rudele fireşti ale acestuia, pe de altă parte.

Art.392 – Adoptatorul are faţă de copilul adoptat drepturile şi îndatoririle părintelui faţă de copilul său firesc.

În cazul în care cel care adoptă este soţul părintelui firesc al adoptatului, drepturile şi îndatoririle părinteşti se exercită de către adoptator şi părintele firesc căsătorit cu acesta.

Art.393 – Dacă adoptatorul va fi decăzut din exerciţiul drepturilor părinteşti, instanţa, ţinând seama de interesul superior al copilului, va putea fie să redea părinţilor fireşti exerciţiul drepturilor părinteşti, fie să hotărască instituirea tutelei. Ascultarea copilului este obligatorie, dispoziţiile art.219 fiind aplicabile.

Art.394 – Copilul adoptat dobândeşte prin adopţie numele celui care adoptă.

Dacă adopţia se face de către doi soţi ori de către soţul care adoptă pe copilul celuilalt soţ, iar soţii au nume comun, copilul adoptat va purta acest nume. În cazul în care soţii nu au nume de familie comun, ei sunt obligaţi să declare instanţei care încuviinţează adopţia, numele pe care acesta urmează să-l poarte. Dispoziţiile art.258 alin.2 sunt aplicabile prin analogie.

Pe baza hotărârii irevocabile de încuviinţare a adopţiei, serviciul de stare civilă competent va întocmi, în condiţiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuţi ca fiind părinţii săi fireşti. Vechiul act de naştere se va păstra, menţionându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act.

SECŢIUNEA V
Încetarea adopţiei

Art.395 – Adopţia încetează prin nulitate sau desfacere.

Art.396 – Adopţia este lovită de nulitate, dacă a fost încheiată cu încălcarea condiţiilor prevăzute de lege.

Adopţia fictivă este lovită de nulitate absolută, în afara cazului când ulterior încuviinţării adopţiei între adoptator şi adoptat s-au stabilit raporturi de natură să satisfacă interesul superior al copilului.

Adopţia se desface în cazul prevăzut de art.386 alin. 2, precum şi atunci când este în interesul superior al copilului.

Art.397 – Autorităţile publice care, potrivit legii, îndeplinesc atribuţii în domeniul protecţiei drepturilor copilului, părinţii fireşti ai copilului, precum şi copilul care a împlinit vârsta de 14 ani pot cere instanţei judecătoreşti

desfacerea adopției, dacă aceasta este în interesul superior al copilului. Instanța poate hotărî desfacerea adopției pe baza raportului referitor la ancheta psihosocială.

Copilul care a împlinit vârsta de 10 ani, precum şi adoptatorul pot solicita autorităților prevăzute la alin.1 ca acestea să ceară desfacerea adopției.

Adoptatorul poate cere instanței desfacerea adopției după ce adoptatul a devenit major, dacă acesta a săvârşit față de adoptator fapte grave contrare legii sau bunelor moravuri.

Art.398 – La încetarea adopției, adoptatul redobândeşte numele de familie avut înainte de încuviințarea adopției. Cu toate acestea, la desfacerea adopției, pentru motive temeinice, instanța va putea încuviința ca adoptatul să păstreze numele de familie dobândit prin adopție.

La încetarea adopției, părinții fireşti ai copilului redobândesc drepturile şi îndatoririle părinteşti, dacă instanța nu decide o altă măsură de protecție a copilului, în condițiile legii. Dispozițiile art.89 sunt aplicabile.

TITLUL IV
Responsabilitatea părintească

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Art.399 - Ambii părinți sunt responsabili pentru creşterea copiilor lor minori.

Art.400 - Drepturile şi îndatoririle părinteşti privesc atât persoana, cât şi bunurile copilului minor.

În exercitarea drepturilor şi îndeplinirea îndatoririlor pe care le au față de copilul lor minor, părinții trebuie să aibă în vedere interesul superior al copilului.

Art.401 - Responsabilitatea părintească durează până când copilul dobândeşte capacitatea deplină de exercițiu.

Art.402 - Copilul datorează respect părinților săi indiferent de vârsta sa.

Art.403 –Ori de câte ori există neînțelegeri între părinți cu privire la exercițiul drepturilor sau la îndeplinirea îndatoririlor părinteşti, instanța tutelară, după ce ascultă pe părinți şi luând în considerare concluziile raportului referitor la ancheta psihosocială, hotărăşte potrivit interesului superior al copilului. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art.219 fiind aplicabile.

CAPITOLUL II
Drepturile şi îndatoririle părinteşti

Art.404 - Părinții au dreptul şi obligația de a creşte copilul, îngrijind de sănătatea şi dezvoltarea lui fizică, psihică şi intelectuală, de educația, învățătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit propriilor lor convingeri şi însuşirilor copilului; ei sunt datori să dea copilului orientarea şi sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor pe care legea le recunoaşte acestuia.

Art.405 - Părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are numai drepturile şi îndatoririle părinteşti cu privire la persoana copilului.

Drepturile şi îndatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorelui.

Art.406 - Părinții hotărăsc credința religioasă a copilului.

Credința religioasă a copilului care a împlinit 14 ani nu poate fi schimbată fără consimțământul acestuia.

Copilul care a împlinit vârsta de 16 ani are dreptul să-şi aleagă singur credința religioasă.

Art.407 - Părinții aleg numele şi prenumele copilului, în condițiile legii.

Art.408 - Părinții au dreptul şi obligația de supraveghere a copilului minor.

Cu toate acestea, părinții nu pot, în afara unor motive temeinice, să împiedice corespondența şi legăturile personale ale copilului cu bunicii săi ori cu frații şi surorile sale. Orice neînțelegeri se soluționează de către instanța tutelară.

În mod excepțional, instanța tutelară poate recunoaşte un drept de corespondență sau un drept de vizitare şi altor persoane, chiar dacă nu sunt rude cu minorul.

Părinții nu pot restricționa dreptul copilului minor la libertatea de exprimare, decât în cazurile prevăzute de lege.

Art.409 - Părinții pot cere oricând instanței tutelare înapoierea copilului de la orice persoană care îl ține fără drept.

Instanța tutelară poate respinge cererea numai dacă înapoierea este vădit contrară interesului superior al copilului.

Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art.219 fiind aplicabile.

Art.410 - Părinții au dreptul şi obligația de a stabili locuința copilului.

Art.411 - Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate cere încuviințarea instanței tutelare pentru a-şi schimba felul învățăturii ori al pregătirii profesionale ori pentru schimbarea locuinței necesare desăvârşirii învățăturii ori pregătirii sale profesionale.

Instanța tutelară va hotărî pe baza raportului referitor la ancheta psihosocială. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art.219 fiind aplicabile.

Art.413 - Copilul minor este întreținut de părinții săi.

Dacă minorul are un venit propriu care nu este îndestulător, părinții au îndatorirea să asigure condițiile necesare pentru creşterea acestuia.

În caz de neînțelegere, întinderea obligației de întreținere, felul şi modalitățile executării, precum şi contribuția fiecăruia dintre părinți, se stabilesc de către instanță pe baza raportului referitor la ancheta psihosocială. Dispozițiile art.219 sunt aplicabile.

Art.414 - Părintele nu are nici un drept asupra bunurilor copilului şi nici copilul asupra bunurilor părintelui, în afară de dreptul la moştenire şi la întreținere.

Art.415 - Părinții au dreptul şi îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum şi de a-l reprezenta în actele civile ori de a-i încuviința aceste acte, după caz.

După împlinirea vârstei de 14 ani minorul îşi exercită singur drepturile şi îşi execută, tot astfel obligaţiile, însă numai cu încuviinţarea părinţilor şi, după caz, a instanţei tutelare.

Art.416 – Drepturile şi îndatoririle părinţilor cu privire la bunurile copilului, sunt aceleaşi cu cele ale tutorelui, dispoziţiile care reglementează tutela fiind aplicabile în mod corespunzător.

Cu toate acestea, nu se va întocmi inventarul prevăzut de art.118, în cazul în care copilul nu are alte bunuri decât cele de uz personal.

CAPITOLUL III
Exercitarea responsabilităţii părinteşti

Art.417 - Părinţii sunt egali în drepturi şi au o responsabilitate comună pentru creşterea copilului lor minor.

Oricare dintre părinţi, care îndeplineşte singur un act curent pentru exercitarea drepturilor şi îndeplinirea obligaţiilor părinteşti, este prezumat că are şi consimţământul celuilalt părinte.

Art.418 - Dacă părinţii sunt divorţaţi, responsabilitatea părintească se exercită potrivit dispoziţiilor referitoare la efectele divorţului în raporturile dintre părinţi şi copii.

În cazul copilului din afara căsătoriei recunoscut de ambii părinţi, concomitent sau, după caz, succesiv, responsabilitatea părintească se exercită în comun şi în mod egal, dacă părinţii conviețuiesc la data recunoaşterii sau, după caz, a celei de-a doua recunoaşteri a copilului.

Dacă filiaţia copilului din afara căsătoriei se stabileşte prin hotărâre judecătorească, instanţa este obligată să dispună asupra modul de exercitare a responsabilităţii părinteşti, fiind aplicabile prin asemănare dispoziţiile privitoare la divorţ.

Art.419 - Instanţa competentă poate să încuviinţeze înţelegerea liber consimţită dintre părinţi cu privire la exercitarea responsabilităţii părinteşti

sau cu privire la o măsură de protecţie a copilului, dacă este respectat interesul superior al copilului.

Art.420 - Dacă unul dintre părinţi este decedat, pus sub interdicţie, declarat mort prin hotărâre judecătorească, decăzut din exerciţiul drepturilor părinteşti sau dacă, din orice împrejurare, se află în neputinţă de a-şi exprima voinţa, celălalt părinte exercită singur drepturile părinteşti.

CAPITOLUL IV
Decăderea din exerciţiul drepturilor părinteşti

Art.421 - Instanţa, la cererea autorităţilor administraţiei publice cu atribuţii în domeniul protecţiei copilului, poate pronunţa decăderea din exerciţiul drepturilor părinteşti, dacă prin relele tratamente aplicate copilului, prin consumul de alcool sau stupefiante, prin purtare abuzivă sau prin neglijenţa gravă în îndeplinirea obligaţiilor părinteşti pune în pericol sănătatea, securitatea sau dezvoltarea copilului.

Cererea se judecă cu citarea părinţilor, pe baza raportului referitor la ancheta psihosocială a copilului. Participarea procurorului este obligatorie.

Art.422 - Decăderea din exerciţiul drepturilor părinteşti este totală şi se întinde asupra tuturor copiilor născuţi la data pronunţării hotărârii, afară de cazul în care prin hotărârea judecătorească se limitează numai la anumite drepturi părinteşti ori numai la anumiţi copii născuţi.

Art.423 - Decăderea din exerciţiul drepturilor părinteşti nu scuteşte părintele de obligaţia sa de a da întreţinere copilului.

Art.424 - În cazul în care, după decăderea din exerciţiul drepturilor părinteşti, copilul se află în situaţia de a fi lipsit de îngrijirea ambilor părinţi, se va institui tutela.

Art.425 - Instanţa va reda părintelui exerciţiul drepturilor părinteşti, dacă au încetat împrejurările care au dus la decăderea din exerciţiul drepturilor părinteşti şi dacă sănătatea, securitatea şi dezvoltarea copilului nu mai sunt puse în pericol.

Până la soluționarea cererii, instanța poate îngădui părintelui să păstreze legături personale cu copilul, dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

Drepturile părinteşti nu vor putea fi însă redate părintelui în cazul în care copilul a fost încredințat în vederea adopției.

TITLUL V
Obligația de întreținere

CAPITOLUL I
Persoanele între care există obligația de întreținere şi ordinea în care în care aceasta se datorează

Art.426 - Obligația de întreținere există între soț şi soție, rudele în linie dreaptă, între frați şi surori, precum şi între celelalte persoane anume prevăzute de lege.

Dispozițiile alin.1 privind obligația de întreținere între rudele în linie dreaptă, precum şi între frați şi surori sunt aplicabile şi în cazul adopției.

Obligația de întreținere există între foştii soți, în condițiile prevăzute de lege.

Art.427 - Cel care a luat un copil pentru a-l creşte fără a cere, în condițiile legii, încuviințarea adopției, are obligația să-l întrețină cât timp copilul este minor, însă numai dacă părinții fireşti au murit, sunt dispăruți ori sunt în nevoie.

Art.428 - Soțul care a contribuit la întreținerea copilului celuilalt soț este obligat să continue a da întreținere copilului cât timp acesta este minor, însă numai dacă părinții săi fireşti au murit, sunt dispăruți ori sunt în nevoie.

În acest caz, copilul va putea fi obligat să dea întreținere celui care l-a întreținut timp de 10 ani.

Art.429 - Moştenitorii persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor sau care i-a dat întreținere fără a avea obligația legală sunt ținuți, în măsura valorii bunurilor moştenite, să continue întreținerea, dacă părinții minorului au murit, sunt dispăruți sau sunt în nevoie, însă numai cât timp cel întreținut este minor.

În cazul în care sunt mai mulţi moştenitori, fiecare dintre ei contribuie la întreţinerea minorului proporţional cu valoarea bunurilor moştenite.

Art.430 – Întreţinerea se datorează în ordinea următoare:
a) soţii şi foştii soţi, în cazul prevăzut la art. 325 alin.1, îşi datorează întreţinere înaintea celorlalţi obligaţi;
b) descendentul este obligat la întreţinere înaintea ascendentului, iar, dacă sunt mai mulţi descendenţi sau mai mulţi ascendenţi, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat;
c) fraţii şi surorile îşi datorează întreţinere după părinţi, însă înaintea bunicilor.

Art.431 – După desfacerea adopţiei, adoptatul poate cere întreţinere numai de la părinţii săi fireşti.

Art.432 – În cazul în care mai multe dintre persoanele prevăzute la art.426 sunt obligate să întreţină aceeaşi persoană, ele vor contribui la plata întreţinerii, proporţional cu mijloacele pe care le au.

Dacă părintele are drept la întreţinere de la mai mulţi copii, el poate, în caz de urgenţă, să pornească acţiunea numai împotriva unuia dintre ei. Cel care a plătit întreţinerea se poate întoarce împotriva celorlalţi obligaţi pentru partea fiecăruia.

Art.433 - În cazul în care cel obligat în primul rând la întreţinere nu are mijloace îndestulătoare pentru a acoperi nevoile celui care o cere, instanţa judecătorească va putea obliga pe celelalte persoane îndatorate la întreţinere să o completeze, în ordinea stabilită la art.430.

Art.434 – Când cel obligat nu poate presta, în acelaşi timp, întreţinere tuturor celor îndreptăţiţi să o ceară, instanţa judecătorească, ţinând seama de nevoile fiecăreia dintre aceste persoane, poate hotărî fie ca întreţinerea să se plătească numai uneia dintre ele, fie ca întreţinerea să se împartă între mai multe sau toate persoanele îndreptăţite să o ceară. În acest caz, instanţa va hotărî, totodată, modul în care se va împărţi întreţinerea între persoanele care urmează a o primi.

Art.435 – Obligaţia de întreţinere se stinge prin moartea debitorului sau a creditorului obligaţiei de întreţinere.

Nimeni nu poate renunța pentru viitor la dreptul său la întreținere.

CAPITOLUL II
Condițiile obligației de întreținere

Art.436 - Are drept la întreținere numai cel care se află în nevoie, neputându-se întreține din munca sau din bunurile sale.

Art.437 - Minorul care cere întreținere de la părinții săi se află în nevoie dacă nu se poate întreține din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri.

Cu toate acestea, în cazul în care părinții n-ar putea presta întreținerea fără a primejdui propria lor existență, dacă nu există alte persoane care ar putea fi obligate la întreținerea minorului, instanța tutelară poate încuviința ca întreținerea să se asigure prin valorificarea bunurilor pe care acesta le are, cu excepția celor de strictă necesitate.

Părinții sunt obligați să întrețină pe copilului devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani.

Art.438 – Nu poate pretinde întreținere acela care s-a făcut vinovat față de cel obligat la întreținere de fapte grave contrare legii sau bunelor moravuri.

De asemenea, cel care a căzut în nevoie din vina sa poate cere numai întreținerea de strictă necesitate. În acest caz, frații și surorile nu-și datorează întreținere.

Art.439 – Poate fi obligat la întreținere numai cel care are mijloacele pentru a o plăti.

La stabilirea mijloacelor celui care datorează întreținerea se va ține seama de veniturile și bunurile acestuia, precum și de posibilitățile de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute în vedere sarcinile și obligațiile persoanei respective.

Art.440 - Starea de nevoie a persoanei îndreptățite la întreținere, precum și mijloacele celui care datorează întreținere pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.

CAPITOLUL III
Stabilirea și executarea obligației de întreținere

Art.441 – Întreţinerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui care urmează a o plăti.

Când întreţinerea este datorată de părinte, ea se stabileşte până la o pătrime din venitul său lunar net din muncă pentru un copil, o treime pentru doi copii şi o jumătate pentru trei sau mai mulţi copii.

Cuantumul întreţinerii datorate copiilor, împreună cu întreţinerea datorată altor persoane, potrivit legii, nu va putea depăşi jumătate din venitul lunar net din muncă al celui obligat.

Art.442 - Obligaţia de întreţinere se execută în natură sau prin plata unei sume de bani.

Pensia de întreţinere se poate stabili sub forma unei sume fixe sau într-o cotă procentuală din venitul net lunar al celui care datorează întreţinere. Dispoziţiile art.441 alin. 2 şi 3 rămân aplicabile.

Art.443 - În cazul în care pensia de întreţinere constă într-o sumă fixă de bani, aceasta se indexează de drept la începutul fiecărui trimestru, în raport cu indicele ratei inflaţiei.

Art.444 - Instanţa poate obliga pe debitorul întreţinerii să constituie o garanţie reală sau să dea o cauţiune pentru executarea pensiei de întreţinere.

Art.445 – Dacă se iveşte o schimbare în ceea ce priveşte mijloacele celui care prestează întreţinerea şi nevoia celui care o primeşte, instanţa judecătorească, potrivit împrejurărilor, va putea mări sau micşora obligaţia de întreţinere sau va putea hotărî încetarea ei.

Art.446 – Întreţinerea se datorează de la data cererii de chemare în judecată.

Pensia de întreţinere se poate acorda pentru o perioadă anterioară cererii de chemare în judecată dacă introducerea acţiunii în justiţie a fost întârziată din culpa debitorului întreţinerii.

Art.447 – Pensia de întreţinere se plăteşte periodic, la termenele convenite de părţi sau, în lipsă, la cele stabilite prin hotărâre judecătorească.

Chiar dacă creditorul întreţinerii a decedat în perioada corespunzătoare unei rate, întreţinerea este datorată în întregime pentru acea perioadă.

De asemenea, părţile pot conveni sau, dacă sunt motive temeinice, instanţa de judecată poate hotărî ca întreţinerea să se execute prin plata anticipată a unei sume globale care să acopere nevoile de întreţinere ale celui îndreptăţit pe o perioadă mai îndelungată sau pe întreaga perioadă în care se datorează întreţinerea."

4. Cartea II – „Despre bunuri şi despre osebitele modificări ale proprietăţii" se modifică în Cartea II – „Despre bunuri" şi va cuprinde art.461-643[111] , cu următorul cuprins:

"CARTEA II
Despre bunuri

TITLUL I
Despre bunuri şi drepturi reale în general

CAPITOLUL I
Despre bunuri în general

SECŢIUNEA I
Despre distincţia bunurilor

Art.461 – Sunt bunuri lucrurile care pot forma obiectul unui drept patrimonial.

Art.462 - Bunurile sunt mobile sau imobile.

Art.463 - Sunt imobile terenurile, izvoarele şi cursurile de apă, plantaţiile prinse de rădăcini, construcţiile şi orice alte lucrări având o aşezare fixă, construcţiile plutitoare solid legate de ţărm, platformele şi alte instalaţii de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental, precum şi tot ceea ce, în mod natural sau artificial, este încorporat durabil în acestea.

Art.464 - Rămân bunuri imobile materialele separate în mod provizoriu de un fond, pentru a fi reîntrebuinţate, atât timp cât sunt păstrate în aceeaşi formă, precum şi părţile integrante ale unui imobil care sunt temporar detaşate de acesta, dacă sunt destinate spre a fi reamplasate.

Materialele aduse pentru a fi întrebuinţate în locul celor vechi devin bunuri imobile.

Art.465 - Bunurile pe care legea nu le consideră imobile sunt bunuri mobile.

Art.466 - Bogăţiile de orice natură ale solului şi subsolului, fructele prinse de rădăcini, plantaţiile şi construcţiile încorporate în sol devin mobile prin anticipaţie, atunci când, prin voinţa părţilor sunt privite în natura lor individuală în vederea detaşării lor.

Pentru opozabilitate faţă de terţi, este necesară însă notarea în cartea funciară.

Art.467 – Dacă nu se prevede altfel, sunt supuse regulilor referitoare la bunurile imobile şi drepturile reale asupra acestora.

Celelalte drepturi patrimoniale sunt supuse, în limitele prevăzute de lege, regulilor referitoare la bunurile mobile.

Art.468 - Bunurile sunt fungibile sau nefungibile.

Sunt fungibile bunurile determinabile după număr, măsură sau greutate, astfel încât pot fi înlocuite unele prin altele în executarea unei obligaţii.

Prin act juridic, un bun fungibil prin natura sa poate fi considerat ca nefungibil.

Art.469 - Bunurile sunt consumptibile sau neconsumptibile.

Sunt consumptibile bunurile mobile a căror întrebuinţare obişnuită implică înstrăinarea sau distrugerea lor.

Un bun consumptibil prin natura sa poate deveni neconsumptibil dacă, prin act juridic, i se schimbă întrebuinţarea.

Art.470 - Bunurile sunt divizibile sau indivizibile.

Bunurile care nu pot fi împărţite în natură fără a li se schimba destinaţia sunt bunuri indivizibile.

Prin act juridic, un bun divizibil prin natura lui poate fi considerat indivizibil.

Art.471 - Bunul care a fost destinat în mod permanent întrebuinţării economice a altui bun este bun accesoriu, atât timp cât satisface această utilizare.

Destinaţia comună poate să fie stabilită numai de proprietarul ambelor bunuri.

Dacă nu se prevede altfel, bunul accesoriu urmează situaţia juridică a bunului principal, inclusiv în caz de înstrăinare sau de grevare a bunului principal.

Încetarea calităţii de bun accesoriu nu poate fi, însă, opusă unui terţ care a dobândit anterior drepturi privitoare la bunul principal.

Separarea temporară a unui bun accesoriu de bunul principal nu-i înlătură această calitate.

Drepturile unui terţ cu privire la un bun nu pot fi încălcate prin transformarea acestuia în bun accesoriu.

SECŢIUNEA II
Despre produsele bunurilor

Art.472 - Produsele bunurilor sunt: fructele, veniturile şi productele.

Art.473 - Fructele şi veniturile reprezintă acele produse care derivă din folosirea unui bun, fără a diminua substanţa acestuia.

Fructele sunt produsele directe şi periodice ale unui bun obţinute cu sau fără intervenţia omului, cum ar fi recoltele, produsele şi sporul animalelor.

Veniturile sunt sumele de bani sau alte produse rezultate din folosirea bunului de către o altă persoană, precum chiriile, arenzile, dobânzile, venitul rentelor, dividendele şi partea din activul net distribuit, în condiţiile legii, în urma lichidării unui patrimoniu.

Art.474 - Productele sunt foloasele obţinute dintr-un bun, prin consumarea sau diminuarea substanţei acestuia, precum copacii unei păduri, piatra dintr-o carieră şi altele asemenea.

CAPITOLUL II
Despre drepturile reale în general

Art.475 - Sunt drepturi reale acele drepturi în virtutea cărora titularii lor pot exercita anumite prerogative asupra unui bun fără concursul altcuiva.

Art.476 - Sunt drepturi reale:

1.dreptul de proprietate;
2. dreptul de superficie;
3.dreptul de uzufruct;
4.dreptul de uz;
5.dreptul de abitație;
6.dreptul de servitute;
7.dreptul de administrare;
8.dreptul de concesiune;
9.dreptul de folosință, în cazurile prevăzute de lege;
10.dreptul de ipotecă;
11.dreptul de gaj;
12.dreptul de retenție.

TITLUL II
Despre proprietatea privată

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Art.477 - Proprietatea este dreptul de a stăpâni, a folosi şi dispune de un bun, în mod exclusiv şi perpetuu, însă în limitele prevăzute de lege.

Proprietarul poate dispune de bun prin efectuarea de acte care consumă în tot sau în parte substanța bunului, prin transmiterea dreptului său prin oricare din modurile prevăzute de lege şi prin grevarea bunului cu orice drepturi reale.

Art.478 - Dreptul de proprietate se poate dobândi, în condițiile legii, prin act juridic, moştenire legală, accesiune, uzucapiune, ocupațiune, precum şi prin hotărâre judecătorească, atunci când aceasta este translativă de proprietate.

În cazurile prevăzute de lege, proprietatea se poate dobândi prin efectul unui act administrativ.

Prin lege se pot reglementa şi alte moduri de dobândire a dreptului de proprietate.

În cazul bunurilor imobile, dreptul de proprietate se dobândeşte prin înscriere în cartea funciară, cu excepţia cazurilor anume prevăzute de lege..

Art.479 - Proprietarul poate exercita acţiunea în revendicare împotriva posesorului pentru a obţine, în temeiul recunoaşterii dreptului, intrarea în posesiunea bunului revendicat.

Dreptul la acţiunea în revendicare este imprescriptibil, cu excepţia cazurilor în care prin lege se dispune altfel.

Proprietarul poate intenta acţiunea negatorie contra oricărei persoane care pretinde că este titularul vreunui drept de superficie, uzufruct, uz, abitaţie sau servitute; dreptul la acţiune este imprescriptibil.

Art.480 – Proprietarul este obligat să restituie posesorului cheltuielile necesare pe care acesta le-a efectuat.

Cheltuielile utile se restituie în limita sporului de valoare, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Proprietarul nu este dator să acopere cheltuielile voluptuarii, însă posesorul are dreptul de a-şi însuşi lucrările efectuate cu aceste cheltuieli, numai dacă prin aceasta bunul nu se deteriorează.

Art.481 – Dacă prin lege nu se dispune altfel, dispoziţiile prezentului titlu se aplică şi proprietăţii publice, însă numai în măsura în care sunt compatibile cu aceasta din urmă.

CAPITOLUL II
Întinderea dreptului de proprietate privată

SECŢIUNEA I
Dispoziţii generale

Art.482 - Proprietarii terenurilor învecinate sunt obligaţi să contribuie la grănituire prin reconstituirea hotarului şi fixarea semnelor corespunzătoare, suportând, în mod egal, cheltuielile ocazionate de aceasta.

Art.483 - Orice proprietar este dator a-şi îngrădi proprietatea, suportând, în condiţiile legii, cheltuielile ocazionate.

Obligaţia de îngrădire nu există pentru terenurile situate în extravilan, în afara cazurilor prevăzute de lege.

Art.484 - Dreptul de proprietate asupra unui teren se extinde asupra coloanei de aer aflate deasupra sa, precum şi asupra subsolului, în limitele prevăzute de lege.

Art.485 - Tot ceea ce produce bunul, precum şi tot ce se uneşte ori se încorporează în bun, ca urmare a faptei proprietarului, a unei alte persoane ori a unui caz fortuit, revin proprietarului, dacă legea nu prevede altfel.

Art.486 - Cel care, fără acordul proprietarului, avansează cheltuielile necesare pentru producerea şi culegerea fructelor, respectiv a veniturilor sau productelor poate cere restituirea cheltuielilor.

În acest caz, bunul, produsele sau contravaloarea acestora pot fi reţinute până la restituirea cheltuielilor. Cu toate acestea, proprietarul poate cere restituirea bunului ori a contravalorii sale dacă dovedeşte că produsele reţinute ori contravaloarea acestora acoperă în întregime cheltuielile.

SECŢIUNEA II
Accesiunea imobiliară naturală

Art.487 - Adăugirile de teren la malurile apelor curgătoare revin proprietarului fondului riveran, numai dacă ele se formează treptat.

Art.488 - Proprietarul fondului riveran dobândeşte, de asemenea, terenul lăsat de apele curgătoare care s-au retras treptat de la ţărmul respectiv.

Art.489 - Proprietarul terenului înconjurat de heleşteie, iazuri, canale şi alte asemenea ape stătătoare, nu devine proprietarul terenurilor apărute prin scăderea temporară a acestor ape sub înălţimea de scurgere.

Tot astfel, proprietarul acestor ape nu dobândeşte nici un drept asupra terenului acoperit ca urmare a unor revărsări sporadice.

Art.490 - Proprietarul terenului de la care o apă curgătoare a smuls brusc o parte importantă de teren, alipind-o la terenul altuia, nu pierde dreptul de proprietate asupra părţii desprinse dacă o revendică în termen de un an de la data intrării în posesiune.

Art.491 - Albiile râurilor aparţin proprietarilor riverani, cu excepţia acelora care, potrivit legii, fac obiectul proprietăţii publice.

Insulele şi prundurile care nu sunt în legătură cu terenurile având malul la nivelul mediu al apei revin proprietarului albiei.

Dacă insula aparţine proprietarilor riverani şi trece peste jumătatea apei, fiecare dintre ei are dreptul de proprietate asupra părţii de insulă ce se întinde spre el pornind de la jumătatea apei.

Art.492 - În cazul în care o apă curgătoare, formându-şi un braţ nou, înconjoară terenul unui proprietar riveran, el rămâne proprietar asupra insulei astfel create.

Art.493 - Albia părăsită de o apă curgătoare care şi-a format un nou curs se împarte în mod egal între proprietarii riverani.

Art.494 - Roiul de albine trecut pe terenul altuia revine proprietarului acestuia numai dacă proprietarul roiului a încetat să-l urmărească.

Animalele domestice sau domesticite rătăcite pe terenul altuia revin acestuia din urmă dacă proprietarul nu le revendică în termen de o lună de la data declaraţiei făcute la primărie de către proprietarul terenului.

SECŢIUNEA III
Accesiunea imobiliară artificială

Art.495 - Construcţiile şi lucrările efectuate pe un teren sau în subsolul acestuia revin proprietarului terenului, dacă prin lege sau prin act juridic nu se prevede altfel.

Dreptul de proprietate asupra construcţiei sau lucrării se naşte, pe măsura edificării, cu începere de la data încorporării fundaţiei, respectiv a începerii lucrării.

Dispoziţiile secţiunii de faţă referitoare la construcţii sunt aplicabile lucrărilor, ori de câte ori nu se prevede altfel.

Prin lucrări se înţelege plantatiile, precum şi amenajările aduse unui fond, care nu se încorporează în mod durabil în acesta.

Art.496 - Până la proba contrară, proprietarul terenului este prezumat că a edificat construcţia, pe cheltuiala sa.

Art.497 - În cazul în care a edificat construcţia cu materialele altuia, proprietarul terenului devine proprietarul construcţiei, neputând fi obligat la desfiinţarca acesteia şi nici la restituirea materialelor folosite.

Proprietarul materialelor are dreptul la despăgubiri care să acopere valoarea materialelor, precum şi orice alte prejudicii ocazionate.

Art.498 - În cazul în care construcţia este efectuată de către un constructor de bună-credinţă, proprietarul terenului dobândeşte proprietatea asupra întregului fond, fiind însă dator să plătească constructorului o despăgubire care să acopere, la alegerea proprietarului, fie valoarea materialelor, manopera şi alte asemenea cheltuieli, fie sporul de valoare adus fondului prin efectuarea construcţiei.

În mod excepţional, atunci când sporul de valoare adus fondului este de trei ori mai mare decât valoarea sa iniţială, constructorul de bună-credinţă poate dobândi proprietatea asupra construcţiei şi a terenului aferent, însă numai dacă plăteşte proprietarului valoarea de circulaţie a terenului. Această dispoziţie nu este aplicabilă în cazul lucrărilor.

Sub sancţiunea decăderii, constructorul trebuie să invoce acest drept în termen de un an de la finalizarea construcţiei, dar nu mai mult de doi ani de la începerea construcţiei. Dispoziţiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Art.499 - În cazul constructorului de rea-credinţă, proprietarul terenului poate opta între obligarea constructorului la desfiinţarca construcţiei şi păstrarea acesteia, datorând, în acest din urmă caz, o despăgubire care să acopere o cincime din valoarea materialelor şi a manoperei sau din sporul de valoare rezultat din efectuarea construcţiei, la alegerea proprietarului terenului.

Constructorul de rea-credinţă nu poate invoca nici un drept de retenţie.

Desfiinţarea construcţiei se face, cu respectarea dispoziţiilor legale în materie, pe cheltuiala constructorului care este ţinut, totodată, să repare şi prejudiciile ocazionate.

Art.500 - În sensul prezentei secţiuni, prin constructor se înţelege persoana fizică sau persoana juridică care ar deveni proprietarul construcţiei, dacă nu s-ar aplica accesiunea.

Art.501 - Constructorul este de bună-credință, dacă se întemeiază pe cuprinsul cărții funciare unde este înscris ca proprietar al terenului.

În cazul terenurilor care nu sunt înscrise în cartea funciară, este de bună-credință constructorul care se consideră proprietarul terenului în virtutea unui act translativ de proprietate a cărui cauză de ineficacitate nu o cunoaşte şi nu ar trebui, după împrejurări, să o cunoască.

Dispozițiile alin.1 şi 2 sunt aplicabile şi constructorului care se întemeiază pe calitatea sa de superficiar sau, după caz, de concesionar.

Cu toate acestea, nu poate invoca buna-credință cel care construieşte în lipsa sau cu nerespectarea autorizațiilor cerute de lege.

Este suficient ca buna-credință să existe la data încorporării fundației.

Art.502 - În cazul în care construcția este ridicată în parte pe terenul constructorului şi în parte pe un teren învecinat, proprietarul vecin poate dobândi proprietatea asupra întregii construcții, plătind constructorului o despăgubire, numai dacă cel puțin două treimi din suprafața construită se află pe terenul său. În acest caz, el va dobândi şi un drept de superficie asupra terenului aferent însă numai pe durata de existență a construcției.

Dispozițiile art.498 alin.3 se aplică în mod corespunzător.

Despăgubirea trebuie să acopere valoarea de circulație a părții de construcție aflate pe terenul constructorului, precum şi contravaloarea folosinței terenului aferent.

Constructorul de rea-credință nu poate pretinde o despăgubire mai mare de o treime din suma arătată la alin.3.

Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile cu precădere față de prevederile art.498 alin.2.

Art.503 - Este lovită de nulitate relativă convenția încheiată cu constructorul de rea-credință prin care acesta din urmă consimte să primească o despăgubire mai mică decât aceea cuvenită potrivit dispozițiilor art.499 alin.1 şi 502 alin.4.

De la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti de admitere a acțiunii în anulare, constructorul de rea-credință poate pretinde proprietarului dublul sumei cuvenite cu titlu de despăgubire.

Art.504 - Proprietarul terenului neînscris în cartea funciară care, cunoscând faptul edificării construcției, se menține în pasivitate până la data încorporării fundației, pierde, în favoarea constructorului, dreptul de opțiune reglementat de dispozițiile art.498 alin.1 sau, după caz, art. 499 alin.1, precum şi dreptul prevăzut la art.502.

Nu este considerat în pasivitate proprietarul care, până la data menționată la alin.1, face cunoscută constructorului, în scris, situația juridică reală a terenului.

Art.505 - Constructorul de rea-credință care foloseşte materialele altuia este obligat la despăgubiri în condițiile art.497.

Art.506 - Ori de câte ori dispozițiile prezentei secțiuni se referă la despăgubiri, cuantumul acestora se determină în raport cu valoarea de circulație a bunurilor la data stabilirii ei prin act juridic ori a solicitării lor pe cale judecătorească.

SECȚIUNEA IV
Accesiunea mobiliară

Art.507 - Bunul mobil produs cu materialele altuia aparține celui care l-a confecționat sau, după caz, proprietarului materialelor, în funcție de raportul dintre manoperă şi valoarea materialelor, determinat la data confecționării bunului.

Proprietarul bunului datorează despăgubiri egale cu valoarea manoperei sau, după caz, cu valoarea materialelor.

Art.508 - În toate cazurile în care valoarea materialelor este egală cu manopera sau există o diferență nesemnificativă, proprietatea asupra bunului este comună şi se exercită în condițiile Secțiunii II a Capitolului V din prezentul titlu.

Art.509 - În cazul în care se unesc două bunuri mobile având proprietari diferiți, fiecare poate pretinde separarea bunurilor dacă prin aceasta celălalt proprietar nu ar suferi un prejudiciu mai mare de o zecime din valoarea bunului său.

Art.510 - Dacă nu se poate obține separarea bunurilor mobile unite sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile art.507 şi 508.

CAPITOLUL III
Limitele (îngrădirile) dreptului de proprietate

SECȚIUNEA I
Dispoziții generale

Art.511 - Exercitarea dreptului de proprietate poate fi limitată prin lege, prin act juridic sau prin hotărâre judecătorească.

SECȚIUNEA II
Îngrădiri legale

§.1 Dispoziții comune

Art.512 - Legea poate îngrădi exercitarea dreptului de proprietate fie în interes public, fie în interes privat.

Îngrădirile legale în interes privat pot fi agravate, modificate ori desființate temporar prin acordul părților; pentru opozabilitate față de terți este necesară îndeplinirea formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Art.513 - Pentru lucrări de interes general, autoritățile administrației publice pot folosi subsolul oricărei proprietăți imobiliare, cu obligația de a despăgubi proprietarul pentru daunele aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, precum şi pentru alte daune imputabile autorității.

În acest caz, despăgubirea se stabileşte prin convenția încheiată între proprietar şi autoritatea publică sau, în caz de divergență, pe cale judecătorească.

Art.514 - Dreptul de proprietate obligă la respectarea tuturor sarcinilor şi obligațiilor privind protecția mediului şi asigurarea bunei vecinătăți.

§. 2 Folosirea apelor

Art.515 - Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica în nici un fel curgerea firească a apelor provenite de pe fondul superior.

Dacă această curgere cauzează prejudicii fondului inferior, proprietarul acestuia poate cere autorizarea justiției spre a face pe fondul său lucrările necesare schimbării direcției apelor, suportând toate cheltuielile ocazionate.

La rândul său, proprietarul fondului superior este obligat să nu efectueze nici o lucrare de natură să agraveze situația fondului inferior.

Art.516 - Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica nici curgerea provocată de proprietarul fondului superior sau de alte persoane, aşa cum este cazul apelor care ţâşnesc pe acest din urmă fond datorită unor lucrări subterane întreprinse de proprietarul acestuia, al apelor provenite din secarea terenurilor mlăştinoase, al apelor folosite într-un scop casnic, agricol sau industrial, însă numai dacă această curgere precedă vărsarea într-un curs de apă sau într-un şanţ.

În acest caz, proprietarul fondului superior este obligat să aleagă calea şi mijloacele de scurgere de natură să aducă prejudicii minime fondului inferior, rămânând dator la plata unei despăgubiri juste şi prealabile către proprietarul acestui din urmă fond.

Dispozițiile prezentului articol nu se aplică atunci când pe fondul inferior se află o construcție, împreună cu grădina şi curtea aferentă, sau un cimitir.

Art.517 - Proprietarul care vrea să folosească pentru irigarea terenului său apele naturale şi artificiale de care poate dispune în mod efectiv, are dreptul ca, pe cheltuiala sa exclusivă, să facă pe terenul riveranului opus lucrările necesare pentru captarea apei.

Dispozițiile art.516 alin.2 şi 3 se aplică în mod corespunzător.

Art.518 - Proprietarul căruia îi prisoseşte apa pentru necesitățile curente este obligat ca, în schimbul unei juste şi prealabile despăgubiri, să ofere acest surplus pentru proprietarul care nu şi-ar putea procura apa necesară pentru fondul său decât cu o cheltuială excesivă.

Proprietarul nu poate fi scutit de obligația menționată la alin.1 pretinzând că ar putea acorda surplusului de apă o altă destinație decât satisfacerea necesităților curente. El poate însă cere despăgubiri

suplimentare proprietarului aflat în nevoie, cu condiția de a dovedi existența reală a destinației pretinse.

Art.519 - Proprietarul poate acorda orice întrebuințare izvorului ce ar exista pe fondul său, sub rezerva de a nu aduce atingere drepturilor dobândite de proprietarul fondului inferior.

Proprietarul fondului pe care se află izvorul nu poate să-i schimbe cursul dacă prin această schimbare ar lipsi locuitorii unei localități de apa necesară pentru satisfacerea nevoilor curente.

Art.520 - Proprietarul izvorului poate cere repararea prejudiciilor cauzate de persoana care, prin lucrările efectuate, a secat, a micşorat ori a alterat apele sale.

Dacă starea de fapt o permite, proprietarul poate pretinde restabilirea situației anterioare atunci când apa era indispensabilă pentru exploatarea fondului său.

Art.521 - Dispozițiile articolelor 515-520 se completează cu reglementările speciale în materia regimului apelor.

§. 3 Picătura streaşinii

Art.522 - Proprietarul este obligat să îşi facă streaşina casei sale astfel încât apele provenind de la ploi să nu se scurgă pe fondul proprietarului vecin.

§. 4 Distanța şi lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări şi plantații

Art.523 - Orice construcții, lucrări sau plantații se pot face de către proprietarul fondului numai cu respectarea unei distanțe minime față de linia de hotar, conform legii, regulamentului de urbanism sau, în lipsă, obiceiului locului, astfel încât să nu se aducă atingere drepturilor proprietarului vecin.

Art.524 - În lipsa unor dispoziții cuprinse în lege, regulamentul de urbanism sau a obiceiului locului, arborii trebuie sădiți la o distanță de cel puțin doi metri de linia de hotar, cu excepția acelora mai mici de doi metri, a plantațiilor şi a gardurilor vii.

În caz de nerespectare a distanței, proprietarul vecin este îndreptățit să ceară scoaterea ori, după caz, tăierea, la înălțimea cuvenită, a arborilor, plantațiilor ori a gardurilor, pe cheltuiala proprietarului fondului pe care acestea sunt ridicate.

Proprietarul fondului peste care se întind rădăcinile sau ramurile arborilor aparținând proprietarului vecin are dreptul de a le tăia, precum și dreptul de a păstra fructele căzute în mod natural pe fondul său.

§. 5 Vederea asupra proprietății vecinului

Art.525 - Nu este permis a se face fereastră sau deschidere în zidul comun.

Art.526 - Este obligatorie păstrarea unei distanțe de cel puțin doi metri între fondul, îngrădit sau neîngrădit, aparținând proprietarului vecin, și fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrări ce ar fi orientate către acest fond.

Vederile piezișe spre fondul învecinat sunt interzise la o distanță mai mică de un metru.

Distanța se calculează de la punctul cel mai apropiat de linia de hotar, existent pe fața zidului în care s-a deschis vederea sau, după caz, pe linia exterioară a balconului, până la linia de hotar.

Art.527 - Dispozițiile art.526 nu exclud dreptul proprietarului de a-și deschide, fără limită de distanță, ferestre de lumină dacă sunt astfel construite încât să împiedice vederea spre fondul învecinat.

§. 6 Dreptul de trecere

Art.528 - Este recunoscut dreptul de a trece pe fondul vecin proprietarului fondului lipsit de acces la calea publică sau al cărui acces este periculos, prea costisitor ori insuficient pentru exploatarea domestică, industrială sau agricolă a fondului său.

Trecerea urmează a se face în condiții de natură să aducă o minimă stânjenire exercitării dreptului de proprietate asupra fondului ce are acces la calea publică, proprietarul fondului înfundat rămânând obligat la plata unei juste și prealabile despăgubiri.

Art.529 - Dacă lipsa ori dezavantajele accesului provin din vânzare, schimb, împărțeală sau dintr-un alt act juridic, trecerea nu va putea fi cerută decât celor care au dobândit partea de teren pe care se făcea anterior trecerea.

Despăgubirea se dublează atunci când lipsa accesului provine din fapta proprietarului care pretinde trecerea.

§. 7 Alte îngrădiri legale

Art.530 - Proprietarul este obligat să permită trecerea prin fondul său a conductelor de apă, gaz sau altele asemenea, a firelor electrice subterane ori aeriene, precum şi a oricăror alte instalații sau materiale ce deservesc fonduri învecinate sau din aceeaşi zonă.

Această obligație subzistă numai pentru situația în care trecerea prin altă parte ar fi imposibilă, periculoasă sau foarte costisitoare.

În toate cazurile, proprietarul are dreptul la plata unei juste despăgubiri.

Art.531 – De asemenea, proprietarul este obligat să permită folosirea fondului său pentru efectuarea unor lucrări necesare fondului învecinat, precum şi accesul vecinului pe terenul său pentru tăierea crengilor şi culegerea fructelor, în schimbul unei despăgubiri dacă este cazul.

Dispozițiile art. 530 alin. 2 sunt aplicabile.

Art.532 - Proprietarul unui fond nu poate împiedica accesul altuia pentru a redobândi posesiunea unui bun al său, ajuns întâmplător pe fondul respectiv, dacă a fost înştiințat în prealabil.

În toate cazurile, proprietarul fondului are dreptul la o justă despăgubire pentru prejudiciile ocazionate de reintrarea în posesiune, precum şi pentru cele pe care bunul le-a cauzat fondului.

Art.533 – Cel care, pentru a se apăra pe sine ori pe altul de un pericol iminent, foloseşte sau distruge un bun al altuia poate fi obligat să plătească proprietarului o despăgubire echitabilă; în acest din urmă caz el are, după împrejurări, un drept de regres împotriva celui care s-a îmbogățit fără just temei.

Nu poate pretinde nici o despăgubire proprietarul care a provocat sau a favorizat apariția pericolului.

Art.534 – Îngrădirile cuprinse în prezenta secţiune se completează cu dispoziţiile speciale privind regimul juridic al anumitor bunuri, cum ar fi terenurile şi construcţiile de orice fel, pădurile, bunurile din patrimoniul naţional-cultural, bunurile sacre ale cultelor religioase, precum şi altele asemenea.

SECŢIUNEA III
Îngrădiri convenţionale

Art.535 - Proprietarul poate consimţi la limitarea exercitării dreptului său de proprietate prin orice acte juridice care nu încalcă ordinea publică şi bunele moravuri.

Art.536 - Înstrăinarea unui bun poate fi interzisă prin acte juridice între vii sau pentru cauză de moarte, dacă există un interes serios şi legitim.

Clauza de inalienabilitate produce efecte atâta timp cât se menţine interesul care a stat la baza stipulării ei.

Clauza de inalienabilitate este subînţeleasă în convenţiile din care se naşte obligaţia de a încheia un contract translativ de proprietate.

Art.537 - Pentru a fi opozabilă terţilor, clauza de inalienabilitate trebuie supusă formalităţilor de publicitate prevăzute de lege.

În lipsă de stipulaţie contrarie, clauza de inalienabilitate se întinde şi asupra actelor juridice prin care bunul ar fi ulterior grevat cu o garanţie reală.

În nici un caz, clauza de inalienabilitate nu se poate opune transmiterii bunului pe cale de succesiune.

Art.538 - Nerespectarea clauzei de inalienabilitate având ca obiect un bun imobil atrage nulitatea relativă a actului juridic translativ, atunci când s-au îndeplinit formalităţile de publicitate imobiliară, precum şi, dacă este cazul, plata de daune-interese.

SECŢIUNEA IV
Îngrădiri judiciare

Art.539 - Ori de câte ori prin exercitarea abuzivă a dreptului de proprietate se cauzează un prejudiciu, instanța poate dispune obligarea proprietarului la despăgubiri, precum şi la restabilirea situației anterioare, atunci când acest lucru este posibil.

Dacă prejudiciul este iminent sau foarte probabil, instanța poate să încuviințeze, pe cale de ordonanță președințială măsurile necesare pentru prevenirea pagubei.

CAPITOLUL IV
Încetarea proprietății private. Exproprierea şi confiscarea

Art.540 - Dreptul de proprietate nu se stinge prin neuz. Dispozițiile legale privind dobândirea de către găsitor a bunului pierdut rămân aplicabile.

Proprietarul poate renunța la dreptul său prin abandonarea bunului mobil sau prin înscrierea în cartea funciară a declarației de renunțare la proprietate, în condițiile legii.

Exproprierea se poate face numai pentru o cauză de utilitate publică stabilită potrivit legii, cu justă şi prealabilă despăgubire, fixată de comun acord între proprietar şi expropriator sau, în caz de divergență, pe cale judecătorească.

Nu pot fi supuse confiscării decât bunurile destinate sau folosite la săvârşirea unei infracțiuni ori contravenții şi cele rezultate din acestea.

CAPITOLUL V
Despre proprietatea comună

SECȚIUNEA I
Dispoziții generale

Art.541 - Dispozițiile prezentului capitol se aplică ori de câte ori, prin efectul legii sau în temeiul unui act juridic, dreptul de proprietate cu privire la unul sau mai multe bunuri are doi sau mai mulți titulari.

Proprietatea comună poate fi proprietate pe cote-părți (coproprietate) ori în devălmăşie.

Dacă bunul este comun, coproprietatea se prezumă, până la proba contrarie.

SECTIUNEA II

Despre coproprietatea obişnuită

Art.542 - Fiecare coproprietar este proprietarul exclusiv al unei cote-părţi ideale din bun.

Cotele-părţi sunt prezumate a fi egale, până la proba contrară. Dacă bunul a fost dobândit printr-un act juridic, proba contrarie nu se va putea face decât prin înscrisuri.

Art.543 - Coproprietarii vor împărţi beneficiile şi vor suporta sarcinile coproprietăţii, proporţional cu cota lor parte.

Art.544 - Fiecare coproprietar are dreptul de a folosi bunul comun în măsura în care nu schimbă destinaţia şi nu aduce atingere drepturilor celorlalţi coproprietari.

Cel care, în lipsa acordului celorlalţi coproprietari, exercită în mod exclusiv folosinţa bunului comun poate fi obligat la plata de despăgubiri.

Art.545 - Fructele şi veniturile produse de bunul comun se cuvin tuturor coproprietarilor, proporţional cu cota lor parte.

Coproprietarul care a suportat singur cheltuielile producerii sau culegerii fructelor, respectiv a veniturilor, are dreptul la restituirea acestor cheltuieli de către coproprietari, în proporţie cu cotele lor părţi.

Fructele şi veniturile bunului comun însuşite de un coproprietar fac parte din masa partajabilă cât timp ele nu au fost consumate ori înstrăinate şi pot fi identificate distinct; în acest caz, dreptul de a le reclama este imprescriptibil.

Art.546 - Modul de folosire a bunului comun se stabileşte prin acordul coproprietarilor, iar în caz de neînţelegere prin hotărâre judecătorească.

Art.547 - Coproprietarii pot solicita instanţei judecătoreşti excluderea coproprietarului care, prin fapta sa, a celor cărora le-a cedat folosinţa bunului ori a celor pentru care este ţinut, potrivit legii, să răspundă încalcă în mod grav drepturile celorlalţi coproprietari.

În această situaţie, coproprietarul va fi obligat la înstrăinarea cotei sale şi, în caz de refuz, se va dispune, pe cale judecătorească, vânzarea silită a acesteia.

Art.548 - Fiecare coproprietar poate să facă acte de conservare fără acordul celorlalţi coproprietari.

Art.549 - Actele de administrare, precum încheierea sau denunţarea unor contracte de locaţiune, cesiunile de venituri imobiliare şi altele asemenea, pot fi făcute numai cu acordul majorităţii coproprietarilor şi a cotelor-părţi.

Actele de administrare care limitează în mod substanţial posibilitatea unui coproprietar de a folosi bunul comun ori care impun acestuia o sarcină excesivă prin raportare fie la cota sa parte, fie la cheltuielile suportate de către ceilalţi coproprietari nu vor putea fi efectuate decât cu acordul acestuia.

Orice coproprietar poate cere instanţei să suplinească consimţământul celorlalţi coproprietari în cazul în care aceştia se află în imposibilitate de a-şi exprima voinţa sau dacă se opun în mod abuziv la efectuarea unor acte de administrare indispensabile menţinerii utilităţii sau valorii bunului.

Art.550 - Actele de dispoziţie, cesiunile de venituri imobiliare şi locaţiunile încheiate pe termen mai mare de trei ani, precum şi actele care urmăresc exclusiv înfrumuseţarea bunului nu se pot încheia decât cu acordul tuturor coproprietarilor.

Actele juridice făcute în lipsa unanimităţii sunt lovite de nulitate relativă.

Art.551 - Fiecare coproprietar poate sta singur în justiţie, indiferent de calitatea procesuală, în orice acţiune privitoare la coproprietate, inclusiv în cazul acţiunii în revendicare.

Hotărârile judecătoreşti pronunţate în folosul coproprietăţii profită tuturor coproprietarilor. Hotărârile judecătoreşti potrivnice unui coproprietar nu sunt opozabile celorlalţi coproprietari.

Art.552 - Se poate deroga de la dispoziţiile art.543, 545 alin.1 şi 3, 548 şi 549 alin.1 printr-un contract de administrare a coproprietăţii încheiat cu acordul tuturor coproprietarilor.

În cazul în care printre bunurile aflate în coproprietate se află şi bunuri imobile, contractele de administrare a coproprietăţii vor fi notate în cartea funciară.

Art.553 - Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi în cazul exercitării de două sau mai multe persoane împreună a unui alt drept real.

SECȚIUNEA III
Despre coproprietatea părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente

§. 1. Părțile comune

Art.554 - Dacă într-o clădire există spații cu destinație de locuință sau cu altă destinație având proprietari diferiți, fiecare dintre aceştia are un drept de coproprietate forțată şi perpetuă asupra părților din clădire care, fiind destinate întrebuințării spațiilor, nu pot fi folosite decât în comun.

Art.555 - Sunt considerate părți comune, în măsura în care prin lege ori prin act juridic nu se prevede altfel:

a) terenul pe care se află clădirea, compus atât din suprafața construită cât şi din cea neconstruită necesară, potrivit naturii sau destinației construcției, pentru a asigura exploatarea normlă a acesteia; pentru excedent, proprietarii sunt titularii unei coproprietăți obişnuite;

b) fundația, curtea interioară, structura de rezistență, acoperişul, terasele, coşurile de fum, scările şi casa scărilor, holurile, pivnițele şi subsolurile, rezervoarele de apă, centralele termice proprii şi ascensoarele;

c) canalele pluviale, paratrăsnetele, antenele colective, instalațiile de telefon, instalațiile electrice, conductele de apă, de încălzire şi de gaze până la punctul de distribuție către părțile aflate în proprietate exclusivă, precum şi alte asemenea părți;

d) alte bunuri care, potrivit legii sau voinței părților, sunt în folosință comună.

Art.556 - Părțile comune pot fi atribuite coproprietarilor în folosință exclusivă numai dacă prin aceasta nu sunt lezate drepturile celorlalți coproprietari.

Decizia de atribuire în folosință exclusivă trebuie adoptată cu o majoritate de ¾ din numărul coproprietarilor şi al cotelor-părți. În clădirile unde sunt constituite asociații de proprietari, decizia se adoptă de către adunarea generală, cu aceeaşi majoritate.

Art.557 – Cota-parte din părţile comune este un bun accesoriu în sensul art.471 din prezentul cod; înstrăinarea sau ipotecarea cotei-părţi nu se va putea face decât o dată cu dreptul asupra spaţiului deţinut în proprietate exclusivă.

Art.558 - În lipsa unei stipulaţii contrarii existente în titlurile de proprietate, cotele-părţi se stabilesc în funcţie de suprafaţa locativă a spaţiului deţinut în proprietate exclusivă şi suprafaţa locativă totală a clădirii.

§. 2 Drepturile şi obligaţiile coproprietarilor

Art.559 - Fiecare coproprietar poate folosi, în condiţiile acordului de asociere atât spaţiul deţinut în proprietate exclusivă, cât şi părţile comune, fără a aduce atingere drepturilor celorlalţi proprietari şi fără a schimba destinaţia clădirii.

Art.560 - În lipsă de prevedere legală sau stipulaţie contrară, fiecare coproprietar suportă cheltuielile legate de întreţinerea, repararea şi exploatarea părţilor comune, în proporţie cu cota sa parte.

Cu toate acestea, cheltuielile legate de părţile comune folosite exclusiv de către unii dintre coproprietari cad în sarcina acestora din urmă.

Art.561 - Proprietarul este obligat să asigure întreţinerea spaţiului deţinut în proprietate exclusivă astfel încât clădirea să se menţină în stare bună.

Art.562 - Coproprietarii sunt obligaţi să permită accesul în spaţiile deţinute în proprietate exclusivă pentru efectuarea lucrărilor necesare conservării clădirii şi întreţinerii părţilor comune.

În această situaţie, pentru prejudiciile cauzate, ei vor fi despăgubiţi, de către asociaţia de proprietari, sau, după caz, de către proprietarul care a solicitat efectuarea lucrărilor.

Art.563 - În cazul în care clădirea a fost distrusă dintr-un caz fortuit în întregime ori într-o proporţie mai mare de trei pătrimi din valoarea ei, oricare coproprietar poate solicita vânzarea la licitaţie publică a terenului şi a materialelor de construcţie ce au rezultat.

În caz de distrugere a unei părți mai mici, proprietarii vor contribui la refacerea părților comune, proporțional cu cotele-părți. Dacă unul sau mai mulți coproprietari nu doresc să participe la refacere, ei sunt obligați să cedeze drepturile lor celorlalți coproprietari. Prețul se stabileşte de părți ori, în caz de neînțelegere, de către instanța judecătorească.

§. 3 Asociația de proprietari

Art.564 - După înscrierea clădirii în cartea funciară, proprietarii spațiilor cu destinație de locuință ori cu altă destinație se vor constitui, în condițiile legii, într-o asociație de proprietari.

Calitatea de asociat se transmite o dată cu proprietatea asupra spațiului deținut în proprietate exclusivă.

Art.565 - La adunarea de constituire a asociației, proprietarii adoptă acordul de asociere şi statutul asociației de proprietari.

Acordul de asociere se încheie în formă scrisă şi cuprinde delimitarea proprietății pe etaje şi fracțiuni de etaje, precum şi cota-parte din părțile comune ce revine fiecărui proprietar.

Statutul asociației trebuie să prevadă atribuțiile organelor deliberative şi de administrare ale asociației, precum şi drepturile şi obligațiile proprietarilor.

Totodată, proprietarii vor alege preşedintele asociației, comitetul executiv şi comisia de cenzori.

SECȚIUNEA IV
Despre coproprietatea asupra despărțiturilor comune

Art.566 - Orice zid, şanț sau altă despărțitură între două fonduri aflate în intravilan este prezumată a fi în proprietatea comună a vecinilor, dacă nu rezultă contrariul din titlul de proprietate, dintr-un semn de necomunitate ori dacă proprietatea comună nu a devenit proprietate exclusivă prin uzucapiune, în condițiile legii.

Dispozițiile art.557 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.567 - Există semn de necomunitate a zidului atunci când culmea acestuia este dreaptă şi perpendiculară spre un fond şi înclinată spre celălalt

fond. Zidul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului către care este înclinată coama zidului.

Există semn de necomunitate a şanţului atunci când pământul este aruncat ori înălţat exclusiv pe o parte a şanţului. Şanţul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului pe care este aruncat pământul.

Vor fi considerate semne de necomunitate orice alte semne care fac să se prezume că zidul a fost construit exclusiv de unul dintre proprietari.

Art.568 - Oricare dintre vecini poate obliga pe proprietarii fondurilor învecinate să contribuie la construirea unei despărţituri comune.

În lipsa unor dispoziţii legale, a regulamentului de urbanism sau a obiceiului locului, înălţimea zidului comun va fi stabilită de părţi, dar fără a depăşi 2 metri, socotindu-se şi coama zidului.

Art.569 - Coproprietarii sunt ţinuţi să suporte cheltuielile ocazionate de întreţinerea şi repararea despărţiturii comune, proporţional cu dreptul fiecăruia.

Cu toate acestea, fiecare coproprietar poate să nu participe la cheltuielile de întreţinere şi reparare, renunţând la dreptul său de proprietate asupra despărţiturii comune, dispoziţiile în materie de carte funciară fiind aplicabile. Coproprietarul nu va putea fi apărat de a participa la cheltuieli, în cazul în care are o construcţie sprijinită de zidul comun ori în cazul în care trage un alt folos din exploatarea despărţiturii comune.

Art.570 - Oricare dintre coproprietari are dreptul să sprijine construcţii ori să instaleze grinzi în zidul comun cu obligaţia de a lăsa 54 milimetri spre celălalt coproprietar şi fără a afecta dreptul acestuia de a sprijini construcţiile sale ori de a instala propriile grinzi în zidul comun.

Un coproprietar va avea dreptul de a scurta grinzile puse de vecinul său până în jumătatea zidului, în cazul în care ar dori să instaleze el însuşi grinzi ori să construiască un coş de fum în acelaşi loc.

Art.571 - Oricare dintre coproprietari poate să înalţe zidul cu îndatorirea de a suporta singur cheltuielile de înălţare peste limita zidului comun, precum şi cheltuielile de întreţinere ori reparare a părţii comune a zidului datorate înălţării acestuia.

În cazul în care zidul nu poate rezista înălțării, proprietarul care dorește să facă această înălțare este dator să reconstruiască zidul în întregime luând din fondul său suprafața pentru a asigura grosimea necesară zidului nou ridicat.

Art.572 - Vecinul care nu a contribuit la construirea despărțiturii comune poate dobândi coproprietatea despărțiturii, plătind jumătate din valoarea actualizată a materialelor și manoperei folosite și, după caz, jumătate din valoarea terenului pe care despărțitura a fost construită. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

SECȚIUNEA V
Despre proprietatea comună în devălmășie

Art.573 - Există proprietate devălmașă atunci când, prin efectul legii ori în temeiul unui act juridic, dreptul de proprietate aparține concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre acestea să fie titularul unei cote-părți ideale din bunul sau bunurile comune.

Art.574 – Dacă se naște prin efectul legii, proprietatea devălmașă este supusă dispozițiilor acelei legi, care se completează, în mod corespunzător, cu cele privind regimul comunității legale.

În cazul în care se naște prin act juridic, sunt aplicabile dispozițiile privitoare la regimul comunității legale, în măsura în care părțile nu derogă de la acesta în limitele prevăzute pentru comunitatea convențională.

SECȚIUNEA VI
Despre împărțeală

Art.575 - Încetarea coproprietății prin împărțeală poate fi cerută oricând, dacă nu s-a stabilit altfel prin lege, prin act juridic sau prin hotărâre judecătorească.

Art.576 - Împărțeala poate fi făcută prin bună învoială sau prin hotărâre judecătorească, în condițiile legii.

Art.577 - Împărțeala este inadmisibilă în cazurile la care se referă Secțiunile III și IV din capitolul de față, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

Cu toate acestea, împărţeala poate fi cerută în cazul părţilor comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente atunci când aceste părţi nu mai sunt destinate folosirii comune.

Art.578 - Convenţiile privind amânarea împărţelii nu pot fi încheiate pentru o perioada mai mare de cinci ani. În cazul imobilelor, convenţiile trebuie încheiate în formă autentică şi supuse formalităţilor de publicitate prevăzute de lege.

Art.579 – De asemenea, instanţa poate dispune, pentru un termen de cel mult un an, amânarea împărţelii, dacă prin aceasta s-ar prejudicia interesele celorlalţi coproprietari. Dacă împrejurările avute în vedere la data pronunţării hotărârii de amânare s-au modificat, instanţa poate dispune, după împrejurări, fie încetarea coproprietăţii înainte de termenul acordat, fie prelungirea acestuia, la cererea părţii interesate.

Art.580 - Dacă un coproprietar este lipsit de capacitatea de exerciţiu ori are capacitate de exerciţiu restrânsă, împărţeala va putea fi făcută prin bună învoială numai cu încuviinţarea instanţei tutelare, precum şi, dacă este cazul, a ocrotitorului legal.

Art.581 - Împărţeala poate fi cerută chiar atunci când unul dintre coproprietari a folosit exclusiv bunul, afară de cazul când acesta l-a uzucapat, în condiţiile legii.

Art.582 - Împărţeala bunurilor comune se va face în natură, proporţional cu cota-parte a fiecărui coproprietar.

Dacă bunul este indivizibil ori nu este comod partajabil în natură, partajul se va face prin:

a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulte, în favoarea unuia ori a mai multor coproprietari, la cererea acestora;

b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînţelegere, la licitaţie publică, în condiţiile legii, şi distribuirea preţului către coproprietari proporţional cu cota-parte a fiecăruia dintre ei.

Art.583 - Oricare dintre coproprietari poate cere stingerea datoriilor născute în legătură cu coproprietatea şi care sunt scadente ori devin scadente în cursul anului în care are loc împărţeala.

Suma necesară pentru stingerea acestor obligaţii va fi preluată, în lipsa unei stipulaţii contrare, din preţul vânzării bunului comun cu ocazia împărţelii şi va fi suportată de către coproprietari proporţional cu cota-parte a fiecăruia.

Art.584 - Creditorii unui coproprietar pot urmări silit cota sa parte ideală din bunul comun sau pot cere instanţei împărţeala bunului, caz în care urmărirea se va face asupra părţii de bun sau, după caz, asupra sumei de bani cuvenite debitorului.

În cazul vânzării silite a unei cote-părţi ideale dintr-un bun, executorul judecătoresc va notifica pe ceilalţi coproprietari cu cel puţin 2 săptămâni înainte de data stabilită pentru vânzare. La preţ egal, coproprietarii vor fi preferaţi la adjudecarea cotei-părţi.

Creditorii care au un drept de garanţie asupra bunului comun ori cei a căror creanţă s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia au dreptul să urmărească silit bunul comun ori sumele rezultate din împărţeală.

Convenţiile de suspendare a împărţelii pot fi opuse creditorilor, dacă, înainte de naşterea creanţelor, au fost autentificate sau, după caz, au fost îndeplinite formalităţile de publicitate prevăzute de lege

Art.585 - Creditorii personali ai unui coproprietar vor putea, de asemenea, să intervină, pe cheltuiala lor, în împărţeala cerută de coproprietari ori de un alt creditor. Ei nu pot însă să atace o împărţeală săvârşită, afară numai dacă aceasta s-a făcut în lipsa lor şi fără să se ţină seama de opoziţia ce au făcut-o, precum şi în cazurile când împărţeala a fost simulată ori s-a făcut astfel încât creditorii nu au putut să intervină în proces.

Dispoziţiile alin.1 sunt aplicabile şi în cazul creditorilor care au un drept de garanţie asupra bunului comun ori cei a căror creanţă s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia.

Art.586 - Fiecare coproprietar devine proprietarul exclusiv al bunurilor sau, după caz, al sumelor de bani ce i-au fost atribuite, numai de la data împărţelii.

Dispoziţiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Art.587 - Actele încheiate, în condiţiile legii, de un coproprietar cu privire la bunul comun, rămân valabile şi sunt opozabile celui care a dobândit bunul în urma împărţelii.

Garanţiile constituite de un coproprietar asupra cotei sale părţi se strămută de drept asupra bunului sau, după caz, a sumelor de bani care i-au fost atribuite prin împărţeală. În cazul sumelor de bani, dispoziţiile art.1724 sunt aplicabile prin analogie.

Art.588 - Coproprietarii îşi datorează, în limita cotelor-părţi, garanţie pentru evicţiune şi vicii ascunse, dispoziţiile legale privitoare la obligaţia de garanţie a vânzătorului aplicându-se în mod corespunzător.

Fiecare este obligat să despăgubească pe coproprietarul prejudiciat prin efectul evicţiunii sau al viciului ascuns. Dacă unul dintre coproprietari este insolvabil, partea datorată de acesta se va suporta, proporţional, de ceilalţi coproprietari.

Coproprietarii nu datorează garanţie dacă prejudiciul este urmarea faptei săvârşite de un alt coproprietar sau dacă au fost scutiţi prin actul de împărţeală.

Art.589 - Împărţeala poate fi desfiinţată pentru aceleaşi cauze ca şi contractele.

Împărţeala făcută fără participarea tuturor coproprietarilor este lovită de nulitate absolută.

Împărţeala este însă valabilă chiar dacă nu cuprinde toate bunurile comune; pentru bunurile omise se poate face oricând o împărţeală suplimentară.

Art.590 - Nu poate invoca nulitatea relativă a împărţelii coproprietarul care, cunoscând cauza de nulitate, înstrăinează în tot sau în parte bunurile atribuite.

Art.591 - Prevederile prezentei secţiuni sunt aplicabile bunurilor aflate în coproprietate, indiferent de izvorul său, precum şi celor aflate în devălmăşie.

CAPITOLUL VII
Proprietatea periodică

Art.592 – Dispozițiile prezentului capitol se aplică ori de câte ori mai multe persoane exercită succesiv prerogativele dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, în intervale de timp determinate, egale sau inegale.

Art.593 – Proprietatea periodică se naşte în temeiul unui act juridic, dispozițiile în materie de carte funciară aplicându-se în mod corespunzător.

Art.594 – În privința intervalului de timp ce îi revine, orice proprietar poate încheia, în condițiile legii, acte precum închirierea, vânzarea, ipotecarea şi altele asemenea.

Actele de administrare sau de dispoziție privind dreptul aferent unui alt interval de timp sunt lovite de nulitate relativă.

Dispozițiile art. 551 se aplică în mod corespunzător.

Art.595 – Fiecare proprietar este obligat să facă toate actele de conservare, în aşa fel încât să nu împiedice ori să îngreuieze exercitarea drepturilor celorlalți proprietari. Pentru reparațiile mari, proprietarul care avansează cheltuielile necesare are dreptul la despăgubiri în raport cu valoarea drepturilor celorlalți proprietari.

Actele prin care se consumă în tot sau în parte substanța bunului pot fi făcute numai cu acordul celorlalți proprietari.

La încetarea intervalului, proprietarul este dator să predea bunul proprietarului următorului interval.

Proprietarii pot încheia un contract de administrare, dispozițiile art. 552 alin. 2 aplicându-se în mod corespunzător.

Art.596 – Nerespectarea obligațiilor prevăzute în prezentul capitol atrage plata de despăgubiri sau, în cazul unor grave prejudicii, excluderea proprietarului culpabil, dispozițiile art.547 aplicându-se în mod corespunzător.

Art.597 – Proprietatea periodică încetează prin radiere din cartea funciară în temeiul dobândirii de către o singură persoană a drepturilor de proprietate aferente tuturor intervalelor de timp, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege.

TITLUL III
Despre dezmembrămintele

CAPITOLUL I
Despre superficie

Art.598 – Superficia este dreptul de a folosi terenul altuia în vederea edificării unei construcţii, deasupra ori sub acest teren, sau a exploatării unei construcţii existente.

Dreptul de superficie se naşte în temeiul unui act juridic sau al unei dispoziţii legale, dispoziţiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.

Dreptul de superficie se poate înscrie şi în temeiul unui act juridic prin care proprietarul întregului fond a înstrăinat exclusiv construcţia ori a înstrăinat terenul şi construcţia, în mod separat, către două persoane, chiar dacă în act nu s-a stipulat expres constituirea superficiei.

Dacă nu se prevede altfel, dreptul de superficie nu se poate exercita decât asupra suprafeţei construite sau, după caz, pe care urmează să se ridice construcţia, precum şi asupra suprafeţei neconstruite necesare, potrivit naturii sau destinaţiei construcţiei, pentru a asigura exploatarea normală a acesteia.

Art.599 – Dreptul de superficie este perpetuu, dacă nu se prevede altfel.

Superficiarul poate dispune în mod liber de dreptul său. În cazul unei construcţii existente, dreptul de superficie se poate înstrăina ori ipoteca numai o dată cu accasta.

Art.600 – Superficiarul poate intenta acţiunea confesorie împotriva persoanei care împiedică exercitarea dreptului, în scopul restituirii folosinţei asupra terenului.

Dreptul la acţiunea confesorie de superficie este imprescriptibil.

Art.601 - Dacă prin convenţie nu se prevede altfel, superficiarul datorează proprietarului terenului, sub formă de rate lunare, o sumă egală cu chiria stabilită pe piaţa liberă, ţinând seama de natura terenului, de destinaţia construcţiei, de zona în care se află terenul, precum şi de orice alte criterii de determinare a contravalorii folosinţei .

În caz de neînţelegere între părţi, suma datorată de superficiar va fi stabilită pe cale judecătorească.

Art.602 - În afara altor cazuri prevăzute de lege, dreptul de superficie se stinge pe cale principală prin radierea din cartea funciară, pentru una din următoarele cauze:

a) la expirarea termenului, caz în care construcția aflată pe teren va reveni proprietarului acestuia;
b) prin consolidare, dacă terenul şi construcția devin proprietatea aceleiaşi persoane;
c) prin pieirea construcției, dacă există stipulație expresă în acest sens sau în cazul prevăzut la art.598 alin.3.

Art.603 - Dispozițiile prezentului capitol nu sunt aplicabile în cazul lucrărilor.

CAPITOLUL II
Despre uzufruct

SECȚIUNEA I
Dispoziții generale

Art.604 - Uzufructul este dreptul de a folosi bunul altei persoane şi de a culege fructele şi veniturile acestuia, întocmai ca proprietarul, însă cu îndatorirea de a-i conserva substanța.

Art.605 - Uzufructul se poate constitui prin lege, act juridic sau uzucapiune, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.

Uzufructul se poate constitui numai în favoarea unei persoane existente.

Art.606 – Dispozițiile art.600 alin.1 se aplică uzufructului în mod corespunzător.

Art.607 - Pot fi date în uzufruct orice bunuri mobile sau imobile, corporale ori incorporale, inclusiv un patrimoniu sau o parte dintr-un patrimoniu.

Art.608 - Uzufructul poartă asupra tuturor accesoriilor bunului dat în uzufruct, precum şi asupra a tot ce se uneşte sau se încorporează în acesta.

Art.609 –Uzufructul în favoarea unei persoane fizice este prezumat a fi constituit pentru o perioadă de 30 de ani. Când este constituit în favoarea celui care înstrăinează nuda proprietate, uzufructul se prezumă a fi viager.

Uzufructul constituit în favoarea unei persoane juridice este prezumat a fi constituit pentru o perioadă de 20 de ani. Atunci când este constituit cu depăşirea acestui termen uzufructul se reduce de drept la 20 de ani.

Art.610 – Uzufructul constituit până la data la care o altă persoană va ajunge la o anumită vârstă, durează până la acea dată, chiar dacă acea persoană ar muri înainte de împlinirea vârstei stabilite.

SECŢIUNEA II
Despre drepturile şi obligaţiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

§. 1 Drepturile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

Art.611 - În lipsă de stipulaţie contrară, uzufructuarul are folosinţa exclusivă a bunului, inclusiv dreptul de a culege fructele şi veniturile acestuia.

Art.612 - Fructele percepute după constituirea uzufructului aparţin uzufructuarului, iar cele percepute după stingerea uzufructului, revin nudului proprietar, fără a putea pretinde unul altuia despăgubiri pentru cheltuielile ocazionate de producerea lor.

Art.613 - Veniturile se cuvin uzufructuarului proporţional cu durata uzufructului, dreptul de a le pretinde dobândindu-se zi cu zi.

Art.614 – Dacă uzufructul cuprinde, printre altele, şi bunuri consumptibile, cum ar fi bani, grâne, băuturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, însă cu obligaţia de a restitui bunuri de aceeaşi cantitate, calitate şi valoare sau, după caz, contravaloarea lor la data stingerii uzufructului.

Art.615 - Dacă uzufructul poartă asupra unor bunuri care, fără a fi consumptibile, se uzează ca urmare a utilizării lor, uzufructuarul are dreptul de a le folosi ca un bun proprietar şi potrivit destinaţiei lor.

În acest caz, el nu va fi obligat să le restituie decât în starea în care se vor afla la data stingerii uzufructului.

Art.616 – Uzufructuarul poate ceda dreptul său unei alte persoane fără acordul nudului proprietar.

Cesiunea trebuie însă notificată nudului proprietar; în caz contrar, uzufructuarul răspunde solidar cu cesionarul pentru orice prejudiciu cauzat nudului proprietar.

Uzufructuarul rămâne dator față de nudul proprietar numai pentru obligațiile născute înainte de notificarea cesiunii.

Art.617 - Uzufructuarul are dreptul de a închiria sau, după caz, de a arenda bunul dat în uzufruct.

Locațiunile făcute de uzufructuar pe o perioadă mai mare de 5 ani nu sunt însă opozabile proprietarului sau moştenitorilor acestuia, după stingerea uzufructului, decât până la împlinirea a 5 ani de la începutul lor sau, după caz, până la împlinirea acelei perioade de 5 ani în care ele se află la data stingerii uzufructului.

Reînnoirile de închirieri sau de arendări făcute de uzufructuar cu mai mult de un an ori, după caz, de doi ani înainte de expirarea contractelor inițiale rămân lipsite de orice efect față de proprietar şi moştenitorii săi dacă la data stingerii uzufructului nu au fost puse în executare.

Cu toate acestea, dacă uzufructul este cu termen, locațiunile încetează, în toate cazurile, o dată cu stingerea uzufructului prin expirarea termenului.

Art.618 - La încetarea uzufructului, uzufructuarul nu poate pretinde vreo despăgubire pentru îmbunătățirile făcute, chiar atunci când prin acestea s-a sporit valoarea bunului. Uzufructuarul poate însă ridica oglinzile, tablourile şi alte ornamente pe care le-a fixat, cu obligația de a readuce bunul în starea în care i-a fost încredințat.

Art.619 - Dacă uzufructul cuprinde păduri destinate de proprietarul lor unor tăieri periodice, uzufructuarul este dator să păstreze ordinea şi câtimea tăierii, potrivit regulilor stabilite de lege, proprietar sau obiceiul locului, fără ca uzufructuarul să poată pretinde vreo despăgubire pentru părțile lăsate netăiate în timpul uzufructului.

Arborii care se scot din pepiniere fără degradarea acestora nu fac parte din uzufruct, decât cu obligația uzufructuarului de a se conforma dispozițiilor legale şi obiceiului locului în ce privește înlocuirea lor.

Art.620 - Uzufructuarul poate, conformându-se dispoziţiilor legale şi folosinţei obişnuite a proprietarului, să exploateze părţile de păduri înalte care au fost destinate tăierii regulate, fie că aceste tăieri se fac periodic pe o întindere de pământ determinată, fie că se fac numai pentru un număr de arbori aleşi pe toată suprafaţa fondului.

În celelalte cazuri, uzufructuarul nu poate tăia arborii înalţi; va putea însă întrebuinţa, pentru a face reparaţiile la care este obligat, arbori căzuţi accidental; în acest scop poate chiar să taie arborii trebuincioşi, cu îndatorirea însă de a constata, în prezenţa nudului proprietar, aceasta trebuinţă.

Art.621 - Uzufructuarul poate lua din păduri araci pentru vii; poate, de asemenea, lua produsele anuale sau periodice ale arborilor, cu respectarea obiceiului locului şi a folosinţei obişnuite a proprietarului.

Art.622 - Pomii fructiferi ce se usucă şi cei căzuţi accidental se cuvin uzufructuarului cu îndatorirea de a-i înlocui cu alţii.

Art.623 - În condiţiile legii, uzufructuarul se foloseşte întocmai ca nudul proprietar de carierele de piatră şi de nisip ce sunt în exploatare la constituirea dreptului de uzufruct.

Art.624 - Uzufructuarul nu are nici un drept asupra carierelor nedeschise încă şi nici asupra comorii ce s-ar putea descoperi în timpul uzufructului.

§. 2 Despre obligaţiile uzufructuarului şi nudului proprietar

Art.625 - Uzufructuarul preia bunurile în starea în care se află la data constituirii uzufructului; acesta nu va putea intra însă în posesiunea lor decât după inventarierea bunurilor mobile şi constatarea stării în care se află imobilele.

Inventarul se întocmeşte numai în prezenţa nudului proprietar ori după notificarea acestuia.

Art.626 - În exercitarea dreptului său, uzufructuarul este ţinut să respecte destinaţia dată bunurilor de nudul proprietar.

Art.627 - Uzufructuarul este obligat să-l despăgubească pe nudul proprietar pentru orice prejudiciu cauzat prin folosirea necorespunzătoare a bunurilor date în uzufruct.

Art.628 - În lipsa unei stipulații contrare, uzufructuarul este obligat să depună o garanție pentru îndeplinirea obligațiilor sale.

Sunt scutiți să depună garanție vânzătorul și donatorul care și-au rezervat dreptul de uzufruct.

În cazul în care uzufructuarul este scutit de garanție, instanța poate dispune depunerea unei garanții sau luarea unei măsuri conservatorii atunci când uzufructuarul, prin fapta sa ori prin starea de insolvabilitate în care se afla, pune în pericol drepturile nudului proprietar.

Art.629 - Dacă uzufructuarul nu poate oferi o garanție, instanța, la cererea nudului proprietar, va numi un administrator al imobilelor și va dispune ca veniturile încasate și sumele ce reprezintă contravaloarea fructelor percepute să fie depuse la Casa de Economii și Consemnațiuni sau la o altă bancă aleasă de părți. În acest caz, uzufructuarul va încasa numai dobânzile aferente.

Nudul proprietar poate cere vânzarea bunurilor ce se uzează prin folosință și depunerea sumelor la Casa de Economii și Consemnațiuni sau la o altă bancă aleasă de părți. Dobânzile produse în cursul uzufructului revin uzufructuarului.

Cu toate acestea, uzufructuarul va putea cere să îi fie lăsate o parte din bunurile mobile necesare folosinței sale sau familiei sale, cu obligația de a le restitui la stingerea uzufructului.

Art.630 - Întârzierea în depunerea garanției nu afectează dreptul uzufructuarului de a percepe fructele care i se cuvin de la data constituirii uzufructului.

Art.631 - Uzufructuarul este obligat să efectueze reparațiile de întreținere a bunului.

Reparațiile mari sunt în sarcina nudului proprietar, fără ca acesta să poată fi obligat să le facă.

Sunt reparații mari acelea ce au ca obiect o parte importantă din bun și care implică o cheltuială excepțională, cum ar fi cele referitoare la înlocuirea sau repararea grinzilor, a zidurilor de rezistență, a acoperișului, a sistemului

de instalații electrice, termice ori sanitare, a motorului ori caroseriei unui automobil sau a unui sistem electronic în ansamblul său.

Reparațiile mari sunt în sarcina uzufructuarului atunci când se datorează neefectuării reparațiilor de întreținere.

Art.632 - Uzufructuarul este obligat să-l înştiințeze pe nudul proprietar despre necesitatea reparațiilor mari.

Atunci când nudul proprietar nu efectuează la timp reparațiile mari, uzufructuarul le poate face pe cheltuiala sa, nudul proprietar fiind obligat să restituie contravaloarea acestora la stingerea uzufructului.

Art.633 - Uzufructuarul şi nudul proprietar nu sunt obligați să reconstruiască ceea ce s-a distrus datorită vechimii ori dintr-un caz fortuit.

Art.634 – Uzufructuarul cu titlu particular nu este obligat la plata datoriilor pentru care fondul este ipotecat şi, dacă va fi silit să le plătească, are acțiune contra nudului proprietar.

Art.635 - Uzufructuarul suportă toate sarcinile şi cheltuielile ocazionate de litigiile privind folosința bunului, culegerea fructelor ori încasarea veniturilor.

Dacă bunul este asigurat, pe durata uzufructului primele de asigurare sunt plătite de uzufructuar.

Art.636 - Uzufructuarul este obligat să denunțe de îndată nudului proprietar orice uzurpare a fondului şi orice contestare a dreptului de proprietate, sub sancțiunea obligării la plata de daune-interese.

Art.637 - Cheltuielile şi sarcinile proprietății revin nudului proprietar, dacă uzufructul este cu titlu oneros; în caz contrar, nudul proprietar este ținut să le plătească şi uzufructuarul să-i achite dobânzile aferente, iar dacă uzufructuarul le-a plătit, el are dreptul de a cere restituirea lor la stingerea uzufructului.

Art.638 - Dacă turma dată în uzufruct a pierit în întregime din cauze neimputabile uzufructuarului acesta va restitui numai pieile ori valoarea acestora.

Dacă turma nu a pierit în întregime, uzufructuarul este obligat să înlocuiască animalele pierite cu vitele date de prăsilă.

§.3 Dispoziţii speciale

Art.639 - Uzufructul asupra unei creanţe este opozabil terţilor în aceleaşi condiţii ca şi cesiunea de creanţă.

Art.640 - Uzufructuarul are dreptul să perceapă dobânzile creanţei şi să îndeplinească toate actele necesare pentru conservarea ori încasarea dobânzilor. Titularul dreptului de creanţă poate face toate actele de dispoziţie care nu aduc atingere drepturilor uzufructuarului.

După plata creanţei, uzufructul continuă asupra capitalului, cu obligaţia uzufructuarului de a-l restitui creditorului la stingerea uzufructului.

Uzufructuarul suportă toate cheltuielile şi sarcinile referitoare la dobânzi.

Art.641 - Uzufructuarul rentei viagere are dreptul de a percepe, pe durata uzufructului său, veniturile dobândite zi cu zi. Acesta va fi obligat numai la restituirea veniturilor încasate cu anticipaţie.

Art.642 - Dreptul de vot aferent părţilor sociale sau acţiunilor date în uzufruct se exercită de către nudul proprietar în adunarea generală extraordinară şi de către uzufructuar în adunarea generală ordinară, în lipsa de prevedere contrară.

Dividendele a căror distribuire a fost aprobată de adunarea generală în timpul uzufructului se cuvin uzufructuarului.

Art.643 - Dacă uzufructuarul universal ori cu titlu universal plăteşte datoriile aferente patrimoniului sau părţii de patrimoniu date în uzufruct, nudul proprietar trebuie să restituie sumele avansate, la stingerea uzufructului, fără nici o dobândă.

În cazul în care uzufructuarul nu plăteşte datoriile prevăzute la alin.1, nudul proprietar poate, la alegere, să le plătească el însuşi sau să vândă o parte suficientă din bunurile date în uzufruct. Dacă însă nudul proprietar plăteşte aceste datorii, uzufructuarul datorează dobânzi pe toata durata uzufructului.

Cu toate acestea, cel care moşteneşte un uzufruct având ca obiect un patrimoniu sau o fracţiune dintr-un patrimoniu este obligat să achite, în proporţie cu obiectul uzufructului şi fără nici un drept de restituire, legatele cu titlu particular având ca obiect obligaţii de întreţinere sau, după caz, rente viagere.

Art.643[1] – Dacă plata datoriilor nu se va face în modul arătat în art.643, creditorii pot să urmărească bunurile date în uzufruct.

Art.643[2]- Uzufructuarul unui fond de comerţ poate, în lipsă de stipulaţie contrară, să dispună de bunurile ce-l compun, cu obligaţia de a le înlocui cu altele similare şi de valoare egală.

SECŢIUNEA III
Stingerea uzufructului

Art.643[3] - Uzufructul se stinge pe cale principală prin una din următoarele cauze:

a) moartea uzufructuarului ori, după caz, dizolvarea persoanei juridice;

b) ajungerea la termen;

c) consolidare, atunci când calitatea de uzufructuar şi de nud proprietar se întrunesc în aceeaşi persoană;

d) renunţarea la uzufruct;

e) neuzul timp de 10 de ani.

Uzufructul se stinge prin moartea uzufructuarului ori, după caz, prin dizolvarea persoanei juridice chiar dacă termenul nu s-a împlinit sau dreptul de uzufruct a fost cedat altuia.

În cazul imobilelor sunt aplicabile dispoziţiile în materie de carte funciară.

Art.643[4] - Uzufructul poate înceta la cererea nudului proprietar atunci când uzufructuarul abuzează de folosinţa bunului, aduce stricăciuni acestuia ori îl lasă să se degradeze.

Creditorii uzufructuarului pot interveni în proces pentru conservarea drepturilor lor; ei se pot angaja să repare stricăciunile şi pot oferi garanţii pentru viitor.

Instanța poate dispune, după împrejurări, fie stingerea uzufructului, fie preluarea folosinței bunului de către nudul proprietar cu obligația acestuia de a plăti uzufructuarului o rentă pe durata uzufructului. Când bunul este imobil, pentru garantarea rentei, instanța va dispune înscrierea unei ipoteci în cartea funciară.

Art.643[5]- Uzufructul se stinge în cazul în care bunul a fost distrus în întregime dintr-un caz fortuit. Când bunul a fost distrus în parte, uzufructul continuă asupra părții rămase.

În toate cazurile, uzufructul va continua asupra despăgubirii plătite de terț sau, după caz, asupra indemnizației de asigurare, dacă aceasta nu este folosită pentru repararea bunului; dispozițiile art.614 se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL II
Despre uz și abitație

Art.643[6] - Uzul este dreptul unei persoane de a folosi lucrul altuia și de a-i culege fructele numai pentru nevoile proprii și ale familiei sale.

Art.643[7] - Titularul dreptului de abitație are dreptul de a locui în locuința altei persoane împreună cu soțul și copiii săi, chiar dacă nu a fost căsătorit sau nu avea copii la data la care s-a constituit abitația.

Art.643[8] - Uzul și abitația se constituie în temeiul unui act juridic ori al legii, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.

Art.643[9] - Dreptul de uz ori de abitație nu poate fi cedat, iar bunul ce face obiectul acestor drepturi nu poate fi închiriat sau, după caz, arendat.

Art.643[10] - Dacă uzuarul ori titularul dreptului de abitație percepe toate fructele produse de bun ori, după caz, ocupă întreaga locuință, este dator să plătească toate cheltuielile de cultură și reparațiile de întreținere întocmai ca și uzufructuarul.

Dacă titularul dreptului de uz sau de abitație nu percepe decât o parte din fructe ori nu ocupă decât o parte din locuință, va suporta cheltuielile de cultură sau de întreținere în proporție cu partea de care se folosește.

Art.643[11] - Dispozițiile prezentului capitol se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la uzufruct.

CAPITOLUL III
Despre servituți

SECȚIUNEA I
Dispoziții generale

Art.643[12] - Servitutea este sarcina impusă unui imobil, pentru uzul sau utilitatea imobilului unui alt proprietar.

Utilitatea rezultă din destinația economică a fondului dominant sau constă într-o sporire a confortului acestuia.

Art.643[13] - Servitutea se poate constitui prin act juridic ori prin uzucapiune, dispozițiile în materie de carte funciară rămânând aplicabile.

Art.643[14] – Dispozițiile art.600 alin.1 se aplică în mod corespunzător.

Art.643[15] - Servitutea se poate constitui în vederea unei utilități viitoare a fondului dominant.

Art.643[16] - Prin actul de constituire se pot impune în sarcina proprietarului fondului aservit anumite obligații pentru asigurarea uzului şi utilității fondului dominant.

În acest caz, sub condiția notării în cartea funciară, obligația se transmite dobânditorilor subsecvenți ai fondului aservit.

Art.643[17] - Servituțile sunt aparente sau neaparente.

Servituțile aparente sunt acelea a căror existență este atestată de un semn vizibil de servitute, cum ar fi o uşă, o fereastră, un apeduct.

Servituțile neaparente sunt acelea a căror existență nu este atestată de vreun semn vizibil de servitute, cum ar fi servitutea de a nu construi ori de a nu construi peste o anumită înălțime.

Art.643[18] - Servituțile sunt continue sau necontinue.

Servituțile continue sunt acelea al căror exercițiu este sau poate fi continuu fără a fi necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de vedere ori servitutea de a nu construi.

Servituțile necontinue sunt acelea pentru a căror existență este necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de trecere cu piciorul ori cu mijloace de transport.

Art.643[19] - Servituțile pozitive sunt acelea prin care proprietarul fondului dominant exercită o parte din prerogativele dreptului de proprietate asupra fondului aservit, cum ar fi servitutea de trecere.

Servituțile negative sunt acelea prin care proprietarul fondului aservit este obligat să se abțină de la exercitarea unora din prerogativele dreptului său de proprietate, cum ar fi servitutea de a nu construi.

Art.643[20] - Servituțile continue și aparente, precum și cele neaparente și pozitive se pot dobândi în temeiul uzucapiunii, în condițiile legii.

Actele materiale corespunzătoare unor servituți necontinue sunt prezumate a fi exercitate cu simpla îngăduință a proprietarului fondului aservit; proprietarul fondului dominant va putea însă uzucapa dovedind contrariul.

Servituțile neaparente și negative nu se pot dobândi în temeiul uzucapiunii, indiferent dacă sunt continue ori necontinue.

Art.643[21] - Modul de exercițiu al servituții se dobândește în aceleași condiții ca și dreptul de servitute.

SECȚIUNEA II
Despre drepturile și obligațiile proprietarilor

Art.643[22] - În lipsa vreunei prevederi contrare, proprietarul fondului dominant poate lua toate măsurile și poate face, pe cheltuiala sa, toate lucrările pentru a exercita și conserva servitutea.

Cheltuielile legate de conservarea acestor lucrări revin celor doi proprietari, proporțional cu avantajele pe care le obțin, în măsura în care lucrările efectuate pentru exercițiul servituții sunt necesare și profită inclusiv fondului aservit.

Art.643[23] - În toate cazurile în care cheltuielile lucrărilor necesare pentru exercitarea şi conservarea servituţilor revin proprietarului fondului aservit, acesta se va putea exonera de obligaţie abandonând în mâinile proprietarului fondului dominant partea din fondul aservit necesară exercitării servituţii, fără a înceta de a fi proprietarul acelei părţi.

Art.643[24] - Proprietarul fondului aservit este obligat să se abţină de la orice act care limitează ori împiedică exerciţiul servituţii. Astfel, el nu va putea schimba starea locurilor, ori strămuta exercitarea servituţii în alt loc.

Dacă are un interes serios şi legitim, proprietarul fondului aservit va putea schimba locul prin care se exercită servitutea în măsura în care exercitarea servituţii rămâne la fel de comodă pentru proprietarul fondului dominant.

Art.643[25] - Proprietarul fondului dominant nu poate agrava situaţia fondului aservit şi nu poate exercita servitutea cu intenţia de a aduce un prejudiciu proprietarului fondului aservit.

Art.643[26] - Dacă fondul dominant se împarte, servitutea va putea fi exercitată pentru uzul şi utilitatea fiecărei părţi, fără ca situaţia fondului aservit să poată fi agravată.

Dacă fondul aservit se împarte, servitutea se poate exercita, pentru uzul şi utilitatea fondului dominant, pe toate părţile rezultate din împărţire, sub rezerva prevederilor art.643[25].

Cu toate acestea, dacă servitutea este exercitată pentru uzul şi utilitatea exclusivă a uneia dintre părţile despărţite din fondul dominant ori nu se poate exercita decât pe una din părţile despărţite din fondul aservit, servitutea asupra celorlalte părţi se stinge.

SECŢIUNEA III
Despre stingerea servituţilor

Art.643[27] - Servituţile se sting pe cale principală prin radierea lor din cartea funciară pentru una din următoarele cauze:

a) consolidarea, atunci când ambele fonduri ajung să aibă acelaşi proprietar;

b) renunţarea proprietarului fondului dominant;

c) ajungerea la termen;

d) răscumpărarea;
e) imposibilitatea de exercitare;
f) neuzul timp de 10 de ani;
g) dispariția oricărei utilități a acestora.

Servitutea se stinge, de asemenea, prin exproprierea fondului aservit, dacă servitutea este contrară utilității publice căreia îi va fi afectat bunul expropriat.

Art.643[28] - Termenul de 10 de ani va curge de la data ultimului act de exercițiu al servituților necontinue ori de la data unui act contrar servituților continue.

Exercitarea servituții de către un coproprietar ori de către uzufructuar profită și celorlalți coproprietari, respectiv nudului proprietar.

Art.643[29] - Servitutea de trecere va putea fi răscumpărată de proprietarul fondului aservit dacă există o disproporție vădită între utilitatea care o procura fondului dominant și inconvenientele sau deprecierea provocată fondului aservit.

În caz de neînțelegere între părți, instanța poate suplini consimțământul proprietarului fondului dominant. La stabilirea prețului de răscumpărare, instanța va ține cont de vechimea servituții și de schimbarea valorii celor două fonduri.

TITLUL IV
Proprietatea publică

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Art.643[30] - Proprietatea publică este dreptul ce aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale asupra bunurilor determinate de lege, precum și asupra bunurilor care, prin natura lor, sunt de uz sau de interes public.

Art.643[31] - Constituie obiect exclusiv al proprietății publice bogățiile de orice natură ale subsolului, căile de comunicație, spațiul aerian, apele cu potențial energetic valorificabil și acelea ce pot fi folosite în interes public,

plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice şi ale platoului continental, precum şi alte bunuri stabilite de lege.

Art.643[32] - Bunurile proprietate publică fac parte din domeniul public naţional, judeţean sau, după caz, local.

Delimitarea dintre domeniul public naţional, judeţean şi local se face în condiţiile legii.

Trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unităţii administrativ-teritoriale şi invers se face prin hotărârea Guvernului sau, după caz, a consiliului judeţean ori local.

Art.643[33] - Bunurile proprietate publică sunt inalienabile şi insesizabile.

Dreptul de proprietate asupra acestor bunuri nu se stinge prin neuz şi nu poate fi dobândit de terţi prin uzucapiune sau, după caz, prin posesiunea de bună-credinţă asupra bunurilor mobile.

În condiţiile legii, bunurile proprietate publică pot fi date în administrare, în folosinţă, concesionate sau închiriate.

Art.643[34]- Dreptul de proprietate publică este susceptibil de orice îngrădiri reglementate de lege sau de prezentul cod pentru dreptul de proprietate privată, în măsura în care acestea sunt compatibile cu uzul sau interesul public căruia îi sunt destinate bunurile afectate.

Incompatibilitatea se constată prin acordul între titularul proprietăţii publice şi persoana interesată sau, în caz de divergenţă, pe cale judecătorească.

În aceste cazuri, persoana interesată are dreptul la o justă şi promptă despăgubire din partea titularului proprietăţii publice.

Art.643[35] - Dreptul de proprietate publică se dobândeşte:

a) prin achiziţie publică, efectuată în condiţiile legii;

b) prin expropriere pentru cauză de utilitate publică, în condiţiile legii;

c) prin donaţie sau legat, acceptat de Guvern, de consiliul judeţean sau, după caz, de consiliul local, dacă bunul, prin natura lui sau prin voinţa dispunătorului, devine de uz sau de interes public;

d) prin afectarea spontană a unui bun din domeniul privat la uzul sau interesul public;

e) prin alte moduri stabilite de lege.

Art.643[36] - Dreptul de proprietate publică se stinge dacă bunul a pierit ori a fost trecut în domeniul privat cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

Art.643[37] - Obligația apărării în justiție a proprietății publice revine titularului.

Titularii drepturilor corespunzătoare proprietății publice sunt obligați :

a) să îl informeze pe proprietar cu privire la orice tulburare adusă dreptului de proprietate publică;

b) să indice în instanță titularul dreptului de proprietate publică, în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă.

CAPITOLUL II
Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice

SECȚIUNEA I
Dispoziții generale

Art.643[38] - Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice sunt dreptul de administrare, dreptul de concesiune şi dreptul de folosință.

SECȚIUNEA II
Dreptul de administrare

Art.643[39] - Dreptul de administrare aparține regiilor autonome sau, după caz, prefecturilor, autorităților administrației publice centrale sau locale şi altor instituții publice de interes național, județean ori local.

Titularul dreptului de administrare poate folosi şi dispune de bunul dat în administrare, în condițiile legii şi ale actului de constituire.

Art.643[40] - Dreptul de administrare se constituie prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean sau, după caz, a consiliului local.

Autoritățile prevăzute la alin.1 controlează modul de exercitare a dreptului de administrare.

Art.643[41] - Dreptul de administrare încetează prin trecerea bunului în domeniul privat sau prin revocarea dreptului.

Revocarea se poate dispune, în condițiile legii, dacă interesul public o impune, dacă titularul dreptului de administrare nu-şi exercită dreptul ori nu

își execută obligațiile conform actului de constituire, precum și în alte cazuri stabilite prin lege sau prin actul de constituire.

Art.643[42] - Apărarea în justiție a dreptului de administrare este o obligație ce revine exclusiv titularului dreptului.

SECȚIUNEA III
Dreptul de concesiune

Art.643[43] - Concesionarul are dreptul și, în același timp, obligația de exploatare a bunului, în schimbul unei redevențe și pentru o durată determinată, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege și contractul de concesiune.

Calitatea de concesionar o poate avea orice persoană fizică sau persoană juridică.

Procedura de concesionare, precum și încheierea, executarea și încetarea contractului de concesiune sunt supuse condițiilor prevăzute de lege.

Art.643[44] - Concesionarul poate efectua orice acte materiale sau juridice necesare pentru a asigura exploatarea bunului.

Fructele și veniturile bunului concesionat revin concesionarului.

În toate cazurile, exercitarea dreptului de concesiune este supusă controlului din partea concedentului, în condițiile legii și ale contractului de concesiune.

Art.643[45] - Apărarea în justiție a dreptului de concesiune revine concesionarului.

SECȚIUNEA IV
Dreptul de folosință

Art.643[46] - Dreptul de folosință asupra bunurilor proprietate publică se acordă, cu sau fără plată, pe termen limitat, în favoarea instituțiilor publice ori a persoanelor juridice fără scop patrimonial care desfășoară activitate de binefacere sau de utilitate publică.

În lipsa unei dispoziții contrare în actul de constituire, titularul nu beneficiază de fructele și veniturile bunului.

Dispozițiile privind încetarea dreptului de administrare se aplică în mod corespunzător.

Art.643[47] - Apărarea în justiție a dreptului de folosință revine titularului.

TITLUL V
Cartea funciară

Art.643[48] - Cartea funciară descrie imobilele şi arată drepturile reale ce au ca obiect aceste bunuri.

Drepturile de creanță, faptele sau raporturile juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară pot fi înscrise în cazurile prevăzute de lege.

Prin imobil în sensul prezentului titlu se înțelege parcela de teren cu sau fără construcții.

Art.643[49] - Drepturile reale imobiliare înscrise în cartea funciară sunt drepturi tabulare.

Obiectul drepturilor tabulare este corpul funciar, care poate fi alcătuit din unul sau mai multe imobile alipite.

Corpul funciar se modifică, în condițiile legii, prin alipiri şi dezlipiri.

Aceeaşi carte funciară nu poate cuprinde mai multe corpuri funciare.

Art.643[50] – Înscrierile sunt de trei feluri: intabularea, înscrierea provizorie şi notarea.

Intabularea şi înscrierea provizorie au ca obiect drepturile tabulare, iar notarea se referă la înscrierea drepturilor de creanță, a faptelor sau a raporturilor juridice în legătură cu imobilele înscrise în cartea funciară.

Înscrierea provizorie şi notarea se fac numai în cazurile anume prevăzute de lege.

Art.643[51] - Drepturile reale sub condiție suspensivă sau rezolutorie nu se vor putea intabula, însă ele se pot înscrie provizoriu.

Termenul extinctiv sau sarcina liberalității se va putea arăta atât în cuprinsul intabulării, cât şi al înscrierii provizorii.

Art.643[52] - Drepturile reale asupra imobilelor, supuse înscrierii potrivit legii, se vor dobândi, atât între părți, cât şi față de terți, numai prin înscrierea

constituirii sau strămutării lor în cartea funciară, în temeiul acordului de voințe al părților.

Drepturile reale se vor pierde sau stinge, numai dacă radierea lor s-a înscris în cartea funciară cu consimțământul titularului; consimțământul nu este necesar dacă dreptul se stinge prin împlinirea termenului arătat în înscriere ori prin decesul sau, după caz, încetarea existenței titularului.

Dacă dreptul care urmează să fie radiat este grevat în folosul unei terțe persoane, radierea se va face cu păstrarea dreptului acestei persoane.

Hotărârea judecătorească irevocabilă sau, în cazurile prevăzute de lege, actul autorității administrative, va înlocui acordul de voințe sau, după caz, consimțământul.

Art.643[53]- Modificarea conținutului unui drept real ce grevează un imobil sau un alt drept real imobiliar se face potrivit regulilor stabilite pentru dobândirea sau stingerea drepturilor reale, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art.643[54] - Drepturile reale se dobândesc fără înscriere în cartea funciară când provin din succesiune, accesiune ori vânzare silită sau când se dobândesc prin efectul legii ori prin expropriere pentru cauză de utilitate publică. Aceste drepturi se vor înscrie însă în prealabil dacă titularul înțelege să dispună de ele prin cartea funciară.

Art.643[55] – Proprictarul poate renunța la dreptul său printr-o declarație înregistrată la biroul de carte funciară pentru a se înscrie în cartea funciară radierea dreptului.

În acest caz, comuna sau, după caz, oraşul poate cere înscrierea dreptului de proprietate în folosul său, cât timp o altă persoană nu a solicitat înscrierea în temeiul uzucapiunii.

Art.643[56] - Înscrierile în cartea funciară îşi vor produce efectele de la data înregistrării cererilor.

În cazul drepturilor de ipotecă, ordinea înregistrării cererilor va determina şi rangul acestora.

Dacă mai multe cereri s-au primit în aceeaşi zi, la acelaşi birou de carte funciară, drepturile de ipotecă vor avea acelaşi rang, iar celelalte drepturi vor dobândi numai provizoriu rang egal, urmând ca instanța să se

pronunțe asupra rangului sau, dacă va fi cazul, asupra radierii înscrierii nevalabile.

Art.643[57] - Înscrierea unui drept se poate efectua numai:

a) împotriva aceluia care, la data înregistrării cererii, este înscris ca titular al dreptului asupra căruia înscrierea urmează să fie făcută;

b) împotriva aceluia care, înainte de a fi fost înscris, şi-a grevat dreptul, dacă amândouă înscrierile se cer deodată.

Art.643[58] - Dacă mai multe persoane şi-au cedat succesiv, una celeilalte dreptul de a dobândi prin înscriere un imobil, iar înscrierile nu s-au făcut, cel din urmă îndreptățit poate cere înscrierea dobândirilor succesive o dată cu înscrierea dreptului său, dovedind, prin înscrisuri originale, întreg şirul actelor juridice care întemeiază înscrierile.

Art.643[59] - Înscrierile întemeiate pe obligațiile defunctului se vor putea săvârşi şi după ce dreptul moştenitorului a fost înscris, în măsura în care moştenitorul este ținut de aceste obligații.

Art.643[60] - Cel care s-a obligat să constituie sau să strămute în folosul altuia un drept real asupra unui imobil este dator să-i predea, de îndată sau în termenul convenit de părți, orice înscrisuri necesare pentru înscrierea dreptului.

Dacă un drept înscris în cartea funciară se pierde sau se stinge, titularul este obligat să predea celui îndreptățit înscrisurile necesare radierii.

În cazurile în care cel obligat nu predă înscrisul, se va cere instanței judecătoreşti să dispună înscrierea în cartea funciară; dreptul la acțiune este imprescriptibil.

Art.643[61] - Acțiunea în prestație tabulară se va putea îndrepta şi împotriva terțului dobânditor înscris în cartea funciară, dacă actul juridic invocat de reclamant este anterior celui în temeiul căruia a fost înscris dreptul terțului dobânditor, în următoarele cazuri:

a) acțiunea în prestație tabulară era deja notată în cartea funciară la data înscrierii dreptului de către terțul dobânditor;

b) lipsa înscrierii dreptului în folosul reclamantului este rezultatul violenței sau manoperelor dolozive din partea terțului dobânditor.

În afara acestor cazuri, acțiunea în prestație tabulară întemeiată pe un act juridic cu titlu oneros se poate îndrepta și împotriva terțului care a dobândit dreptul cu bună-credință, prin donație sau legat cu titlu particular, însă numai în termen de 10 ani, socotiți de la data înregistrării cererii de înscriere formulate de către acesta din urmă.

Art.643[62] – În afara altor cazuri prevăzute de lege, înscrierea provizorie în cartea funciară se va putea cere :
a) dacă dreptul real dobândit este afectat de o condiție suspensivă ori rezolutorie sau dacă grevează un bun viitor; în acest din urmă caz, justificarea înscrierii provizorii se face în condițiile legii;
b) dacă, în temeiul unei hotărâri care nu este încă irevocabilă, partea căzută în pretenții a fost obligată la strămutarea, constituirea sau stingerea unui drept tabular ori cel care administrează bunurile unei alte persoane a fost obligat să dea o garanție ipotecară;
c) dacă debitorul a consemnat sumele pentru care a fost înscrisă ipoteca.

Art.643[63] - Înscrierea provizorie are ca efect dobândirea, modificarea sau stingerea unui drept tabular de la data înregistrării cererii, sub condiția și în măsura justificării ei.

Justificarea unei înscrieri provizorii se face cu consimțământul celui împotriva căruia s-a săvârșit înscrierea provizorie sau în temeiul unei hotărâri judecătorești irevocabile.

Justificarea radierii dreptului de ipotecă se face în temeiul hotărârii judecătorești de validare rămase irevocabilă.

Justificarea unei înscrieri provizorii își întinde efectul asupra tuturor înscrierilor care s-au făcut condiționat de justificarea ei; nejustificarea unei înscrieri provizorii atrage, la cererea celui interesat, radierea ei și a tuturor înscrierilor care s-au făcut condiționat de justificarea ei.

Art.643[64] - Dacă în cartea funciară s-a înscris un drept real în folosul unei persoane, se prezumă că dreptul există în folosul ei.

Sub rezerva cazurilor prevăzute la art.643[54], dreptul real există în folosul titularului înscris în cartea funciară cât timp nu a fost radiat.

Art.643[65] – Cuprinsul cărții funciare, în afara îngrădirilor și excepțiilor legale, se consideră exact în folosul acelei persoane care în virtutea unui act

juridic a dobândit un drept real cu bună-credință prin faptul că s-a întemeiat pe cuprinsul cărții funciare.

Dobânditorul este considerat că se întemeiază pe cuprinsul cărții funciare dacă la data înregistrării cererii de înscriere a dreptului în folosul său nu a fost notată nici o acțiune prin care se contestă acest cuprins, iar din titlul înstrăinătorului nemijlocit nu reiese vreo neconcordanță între cartea funciară şi situația juridică reală.

Art.643[66] – Orice persoană, fără a fi ținută să justifice vreun interes, poate cerceta cartea funciară, precum şi celelalte documente cu care aceasta se întregeşte, potrivit legii, cu excepția evidențelor privitoare la siguranța națională.

La cerere, se vor elibera extrase certificate şi copii legalizate de pe cărțile funciare, în condițiile legii.

Art.643[67] - Când cuprinsul cărții funciare nu corespunde în privința unei înscrieri cu situația juridică reală, se poate cere rectificarea acesteia.

Prin rectificare se înțelege radierea, îndreptarea sau menționarea oricărei operațiuni, susceptibile de a face obiectul unei înscrieri în cartea funciară.

Art.643[68] - Orice persoană interesată poate cere rectificarea unei intabulări sau înscrieri provizorii, dacă:

a) înscrierea, încheierea sau, după caz, actul în temeiul căruia s-a dispus înscrierea nu este valabil;

b) dreptul înscris a fost greşit calificat;

c) nu mai sunt întrunite condițiile de existență a dreptului înscris sau au încetat efectele actului juridic în temeiul căruia s-a făcut înscrierea.

În lipsa consimțământului titularului, rectificarea se va încuviința numai în temeiul unei hotărâri judecătoreşti irevocabile.

Art.643[69] - Sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea în fond, acțiunea în rectificare este imprescriptibilă față de dobânditorul nemijlocit, precum şi față de subdobânditorii de rea-credință care şi-au înscris dreptul în folosul lor.

Față de terțele persoane care au dobândit cu bună-credință un drept real prin donație sau legat cu titlu particular, acțiunea în rectificare nu se va putea introduce decât în termen de 10 ani, socotiți de la data înregistrării

cererii lor de înscriere, cu excepția cazului în care dreptul la acțiunea în fond nu s-a prescris mai înainte.

Acțiunea în rectificare se va putea îndrepta și împotriva subdobânditorilor de bună-credință și cu titlu oneros care și-au înscris vreun drept real, însă numai dacă este întemeiată pe dispozițiile art.643[68] alin.1 lit.a) și b). Termenul va fi de 3 ani, socotiți de la data înregistrării cererii de înscriere formulate de către dobânditorul nemijlocit al dreptului a cărui rectificare se cere, cu excepția cazului în care dreptul la acțiunea în fond nu s-a prescris mai înainte.

Art.643[70] - Hotărârea prin care se admite rectificarea unei înscrieri nu va aduce atingere drepturilor înscrise în folosul persoanelor împotriva cărora acțiunea nu a fost admisă.

Dacă însă acțiunea în rectificare a fost notată în cartea funciară, hotărârea judecătorească se va executa, din oficiu, și împotriva acelora care au dobândit vreun drept tabular după notare.

Art.643[71] – Drepturile de creanță, faptele sau alte raporturi juridice în legătură cu imobilele înscrise în cartea funciară, devin opozabile terților persoane numai prin notare.

În afara altor cazuri prevăzute de lege, sunt supuse notării în cartea funciară:

a) punerea sub interdicție judecătorească și ridicarea acestei măsuri;
b) locațiunea și cesiunea de venituri;
c) interdicția de înstrăinare sau de grevare a unui drept înscris;
d) antecontractul;
e) dreptul de preemțiune născut din convenții;
f) intenția de a înstrăina sau de a ipoteca;
g) schimbarea rangului ipotecii, poprirea creanței ipotecare și gajul asupra creanței ipotecare;
h) sechestrul, urmărirea imobilului, a fructelor ori veniturilor sale;
i) acțiunea în prestație tabulară și acțiunea în rectificare;
j) acțiunile pentru apărarea drepturilor reale înscrise în cartea funciară, acțiunile în desființarea actului juridic pentru nulitate, rezoluțiune ori alte cauze de ineficacitate, precum și orice alte acțiuni privitoare la drepturi de creanță, fapte sau alte raporturi juridice în legătură cu imobilele înscrise.

Art.643[72] – Proprietarul unui imobil poate cere ca intenţia sa de a înstrăina sau de a ipoteca în folosul unei anumite persoane să fie notată, arătând în acest din urmă caz şi suma ce corespunde obligaţiei garantate.

Dacă se săvârşeşte înstrăinarea sau ipotecarea, dreptul înscris va avea rangul notării.

Art.643[73] – Notarea intenţiei de a înstrăina sau de a ipoteca îşi pierde efectul prin trecerea unui termen de două luni de la data înregistrării cererii.

Anul, luna şi ziua în care notarea îşi pierde efectul vor fi arătate atât în notare, cât şi în încheierea ce a dispus-o.

Art.643[74] – Orice persoană interesată va putea cere rectificarea unei notări în cazurile prevăzute de art.643[68], precum şi ori de câte ori, din alte cauze, notarea nu este sau a încetat să fie exactă.

Rectificarea se va încuviinţa în temeiul unei hotărâri judecătoreşti irevocabile; dreptul la acţiune este imprescriptibil.

Art.643[75] - Erorile materiale săvârşite cu prilejul înscrierilor efectuate în cartea funciară, altele decât cele care constituie cazuri de rectificare, se pot îndrepta la cerere sau din oficiu. Dispoziţiile art.643[69] alin.1 şi 3, 643[70] şi 643[74] sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.643[76] - Dispoziţiile referitoare la suspendare şi la repunerea în termenul de prescripţie extinctivă nu sunt aplicabile termenelor de prescripţie prevăzute la art.643[61] alin.2 şi 643[69] alin.2 şi 3 din prezentul titlu.

TITLUL VI
Posesiunea

CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

Art.643[77] - Posesiunea este stăpânirea unui bun prin săvârşirea de acte materiale sau acte juridice de către o persoană care se comportă ca proprietar.

Dispoziţiile prezentului titlu se aplică, în mod corespunzător, şi în privinţa posesorului care se comportă ca titular al unui alt drept real.

Art.643[78] - Posesorul poate stăpâni bunul fie în mod nemijlocit, prin putere proprie, fie prin intermediul unei alte persoane.

Persoanele lipsite de capacitate de exercițiu şi persoanele juridice exercită posesiunea prin reprezentantul lor legal.

Art.643[79] – Nu constituie posesiune stăpânirea unui bun de către un detentor precar, precum:

a) locatarul, comodatarul, depozitarul, creditorul gajist;

b) titularul dreptului de superficie, uzufruct, uz, abitație sau servitute, față de proprietar;

c) fiecare coproprietar, în proporție cu cotele-părți ce revin celorlalți coproprietari;

d) orice altă persoană care deținând temporar un bun al altuia este obligată să îl restituie sau care îl stăpânește cu îngăduința acestuia.

Detentorul precar poate invoca efectele recunoscute posesiunii numai în cazurile prevăzute de lege.

Art.643[80] - Până la proba contrarie, acela care stăpânește bunul este prezumat posesor.

Detenția precară, o dată dovedită, este prezumată că se menține până la proba intervertirii sale.

Art.643[81] - Intervertirea detenției precare în posesiune nu se poate face decât în următoarele cazuri:

a) dacă detentorul precar încheie cu bună-credință un act translativ de proprietate cu titlu particular cu altă persoană decât proprietarul bunului.

În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, detentorul precar este de bună-credință dacă înscrie dreptul în folosul său întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare. În celelalte cazuri, este de bună-credință detentorul care nu cunoştea şi nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calității de proprietar a celui de la care a dobândit bunul;

b) dacă detentorul se comportă ca proprietar, săvârşind împotriva posesorului acte de rezistență neehivoce; în acest caz, intervertirea nu se va produce însă mai înainte de împlinirea termenului prevăzut pentru restituirea bunului.

Art.643[82] - Posesiunea încetează prin:

a) transformarea sa în detenție precară;

b) înstrăinarea sau abandonarea bunului;
c) pieirea bunului;
d) trecerea bunului în proprietate publică;
e) deposedare, dacă posesorul rămâne lipsit de posesiunea bunului mai mult de un an.

CAPITOLUL II
Viciile posesiunii

Art.643[83] - În afara situațiilor prevăzute de lege, nu poate produce efecte juridice decât posesiunea utilă.

Nu este utilă posesiunea discontinuă, tulburată sau clandestină. Până la proba contrară, posesiunea este prezumată a fi utilă.

Art.643[84] - Posesiunea este discontinuă atât timp cât posesorul o exercită cu intermitențe anormale în raport cu natura bunului.

Art.643[85] - Posesiunea este tulburată atât timp cât este conservată prin acte de violență, fizică sau morală, care nu au fost provocate de o altă persoană.

Art.643[86] - Posesiunea este clandestină, dacă se exercită astfel încât nu poate fi cunoscută.

Art.643[87] - Discontinuitatea poate fi opusă posesorului de către orice persoană interesată.

Numai persoana față de care posesiunea este tulburată sau clandestină poate invoca aceste vicii.

Art.643[88] - Posesiunea viciată devine utilă îndată ce viciul încetează.

CAPITOLUL III
Efectele posesiunii

SECȚIUNEA I
Dispoziții generale

Art.643[89] – În condițiile prezentului capitol, posesorul poate dobândi proprietatea asupra bunului posedat sau, după caz, asupra fructelor ori veniturilor produse de acesta.

Art.643[90] – Nu pot fi uzucapate bunurile care, înainte sau după intrarea în posesiune, au fost declarate prin lege inalienabile.

SECȚIUNEA II
Uzucapiunea imobiliară

Art.643[91] – Dreptul de proprietate asupra unui imobil poate fi înscris în cartea funciară, în temeiul uzucapiunii, de către cel care l-a posedat timp de 10 ani dacă:

a) proprietarul înscris în cartea funciară a decedat ori, după caz, și-a încetat existența;
b) a fost înscrisă în cartea funciară declarația de renunțare la proprietate;
c) imobilul nu era înscris în nici o carte funciară.

În toate cazurile, uzucapantul poate dobândi dreptul numai dacă acesta nu a fost înscris in folosul unei alte persoane în cursul sau chiar după împlinirea termenului de uzucapiune.

Art.643[92] – În cazurile prevăzute de art.643[91] alin.1 lit.a) și b), termenul uzucapiunii nu începe să curgă înainte de data decesului sau, după caz, a încetării existenței proprietarului, respectiv înainte de data înscrierii declarației de renunțare la proprietate, chiar dacă intrarea în posesiune s-a produs la o dată anterioară.

Viciile posesiunii suspendă cursul uzucapiunii.

Art.643[93] - Fiecare posesor este considerat că începe în persoana sa o nouă posesiune indiferent dacă bunul a fost transmis cu titlu universal sau particular.

Cu toate acestea, pentru a invoca uzucapiunea, posesorul actual poate să unească propria posesiune cu aceea a autorului său.

Art.643[94] – Dispozițiile prezentei secțiuni se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la prescripția extinctivă.

SECȚIUNEA III

Dobândirea proprietății mobiliare prin efectul posesiunii

Art.643[95] – Oricine se află la un moment dat în posesiunea unui bun mobil este prezumat că a dobândit dreptul de proprietate asupra lui în condițiile prezentei secțiuni.

Art.643[96] - Posesorul de bună-credință al unui bun mobil determinat devine proprietarul acestuia la data intrării în posesiune.

Cu toate acestea, bunul pierdut sau furat poate fi revendicat de la posesorul de bună-credință, dacă acțiunea este intentată, sub sancțiunea prescripției extinctive, în termen de 3 ani de la data la care bunul a ieșit din posesiunea proprietarului.

Dacă bunul pierdut sau furat a fost cumpărat dintr-un loc ori de la o persoană care vinde în mod obișnuit bunuri de același fel, sau dacă a fost adjudecat la o licitație publică, posesorul de bună-credință poate reține bunul până la indemnizarea sa integrală pentru prețul plătit vânzătorului.

Dispozițiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile care sunt accesorii unui imobil.

Art.643[97] – Este de bună-credință posesorul care nu cunoștea și nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calității de proprietar a celui de la care a dobândit bunul. Buna-credință trebuie să existe la data intrării în posesiunea nemijlocită a bunului.

Art.643[98] – Acela care posedă bunul altuia timp de 10 ani, în alte condiții decât cele prevăzute în secțiunea de față, poate dobândi dreptul de proprietate, în temeiul uzucapiunii. Dispozițiile art.643[92] alin.2, 643[93] și 643[94] se aplică în mod corespunzător.

Art.643[99] - Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică și titlurilor la purtător, în măsura în care prin legi speciale nu se dispune altfel.

SECȚIUNEA IV
Ocupațiunea

Art.643[100] - Posesorul unui bun mobil fără stăpân devine proprietarul acestuia, prin ocupațiune, de la data intrării în posesiune.

Sunt bunuri fără stăpân bunurile mobile abandonate, precum şi bunurile care, prin natura lor, nu au un proprietar, cum sunt animalele sălbatice, fructele de pădure, ciupercile comestibile din flora spontană, plantele medicinale şi aromatice şi altele asemenea, însă numai dacă intrarea în posesiune se face în condiţiile legii.

Art.643[101] - Bunul mobil pierdut continuă să aparţină proprietarului său.

Găsitorul bunului este obligat ca, în termen de 10 zile, să-l restituie proprietarului ori dacă acesta nu poate fi cunoscut, să-l predea organului de poliţie din localitatea în care a fost găsit. Acesta are obligaţia de a păstra bunul timp de 6 luni, fiind aplicabile în acest sens dispoziţiile privitoare la depozitul necesar.

Organul de poliţie va afişa la sediul său un anunţ privitor la pierderea bunului, cu menţionarea tuturor elementelor de descriere a acestuia.

Art.643[102] - Dacă bunul a fost găsit într-un loc public, el va fi predat, pe bază de proces-verbal, persoanei care deţine un titlu asupra locului respectiv. În termen de 3 zile de la data preluării bunului pierdut, această persoană este obligată să-l predea, pe bază de proces-verbal, organelor de poliţie din localitate. În acelaşi termen, anunţul menţionat la art.643[101] alin.3 se va afişa la locul unde a fost găsit bunul.

Art.643[103] - Dacă, datorită împrejurărilor sau a naturii bunului, păstrarea sa tinde să-i diminueze valoarea ori devine prea costisitoare, el va fi vândut prin licitaţie publică, conform legii. În acest caz, drepturile şi obligaţiile legate de bun se vor exercita în legătură cu preţul obţinut în urma vânzării.

Art.643[104] - Bunul sau preţul obţinut din valorificarea lui se va remite proprietarului, dacă acesta îl pretinde în termenul menţionat la art.643[101] alin.2, însă nu mai înainte de a se achita cheltuielile legate de păstrarea bunului.

De asemenea, proprietarul este obligat să plătească găsitorului o recompensă ce nu va depăşi a zecea parte din preţ sau din valoarea actuală a bunului. Obligaţia de plată a recompensei nu există în cazul prevăzut la art. 643[102] dacă găsitorul este persoana care deţine spaţiul ori un reprezentant sau un angajat al acesteia.

Dacă bunul nu are valoare comercială, cel care l-a găsit are dreptul la o sumă ce se va stabili, după apreciere, de către instanţa judecătorească.

În cazul în care proprietarul a făcut o ofertă publică de recompensă, găsitorul are dreptul de a opta între suma la care s-a obligat proprietarul prin aceasta ofertă şi recompensa fixată de lege ori stabilită de către instanța judecătorească.

Dacă bunul ori prețul nu este pretins de proprietarul originar, el va fi remis găsitorului, pe bază de proces-verbal. Acest proces-verbal reprezintă pentru găsitor titlu de proprietate, opozabil inclusiv proprietarului originar.

Art.643[105] - Tezaurul este orice bun mobil ascuns sau îngropat, chiar involuntar, în privința căruia nimeni nu poate dovedi că este proprietar.

Tezaurul descoperit într-un fond sau într-un bun mobil aparține pe jumătate proprietarului fondului sau al bunului mobil în care a fost descoperit şi pe jumătate descoperitorului. Acestuia din urmă nu i se cuvine însă nimic, dacă a pătruns pe fond ori a căutat în bunul mobil fără consimțământul proprietarului.

Dispozițiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile culturale, determinate în condițiile legii, care sunt descoperite fortuit sau ca urmare a unor cercetări arheologice sistematice, ori altor bunuri care, potrivit legii, fac obiectul proprietății publice.

Art.643[106] - Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi persoanelor care, pe un alt temei, au dreptul la restituirea bunului pierdut.

SECȚIUNEA V
Dobândirea fructelor şi a veniturilor bunului posedat

Art.643[107] - Posesorul de bună-credință dobândeşte dreptul de proprietate asupra fructelor şi a veniturilor bunului posedat.

Posesorul trebuie să fie de bună-credință la data perceperii fructelor sau veniturilor. Veniturile percepute anticipat revin posesorului în măsura în care buna sa credință se menține la data scadenței acestora.

În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, este de bună-credință cel care a intrat în posesiune întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare.

În celelalte cazuri, posesorul este de bună-credință atunci când are convingerea că este proprietarul bunului în temeiul unui act translativ de proprietate ale cărui cauze de ineficacitate nu le cunoaşte şi nici nu ar trebui, după împrejurări, să le cunoască. Buna-credință încetează din momentul în care cauzele de ineficacitate îi sunt cunoscute.

Posesorul de rea-credinţă trebuie să restituie fructele sau veniturile percepute, precum şi contravaloarea acelora pe care a omis să le perceapă.

CAPITOLUL IV
Acţiunile posesorii

Art.643[108] - Posesorul poate solicita instanţei de judecată prevenirea ori înlăturarea oricărei tulburări a posesiunii sale sau, după caz, restituirea bunului. De asemenea, posesorul este îndreptăţit să pretindă despăgubiri pentru prejudiciile cauzate.

Exerciţiul acţiunilor posesorii este recunoscut şi detentorului precar.

Art.643[109] - Acţiunile posesorii pot fi introduse şi împotriva proprietarului.

Acţiunea posesorie nu poate fi însă introdusă împotriva persoanei faţă de care există obligaţia de restituire a bunului.

Art.643[110] - În caz de tulburare ori de deposedare, paşnică sau violentă, acţiunea se introduce în termen de un an de la data tulburării sau deposedării.

Dacă tulburarea ori deposedarea este violentă, acţiunea poate fi introdusă şi de cel care exercită o posesiune viciată.

Art.643[111] - Dacă există motive temeinice să se considere că bunul posedat poate fi distrus ori deteriorat de un lucru aflat în posesiunea unei alte persoane sau ca urmare a unor lucrări, precum ridicarea unei construcţii, tăierea unor arbori ori efectuarea unor săpături pe fondul învecinat, posesorul poate să ceară luarea măsurilor necesare pentru evitarea pericolului sau, dacă este cazul, încetarea lucrărilor.

Până la soluţionarea cererii, posesorul ori, după caz, cealaltă persoană poate fi obligată la plata unei cauţiuni, lăsate la aprecierea instanţei, după cum urmează:

a) dacă instanţa dispune, în mod provizoriu, deplasarea lucrului ori încetarea lucrărilor, cauţiunea se stabileşte în sarcina posesorului astfel încât să se poată repara prejudiciul ce s-ar cauza pârâtului prin această măsură;

b) dacă instanţa încuviinţează menţinerea lucrului în starea sa actuală ori continuarea lucrărilor, cauţiunea se stabileşte în sarcina pârâtului astfel încât să se asigure posesorului sumele necesare pentru restabilirea situaţiei anterioare."

5. Articolul 676 va avea următorul cuprins:

"**Art.676** – Rudele succedă până la al IV-lea grad inclusiv."

6. Se reintroduce articolul 695 , cu următorul cuprins:

"**Art.695** – Renunțarea la succesiune nu se presupune; ea nu se face decât în fața notarului public competent potrivit legii şi va fi înscrisă într-un registru special."

7. Articolul 704 va avea următorul cuprins:

"**Art.704** – Declarația unui erede că ia această calitate sub beneficiu de inventar trebuie să fie făcută în fața notarului public competent potrivit legii, şi va fi înscrisă într-un registru special."

8. Articolul 725 va avea următorul cuprins:

"**Art.725** – În acest caz, notarul public competent potrivit legii, numeşte, din oficiu sau la cererea oricărei persoane interesate, un custode sau curator care să păstreze ori să administreze bunurile succesiunii vacante."

9. Articolul 765 va avea următorul cuprins:

"**Art.765** – Raportul se poate pretinde în natură numai pentru imobile; când cel ce a primit imobilul l-a înstrăinat sau grevat înainte de notarea cererii de raport în cartea funciară, raportul în natură, când este posibil, nu poate aduce atingere drepturilor dobândite de terţi asupra imobilului în cauză.

Dacă raportul în natură nu este posibil, întrucât imobilul a fost înstrăinat, el se va face prin echivalent şi se prețuieşte după valoarea ce imobilul a avut-o la data deschiderii succesiunii."

10. Articolul 769 va avea următorul cuprins:

"**Art.769 –** Când raportul se face în natură, bunurile intră în masa succesiunii libere de toate sarcinile create de donatar după notarea în cartea funciară a cererii de raport."

11. Articolul 820 va avea următorul cuprins:

"**Art.820** - Minorii şi interzişii, în lipsă de acceptarea sau de înscrierea donațiunii, nu pot cere obiectele dăruite; ei se pot însă întoarce, când este cazul, împotriva ocrotitorului legal pentru a fi despăgubiți."

12. Articolul 836 va avea următorul cuprins:

"**Art.836** – Orice donaţiuni prin acte între vii făcute de persoane care nu au copii sau descendenţi la data încheierii actului, oricare ar fi valoarea acestor donaţiuni şi sub orice titlu s-ar fi făcut, fie chiar donaţiunea mutuală sau remuneratorie fie, în sfârşit, donaţiunea în favoarea căsătoriei făcută soţilor de orice altă persoană afară de ascendenţii lor, sunt revocate de drept, dacă donatorul, ulterior donaţiunii, dobândeşte un copil din căsătorie sau din afara căsătoriei, fie chiar postum."

13. Articolul 840 va avea următorul cuprins:

"**Art.840** – Revocarea donaţiunii pentru survenienţă de copii nu va aduce nici o atingere drepturilor reale dobândite cu titlu oneros asupra imobilului donat, de către o terţă persoană care s-a întemeiat pe cartea funciară."

14. Articolul 868 va avea următorul cuprins:

"**Art.868** – Testamentele militarilor şi ale altor persoane aflate în serviciul armatei trebuie făcute, în orice ţară s-ar afla unitatea respectivă, în prezenţa comandantului militar sau a înlocuitorului acestuia, asistat de doi martori."

15. Articolul 869 va avea următorul cuprins:

"**Art.869** – Testamentul celui bolnav sau rănit este valabil numai dacă este făcut în prezenţa medicului militar şef, asistat de comandantul militar al spitalului sau de înlocuitorul acestuia."

16. Articolul 1091 va avea următorul cuprins:

"**Art.1091** – Obligaţiile se sting prin plată, prin dare în plată, prin novaţiune, prin remitere voluntară, prin compensaţie, prin confuziune, prin pieirea fortuită a lucrului sau prin orice alt mod prevăzut de lege."

17. După articolul 1101 se introduce articolul 1101^1, cu următorul cuprins:

"**Art.1101^1** – Debitorul este dator să achite creditorului suma ce reprezintă valoarea obligaţiei, indiferent de natura ei, calculată pe baza cursului monedei în care se face plata, determinat la data plăţii efective.

În hotărârea judecătorească de obligare a debitorului la plată, se vor arăta criteriile în funcţie de care organul de executare trebuie să actualizeze valoarea obligaţiei..

Dispoziţiile prezentului articol sunt aplicabile în măsura în care criteriile de actualizare nu au fost stabilite de părţi."

18. Alineatul 2 al art.1295 va avea următorul cuprins:

"Cu toate acestea, în materie de vindere de imobile, rămân aplicabile dispoziţiile în materie de carte funciară."

19. Articolul 1369 va avea următorul cuprins :

"**Art.1369** – În cazul prevăzut de art. 1365, vânzătorul poate formula acţiunea în rezoluţiune împotriva terţilor care au dobândit vreun drept asupra bunului vândut în toate cazurile în care, beneficiind de o ipotecă sau, după caz, de o altă garanţie reală, s-a conformat condiţiilor cerute de lege pentru conservarea şi valorificarea garanţiei faţă de aceştia din urmă."

20. Articolul 1390 va avea următorul cuprins:

"**Art.1390** – Modul şi formalităţile pentru licitaţie sunt prevăzute în Codul de procedură civilă."

21. Titlul XVIII – „Despre privilegii şi ipoteci" din Cartea III se modifică în Titlul XVIII –„ Despre privilegii, ipoteci şi dreptul de retenţie" şi va avea următorul cuprins:

"TITLUL XVIII
Despre privilegii, ipoteci şi dreptul de retenţie
CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

Art. 1718 – Prezentul titlu reglementează privilegiile, ipotecile şi dreptul de retenţie destinate să garanteze îndeplinirea unei obligaţii civile, comerciale sau de altă natură.

Art.1719 – Orice debitor este ţinut să-şi îndeplinească îndatoririle cu toate bunurile sale prezente şi viitoare, cu excepţia celor insesizabile şi a celor

care fac obiectul unei diviziuni a patrimoniului, care pot fi urmărite numai în condițiile prevăzute de lege.

Art.1720 – Bunurile unui debitor servesc drept garanție comună a creditorilor săi şi, în caz de concurs, prețul bunurilor se împarte între ei, proporțional cu valoarea creanței fiecăruia, afară de cazul când există între creditori cauze legitime de preferință.

Art. 1721 – Cauzele legitime de preferință sunt, în condițiile legii, privilegiile, ipotecile, garanțiile reale mobiliare şi dreptul de retenție.

Art.1722 – Privilegiile, ipotecile şi dreptul de retenție sunt indivizibile şi garantează creanța până la plata integrală; ele subzistă în întregime asupra tuturor bunurilor care sunt grevate, asupra fiecăruia dintre ele şi asupra fiecărei părți din aceste bunuri, independent de divizibilitatea bunului sau a obligației.

Art.1723 – Dacă bunul grevat a pierit ori a fost deteriorat, indemnizația de asigurare sau, după caz, suma datorată cu titlu de despăgubire este afectată la plata creanțelor privilegiate sau garantate, după rangul lor.

Sunt afectate plății aceloraşi creanțe sumele datorate în temeiul exproprierii pentru cauză de utilitate publică sau cu titlu de despăgubire pentru îngrădiri ale dreptului de proprietate stabilite prin lege.

Art.1724 – Sumele datorate cu titlu de indemnizație de asigurare sau despăgubire pentru expropriere se consemnează într-un cont bancar purtător de dobânzi pe numele asiguratului sau, după caz, al expropriatului şi la dispoziția creditorilor care şi-au înscris garanția în registrele de publicitate.

Debitorul nu poate dispune de aceste sume până la stingerea tuturor creanțelor garantate decât cu acordul tuturor creditorilor ipotecari ori privilegiați; el are însă dreptul să perceapă dobânzile.

În lipsa acordului părților, creditorii îşi pot satisface creanțele numai potrivit dispozițiilor legale privitoare la executarea garanțiilor reale.

Art.1725 - Prin contractul de asigurare, asigurătorul poate să-şi rezerve dreptul de a repara, reface sau înlocui bunul asigurat.

Asigurătorul va notifica intenția de a exercita acest drept creditorilor care şi-au înscris garanția în registrele de publicitate.

Titularii creanțelor garantate pot cere plata indemnizației de asigurare în termen de 30 de zile de la data primirii notificării. În acest caz, dispozițiile art.1724 se vor aplica în mod corespunzător.

CAPITOLUL II
Despre privilegii

SECȚIUNEA I
Dispoziții comune

Art. 1726 – Privilegiul este un drept de preferință pe care legea îl acordă unui creditor, în temeiul calității creanței sale.

Art. 1727 – Dacă prin lege nu se dispune altfel, creanțele privilegiate sunt opozabile față de terți fără să fie necesară îndeplinirea vreunei formalități de publicitate.

Art. 1728 – Privilegiul premerge ipoteca, gajul, creanța chirografară (simplă), precum şi orice alt privilegiu căruia legea îi acordă un rang inferior, chiar dacă acestea ar fi fost constituite mai înainte.

Creditorii privilegiați care au același rang au, deopotrivă, drept la plată, în condițiile prevăzute la art.1720.

Art. 1729 – Creanțele privilegiate ale statului sau unităților administrativ-teritoriale sunt prevăzute în legi speciale.

Privilegiile statului şi unităților administrativ-teritoriale nu afectează drepturile anterior dobândite de către terți.

Art.1730 – În termen de 15 zile de la începerea executării silite potrivit legii, orice creditor poate să ceară statului sau unităților administrativ-teritoriale să declare creanțele lor privilegiate. Această cerere va fi înscrisă în registrele de publicitate numai dacă se depune dovada notificării făcute organelor fiscale teritoriale.

În termen de 30 de zile de la notificare, statul sau unitatea administrativ-teritorială trebuie să declare şi să înscrie valoarea creanței sale.

Nerespectarea obligației prevăzute la alin.1 are ca efect pierderea rangului în raport cu creditorii care au solicitat declarația.

Art.1731 – Privilegiile reglementate în prezentul capitol precedă orice alte privilegii create, fără arătarea rangului, prin legi speciale.

Art.1732 - În afara altor cazuri prevăzute de lege, privilegiile se sting o dată cu obligația garantată.

Art. 1733 – Privilegiile au ca obiect numai bunurile mobile; ele pot fi generale sau speciale.

SECȚIUNEA II
Despre privilegiile generale

Art. 1734 – Creanțele privilegiate asupra tuturor bunurilor mobile sunt cele mai jos arătate şi se exercită în ordinea următoare:

1) cheltuielile de înmormântare a debitorului, în raport cu condiția şi starea acestuia;
2) creanțele reprezentând salarii şi alte sume asimilate acestora, pensiile, sumele cuvenite, potrivit legii, şomerilor, ajutoarele pentru maternitate, pentru întreținerea şi îngrijirea copiilor, pentru incapacitate temporară de muncă, prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea sau întărirea sănătății, ajutoarele de deces, acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum şi creanțele reprezentând obligația de reparare a prejudiciilor cauzate prin deces, vătămarea integrității corporale sau a sănătății;
3) creanțele rezultând din obligații de întreținere, alocații pentru copii sau obligația de plată a altor sume periodice destinate asigurării mijloacelor de existență;
4) creanțele statului sau ale unităților administrativ-teritoriale provenite din impozite, taxe şi din alte obligații fiscale stabilite potrivit legii, din contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat sau la fondurile speciale;
5) creanțele creditorilor gajişti sau ipotecari în toate cazurile în care debitorul a ascuns ori a distrus bunul grevat.

Art.1735 – Dacă nu sunt acoperite din valorificarea bunurilor mobile, creanțele arătate în art.1734 vor fi reportate asupra prețului imobilelor debitorului, cu preferință asupra creanțelor chirografare.

SECȚIUNEA III
Despre privilegii speciale asupra anumitor bunuri mobile

Art.1736 – Creanțele privilegiate asupra anumitor mobile sunt cele mai jos arătate şi, când poartă asupra aceluiaşi bun, se exercită în ordinea următoare:

1) creanța celui care exercită un drept de retenție, însă numai pentru cheltuielile utile;
2) creanța vânzătorului neplătit, pentru prețul bunului vândut unei persoane fizice care nu e comerciant, dacă bunul se află încă în proprietatea cumpărătorului.

Când cumpărătorul a vândut şi el bunul, privilegiul se va exercita asupra prețului încă neplătit de cel de-al doilea cumpărător, cu preferință față de privilegiul de care se bucură primul cumpărător.

Privilegiul se stinge prin înstrăinarea ori transformarea bunului, precum şi prin pieirea bunului, sub rezerva dispozițiilor art.1723 alin.1.

SECȚIUNEA IV
Despre concursul între privilegii şi garanții reale asupra anumitor bunuri mobile

Art. 1737 – În caz de concurs între privilegii generale şi privilegii speciale sau alte garanții reale asupra anumitor bunuri mobile, creanțele garantate se vor executa în ordinea următoare:

1) cheltuielile de înmormântare prevăzute de art.1734 pct.1;
2) creanțele privilegiate asupra unor bunuri mobile, prevăzute de art.1736;
3) creanțele creditorilor gajişti;
4) celelalte creanțe prevăzute de art.1734, în ordinea acolo arătată.

SECȚIUNEA V
Preluarea cheltuielilor de judecată

Art.1738 – Cheltuielile de judecată, pentru măsuri asigurătorii sau de executare silită, pentru conservarea bunurilor al căror preț se distribuie, precum şi orice alte cheltuieli făcute în interesul comun al creditorilor se preiau din prețul bunurilor mobile sau imobile urmărite şi trec înaintea tuturor creanțelor în interesul cărora au fost făcute, fie ele chiar privilegiate sau ipotecare.

CAPITOLUL III
Despre ipotecă

SECȚIUNEA I
Dispoziții generale

Art.1739 – Ipoteca este un drept real asupra imobilelor afectate la plata unei obligații.

Ea conferă creditorului dreptul de a urmări bunul în mâinile oricui s-ar afla, de a prelua bunul în contul creanței, de a face să fie vândut, precum și de a fi preferat la împărțirea prețului obținut, după rangul prevăzut de lege.

Art.1740 - Ipoteca este legală sau convențională. În toate cazurile, ea se constituie prin înscriere în cartea funciară.

Art.1741 – Ipoteca se constituie numai de către proprietarul bunului, fie că acesta este debitorul sau o terță persoană.

Art.1742 - Ipoteca nu poate fi constituită decât pentru o obligație determinată, indiferent de obiectul său.

Dacă creanța nu constă într-o sumă de bani, nu este evaluată în bani sau are ca obiect o rentă sau întreținerea, părțile trebuie să indice o sumă fixă reprezentând maximul garanției, iar, în lipsă, înscrierea în cartea funciară se va face pentru suma ce se va arăta în cerere; în acest din urmă caz, debitorul va putea solicita reducerea acestei sume atacând, în condițiile legii, încheierea de înscriere a ipotecii.

Art.1743 - Se poate garanta o obligație viitoare ori condițională, fiind însă necesar în acest caz să se prevadă evenimentul de care depinde naşterea obligației.

Art.1744 - Se pot ipoteca imobilele, dreptul de uzufruct asupra acestora şi dreptul de superficie.

Art.1745 – Nu pot fi ipotecate bunurile inalienabile sau insesizabile.

Art.1746 - Pot face obiectul unei ipoteci bunurile viitoare, precum construcţiile ce urmează a se ridica pe un anumit teren. În acest caz, dreptul de ipotecă nu poate fi intabulat, ci numai înscris provizoriu, în condiţiile legii.

Art.1747 - Ipoteca se poate înscrie fie numai asupra unui corp funciar în întregul său, fie numai asupra cotei-părţi ideale care aparţine unui coproprietar.

În cazul proprietăţii periodice, se poate ipoteca dreptul aferent unui anumit interval de timp.

Art.1748 - Ipoteca se întinde, fără nici o altă formalitate de publicitate, asupra tuturor îmbunătăţirilor şi construcţiilor, precum şi asupra bunurilor mobile accesorii imobilului ipotecat, chiar dacă acestea din urmă nu erau afectate exploatării imobilului la data constituirii ipotecii.

Art.1749 - Ipoteca ce grevează un imobil dat în locaţiune cuprinde şi veniturile acestuia care curg de la notificarea debitorului sau, după caz, de la deschiderea procedurii falimentului.

Acest drept nu este însă opozabil locatarilor decât din momentul când le-a fost notificată începerea executării silite, respectiv deschiderea procedurii falimentului.

Actele juridice încheiate de proprietar cu privire la veniturile neajunse la scadenţă sau urmărirea acestora de alţi creditori nu sunt opozabile creditorului ipotecar care a început executarea silită înainte ca veniturile să fi devenit exigibile.

După începerea urmăririi silite, ipoteca îşi întinde efectele şi asupra fructelor imobilului ipotecat.

Art.1750 – Ipoteca constituită asupra nudei proprietăţi se întinde, în caz de consolidare, şi asupra uzufructului, fără a se prejudicia ipoteca cu care acesta din urmă fusese grevat.

Art.1751 – Dacă debitorul distruge sau deteriorează imobilul ipotecat creditorul ipotecar poate cere instanţei să dispună decăderea debitorului din beneficiul termenului, precum şi, dacă este cazul, obligarea acestuia la daune-interese. Dispoziţiile art.1734 alin.1 pct.5 rămân aplicabile.

Art.1752 – Creditorul ipotecar poate fi, de asemenea, autorizat de instanță să ia măsurile necesare de conservare atunci când imobilul se deteriorează fără vina debitorului.

Cheltuielile sunt în sarcina proprietarului, care este obligat să le restituie celui care le-a avansat; ele trec înaintea oricăror alte ipoteci.

Art.1753 – Este lovită de nulitate absolută clauza prin care se interzice debitorului să înstrăineze bunul ipotecat sau să îl greveze cu orice alte drepturi.

SECȚIUNEA II
Despre ipotecile colective

Art.1754 – Mai multe imobile pot fi ipotecate pentru aceeaşi creanță, când aparțin aceluiaşi proprietar sau codebitorilor solidari.

Art.1755 – Când mai multe imobile sunt ipotecate pentru aceeaşi creanță, creditorul ipotecar trebuie să le urmărească pe toate deodată, dacă ele sunt grevate şi de alte ipoteci.

Dacă însă creanța poate fi acoperită din valoarea numai a unuia dintre imobile fără a prejudicia pe ceilalți creditori ipotecari, instanța de executare va putea limita urmărirea numai la acesta.

SECȚIUNEA III
Despre ipotecile legale

Art.1756 – În afara altor cazuri prevăzute de lege, beneficiază de ipotecă legală:

1) vânzătorul, asupra imobilului vândut, pentru prețul datorat;

Această dispoziție este aplicabilă şi în cazul schimbului cu sultă sau al dării în plată cu sultă în folosul celui care înstrăinează, pentru plata sultei datorate;

2) cel care a împrumutat o sumă de bani pentru dobândirea unui imobil, pentru restituirea împrumutului;

3) cel care a înstrăinat un imobil în schimbul întreținerii, asupra imobilului înstrăinat, pentru plata rentei în bani corespunzătoare întreținerii neexecutate.

Dreptul de proprietate al debitorului întreţinerii nu se va înscrie în cartea funciară decât o dată cu această ipotecă;

4) coproprietarii, pentru plata sultelor sau a preţului datorat de coproprietarul adjudecatar al imobilului, ori pentru garantarea creanţei rezultând din evicţiune, asupra imobilelor ce au revenit coproprietarului ţinut de o atare obligaţie ;

5) arhitecţii, antreprenorii şi lucrătorii care au convenit cu proprietarul să edifice, să reconstruiască sau să repare un imobil, asupra imobilului, pentru garantarea sumelor datorate acestora, însă numai în limita sporului de valoare realizat;

6) legatarii cu titlu particular, asupra imobilelor din moştenire cuvenite celui obligat la executarea legatului, pentru plata acestuia;

7) statul şi unităţile administrativ-teritoriale, pentru garantarea impozitelor, taxelor şi a altor obligaţii fiscale, asupra imobilelor pentru care acestea sunt datorate potrivit legii.

SECŢIUNEA IV
Despre ipotecile convenţionale

Art.1757 – Cine are capacitate de a înstrăina un imobil îl poate şi ipoteca.

Art.1758 – Contractul de ipotecă trebuie să fie încheiat prin înscris autentic, sub sancţiunea nulităţii absolute.

Art.1759 – De asemenea, sub sancţiunea nulităţii absolute, contractul trebuie să cuprindă şi menţiuni privind identificarea debitorului, izvorul, natura şi întinderea obligaţiei garantate, arătându-se în toate cazurile suma maximă pentru care a fost constituită ipoteca.

Constituitorul ipotecii poate invoca nulitatea relativă a contractului de ipotecă decurgând din lipsa ori inexactitatea acestor menţiuni.

Art.1760 – Orice clauză ce ar autoriza pe creditorul ipotecar să dobândească bunul ipotecat prin simplul fapt al neexecutării obligaţiei la termenul convenit este lovită de nulitate absolută.

Art.1761 – Este, de asemenea, lovită de nulitate absolută clauza prin care creditorul ipotecar este autorizat ca, până la data începerii executării, să posede imobilul ipotecat sau să-şi însuşească fructele ori veniturile acestuia.

SECȚIUNEA V
Despre rangul ipotecilor

Art.1762 – Dacă există mai multe cereri de înscriere a unor ipoteci asupra aceluiaşi imobil, rangul este determinat de ordinea înregistrării cererilor, indiferent de natura sau felul ipotecii.

Art.1763 – Rangul ipotecilor poate fi schimbat în temeiul convenției încheiate între creditorii ipotecari, sub condiția notării în cartea funciară.

Dacă între ipotecile al căror rang se schimbă, se găsesc şi alte ipoteci sau drepturi ai căror titulari n-au consimțit la schimb, convenția nu le poate fi opusă decât în măsura în care le era opozabilă ipoteca al cărei rang a fost cedat.

În toate cazurile, cedarea se face în limita creanței garantate prin ipoteca al cărei rang a fost cedat.

Dacă imobilul este vândut la licitație, creditorul care a dobândit rangul unei creanțe sub condiție va putea renunța la beneficiul schimbării de rang, creanța ipotecară condițională reluându-şi rangul cedat.

Dispozițiile de mai sus sunt aplicabile şi în cazul când titularul unei ipoteci, în rang egal cu ipoteca al cărei rang a fost cedat, nu s-a învoit la schimbare.

Art.1764 – Dobânzile, penalitățile şi alte venituri anuale, rentele sau celelalte prestații periodice datorate pe ultimii trei ani au rangul ipotecii.

Dacă urmărirea creanței ipotecare a fost notată în cartea funciară, creanțele arătate la alin.1 care au ajuns la scadență după notare vor avea rangul ipotecii.

Art.1765 – Cheltuielile făcute de creditorul ipotecar cu plata primelor de asigurare datorate de proprietar sunt garantate cu acelaşi rang ca şi creanța.

SECȚIUNEA VI
Despre efectele ipotecii față de terți

Art.1766 – Creditorul ipotecar poate urmări imobilul în orice mână ar trece, fără a ține scama de drepturile reale constituite după înscrierea ipotecii.

Aceste drepturi se sting prin preluarea bunului în contul creanței sau prin vânzarea lui în condițiile prevăzute de lege numai dacă prejudiciază pe creditorii ipotecari înscrişi anterior. În cazul stingerii acestor drepturi, se poate pretinde echivalentul lor bănesc, cu preferință chiar asupra ipotecilor cu dată posterioară constituirii drepturilor, însă numai în limita excedentului rezultat din executare.

Art.1767 – Dobânditorul imobilului ipotecat este ținut de toate datoriile ipotecare şi se bucură de toate termenele de plată de care beneficiază şi debitorul.

Dacă dobânditorul nu plăteşte, creditorul ipotecar poate începe urmărirea silită asupra imobilului, în condițiile legii.

Art.1768 – În cazul în care imobilul s-a preluat în contul creanței sau s-a adjudecat asupra unei terțe persoane, drepturile reale principale pe care dobânditorul le avea asupra imobilului înainte de a dobândi dreptul de proprietate renasc, înscriindu-se în cartea funciară cu rangul lor originar.

Art.1769 – Dispozițiile prezentei secțiuni nu exclud dreptul creditorului ipotecar de a urmări pe debitor pentru plata creanței sale.

Art.1770 – Terțul dobânditor care a plătit datoria ipotecară sau care a suportat executarea într-una din modalitățile prevăzute de lege, se poate întoarce împotriva autorului său pentru a fi despăgubit în condițiile dreptului comun.

SECȚIUNEA VII
Despre stingerea ipotecilor

Art.1771 – Ipoteca se stinge prin radierea din cartea funciară sau prin pieirea totală a imobilului.

Radierea ipotecii se poate cere pentru una din următoarele cauze:

a) stingerea obligației principale;

b) neîndeplinirea ori îndeplinirea evenimentului de care depinde naşterea sau stingerea obligației garantate;

c) neîndeplinirea ori îndeplinirea evenimentului de care depinde naşterea sau stingerea ipotecii;

d) dobândirea de către creditor a bunului ipotecat;

e) renunțarea creditorului la ipotecă;
f) alte cazuri prevăzute de lege.

Cu toate acestea, în cazurile prevăzute la alin.2 lit.a) şi b), ipoteca nu se stinge dacă părțile convin ca ea să fie folosită pentru garantarea unei alte obligații determinate ori determinabile, fără a se vătăma, însă, drepturile anterior dobândite de alte persoane.

Art.1772 – Ipoteca constituită asupra uzufructului se stinge când uzufructul nu încetează pe cale principală; în celelalte cazuri, ipoteca durează până la împlinirea termenului uzufructului.

Art.1773 – Când creanța este stinsă, proprietarul imobilului grevat are dreptul de a cere creditorului ipotecar să consimtă la radiere.

CAPITOLUL IV
Despre dreptul de retenție

Art.1774 – Cel care este dator să remită sau să restituie un bun poate să-l rețină atât timp cât creditorul nu-l despăgubeşte pentru cheltuielile necesare şi utile pe care le-a făcut pentru acel bun, ori pentru prejudiciile pe care bunul i le-a cauzat.

Art.1775 – Dreptul de retenție nu poate fi exercitat dacă deținerea bunului provine dintr-o faptă ilicită, este abuzivă ori nelegală sau dacă bunul nu este susceptibil de urmărire silită.

De asemenea, dreptul de retenție nu poate fi invocat de către posesorul de rea-credință decât cazurile anume prevăzute de lege.

Art.1776 – Retentorul trebuie să conserve lucrul cu diligența unui bun proprietar.

El va percepe fructele sau veniturile, fiind obligat să le impute asupra creanței sale.

Art.1777 - Dreptul de retenție este înlăturat în cazul în care creditorul predării bunului oferă o garanție reală socotită îndestulătoare de către instanță sau consemnează suma pretinsă.

Art.1778 – Dreptul de retenție este opozabil terților dobânditori fără îndeplinirea vreunei formalități de publicitate.

Art.1779 - În toate cazurile, dreptul de retenție nu poate fi opus creditorilor care au început executarea silită împotriva debitorului; retentorul are numai dreptul de a participa la distribuirea prețului bunului, în condițiile legii."

22. Titlul XX – „Despre prescripție" din Cartea III devine Cartea III[1]– „Despre prescripția extinctivă şi calculul termenelor" şi va avea următorul cuprins:

"Cartea III[1]
Despre prescripția extinctivă şi calculul termenelor

TITLUL I
Prescripția extinctivă

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Art.1837 – Dreptul material la acțiune - denumit în continuare drept la acțiune - se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege.

Art.1838 - O dată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal, se stinge şi dreptul la acțiune privind drepturile accesorii.

În cazul în care un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită, chiar dacă debitorul continuă să execute una sau alta din prestațiile datorate.

Dispozițiile alin.2 nu sunt aplicabile în cazul în care prestațiile succesive alcătuiesc, prin finalitatea lor, rezultată din lege sau convenție, un tot unitar.

Art.1839 – Debitorul care a executat obligația după ce dreptul la acțiune al creditorului s-a prescris nu are dreptul să ceară restituirea prestației, chiar dacă la data exccutării nu ştia că termenul prescripției era împlinit.

Art.1840 – Dreptul la acțiune este imprescriptibil în cazurile prevăzute de lege, precum şi ori de câte ori prin natura, obiectul sau scopul dreptului subiectiv, exercițiul dreptului este incompatibil cu limitarea lui în timp.

Art.1841 – În afara cazurilor prevăzute la art.1840, sunt imprescriptibile şi drepturile privitoare la:

a) acțiunea în constatarea existenței sau inexistenței unui drept;
b) acțiunea în nulitatea absolută a unui act juridic;
c) acțiunea în anularea certificatului de moştenitor sau legatar, dacă obiectul său îl constituie fie stabilirea masei succesorale, fie partajul succesoral, sub condiția acceptării moştenirii în termenul prevăzut de lege;
d) acțiunea privind apărarea unui drept personal nepatrimonial, cu excepția cazului în care prin lege se dispune altfel.

Art.1842. Nulitatea relativă poate fi întotdeauna opusă de cel căruia i se cere executarea actului.

Art.1843 – Nu se poate renunța la prescripție cât timp nu a început să curgă, dar se poate renunța la prescripția împlinită, precum şi la beneficiul termenului curs pentru prescripția începută şi neîmplinită.

Art.1844 –Renunțarea la prescripție este expresă sau tacită.

Renunțarea tacită trebuie să fie neîndoielnică; ea poate rezulta numai din manifestări neechivoce.

Art.1845 - Cel lipsit de capacitatea de a înstrăina sau, după caz, de a se obliga, nu poate renunța la prescripție.

Renunțarea îşi produce efecte numai în privința celui care a făcut-o. Ea nu poate fi invocată împotriva codebitorilor solidari ori ai unei obligații indivizibile sau împotriva fidejusorilor.

Art.1846 – După renunțare, începe să curgă o nouă prescripție de acelaşi fel

Dacă partea îndreptățită renunță la prescripție în cursul acesteia, sunt aplicabile dispozițiile privind întreruperea prescripției.

Art.1847 – Orice clauză care se abate de la reglementarea legală a prescripției este lovită de nulitate absolută. Sunt, astfel, nule clauzele prin

care s-ar mări ori s-ar micşora termenele de prescripţie stabilite sau s-ar exclude prescripţia, fie direct, fie prin declararea ca imprescriptibile a unor acţiuni care, potrivit legii, sunt prescriptibile.

Art.1848 – Organul de jurisdicţie - instanţa de judecată, tribunalul arbitral sau alt organ cu atribuţii jurisdicţionale - nu poate aplica prescripţia din oficiu.

Dispoziţiile articolului de faţă sunt aplicabile chiar dacă invocarea prescripţiei ar fi în interesul statului sau al unităţilor sale administrativ-teritoriale.

Art.1849 – Prescripţia poate fi opusă pentru prima oară chiar în apel, iar, în lipsa apelului, chiar şi în recurs. De asemenea, când este cazul, prescripţia poate fi invocată şi în faţa instanţei de trimitere.

În arbitraj, prescripţia poate fi opusă pe tot parcursul soluţionării litigiului, până când s-a pronunţat o hotărâre definitivă.

Art.1850 – Codebitorii şi fidejusorii pot invoca prescripţia, chiar dacă unul dintre debitori a neglijat să o facă ori a renunţat la ea; tot astfel o pot face creditorii celui interesat, precum şi orice altă persoană interesată.

CAPITOLUL II
Termenul prescripţiei extinctive

Art.1851 – Termenul prescripţiei este de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen.

Art.1852 – Termenul de prescripţie este de 10 ani în cazul acţiunilor reale, dacă prin lege nu se dispune altfel sau dacă contrariul nu rezultă din natura dreptului.

Art.1853 – Dreptul la acţiune întemeiat pe un raport de asigurare se prescrie printr-un termen de doi ani.

Art.1854 – Se prescrie în termen de un an dreptul la acţiune în cazul:

a) hotelierilor sau găzduitorilor, pentru hrana şi locuinţa ce procură;
b) profesorilor, maeştrilor, repetitorilor de ştiinţă, litere, arte sau educaţie fizică, pentru lecţiile ce dau cu ora, cu ziua sau cu luna;

c) directorilor de internate, pentru plata cazării şi întreţinerii elevilor, maiştrilor, pentru preţul uceniciei;
d) medicilor şi farmaciştilor, pentru vizite, operaţii sau medicamente;
e) comercianţilor, pentru plata mărfurilor vândute celor care nu fac comerţ;
f) avocaţilor, împotriva clienţilor pentru plata onorariilor şi cheltuielilor. Termenul de prescripţie se va calcula din ziua rămânerii irevocabile a hotărârii sau din aceea a împăcării părţilor, ori a revocării mandatului.

În afacerile neterminate nu se vor putea cere onorarii şi cheltuieli mai vechi de 3 ani.

g) notarilor publici, în ce priveşte plata sumelor ce le sunt datorate pentru actele funcţiei lor;
h) inginerilor, arhitecţilor, geodezilor, contabililor şi altor liber-profesionişti, pentru plata sumelor ce li se cuvin. Termenul prescripţiei se va socoti din ziua când s-a terminat lucrarea.

În toate cazurile, continuarea lecţiilor, serviciilor, actelor sau lucrărilor nu întrerupe prescripţia pentru sumele datorate.

Art.1855 – Se va prescrie prin împlinirea unui termen de 6 luni dreptul la acţiune privitor la:

a) executarea obligaţiei de garanţie pentru viciile aparente ale unui lucru transmis sau ale unei lucrări executate, dacă prin lege sau prin contract s-a prevăzut răspunderea pentru acestea;
b) executarea obligaţiei de garanţie pentru viciile ascunse sau pentru lipsa ascunsă a unor calităţi sau cantităţi convenite, afară numai dacă aceste vicii sau lipsuri au fost tăinuite cu viclenie;
c) restituirea sumelor încasate din vânzarea biletelor pentru un spectacol care nu a mai avut loc.

Art.1856 –De asemenea, dacă prin lege nu se dispune altfel, se va prescrie prin împlinirea unui termen de 6 luni dreptul la:

a) orice acţiune izvorâtă din transmiterea unor produse calitativ necorespunzătoare ori pentru netransmiterea în tot sau în parte a unor produse datorate;
b) orice acţiune prin care se pretinde plata unor penalităţi ori amenzi civile;
c) orice acţiune pentru restituirea de diferenţe de preţ rezultate din recalcularea preţurilor în temeiul dispoziţiilor legale sau din aplicarea greşită a preţurilor sau tarifelor legale;

d) orice acțiune izvorâtă dintr-un contract de transport terestru, aerian sau pe apă, îndreptată împotriva unui cărăuș sau alt transportator.

În cazul prevăzut la lit.d), termenul de prescripție este de un an, atunci când contractul de transport a fost încheiat spre a fi executat succesiv cu mijloace de transport diferite.

Art.1857 – Cel care, din motive temeinice, nu şi-a exercitat în termen dreptul la acțiune supus prescripției, poate cere organului de jurisdicție competent, repunerea în termen şi judecarea cauzei.

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea şi-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, socotit din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depăşirea termenului de prescripție.

CAPITOLUL III
Cursul prescripției extinctive

SECȚIUNEA I
Începutul prescripției extinctive

Art.1858 – Prescripția începe să curgă de la data la care se naşte dreptul la acțiune.

Dreptul la acțiune se naşte la data când titularul are posibilitatea efectivă de a acționa, el însuşi sau prin reprezentantul său, pentru realizarea dreptului subiectiv, în condițiile legii.

Art.1859 – Dacă prin lege nu se prevede altfel, prescripția începe să curgă de la data când obligația devine exigibilă, iar în cazul obligației de a nu face, de la data încălcării acesteia.

În cazul în care dreptul este afectat de un termen suspensiv, prescripția începe să curgă de la împlinirea termenului sau, după caz, de la data renunțării la beneficiul termenului stabilit exclusiv în favoarea creditorului.

Dacă dreptul este afectat de o condiție suspensivă, prescripția începe să curgă de la data când s-a îndeplinit condiția.

Art.1860 – În cazul acțiunilor reale prescriptibile extinctiv, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data încălcării dreptului, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art.1861 – Prescripția dreptului la acțiune în restituirea prestațiilor făcute în temeiul unui act desființat pentru nulitate, rezoluțiune sau altă cauză de ineficacitate, începe să curgă de la data rămânerii irevocabile a hotărârii prin care s-a desființat actul, cu excepția cazului când dreptul la acțiune a fost exercitat chiar în procesul în care s-a dispus desființarea actului.

Art.1862 – Când este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestații neexecutate.

Art.1863 - În cazul asigurării contractuale, prescripția începe să curgă de la expirarea termenelor stabilite de părți pentru plata primei de asigurare, respectiv pentru plata indemnizației sau, după caz, a despăgubirilor ori a sumei asigurate.

Art.1864 – Prescripția dreptului la acțiune în repararea unei pagube care a fost cauzată printr-o faptă ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască paguba, cât şi pe cel care răspunde de ea, dar nu mai târziu de trei ani de la data săvârşirii faptei ilicite.

Dispozițiile alin.1 sunt aplicabile prin analogie şi în cazul acțiunii în restituire întemeiate pe îmbogățirea fără just temei, plata nedatorată sau gestiunea de afaceri, precum şi în cazul acțiunii revocatorii prevăzute de art.975.

Art.1865 – Prescripția dreptului la acțiunea în anularea unui act juridic începe să curgă:

a) în caz de violență, din ziua când aceasta a încetat;
b) în cazul dolului, din ziua când a fost descoperit;
c) în cazul incapabililor sau al celor cu capacitate de exercițiu restrânsă, din ziua când au dobândit capacitatea deplină de exercițiu;
d) în caz de eroare ori în celelalte cazuri de anulare, din ziua când cel îndreptățit, reprezentantul său legal ori persoana chemată de lege să-i

încuviinţeze actele a cunoscut cauza anulării, însă nu mai târziu de împlinirea a 18 luni din ziua încheierii actului juridic.

În cazurile în care nulitatea relativă poate fi invocată de o terţă persoană, prescripţia începe să curgă, dacă prin lege nu se dispune altfel, de la data când terţul a cunoscut existenţa cauzei de nulitate.

Art.1866 – Prescripţia dreptului la acţiune izvorât din transmiterea unor bunuri sau executarea unor lucrări, cu vicii aparente, în cazurile în care legea sau contractul obligă la garanţie şi pentru asemenea vicii, începe să curgă de la predare. Dacă, însă, legea prevede întocmirea unui înscris de constatare a viciilor, termenul de prescripţie începe de la data la care trebuia să se întocmească acel înscris sau, dacă a fost întocmit mai înainte, de la această din urmă dată.

Dispoziţiile alin.1 se aplică şi în cazul lipsei calităţilor convenite ori a lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare din aceste lipsuri puteau fi descoperite, fără cunoştinţe speciale, printr-o verificare normală.

Art.1867 – Prescripţia dreptului la acţiune pentru viciile ascunse începe să curgă:

a) în cazul unui bun transmis sau al unei lucrări executate, alta decât o construcţie, de la împlinirea unui an de la data preluării (predării) bunului sau lucrării, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripţia va începe să curgă de la data descoperirii.
b) în cazul unei construcţii, de la împlinirea a trei ani de la data preluării (predării) construcţiei, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripţia va începe să curgă de la data descoperirii.

Pentru executarea unor lucrări curente, în lipsa unei dispoziţii legale sau a unei înţelegeri, termenele prevăzute în alin.1 sunt, de o lună, în cazul prevăzut la lit.a), respectiv trei luni, în cazul prevăzut la lit.b).

Dispoziţiile alin.1 şi 2 se aplică şi în cazul lipsei calităţilor convenite ori a lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare din aceste lipsuri nu puteau fi descoperite, fără cunoştinţe speciale, printr-o verificare normală.

Termenele prevăzute în prezentul articol sunt termene de garanţie înăuntrul cărora viciile trebuie, în toate cazurile, să se producă.

Prin dispoziţiile prezentului articol nu se aduce, însă, nici o atingere termenelor de garanţie speciale, legale sau convenţionale.

Art.1868 – Dispozițiile art.1867 privind începutul prescripției, se aplică în mod corespunzător şi în cazul produselor pentru care s-a prevăzut un termen de valabilitate, ca şi în cazul bunurilor sau lucrărilor pentru care există un termen de garanție pentru buna funcționare.

SECȚIUNEA II
Suspendarea prescripției extinctive

Art.1869 – Prescripția nu începe să curgă, iar, dacă a început să curgă, ea se suspendă:

a) între soți, cât timp durează căsătoria şi nu sunt separați în fapt;
b) între părinți, tutore sau curator şi cei lipsiți de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă ori între curatori şi cei pe care îi reprezintă, cât timp durează ocrotirea şi socotelile nu au fost date şi aprobate;
c) între orice persoană care, în temeiul legii, al unei hotărâri judecătoreşti sau al unui act juridic, administrează bunurile altora şi cei ale căror bunuri sunt astfel administrate, cât timp administrarea nu a încetat şi socotelile nu au fost date şi aprobate;
d) în cazul celui lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, cât timp nu are ocrotitor legal, în afară de cazurile în care există o dispoziție legală contrară;
e) în cazul în care cel îndreptățit la acțiune trebuie sau poate, potrivit legii, să folosească o anumită procedură prealabilă, cum sunt reclamația administrativă, încercarea de împăcare sau altele asemenea, cât timp nu a cunoscut şi nici nu trebuia să cunoască rezultatul acelei proceduri, însă nu mai mult de 3 luni de la înregistrarea cererii, dacă legea nu a stabilit un alt termen;
f) în cazul în care titularul dreptului sau cel care l-a încălcat face parte din forțele armate ale României, cât timp acestea se află în stare de mobilizare sau de război. Sunt avute în vedere şi persoanele civile care se găsesc în forțele armate pentru rațiuni de serviciu impuse de necesitățile războiului;
g) în cazul în care, cel împotriva căruia curge sau ar urma să curgă prescripția, este împiedicat de un caz de forță majoră să facă acte de întrerupere, cât timp nu a încetat această împiedicare;
h) în alte cazuri prevăzute de lege.

Art.1870 – Prescripția nu curge contra moștenitorului beneficiar sau a creditorilor defunctului în privința creanțelor acestora asupra succesiunii, pe tot timpul statornicit de lege moștenitorului pentru a delibera și a se întocmi inventarul, precum și pe tot timpul procedurii de lichidare a pasivului moștenirii, dacă moștenirea a fost acceptată sub beneficiu de inventar sau s-a cerut separația de patrimonii.

Art.1871 – De la data când cauza de suspendare a încetat, prescripția își reia cursul, socotindu-se pentru împlinirea termenului și timpul scurs înainte de suspendare.

Prescripția nu se va împlini, însă, înainte de expirarea unui termen de o lună de la data când suspendarea a încetat.

Art.1872 – Suspendarea prescripției față de unul dintre codebitorii solidari sau ai unei obligații indivizibile produce efecte și față de ceilalți.

Tot astfel, suspendarea prescripției în folosul unuia dintre creditorii solidari sau ai unei obligații indivizibile poate fi invocată de către ceilalți.

Dispozițiile alin.1 și 2 sunt aplicabile și în raporturile dintre debitor și fidejusor.

SECȚIUNEA III
Întreruperea prescripției extinctive

Art.1873 – Prescripția se întrerupe:

a) printr-un act voluntar de executare sau prin recunoașterea, în orice alt mod, a dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția.

Recunoașterea se poate face unilateral sau convențional și poate fi expresă sau tacită.

Când recunoașterea este tacită, ea trebuie să rezulte fără echivoc din manifestări care să ateste existența dreptului celui împotriva căruia curge prescripția. Poate invoca recunoașterea tacită și cel îndreptățit la restituirea unei prestații făcute în executarea unui act juridic ce a fost desființat pentru nulitate, rezoluțiune sau orice altă cauză de ineficacitate, atât timp cât bunul individual determinat, primit de la cealaltă parte cu ocazia executării actului, nu este pretins de aceasta din urmă pe cale de acțiune reală ori personală;

b) prin introducerea unei cereri de chemare în judecată sau arbitrale ori prin invocarea, pe cale de excepțiune, a dreptului a cărui acțiune se prescrie.

De asemenea, prescripția se întrerupe prin constituirea de parte civilă pe parcursul urmăririi penale sau în fața instanței de judecată, până la citirea actului de sesizare. În cazul în care despăgubirile se acordă, potrivit legii, din oficiu, începerea urmăririi penale întrerupe cursul prescripției, chiar dacă nu a avut loc constituirea de parte civilă.

Prescripția este întreruptă chiar dacă sesizarea a fost făcută la un organ de jurisdicție ori de urmărire penală necompetent sau chiar dacă este nulă pentru lipsă de forme.

Prescripția nu este întreruptă dacă cel care a făcut cererea de chemare în judecată sau de arbitrare a renunțat la ea, nici dacă cererea a fost respinsă, anulată sau s-a perimat. O nouă cerere se va putea face, în caz de anulare, perimare sau renunțare, numai în termenul de prescripție.

c) în alte cazuri prevăzute de lege.

Art.1874 – Întreruperea şterge prescripția începută înainte de a se fi ivit cauza de întrerupere.

După întrerupere începe să curgă o nouă prescripție de acelaşi fel.

În cazul în care prescripția a fost întreruptă printr-o cerere de chemare în judecată ori de arbitrare, noua prescripție nu începe să curgă cât timp hotărârea nu a rămas definitivă sau, după caz, irevocabilă.

În cazul în care prescripția a fost întreruptă potrivit art.1873 lit.b), întreruperea operează până la comunicarea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, a ordonanței de suspendare a urmăririi penale ori a hotărârii de suspendare a judecății sau până la pronunțarea hotărârii definitive a instanței penale. Dacă repararea pagubei se acordă, potrivit legii, din oficiu, întreruperea operează până la data când cel împotriva căruia a început prescripția a cunoscut sau trebuia să cunoască hotărârea definitivă prin care s-a stabilit despăgubirea.

Art.1875 – Efectele întreruperii prescripției profită celui de la care emană actul întreruptiv şi nu pot fi opuse decât celui împotriva căruia a fost îndreptat un asemenea act.

Art.1876 – Întreruperea prescripției față de unul din codebitorii solidari sau ai unei obligații indivizibile produce efecte față de toți ceilalți; în cazul indivizibilității, produce efecte şi față de moştenitorii codebitorilor.

Dacă întreruperea s-a făcut în contra unui moştenitor al debitorului solidar, ea nu produce efecte, chiar dacă este vorba de o creanță ipotecară,

față de ceilalți moștenitori, afară numai dacă s-a stipulat indivizibilitatea. O asemenea întrerupere are efect numai în limitele părții ereditare cuvenite fiecărui moștenitor.

Întreruperea prescripției în privința unuia dintre creditorii solidari sau ai unei obligații indivizibile profită tuturor creditorilor.

Întreruperea prescripției în contra debitorului principal sau contra fidejusorului produce efecte în privința amândurora.

CAPITOLUL IV
Împlinirea prescripției

Art.1877 – Cursul prescripției se calculează potrivit regulilor stabilite în Titlul II din cartea de față, luându-se în considerare, dacă este cazul, şi cazurile de suspendare sau întrerupere prevăzute de lege.

TITLUL II
Calculul termenelor

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Art.1878 – Durata termenelor, fără deosebire de natura şi izvorul lor, se calculează potrivit regulilor stabilite în capitolul de față.

Art.1879 – Când termenul este stabilit pe săptămâni, luni sau ani, el se împlineşte în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an.

Dacă ultima lună nu are o zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlineşte în ultima zi a acestei luni.

Mijlocul lunii se socoteşte a cincisprezecea zi.

Dacă termenul este stabilit pe o lună şi jumătate sau pe mai multe luni şi jumătate, cele 15 zile se vor socoti la sfârşitul termenului.

Art.1880 – Când termenul se stabileşte pe zile, nu se ia în calcul prima şi ultima zi a termenului.

Art.1881 - Dacă ultima zi a termenului este o zi nelucrătoare, termenul se împlineşte în prima zi lucrătoare ce urmează.

Art.1882 – Termenul se va împlini la ora 24 a ultimei zile.

Cu toate acestea, dacă este vorba de un act ce trebuie îndeplinit într-un loc de muncă, termenul se va împlini la ora la care încetează programul normal de lucru.

Art.1883 – Când termenul se stabileşte pe ore, nu se iau în calcul prima şi ultima oră a termenului.

Art.1884 – Actele de orice fel se socotesc făcute în termen, dacă înscrisurile care le constată au fost predate oficiului poştal sau telegrafic cel mai târziu în ultima zi a termenului până la ora când încetează în mod obişnuit activitatea la acel oficiu.

CAPITOLUL II
Regimul general al termenelor de decădere

Art.1885 – Prin lege se pot stabili termene de decădere pentru exercitarea unui drept sau săvârşirea unor acte unilaterale.

Neexercitarea dreptului subiectiv înăuntrul termenului stabilit atrage pierderea lui, iar în cazul actelor unilaterale, împiedicarea, în condiţiile legii, a săvârşirii lor.

Art.1886 – Dacă din lege nu rezultă în mod neîndoielnic că un anumit termen este de decădere, sunt aplicabile regulile de la prescripţie.

Art.1887 – Termenele de decădere nu sunt supuse suspendării şi întreruperii, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Cu toate acestea, forţa majoră împiedică în toate cazurile curgerea termenului, iar dacă termenul a început să curgă, el se suspendă, dispoziţiile art.1871 alin.1 fiind aplicabile în mod corespunzător. Termenul de decădere nu se socoteşte, însă, împlinit decât după 3 zile de la data când suspendarea a încetat.

Termenul curge şi împotriva minorilor şi interzişilor, rămânându-le acestora regres împotriva ocrotitorului legal.

Art.1888 - Părţile nu pot renunţa, nici anticipat şi nici după începerea cursului lor, la termenele de decădere şi nici nu le pot modifica, micşorându-le sau lungindu-le.

Organele de jurisdicţie – instanţa de judecată, tribunalul arbitral sau alte organe cu atribuţii jurisdicţionale – sunt obligate să aplice din oficiu termenul de decădere, indiferent dacă cel interesat îl pune sau nu în discuţie."

Art. II - Următorii termeni din Codul civil se înlocuiesc astfel:

- "absent" cu "dispărut";
- "acţiune criminală" cu "acţiune penală";
- "administraţie" cu "administrare";
- "analogie" cu "proporţional";
- "apalt" cu "întreprindere";
- "apucat" cu "obligat" în art.1357;
- "apăducere" cu "apeduct";
- "arbitrat" cu "hotărâre" în art.1304;
- "bastiment" cu "navă";
- "bastiment de comerţ" cu "navă comercială";
- "cantitate disponibilă" cu "cotitate disponibilă";
- "capetele" cu "capitalul";
- "capitale" cu "sume" în art.1510;
- "casa de depozite şi consemnaţiuni" cu "Casa de Economii şi Consemnaţiuni";
- "condamnat" cu "obligat" în art.1321;
- "condamnaţiune" cu "hotărâre" în art.708;
- "concediu" cu "denunţare";
- "consiliul municipal" cu "consiliul local";
- "contractul de (maritagiu) căsătorie" cu "convenţia matrimonială";
- "coobligat" cu "codebitor";
- "copil legitim" cu "copil";
- "copil natural" cu "copil";
- "corabie" cu "vas";
- "cuart" cu "pătrime";
- "cuartier" cu "comandament";
- "deconfitură" cu "insolvabilitate";
- "se defige" cu "se stabileşte";

- "denariate" cu "producte";
- "discuție" cu "urmărire" la art.1662;
- "disponent" cu "dispunător";
- "distrui" cu "distruge";
- "donator" cu "testator" în art.903;
- "donatorele" cu "donatorul";
- "donatrice" cu "donatoare";
- "dregătorie publică" cu "instituție publică";
- "efecte" cu "bunuri" în art. 712;
- "expresă" cu "exprimată" în art.1523;
- "erezire" cu "moştenire";
- "genitori" cu "părinți";
- "gere" cu "administrează";
- "hotărâre desăvârşită" cu "hotărâre irevocabilă;
- "industriali" cu "meseriaşi";
- "industrie" cu "prestație în muncă";
- "inscripțiune" cu "înscriere";
- "interese" cu "dobânzi" în art.762, 899, 994;
- "interpelare" cu "punere în întârziere";
- "în respectul" cu "în privința";
- "împuținare" cu "micşorare";
- "legi particulare" cu "legi speciale";
- "legiuit" cu "legal";
- "magistrat" cu "judecător";
- "majorele" cu "majorul";
- "maritagiu" cu "căsătorie";
- "mezii" cu "mijloace";
- "mişcător" cu "mobil";
- "mortul" cu "defunctul";
- "nemişcător" cu "imobil";
- "nutriment" cu "hrană";
- "ocol" cu "circumscripție";
- "ofițeri publici" cu "funcționari publici";
- "ofițerii de sănătate" cu "medicii militari";
- "osândit" cu "condamnat";
- "pecete" cu "sigiliu";
- "peremțiune" cu "perimare";

- "plata relicvatelor" cu "plata sumelor rezultate din lichidarea bunurilor";
- "popri" cu "păstra" în art.752;
- "preferit" cu "preferat";
- "premuriți" cu "predecedați";
- "prezenturi" cu "daruri";
- "prevalidare" cu "prevalare";
- "rendită" cu "rentă";
- "registrele oficiului ipotecar" cu "cartea funciară";
- "regulamente speciale" cu "dispoziții normative speciale";
- "repetițiune" cu "restituire";
- "reportul donațiilor" cu "raportul donațiilor";
- "responsabil" cu "răspunzător";
- "rizico-pericol" cu "risc";
- „scriptură privată" cu „înscris sub semnătură privată";
- "sechestru" cu "poprirea" în art.1152;
- "significat" cu "comunicat";
- "speze" cu "cheltuieli";
- "spițerii" cu "farmaciştii";
- "statul estimativ" cu "actul de evaluare";
- "stirpe" cu "tulpină";
- "străini" cu "persoane care nu au calitatea de moştenitori";
- "transcripțiunea" cu "înscrierea";
- "translația" cu "transferul";
- "transportul drepturilor succesorale" cu "cesiunea drepturilor succesorale";
- "tras în judecată" cu "chemat în judecată";
- "trădare" cu "predare";
- "tribunale" cu "instanțe".

Art.III – Codul de procedură civilă, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.45 din 24 februarie 1948, cu modificările şi completările ulterioare, se modifică şi se completează după cum urmează:

1. Litera g) de la pct.1 al articolului 2 va avea următorul cuprins:

"g) cererile privind punerea sub interdicție şi declararea morții".

2. După Capitolul VI din Cartea VI, se introduce un capitol nou, Capitolul VI[1], intitulat "Capitolul VI[1] – Procedura punerii sub interdicţie", care va avea următorul cuprins:

"Capitolul VI[1]
Procedura punerii sub interdicţie

Art.619[1] – Cererea de punere sub interdicţie a unei persoane va cuprinde faptele din care rezultă alienaţia mintală sau debilitatea mintală a acesteia, precum şi dovezile propuse.

Art.619[2] – După primirea cererii, preşedintele instanţei va dispune să se comunice celui a cărui punere sub interdicţie a fost cerută, copii de pe cerere şi de pe înscrisurile anexate. Aceeaşi comunicare se va face şi procurorului atunci când cererea nu a fost introdusă de acesta.

Procurorul, direct sau prin organele poliţiei, va efectua cercetările necesare, va lua avizul unei comisii de medici specialişti, iar dacă cel a cărui punere sub interdicţie este cerută se găseşte internat într-o unitate sanitară, va lua şi avizul acesteia.

Preşedintele, dacă este cazul, sesizează instanţa tutelară în a cărei circumscripţie domiciliază cel a cărui punere sub interdicţie este cerută, în vederea numirii unui curator în condiţiile prevăzute de Codul civil. Numirea curatorului este obligatorie în vederea reprezentării în instanţă a celui a cărui punere sub interdicţie este cerută, în cazul în care starea sănătăţii lui împiedică prezentarea sa personală.

Art.619[3].-Dacă, potrivit avizului comisiei de medici specialişti şi, când este cazul, al unităţii sanitare arătate de art.619[2] alin.2, este necesară observarea mai îndelungată a stării mintale a celui a cărui punere sub interdicţie este cerută şi observarea nu se poate face în alt mod, instanţa, luând şi concluziile procurorului, va putea dispune internarea provizorie, pe cel mult şase săptămâni, într-o unitate sanitară de specialitate.

Art.619[4] – După ce primeşte actele prevăzute la art.619[2], preşedintele instanţei va fixa termenul pentru judecarea cererii, dispunând citarea părţilor.

La termenul de judecată, instanţa este obligată să asculte pe cel a cărui punere sub interdicţie este cerută, punându-i şi întrebări pentru a constata

starea sa mintală. Dacă cel a cărui punere sub interdicție este cerută nu este în stare să se înfățișeze în instanță, el va fi ascultat la locul unde se găsește.

Judecarea se va face cu participarea procurorului.

Art.619[5] – După ce hotărârea de punere sub interdicție a rămas irevocabilă, instanța care a pronunțat-o va comunica, de îndată, dispozitivul acesteia în copie legalizată, după cum urmează:

a) serviciului de stare civilă la care naşterea celui pus sub interdicție este înregistrată, pentru a se face mențiune pe marginea actului de naştere;

b) instanței tutelare în circumscripția căreia domiciliază cel pus sub interdicție, în vederea numirii unui tutore;

c) serviciului sanitar competent, pentru ca acesta să instituie, asupra celui pus sub interdicție, potrivit legii, o supraveghere permanentă;

d) biroului de carte funciară competent, pentru notarea în cartea funciară, când este cazul;

e) registrului comerțului, dacă persoana pusă sub interdicție este comerciant.

Dispozițiile alin.1 sunt aplicabile şi instanțelor învestite cu judecarea căilor de atac prevăzute de lege.

În cazul în care cererea de punere sub interdicție a fost respinsă, dacă pe timpul procesului s-a instituit curatela, aceasta încetează de drept.

Art.619[6]- Ridicarea interdicției se face cu procedura prevăzută în prezentul capitol, care se aplică în mod corespunzător.

Despre ridicarea interdicției se face mențiune pe hotărârea prin care s-a pronunțat interdicția."

3.După capitolul VI[1] din Cartea VI, se introduce un nou capitol, VI[2], intitulat "Capitolul VI[2] – Procedura de declarare a morții", care va avea următorul cuprins:

"Capitolul VI[2]
Procedura de declarare a morții

Art.619[7] – Cererea de declarare a morții unei persoane se introduce la instanța competentă în a cărei circumscripție acea persoană a avut ultimul domiciliu cunoscut.

Art.619[8] – După sesizarea instanței, președintele va cere primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București, precum și organelor poliției în a căror rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel dispărut, să culeagă informații cu privire la acesta.

Totodată, președintele va dispune să se facă afișarea cererii la ultimul domiciliu cunoscut al celui dispărut, la sediul primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București și la sediul instanței, precum și publicarea în Monitorul Oficial al României și într-un ziar de largă circulație, a unui anunț despre deschiderea procedurii declarării morții, cu invitația ca orice persoană să comunice datele pe care le cunoaște în legătură cu cel dispărut.

Președintele va sesiza instanța tutelară de la ultimul domiciliu cunoscut al celui a cărui moarte se cere a fi declarată, spre a numi, dacă este cazul, un curator, în condițiile stabilite de Codul civil.

De asemenea, când există avere imobiliară, președintele va cere, din oficiu, notarea cererii în cartea funciară, precum și înregistrarea acesteia în registrul comerțului, dacă cel a cărui moarte se cere a fi declarată este comerciant.

Art.619[9] – După trecerea a două luni de la efectuarea publicațiilor și după primirea rezultatelor cercetărilor, președintele va fixa termen de judecată.

Persoana a cărei moarte se cere a fi declarată se citează la ultimul domiciliu cunoscut; citația se publică, totodată, în Monitorul Oficial al României și într-un ziar de largă circulație. Dacă a avut un mandatar, va fi citat și acesta, pentru a da lămuriri instanței.

De asemenea, va fi citat și curatorul, dacă a fost numit.

Judecarea se face cu participarea procurorului.

Art.619[10] - Prin grija instanței care a judecat cererea, dispozitivul hotărârii de declarare a morții rămasă irevocabilă se va afișa timp de două luni la sediul acelei instanțe și al primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București, în a cărei rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel declarat mort, precum și la acest domiciliu.

Dispozitivul hotărârii va fi comunicat instanței tutelare de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort spre a se numi un curator, dacă va fi cazul.

De asemenea, dispozitivul hotărârii de declarare a morții, cu mențiunea că hotărârea a rămas irevocabilă, va fi comunicat serviciului de stare civilă de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort, pentru a înregistra moartea.

Totodată, când este cazul, dispozitivul hotărârii de declarare a morții va fi notat în cartea funciară şi se va înregistra în registrul comerțului.

Art.619^{11} – Cererea de declarare a morții unei persoane a cărei încetare din viață este sigură, dar cadavrul nu poate fi găsit ori identificat, se poate introduce şi la instanța în a cărei circumscripție a murit acea persoană.

Cererea se poate introduce de îndată ce s-a cunoscut faptul morții, pe baza cercetărilor făcute de organele competente. Instanța va putea ordona şi administrarea altor probe. Dispozițiile art.619^{8} alin.1 şi 2 şi art.619^{9} alin.1 nu sunt aplicabile.

Art.619^{12} – Cererea de declarare a nulității hotărârii prin care se declară moartea unei persoane, în cazul în care aceasta este în viață, se face la instanța care a pronunțat hotărârea. Tot astfel se va proceda când se înfățişează certificatul de stare civilă prin care se constată moartea fizică a celui declarat mort.

Judecarea cererii se face cu citarea persoanelor care au fost părți în procesul de declarare a morții şi cu participarea procurorului.

Dispozitivul hotărârii de declarare a nulității hotărârii, cu mențiunea că aceasta a rămas irevocabilă, se comunică serviciului de stare civilă pentru anularea înregistrării.

De asemenea, urmând procedura prevăzută de prezentul articol, la cererea oricărei persoane interesate, instanța va rectifica data morții stabilită prin hotărâre, dacă se va dovedi că nu a fost cu putință ca moartea să se fi produs la acea dată.

Art.619^{13} – Când se cere rectificarea sau anularea hotărârii de declarare a morții şi există avere imobiliară, instanța, din oficiu, va cere notarea cererii în cartea funciară."

4. Articolul 674 va avea următorul cuprins:

"Art.674. (1) Cererile privitoare la posesiune sunt admisibile numai în cazurile şi condițiile prevăzute de Codul civil.

(2) Cererile posesorii se judecă de urgență și cu precădere, potrivit dispozițiilor stabilite în materia ordonanței președințiale.

(3) Întâmpinarea nu este obligatorie."

5. Articolul 675 va avea următorul cuprins:

"Art.675. În toate cazurile, hotărârea juecătorească nu are nici un efect în privința dreptului de proprietate asupra bunului posedat."

6. Articolul 676 se abrogă.

Art.IV – Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr.7/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.61 din 21 martie 1996, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Alineatul 2 al articolului 1 va avea următorul cuprins:

"Entitățile de bază ale acestui sistem sunt imobilul și proprietarul".

2. La articolul 1, după alineatul 2 se introduce un nou alineat, care devine alineatul 3, cu următorul cuprins:

"Prin proprietar, în sensul prezentei legi, se înțelege persoana fizică sau persoană juridică, care are bunuri imobile în proprietate exclusivă sau, după caz, în proprietate comună pe cote-părți ori în devălmășie."

3. Litera c) a alineatului 2 al articolului 2 va avea următorul cuprins:

"c) identificarea și înregistrarea tuturor proprietarilor și a altor deținători legali de terenuri și de alte bunuri imobile, în vederea realizării publicității imobiliare."

4. După alineatul 1 al articolului 3 se introduce un nou alineat, care devine alineatul 2, cu următorul cuprins:

"Activitatea Oficiului Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie va fi coordonată de ministrul justiției."

5. Alineatul 3 al articolul 4 va avea următorul cuprins:

"Ministerele, alte instituții centrale de stat, regiile autonome și alte persoane juridice, completează datele de cadastru cu informații specifice pentru satisfacerea nevoilor proprii din domeniile pe care le administrează."

6. Articolul 5 va avea următorul cuprins:

"Art.5. – Oficiul Național de Cadastru, Geodezie şi Cartografie are următoarele atribuții principale:

a) organizează, conduce, îndrumă, controlează şi realizează lucrări de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei şi cartografiei la nivelul întregii țări;

b)elaborează proiecte de acte normative, norme şi instrucțiuni tehnice, regulamente şi metodologii de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei şi cartografiei;

c) autorizează persoanele fizice şi juridice care pot să realizeze şi să verifice lucrări de specialitate în domeniile cadastrului, geodeziei şi cartografiei;

d) organizează şi coordonează Fondul național de geodezie şi cartografie, precum şi bazele de date cadastrale;

e) asigură, în condițiile legii, în colaborare cu Ministerul Apărării Naționale, executarea, completarea, modernizarea şi menținerea în stare de utilizare a rețelei geodezice naționale;

f) avizează conținutul topografic al hărților, planurilor, atlaselor, ghidurilor şi al altor documente cartografice destinate uzului public;

g) pune la dispoziția solicitanților, în condițiile legii, date şi documente de specialitate, precum şi situații privind bunurile imobile;

h) îndeplineşte, în calitate de organ de specialitate al administrației publice centrale, orice alte sarcini stabilite de Guvern în domeniul său de activitate."

7. Articolul 9 va avea următorul cuprins:

"Finanțarea activității Oficiului Național de Cadastru, Geodezie şi Cartografie, a instituțiilor din subordinea sa şi a cadastrelor de specialitate ale ministerelor şi altor instituții centrale de stat se asigură din venituri extrabugetare şi din alocații de la bugetul de stat, potrivit legii. Finanțarea cadastrelor de specialitate ale regiilor autonome, societăților comerciale şi ale altor persoane juridice se realizează prin mijloace financiare proprii.

Veniturile extrabugetare se încasează, administrează şi contabilizează potrivit reglementărilor în vigoare privind finanțele publice."

8.Alineatul 2 al articolului 10 va avea următorul cuprins:

"În cadrul funcției economice a cadastrului general se evidențiază destinația, categoriile de folosință a parcelelor, precum şi elementele necesare stabilirii, de către Ministerul Finanțelor, a valorii economice a bunurilor imobile."

9. La articolul 11, după alineatul 2 se introduc alineatele 3 şi 4, cu următorul cuprins:

"Pentru executarea lucrărilor tehnice de cadastru se vor utiliza, ca suporturi de bază, datele şi documentele grafice şi textuale de geodezie şi cartografie din bazele de date cadastrale şi din fondul național de geodezie şi cartografie.

Lucrările tehnice de introducere şi întreținere a cadastrului sunt realizate de persoane fizice şi juridice autorizate de Oficiul Național de Cadastru, Geodezie şi Cartografie sau oficiul de cadastru, geodezie şi cartografie județean sau al municipiului Bucureşti, după caz."

10. Alineatul 1 al articolului 12 va avea următorul cuprins:

"Documentele tehnice principale ale cadastrului general, care se vor întocmi la nivelul comunelor, oraşelor şi municipiilor, sunt:

a) registrul cadastral al imobilelor;
b) indexul alfabetic al proprietarilor;
c) registrul cadastral al proprietarilor;
d) registrul corpurilor funciare;
e) fişa centralizatoare pe grupe de proprietari şi categorii de folosință;
f) harta şi planul cadastral."

11. Alineatul 6 al articolului 12 va avea următorul cuprins:

"Contestațiile cu privire la exactitatea datelor comunicate pot fi prezentate de proprietari în scris, în termen de 60 de zile de la comunicare, oficiului județean de cadastru, geodezie şi cartografie, care este obligat să le soluționeze în termen de 30 de zile de la înregistrare. Cei nemulțumiți de modul de soluționare a contestațiilor de către oficiul județean de cadastru, geodezie şi cartografie pot face plângere la judecătoria în circumscripția căreia domiciliază sau îşi are sediul contestatorul, în termen de 30 de zile de la comunicarea rezultatului contestației sau, după caz, de la data la care oficiul județean de cadastru, geodezie şi cartografie era obligat să comunice contestatorului rezultatul contestației."

12. La articolul 12, după alineatul 6 se introduce alineatul 7, cu următorul cuprins:

"Procedura de rezolvare a contestațiilor arătate la alin.6 se va stabili prin ordin comun de către Oficiul Național de Cadastru, Geodezie şi Cartografie şi Ministerul Justiției."

13. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

"Art.13 – Hărțile şi planurile cadastrale conțin reprezentarea grafică a datelor din registrele cadastrale, referitoare la bunurile imobile din cadrul unităților administrativ-teritoriale - comune, oraşe şi municipii – şi se păstrează la oficiul județean de cadastru, geodezie şi cartografie.

Registrele, hărțile şi planurile vor sta la baza întocmirii sau, după caz, a actualizării evidenței privind publicitatea imobiliară. O copie a acestora se păstrează la biroul de carte funciară.

Hărțile, planurile şi registrele cadastrale se țin la zi, în concordanță cu situația de pe teren, în baza cererilor şi comunicărilor făcute conform legii, precum şi prin întreținerea lucrărilor de cadastru, cu o periodicitate de cel mult 10 ani de la introducerea cadastrului, când se va parcurge în mod obligatoriu întreg teritoriul administrativ şi se va confrunta conținutul hărților, planurilor şi registrelor cadastrale cu situația reală din teren şi se vor înregistra toate elementele modificatoare."

14. Articolul 18 va avea următorul cuprins:

"Art.18 – Persoanele fizice şi persoanele juridice care dețin şi realizează, în funcție de domeniul specific de activitate, lucrări de specialitate în domeniile cadastru, cartografie şi geodezie, pentru satisfacerea nevoilor proprii, sunt obligate, cu excepția Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Pază şi Protecție, precum şi a persoanelor juridice din sectorul producției de apărare, să pună cu titlu gratuit, la dispoziția Oficiului Național de Cadastru, Geodezie şi Cartografie şi a unităților sale subordonate, datele cerute pentru alcătuirea şi actualizarea bazelor de date cadastrale şi fondului național de geodezie şi cartografie."

15. Titlul II – "Publicitatea imobiliară" va avea următorul cuprins:

"Titlul II
Publicitatea imobiliară

Capitolul I
Evidența cadastral-juridică

Secțiunea 1
Dispoziții generale

Art.20 – Publicitatea imobiliară întemeiată pe sistemul de evidență a cadastrului general are ca obiect înscrierea în cartea funciară a actelor şi faptelor juridice referitoare la imobilele din aceeaşi localitate, în scopul transmiterii sau constituirii de drepturi reale imobiliare ori, după caz, al opozabilității față de terți a acestor înscrieri.

Ea se efectuează de către birourile de carte funciară pentru imobilele situate în raza de activitate a acestora.

Art.21 - Cartea funciară descrie imobilele şi cuprinde arătarea drepturilor reale ce au ca obiect aceste bunuri.

Drepturile personale, faptele sau alte raporturi juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară pot fi înscrise în cazurile anume prevăzute de lege.

Cărțile funciare întocmite şi numerotate pe teritoriul administrativ al fiecărei localități alcătuiesc, împreună, registrul cadastral de publicitate imobiliară al acestui teritoriu, ce se ține de către biroul de carte funciară în a cărui rază teritorială de activitate este situat imobilul respectiv.

Cartea funciară se ține într-un singur exemplar. Ea se întregeşte cu planul, înscrisurile privitoare la înscrieri şi registrul de intrare. De pe fiecare înscris, în temeiul căruia se face o înscriere în cartea funciară, se va opri o copie care se va păstra la arhivă împreună cu cererea de înscriere, alcătuind mapele cărții funciare.

Art.22 – Cartea funciară este alcătuită din titlu, indicând numărul ei şi denumirea localității în care este situat imobilul, precum şi din trei părți:

A.Partea I, referitoare la descrierea imobilelor, care va cuprinde:

a) numărul de ordine şi cel cadastral (topografic) al fiecărui imobil;

b) suprafața terenului, amplasamentul, vecinătățile şi, după caz, semnele de hotar distinctive;

c) construcțiile existente;

d) o rubrică de observații.

B.Partea a-II-a, referitoare la înscrierile privitoare la dreptul de proprietate, care va cuprinde:

a) numele sau denumirea proprietarului;

b)actul sau faptul juridic care constituie titlul de proprietate, cu arătarea înscrisurilor pe care se întemeiază dreptul de proprietate, precum şi a agentului instrumentator care a autentificat, legalizat sau emis aceste înscrisuri;

c) strămutările proprietăţii;

d) interdicţia de a înstrăina sau greva;

e) servituţile constituite în folosul imobilului;

f) faptele juridice, drepturile personale sau alte raporturi juridice, precum şi acţiunile privitoare la proprietate;

g) orice modificări, îndreptări sau însemnări ce s-ar face cu privire la înscrierile făcute în această parte, în titlu sau în Partea I a cărţii funciare.

Partea a II-a va avea următoarele rubrici: numărul de ordine, înscrieri şi observaţii.

C.Partea a III-a, referitoare la înscrierile privitoare la dezmembrămintele dreptului de proprietate şi sarcini, care va cuprinde:

a) dreptul de superficie, ca sarcină asupra terenului pe care s-a constituit superficia, cu arătarea cărţii funciare în care s-a înscris dreptul de superficie, ca un corp funciar de sine stătător;

b) dreptul de uzufruct, uz, abitaţie, folosinţă, concesiune, administrare, servituţile în sarcina fondului aservit, ipoteca şi privilegiile imobiliare, precum şi locaţiunea sau cesiunea de venituri indiferent de termenul pentru care au fost încheiate;

c) faptele juridice, drepturile personale sau alte raporturi juridice, precum şi acţiunile privitoare la drepturile reale înscrise în această parte;

d) sechestrul, urmărirea imobilului sau a veniturilor sale;

e) orice alte modificări, îndreptări sau însemnări ce s-ar face cu privire la înscrierile făcute în această parte.

Partea a III-a va avea următoarele rubrici: numărul de ordine, înscrieri şi observaţii.

Datele din cartea funciară pot fi redate şi arhivate şi sub formă de înregistrări pe microfilme şi pe suporturi accesibile echipamentelor de prelucrare automată a datelor. Acestea au aceleaşi efecte juridice şi forţă probatorie echivalentă cu înscrisurile în baza cărora au fost redate.

Art.23 – Orice persoană, fără a fi ţinută să justifice vreun interes, poate cerceta cartea funciară, precum şi celelalte documente cu care acesta se întregeşte, potrivit legii, cu excepţia evidenţelor care privesc siguranţa naţională.

La cerere, se vor elibera extrase, certificate sau copii legalizate de pe cărţile funciare, cu plata taxelor legale.

Nici o autoritate nu va putea cere transmiterea originalului cărţii funciare sau a planurilor de identificare a imobilelor.

Mapa înscrisurilor privind înscrierea atacată va putea fi cerută de către instanţa judecătorească sau de către organele de urmărire penală.

Secţiunea a 2-a
Înscrierile în cartea funciară

Art.24 - Înscrierile sunt de trei feluri: intabularea, înscrierea provizorie şi notarea.

Intabularea şi înscrierea provizorie au ca obiect drepturile tabulare, iar notarea se referă la înscrierea drepturilor personale şi a faptelor sau raporturilor juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară.

Codul civil stabileşte cazurile, condiţiile şi regimul juridic al acestor înscrieri, iar prezenta lege, procedura de înscriere în cartea funciară.

Art.25 - Drepturile tabulare sunt drepturile reale asupra imobilelor înscrise, potrivit legii, în cartea funciară.

Art.26 - Obiectul drepturilor tabulare este corpul funciar care poate fi alcătuit din unul sau mai multe imobile alipite.

Aceeaşi carte funciară nu poate cuprinde mai multe corpuri funciare.

Art.27 – Corpul funciar constituit prin înscrierile în cartea funciară se va putea modifica prin alipiri, dacă mai multe parcele se unesc într-un singur corp sau dacă se adaugă o nouă parcelă la un corp funciar ori se măreşte întinderea unei parcele.

De asemenea, corpul funciar se modifică şi prin dezlipiri dacă se desparte o parcelă de un corp sau se micşorează întinderea unei parcele. Dezlipirea unei parcele sau a unei părţi dintr-o parcelă, care face parte dintr-un corp funciar, se face împreună cu sarcinile care o grevează. Parcelă care

este grevată cu sarcini nu poate fi alipită la un alt corp funciar, ci va forma, în caz de dezlipire, un corp funciar separat.

Art.28 - În caz de alipire sau dezlipire, se vor efectua transcrieri, dacă o parcelă trece dintr-o carte funciară în alta sau dacă, dezlipindu-se o parcelă, aceasta se va trece într-o altă carte funciară ca un corp funciar de sine stătător sau ca o parcelă a unui alt corp funciar.

Dacă se transcrie o parte din parcelă într-o altă carte funciară, restul se înscrie în vechea carte funciară, cu menționarea noului număr şi a întinderii, iar dacă toate parcelele înscrise într-o carte funciară au fost transcrise, aceasta se va închide şi nu va mai putea fi redeschisă pentru noi înscrieri.

Capitolul II
Procedura de înscriere în cartea funciară

Secțiunea 1
Dispoziții generale

Art.29 - Înscrierile în cartea funciară se efectuează la cererea părților interesate, cu excepția cazurilor în care legea prevede înscrierea din oficiu.

Cererea de înscriere în cartea funciară se va depune la biroul de carte funciară competent şi va fi însoțită de înscrisul original şi de copia legalizată de pe acesta, prin care se constată actul sau faptul juridic a cărui înscriere se cere. Copia legalizată se va păstra în mapa biroului de carte funciară.

În cazul hotărârii judecătoreşti, se va prezenta o copie legalizată, cu mențiunea că este irevocabilă.

Cererile de înscriere se vor înregistra de îndată în registrul de intrare, cu menționarea datei şi a numărului care rezultă din ordinea cronologică a depunerii lor.

Dacă mai multe cereri s-au primit în aceeaşi zi, la acelaşi birou de carte funciară, drepturile de ipotecă vor avea acelaşi rang, iar celelalte drepturi vor dobândi numai provizoriu rang egal, urmând ca instanța să se pronunțe asupra rangului sau, dacă va fi cazul, asupra radierii înscrierii nevalabile.

Art.30 – În cazul în care registratorul de proprietate admite cererea, dispune înscrierea prin încheiere, dacă înscrisul îndeplineşte următoarele condiții:

a) cerințele de validitate a actului juridic, precum şi forma autentică în cazul actelor translative sau constitutive de drepturi reale imobiliare;

b) are deplină putere doveditoare;

c) indică numele sau, după caz, denumirea părților;

d) individualizează corect imobilul cu numărul cadastral;

e) este însoțit de o traducere legalizată, dacă nu este întocmită în limba română.

Încheierea va cuprinde determinarea dreptului sau a faptului, indicarea numărului parcelei şi a cărții funciare, a felului înscrierii, precum şi a cărții funciare în care urmează a se face înscrierea.

În cazul în care identificarea cadastrală a parcelei nu este posibilă, pe baza datelor existente va fi folosită documentația cadastrală recepționată sau, după caz, vizată de oficiul județean de cadastru, geodezie şi cartografie.

Art.31 – Dacă se constată că cererea de înscriere în cartea funciară nu întruneşte condițiile legale, se va respinge printr-o încheiere motivată. Despre respingerea cererii se va face mențiune în registrul de intrare, în dreptul înregistrării acesteia.

Dispozițiile alin.1 se aplică în mod corespunzător şi în cazul cererilor de radiere.

Art.32 – Încheierea se comunică celui care a cerut înscrierea sau radierea unui act sau fapt juridic, precum şi celorlalte persoane interesate potrivit mențiunilor din cartea funciară cu privire la imobilul în cauză, în termen de 20 de zile de la pronunțarea încheierii, dar nu mai târziu de 60 de zile de la data înregistrării cererii.

Încheierea poate fi atacată cu plângere la judecătoria în circumscripția căreia se află biroul de carte funciară. Aceasta se depune la biroul de carte funciară şi se înscrie, din oficiu, în cartea funciară.

Hotărârea pronunțată de judecătorie poate fi atacată cu recurs. Cererea de recurs se va comunica biroului de carte funciară pentru înscriere, iar în cazul respingerii recursului înscrierea se va radia din oficiu.

Hotărârea judecătorească rămasă irevocabilă se comunică, din oficiu, biroului de carte funciară de către judecătorie sau, după caz, de către instanța de recurs. Înscrierea făcută în temeiul acestei hotărâri judecătoreşti îşi produce efectele de la înregistrarea cererii la biroul de carte funciară.

Art.33 – Dacă s-a încuviinţat înscrierea provizorie a unui drept tabular, justificarea acesteia se va face cu consimţământul celui împotriva căruia s-a săvârşit înscrierea provizorie sau în temeiul unei hotărâri judecătoreşti irevocabile.

Justificarea înscrierii provizorii se va putea face, în lipsa unui termen de justificare stabilit de lege ori stipulat de părţi, cât timp nu s-a notat în cartea funciară cererea de radiere a acestei înscrieri.

Radierea înscrierii provizorii se poate cere de orice persoană interesată. Registratorul de proprietate se va pronunţa asupra cererii de radiere după ascultarea părţilor, afară de cazul când termenul de justificare nu era împlinit sau când înaintea cererii de radiere s-a notat în cartea funciară acţiunea în justificarea înscrierii provizorii ori în executarea obligaţiei garantate prin înscrierea provizorie, când o va respinge din oficiu.

Art.34 - Când înscrierea provizorie a fost radiată, registratorul de proprietate va respinge din oficiu cererea pentru o nouă înscriere a aceluiaşi drept, dacă:

a) radierea s-a făcut în urma unei declaraţii prin care cel ce a obţinut înscrierea a renunţat fără nici o rezervă la acest drept;
b) radierea s-a făcut în temeiul unei hotărâri judecătoreşti irevocabile prin care acţiunea pe care se întemeia înscrierea provizorie a fost respinsă în fond;
c) a fost notată hotărârea judecătorească irevocabilă prin care s-a constatat nevalabilitatea titlului în temeiul căruia fusese cerută înscrierea provizorie;
d) după radierea unei înscrieri provizorii nejustificate, s-a cerut din nou aceeaşi înscriere provizorie, fără a se înfăţişa dovada că s-a pornit acţiunea în justificare.

Art.35 – Dacă înscrierea provizorie a fost încuviinţată, se vor putea săvârşi înscrieri atât împotriva celui intabulat, cât şi împotriva celui înscris provizoriu.

Dacă înscrierea provizorie a fost justificată, se vor radia, din oficiu, înscrierile făcute împotriva titularului intabulat.

Dacă, dimpotrivă, înscrierea provizoric a fost radiată, se vor radia, din oficiu, înscrierile făcute împotriva celui înscris provizoriu.

Dispoziţiile prezentului articol se vor aplica prin asemănare şi în cazul cânt radierea unui drept tabular s-a încuviinţat printr-o înscriere provizorie.

Art.36 – În lipsa acordului părților, înscrierile și radierile efectuate în cărțile funciare nu pot fi rectificate decât pe baza hotărârii instanței judecătorești rămase irevocabile.

Prevederile art.32 se vor aplica în mod corespunzător.

Art.37 - În cazul în care o carte funciară urmează a fi întocmită ori completată prin înscrierea unui imobil care nu a fost cuprins în nici o altă carte funciară, precum și în cazul în care o carte funciară a fost distrusă, pierdută ori a devenit nefolosibilă, în total sau în parte, din diferite cauze, întocmirea, completarea și reconstituirea, după caz, se vor face de către registratorul de proprietate, la cerere sau din oficiu, cu acordul celor interesați, pe baza unei încheieri. În acest scop se vor folosi toate înscrisurile privitoare la imobilele în cauză pentru identificarea parcelelor și a suprafețelor, precum și situația dreptului de proprietate, documentația cadastrală, constatările la fața locului sau, după caz, înregistrările după microfilme și pe suporturi accesibile echipamentelor de prelucrare automată a datelor.

Încheierea poate fi atacată, după caz, în condițiile art.32 alin.2.

Art.38 – Erorile materiale săvârșite cu prilejul înscrierilor sau radierilor, altele decât cele ce constituie cazuri de rectificare, se pot îndrepta, prin încheiere motivată, de către registratorul de proprietate, la cerere sau din oficiu, cu sau fără citarea părților. Această încheiere se va comunica părții care nu a fost prezentă.

În acest caz se vor aplica, prin asemănare, dispozițiile legale privitoare la rectificarea cuprinsului cărții funciare.

Art.39 - Notarul public care a întocmit un act prin care se transmite, se modifică, se constituie sau se stinge un drept real imobiliar este obligat să ceară, din oficiu, înscrierea în cartea funciară. În acest scop, va trimite cererea de înscriere a acestui act, în ziua întocmirii lui sau cel mai târziu a doua zi, la biroul de carte funciară în a cărui rază de activitate se află imobilul, chiar în cazul în care partea interesată și-a rezervat dreptul de a face diligențele necesare pentru înscriere.

Instanța judecătorească va transmite, în termen de 3 zile, hotărârea judecătorească rămasă irevocabilă, constitutivă sau declarativă asupra unui drept tabular, la biroul de carte funciară în a cărui rază teritorială de activitate se află imobilul. Registratorul de proprietate nu dispune înscrierea

în cartea funciară decât după ce partea interesată, legal citată, va face dovada achitării taxelor aferente prevăzute de lege; până la această dată, hotărârea judecătorească va fi însă notată în cartea funciară.

Instanța judecătorească nu va trece la dezbaterea în fond a acțiunii privitoare la un drept real înscris în cartea funciară dacă aceasta nu a fost notată, în prealabil, în cartea funciară, la cerere sau din oficiu.

Art.40 – Ministerul Justiției organizează, coordonează şi controlează activitatea de publicitate a birourilor de carte funciară, printr-un compartiment de specialitate.

Secțiunea a 2-a
Dispoziții speciale privitoare la înscrierea drepturilor tabulare

§.1 Dreptul de proprietate

Art.41 - În cazul proprietății comune în devălmăşie vor fi înscrişi în aceeaşi carte funciară toți proprietarii. În ceea ce priveşte proprietatea comună pe cote-părți, se va indica cota fiecărui coproprietar.

În cazul proprietății periodice, se va indica drepturile fiecărui proprietar aferente intervalului de timp în care poate dispune de bun.

Art.42 – Dacă o construcție face obiectul proprietății pe etaje sau pe apartamente, se va întocmi o carte funciară colectivă pentru întreaga construcție şi câte o carte funciară individuală pentru fiecare etaj sau apartament având proprietari diferiți.

Imobilul va fi indicat în cartea funciară colectivă cu un număr cadastral nefracționat. În cărțile funciare individuale, fiecare etaj sau apartament se va indica cu un număr fracționat, al cărui numărător va fi numărul cadastral arătat în cartea funciară colectivă, iar numitorul va fi, după caz, numărul etajului sau al apartamentului.

Înscrierile care privesc întreaga clădire se vor face în ambele cărți funciare.

Art.43 - Înscrierea drepturilor moştenitorilor în cartea funciară se va efectua în temeiul certificatului de moştenitor sau de legatar ori, în lipsa acestuia, în temeiul unei hotărâri judecătoreşti.

Art.44 - Dreptul de proprietate dobândit pe cale de accesiune se va putea înscrie în cartea funciară pe baza unui certificat eliberat de primăria localității unde este situat imobilul prin care se va atesta, când este cazul, şi faptul că proprietarul a edificat construcțiile în conformitate cu autorizația de construire eliberată potrivit legii, precum şi a unei expertize efectuate de un cadru tehnic de specialitate autorizat de oficiul județean dc cadastru, geodezie şi cartografie.

Art.45 - Imobilele ce aparțin domeniului public al statului sau, după caz, al unității administrativ-teritoriale, se vor înscrie în registrul de publicitate special al unității administrativ-teritoriale pe care sunt situate, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Registrele de publicitate sunt alcătuite din cărți funciare speciale şi se țin de către biroul de carte funciară.

§.2 Dreptul de superficie

Art.46 – Dreptul de superficie se va înscrie în folosul titularului în partea a treia a cărții funciare, arătându-se totodată cartea funciară în care s-a înscris dreptul de superficie ca un corp funciar de sine stătător. Imobilul asupra căruia s-a constituit dreptul de superficie se va înscrie cu acelaşi număr cadastral însoțit de un indice ca şi în cartea funciară a dreptului de proprietate, arătându-se în rubrica de observații despre numărul cărții funciare a proprietății.

Dacă dreptul de superficie se constituie pe una dintre parcelele care alcătuiesc corpul funciar sau pe o parte dintr-o astfel de parcelă, se va alcătui un corp funciar din parcelă sau din partea de parcelă grevată cu dreptul de superficie.

Art.47 – Dispozițiile art.46 sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi în cazul înscrierii unui drept de concesiune sau de folosință asupra unor imobile din domeniul public sau privat al statului ori, după caz, al unităților administrativ-teritoriale.

§.3 Dreptul de uzufruct, uz, abitație sau servitute

Art.48 – Dacă uzufructul, uzul, abitația sau servitutea are drept obiect numai o parte dintr-o parcelă, dreptul se va individualiza printr-o schiță făcută de pe planul cadastral.

Servitutea va fi arătată şi în cartea funciară a fondului dominant.

Art.49 - Radierea unei servituți constituite în folosul unui imobil se va putea face numai cu acordul terțului care are înscris vreun drept tabular asupra imobilului.

Chiar fără această învoire, registratorul de proprietate va putea dispune radierea dreptului de servitute după ascultarea părților, dacă paguba pricinuită prin radiere ar fi neînsemnată.

Art.50 – Dacă se grevează un bun viitor cu un drept de uzufruct, uz, abitație sau servitute, se va putea face numai o înscriere provizorie, dispozițiile art.52 aplicându-se prin analogie.

În cazul servituții constituite în vederea unei utilități viitoare a fondului dominant, cererea de înscriere provizorie va fi însoțită de descrierea acestei utilități, cu menționarea, dacă este cazul, a lucrărilor necesare pentru exercitarea servituții.

§.4 Dreptul de ipotecă

Art.51 – Ipoteca se poate înscrie numai asupra unui corp funciar, în întregul său, sau asupra părții unui coproprietar. Dacă ipoteca s-a constituit asupra unui etaj sau apartament, ea va fi înscrisă atât asupra acestora, cât şi asupra părții comune indivize cuvenită proprietarului ipotecat.

Dacă un drept de ipotecă urmează să fie înscris în mai multe cărți funciare pentru garantarea aceleiaşi creanțe, prima carte arătată în cerere se va considera drept carte principală, iar celelalte drept cărți secundare; în cartea funciară principală se vor arăta cărțile secundare, iar în acestea din urmă cartea principală. Procedura de înscriere a ipotecilor colective se va stabili prin regulamentul menționat la art.65 din prezenta lege.

Art.52 - Ipoteca asupra unui bun viitor se va putea înscrie numai provizoriu. La cerere se va ataşa, alături de contractul din care se naşte obligația garantată şi, după caz, contractul de ipotecă, documentația tehnică şi cadastrală necesară potrivit legii şi, dacă este cazul, autorizația de construire.

Justificarea înscrierii provizorii se va face numai pe baza unui certificat eliberat de primăria localității unde este situat imobilul, care atestă faptul că proprietarul a edificat construcția în conformitate cu documentația tehnică și cadastrală și, când este cazul, cu autorizația de construire, precum și a unei expertize efectuate de un cadru tehnic de specialitate autorizat de oficiul județean de cadastru, geodezie și cartografie.

Art.53 - În toate cazurile când legislația română acordă un privilegiu imobiliar sau o ipotecă legală pentru garantarea vreunui drept sau creanțe se va putea cere înscrierea acelui privilegiu sau a ipotecii legale în cartea funciară.

Înscrierea privilegiului sau a ipotecii legale se face în temeiul înscrisului din care rezultă creanța privilegiată sau care conferă dreptul de a lua o inscripție ipotecară.

Privilegiile sau ipotecile legale se vor înscrie pentru suma prevăzută în înscris; dacă creanța nu este determinată, pentru suma maximă arătată în cerere.

În toate cazurile, ele capătă rang prin înscrierea lor în cartea funciară.

Art.54 – Când în înscrisul doveditor al vânzării se învederează că prețul nu a fost plătit ori nu a fost plătit în întregime, dreptul de ipotecă legală pentru garantarea prețului datorat se înscrie din oficiu, în folosul vânzătorului.

Dacă, însă, vânzarea a fost desființată, dreptul de ipotecă se va radia din oficiu.

Art.55 – Dispozițiile art.54 se vor aplica în mod corespunzător în cazul schimbului sau împărțelii, pentru diferența de valoare datorată în bani.

Ipoteca legală pentru garantarea prețului datorat de coproprietarul adjudecatar al imobilului supus împărțelii se va înscrie în temeiul actului de adjudecare.

Art.56 – În cazul ipotecii legale a celui care acordă un împrumut pentru dobândirea unui imobil, creditorul poate să ceară înscrierea provizorie a dreptului de ipotecă. La cererea de înscriere se vor alătura antecontractul de vânzare-cumpărare încheiat între proprietarul imobilului și cel care urmează să îl dobândească, precum și contractul privitor la împrumut încheiat între acesta din urmă și creditorul ipotecar.

Justificarea înscrierii provizorii se va face în baza contractului de dobândire a imobilului, care trebuie să ateste că plata s-a făcut cu banii împrumutați.

Radierea înscrierii provizorii se va dispune, la cerere, cu acordul creditorului ipotecar sau din oficiu, dacă în termenul prevăzut în înscriere imobilul nu a fost dobândit cu suma de bani împrumutată.

Art.57 – Ipoteca legală a creditorului întreținerii se înscrie din oficiu, o dată cu dreptul de proprietate asupra imobilului în folosul debitorului.

În caz de urmărire silită a imobilului, ipoteca se radiază din oficiu, o dată cu înscrierea dreptului de proprietate în folosul adjudecatarului, însă numai pe baza dovezii eliberate de executorul judecătoresc că s-a consemnat prețul imobilului pe numele debitorului și la dispoziția creditorului întreținerii; din această sumă se va plăti creditorului o rentă în bani, în ratele și cuantumul stabilite prin contractul de întreținere cu titlu de contravaloare a acesteia sau, după caz, prin hotărârea judecătorească de înlocuire a obligației de întreținere cu obligația de plată a unei rente în bani.

Art.57[1] – În afara cazurilor prevăzute de art.55, coproprietarul va putea cere, în temeiul înscrisului original de împărțeală și a copiei legalizate a cererii de chemare în garanție, înscrierea unei ipoteci legale asupra imobilelor dobândite de ceilalți coproprietari în urma împărțelii, pentru garantarea creanței rezultate din evicțiune.

Art.57[2] – Arhitecții, antreprenorii și lucrătorii vor putea cere, în temeiul înscrisului original doveditor al contractului încheiat cu titularul înscris în cartea funciară, înscrierea unei ipoteci legale asupra imobilului care face obiectul lucrărilor pe care s-au obligat să le execute, pentru garantarea prețului acestor lucrări, în limita sporului de valoare adus imobilului.

Art.57[3] - Înscrierea provizorie a radierii dreptului de ipotecă se încuviințează numai dacă, în urma efectuării potrivit legii a ofertei reale și a consemnațiunii, se alătură la cererea de radiere și un certificat eliberat de instituția unde s-a efectuat consemnațiunea, care să ateste că debitorul a renunțat la dreptul de a retrage suma consemnată.

Art.57[4] – Cesionarul unei creanțe ipotecare va putea cere în favoarea sa înscrierea ipotecii, pe baza înscrisului de cesiune a creanței.

Debitorul cedat va putea cere în termen de o lună de la comunicarea încheierii prin care s-a ordonat înscrierea ipotecii, notarea excepțiilor pe care le-ar fi putut opune cedentului pentru cauze anterioare comunicării încheierii și pe care înțelege să le opună cesionarului.

Registratorul de proprietate va încuviința în întregime sau în parte radierea dreptului de ipotecă sau notarea prevăzută în alin.2, în temeiul hotărârii judecătorești irevocabile, prin care s-a pronunțat asupra temeiniciei excepțiilor invocate de debitorul cedat.

Art.57[5] – Dacă creanța ipotecară a fost dată în gaj, debitorul va putea opune creditorului gajist excepțiile pe care le avea împotriva creditorului său, dacă sunt întemeiate pe cauze anterioare datei când i s-a comunicat încheierea prin care s-a dispus notarea gajului.

Art.57[6] – Dacă înscrisul de ipotecă cuprinde clauza la ordin sau la purtător, se va face mențiune despre aceasta în înscriere.

În acest caz, dreptul de ipotecă sau dreptul de gaj asupra creanței ipotecare se va dobândi și va fi opozabil fără înscrierea în cartea funciară, prin însăși strămutarea sau darea în gaj a titlului la ordin sau la purtător.

Art.57[7] – Dacă ipoteca creanței novate a fost rezervată pentru garantarea noii creanțe, aceasta se va înscrie, cu rangul vechii ipoteci, în temeiul înscrisului care face dovada novațiunii.

Art.57[8] – Cel subrogat în drepturile creditorului ipotecar va putea cere înscrierea strămutării dreptului de ipotecă în temeiul înscrisurilor ce dovedesc subrogațiunea.

Art.57[9]– Ordonanța prin care se dispune facerea popririi asupra unei creanțe ipotecare se va comunica din oficiu biroului de carte funciară care, după notare, o va comunica terțului poprit.

Dacă după notarea popririi, cesionarul creanței ipotecare cere înscrierea cesiunii în favoarea sa, registratorul de proprietate o va încuviința sub rezerva dreptului creditorului popritor, drept ce i se cuvine potrivit normelor dreptului comun.

Creditorii urmăritori vor putea cere întabularea strămutării creanței ipotecare poprite, în temeiul hotărârii irevocabile de validare.

Dacă, însă, s-au făcut mai multe popriri asupra aceleiași creanțe ipotecare, pentru care, însă procedura de validare este în curs de soluționare în fața mai multor instanțe, intabularea strămutării dreptului de ipotecă în favoarea creditorului care a obținut hotărârea irevocabilă de validare, se va face sub rezerva dreptului celorlalți creditori popritori.

Art.57[10] – Rangul ipotecilor poate fi schimbat prin notarea priorității în temeiul învoielii făcute între creditorii ipotecilor al căror rang se schimbă.

Dacă între ipotecile al căror rang se schimbă se găsesc și alte ipoteci sau drepturi ai căror titulari nu au consimțit la acordarea priorității, această schimbare nu le va fi opozabilă decât în măsura în care le era opozabilă ipoteca al cărei rang a fost cedat.

Dacă imobilul este vândut la licitație, creditorul care a dobândit rangul unei creanțe sub condiție va putea renunța la folosul schimbării de rang, creanța ipotecară condiționată reluându-și rangul cedat.

Dispozițiile alin.1-3 se vor aplica și în cazul în care titularul unei ipoteci, în rang egal cu ipoteca al cărei rang a fost cedat nu a fost de acord cu schimbarea.

Secțiunea a 3-a
Dispoziții speciale privitoare la notarea în cartea funciară a drepturilor de creanță, a faptelor sau a altor raporturi juridice

Art.57[11] – Proprietarul unui imobil poate cere ca intenția sa de a înstrăina sau ipoteca să fie notată, arătând în acest din urmă caz, suma ce urmează să se garanteze prin ipotecă.

Biroul de carte funciară va putea elibera numai un singur exemplar de pe încheierea prin care se admite notarea.

Dacă se săvârșește înstrăinarea sau ipotecarea, dreptul înscris va avea rangul notării.

Art.57[12] - Notarea intenției de a înstrăina sau ipoteca își pierde efectul prin trecerea unui termen de două luni de la data înregistrării cererii.

Anul, luna și ziua în care notarea își pierde efectul vor fi arătate atât în notare, cât și încheierea care a ordonat-o.

Art.57[13] – O dată cu cererea de înscriere făcută în termenul arătat la art.57[12], se va înfăţişa şi încheierea prin care s-a încuviinţat notarea intenţiei, făcându-se menţiune pe aceasta despre săvârşirea înscrierii în cartea funciară.

Dacă după notarea intenţiei de a înstrăina ori de a ipoteca s-a notat hotărârea de deschidere a procedurii reorganizării judiciare şi falimentului, dreptul privitor la care s-a făcut notarea intenţiei va putea fi înscris numai dacă actul de înstrăinare sau contractul de ipotecă a fost încheiat anterior acestei din urmă înscrieri; dovada anteriorităţii se va face numai prin înscris cu dată certă.

Art.57[14] – Cât timp notarea intenţiei de înstrăinare nu şi-a pierdut efectul, imobilul nu va putea fi vândut la licitaţie decât de creditorii care au rang de preferinţă înaintea notării.

Dacă proprietatea dobândită prin licitaţie a fost înscrisă, notarea intenţiei de înstrăinare se va radia din oficiu. De asemenea, la cererea părţii pentru care s-a făcut intabularea, o dată cu intabularea înstrăinării imobilului se va dispune şi radierea tuturor înscrierilor ce s-au făcut după notare intenţiei de înstrăinare.

Art.57[15] – Dacă cererea pentru înscrierea dreptului nu se prezintă în termenul arătat la art.57[12], notarea se va radia din oficiu.

Notarea nu se va putea radia înainte de trecerea termenului, decât în cazul în care cel îndreptăţit înfăţişează exemplarul încheierii prin care s-a ordonat notarea; pe acest exemplar se va face menţiune despre săvârşirea radierii.

Art.57[16] – În toate cazurile, notarea intenţiei de a înstrăina ori a ipoteca nu se va reînnoi cu acelaşi cuprins timp de 6 luni de la data când notarea aceleiaşi intenţii şi-a pierdut efectul.

Art.57[17] – Promisiunea de a încheia un contract viitor stipulată în antecontract se va putea radia, dacă cel îndreptăţit nu a cerut instanţei pronunţarea unei hotărâri care să ţină loc de contract, în termen de 6 luni de la trecerea termenului fixat pentru încheierea lui.

Radierea se va dispune din oficiu, cu excepţia cazului când cel îndreptăţit a cerut notarea în cartea funciară a acţiunii prevăzute la alin.1.

Art.57[18] - Notarea interdicției de a înstrăina sau de a greva nu împiedică înscrierea dreptului, dacă rangul a fost asigurat, potrivit legii, înainte de prezentarea cererii de notare. Ea nu împiedică justificarea unei înscrieri provizorii.

Art.57[19] – În caz de separație de patrimonii, drepturile creditorilor şi legatarilor se conservă numai prin notare.

Prin notare, separația de patrimonii va produce efectele prevăzute de Codul civil.

Notarea se poate cere cât timp moştenitorul este înscris ca proprietar în cartea funciară.

Dacă s-a renunțat la separația de patrimonii, radierea se va putea cere în temeiul înscrisului de renunțare la acest beneficiu.

În cazul în care radierea se cere pentru novațiunea creanței prin acceptare moştenitorului ca debitor, registratorul de proprietate se va pronunța asupra cererii, după ascultarea părților interesate. Dacă părțile nu se înțeleg, ele vor fi îndrumate la proces, iar radierea notării separației de patrimonii se va face numai în temeiul hotărârii judecătoreşti irevocabile.

Art.57[20] – Donatorul va putea cere notarea în cartea funciară a cererii de revocare a liberalității în cazurile prevăzute de art.829 şi 930 din Codul civil.

Revocarea liberalității pentru ingratitudine şi pentru survenire de copil, nu va aduce nici o atingere drepturilor reale dobândite cu titlu oneros, asupra imobilului cuprins în donație de o terță persoană de bună-credință, dacă aceste drepturi au fost dobândite înainte de notarea cererii de revocare sau, după caz, de rectificare a cuprinsului cărții funciare.

Regula prevăzută la alin.2 se aplică şi revocării pentru neîndeplinirea sarcinii sau condiției, afară numai dacă sarcina sau condiția a fost notată în cartea funciară.

Raportul în natură al bunurilor imobile care fac parte din succesiune, nu aduce atingere sarcinilor şi înstrăinărilor consimțite de proprietarul tabular înainte de notarea în cartea funciară a cererii de raport.

Art.57[21] – Dacă în contractul de donație s-a stipulat întoarcerea lucrurilor dăruite la donator, atât pentru cazul când donatarul ar muri înaintea lui, cât şi pentru cazul când şi donatarul şi descendenții săi ar muri înaintea sa, dreptul la întoarcere se va nota în cartea funciară.

Dacă bunurile dăruite se întorc la donator, o dată cu înscrierea dreptului în favoarea acestuia, se vor radia din oficiu înstrăinările şi grevările făcute după notare.

Se menţin, însă, locaţiunile făcute pentru un termen de cel mult 5 ani, cesiunile de venituri pe un termen de cel mult doi ani, precum şi notările privitoare la acţiunile ce au fost introduse şi împotriva donatorului.

Art.57[22] – Dacă donaţia s-a făcut în vederea încheierii unei căsătorii, la cererea de înscriere se va alătura şi extrasul de pe actul de căsătorie, eliberat de serviciul de stare civilă.

Cât timp însă căsătoria nu este celebrată, se va putea cere numai înscrierea provizorie a donaţiei făcute în vederea încheierii căsătoriei.

Art.57[23] – Dacă contractul cuprinde o donaţie de bunuri prezente făcută de soţi în timpul căsătoriei, în textul înscrierii se va arăta atât calitatea de soţ, cât şi faptul că o asemenea donaţie este întotdeauna revocabilă potrivit art.937 din Codul civil.

Dacă soţul donator revocă donaţia, se va proceda potrivit celor prevăzute de art.57[20] alin.2 şi 3.

Secţiunea a 4-a
Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii

Art.57[24] - Cererea de înscriere a dreptului dobândit în temeiul uzucapiunii se depune la biroul de carte funciară în a cărui rază teritorială este situat imobilul.

La cerere se vor anexa:

a) o declaraţie în care solicitantul va menţiona că posedă imobilul în condiţiile prevăzute de lege şi că acesta nu a fost scos din circuitul juridic civil, precum şi faptul că nu este grevat de sarcini;

b) două declaraţii întocmite în formă autentică ale unor persoane cu deplină capacitate de exerciţiu, cu excepţia soţului şi a rudelor până la gradul IV inclusiv, prin care se menţionează, pe proprie răspundere, că solicitantul a posedat imobilul în condiţiile legii;

c) un certificat eliberat de primăria în a cărei rază teritorială este situat imobilul din care să rezulte că acesta nu face parte din domeniul public al

statului sau al unităților administrativ-teritoriale, precum și faptul și, eventual, data de la care uzucapantul este cunoscut ca posesor al imobilului;

d) certificatul de rol fiscal, atunci când este cazul;

e) înscrisul constatator al actului juridic pe care solicitantul și-a întemeiat posesiunea, atunci când este cazul;

f) documentația cadastrală a imobilului, întocmită de un cadru tehnic de specialitate autorizat de oficiul județean de cadastru, geodezie și cartografie, precum și numărul cadastral atribuit de acest oficiu.

Declarația prevăzută la alin.2 lit.a) se face de către persoanele fizice pe proprie răspundere, iar de către persoanele juridice prin reprezentanții lor.

După depunerea cererii, registratorul de proprietate dispune prin încheiere, emiterea unei publicații și afișarea acesteia la sediul biroului de carte funciară, la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul, precum și publicarea ei într-un ziar mai răspândit.

Publicația va cuprinde denumirea instanței care a emis-o, numărul și data încheierii prin care s-a dispus emiterea; numele, prenumele sau denumirea posesorului și domiciliul sau după caz sediul acestuia; precizarea că acesta invocă dobândirea proprietății prin uzucapiune, indicarea precisă a imobilului și invitația către cei interesați să facă opoziții, cu precizarea că în termen de o lună de la emitere se va păși la soluționarea cererii.

Îndeplinirea acestei formalități va fi constatată într-un proces-verbal întocmit de grefier, ce se va depune la dosarul cauzei.

Dacă nu s-au făcut opoziții, în termenul prevăzut de alin.5, registratorul de proprictatc se va pronunța, după verificarea îndeplinirii condițiilor cerute de lege pentru dobândirea dreptului declarat în temeiul uzucapiunii, iar dacă s-au formulat opoziții, acestea, împreună cu dosarul cauzei, vor fi înaintate judecătoriei pentru a soluționa cererea potrivit dreptului comun. În ambele cazuri, registratorul de proprietate se va pronunța prin încheiere, supusă căilor de atac prevăzute de prezenta lege.

Posesorul va putea cere înscrierea provizorie a dreptului recunoscut prin încheierea judecătorului de la biroul de carte funciară și respectiv hotărârea judecătorească, înainte de rămânerea irevocabilă a acestora.

Justificarea înscrierii provizorii se va face pe baza încheierii reigstratorului de proprietate și, respectiv, a hotărârii judecătorești rămase irevocabile.

Nu se va putea dispune înscrierea dreptului dobândit în condițiile prezentei legi dacă acesta a fost intabulat sau înscris provizoriu în folosul altei persoane, chiar după împlinirea termenului de uzucapiune; în cazul în

care s-a făcut numai o notare, se va putea dispune înscrierea dreptului, fără ca înscrierea să fie opozabilă celui care a cerut notarea.

Posesorul este considerat proprietar de la data rămânerii irevocabile a încheierii de înscriere în cartea funciară a dreptului de proprietate dobândit în temeiul uzucapiunii."

16. Alineatul 1 al articolului 61 va avea următorul cuprins:

"Actele şi faptele juridice privind terenurile şi construcţiile situate pe un teritoriu administrativ pentru care nu s-au definitivat documentele cadastrului general, se vor înscrie cu caracter nedefinitiv, în câte o carte funciară, urmând ca înscrierea în baza documentelor cadastrale definitive să fie efectuată la punerea în aplicare a cadastrului general şi pe acel teritoriu. În aceleaşi condiţii se vor înscrie şi titlurile de proprietate emise în temeiul Legii fondului funciar nr.18/1991, precum şi titlurile de proprietate emise în baza Hotărârii Guvernului nr.834/1991 pentru stabilirea terenurilor aflate în patrimoniul societăţilor comerciale cu capital de stat, republicată, cu modificările ulterioare. La cererea de înscriere se va ataşa documentaţia cadastrală a bunului imobil întocmită de o persoană fizică sau o persoană juridică autorizată de Oficiul Naţional de Cadastru, Geodezie şi Cartografie sau de oficiul judeţean de cadastru, geodezie şi cartografie, care va cuprinde şi numărul cadastral atribuit imobilului de către oficiul judeţean de cadastru, geodezie şi cartografie. Înscrierea cu caracter nedefinitiv a actelor şi faptelor privind bunurile imobile situate pe un teritoriu administrativ se face pe baza unei documentaţii tehnice întocmite şi recepţionate în conformitate cu normele tehnice şi regulamentele elaborate de Oficiul Naţional de Cadastru, Geodezie şi Cartografie."

17. Articolul 62 va avea următorul cuprins:

"Art.62 – Modul de înscriere în evidenţele cadastrale a bunurilor imobile aparţinând Ministerului Apărării Naţionale, Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informaţii, Serviciului de Informaţii Externe, Serviciului de Pază şi Protecţie, precum şi persoanelor juridice din sectorul producţiei de apărare se va stabili de către aceste organe, cu avizul Oficiului Naţional de Cadastru, Geodezie şi Cartografie."

18. Articolul 65 va avea următorul cuprins:

"Art.65. - În vederea punerii în aplicare a dispozițiilor Titlului II din prezenta lege, Ministerul Justiției va întocmi regulamentul de organizare și funcționare a birorilor de carte funciară."

19. Articolul 66 va avea următorul cuprins:

"Art.66. – Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie este împuternicit să efectueze verificarea și controlul asupra tuturor persoanelor fizice și juridice care desfășoară activități în domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei, cu excepția Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Protecție și Pază și persoanelor juridice din sectorul producției de apărare.

Constituie contravenții următoarele fapte, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să constituie infracțiuni:

a) folosirea, în documente oficiale, a altor date decât cele înscrise în documentele de publicitate imobiliară, în bazele de date cadastrale și în fondul național de geodezie și cartografie;

b) refuzul proprietarilor bunurilor imobile de a permite accesul persoanelor fizice și juridice autorizate pentru executarea lucrărilor de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei;

c) refuzul de a pune la dispoziție sau de a preda Oficiului Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie sau după caz oficiilor de cadastru, geodezie și cartografie județene și al municipiului București, baza topografică și lucrările de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei de către cei care le dețin, cu excepția Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Protecție și Pază și persoanelor juridice din sectorul producției de apărare;

d) publicarea, difuzarea sau utilizarea de date și documente de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei, fără avizul Oficiului Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie sau oficiilor de cadastru, geodezie și cartografie județene și al municipiului București, după caz;

e) executarea lucrărilor de geodezie, cartografie, cadastru, fotogrammetrie și teledetecție fără avizele de execuție eliberate de Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie sau de oficiile de cadastru, geodezie și cartografie județene și al municipiului București, după caz;

f) realizarea şi verificarea lucrărilor de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei şi cartografiei, fără autorizaţie legală;

g) nerespectarea sau încălcarea voită a regulamentelor, normelor, metodologiilor şi standardelor tehnice în domeniile cadastrului, geodeziei şi cartografiei;

h) nerespectarea prevederilor legale cu privire la întocmirea, evidenţa, multiplicarea şi păstrarea datelor şi documentelor cu caracter secret;

i) înscrierea în cartea funciară a bunurilor imobile, pe baza unor documentaţii tehnice nerecepţionate de Oficiul Naţional de Cadastru, Geodezie şi Cartografie sau, după caz, de oficiile de cadastru, geodezie şi cartografie judeţene şi al municipiului Bucureşti.

Faptele prevăzute la lit.a) şi b) se sancţionează cu amendă de la 2.000.000 lei la 5.000.000 lei, iar cele prevăzute la lit.c)-i) cu o amendă de la 5.000.000 lei la 10.000.000 lei. Amenzile se aplică persoanelor fizice sau juridice, după caz, şi sunt supuse indexărilor periodice, potrivit prevederilor legale."

20. Articolul 68 va avea următorul cuprins:

"Art.68. – În termen de 90 de zile de la data definitivării lucrărilor de cadastru pe un teritoriu administrativ, oficiul de cadastru, geodezie şi cartografie judeţean sau al municipiului Bucureşti va transmite, în copie, birourilor de carte funciară ale judecătoriilor documentele tehnice principale ale cadastrului, considerate definitive, în vederea întocmirii cărţilor funciare ale imobilelor.

Oficiile de cadastru, geodezie şi cartografie judeţene şi al municipiului Bucureşti şi birourile de carte funciară de pe lângă judecătorii realizează, păstrează şi asigură conservarea copiilor de siguranţă de pe documentele de cadastru, geodezie, cartografie şi publicitate imobiliară, după caz, inclusiv de pe microfilme sau alte suporturi."

21. Alineatul 4 al articolului 69 va avea următorul cuprins:

"Patrimoniul, personalul şi resursele materiale necesare instituţiilor prevăzute la art.3, 20 şi 69 se vor stabili prin hotărâre a Guvernului, în raport cu atribuţiile ce revin Oficiului Naţional de Cadastru, Geodezie şi Cartografie, Ministerului Agriculturii şi Alimentaţiei şi Ministerului Justiţiei prin prezenta lege."

22. Articolul 71 va avea următorul cuprins:

"Art.71. – Informaţiile privitoare la reţeaua geodezică naţională, reţelele de referinţă, harta oficială a teritoriului României şi documentele tehnice principale ale cadastrului, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege, reprezintă bunuri proprietate publică a statului, aflate în administrarea Oficiului Naţional de Cadastru, Geodezie şi Cartografie şi a unităţilor sale subordonate şi în administrarea birourilor de carte funciară, după caz, şi sunt accesibile, contra cost, persoanelor fizice şi juridice ori de câte ori la utilizează.

Sistemul informaţional al cadastrului şi publicităţii imobiliare se va integra în Sistemul Naţional de Informatizare al României.

Oficiul Naţional de Cadastru, Geodezie şi Cartografie şi unităţile din subordine sunt abilitate să obţină venituri extrabugetare potrivit tarifelor stabilite pentru servicii de specialitate prestate către persoanele fizice şi juridice.

Cuantumul tarifelor se aprobă de Oficiul Naţional de Cadastru, Geodezie şi Cartografie. Sumele încasate potrivit dispoziţiilor alin.3 se varsă la bugetul Oficiului Naţional de Cadastru, Geodezie şi Cartografie sau, după caz, la bugetul unităţilor din subordine şi se utilizează pentru consolidarea instituţională, întreţinerea sistemului şi realizarea lucrărilor de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei şi cartografiei."

23. Alineatele 2 şi 3 ale articolului 72 se abrogă.

Art.V – Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.139 din 2 iunie 1994, se modifică după cum urmează :

1.Articolul 35 va avea următorul cuprins:

"**Art.35** - Dacă bunurile imobile expropriate nu au fost utilizate în termen de un an potrivit scopului pentru care au fost preluate de la expropriat, respectiv lucrările nu au fost începute, foştii proprietari pot să ceară retrocedarea lor dacă nu s-a făcut o nouă declarare de utilitate publică; despre aceasta, foştii proprietari vor fi notificaţi la adresa indicată expropropriatului pe data plăţii despăgubirii."

2. Articolul 36 va avea următorul cuprins :

"**Art.36** - Cererea de retrocedare se va adresa tribunalului în termen de 2 ani de la data notificării prevăzute la art.35.

În acest caz, tribunalul, verificând temeiurile cererii, va dispune retrocedarea, iar preţul imobilului se va stabili ca şi în situaţia exproprierii, fără a putea însă depăşi despăgubirea actualizată".

3.Articolul 37 va avea următorul cuprins :

"**Art.37** - În cazul în care lucrările pentru care s-a făcut exproprierea nu s-au realizat, iar expropriatorul doreşte înstrăinarea imobilului, expropriatul – fost proprietar – are un drept prioritar la dobândire, la un preţ ce nu poate fi mai mare decât despăgubirea actualizată.

În acest scop, expropriatorul îl va notifica pe fostul proprietar în condiţiile art.35, iar dacă acesta nu optează pentru cumpărare în termen de două luni de la primirea notificării, imobilul poate fi înstrăinat în mod liber.

Dacă dreptul prioritar de dobândire este încălcat, fostul proprietar se poate substitui în drepturile cumpărătorului plătind acestuia preţul, în limita prevăzută la alin.2, precum şi cheltuielile ocazionate de vânzare. Dreptul de substituire se exercită în termen de două luni de la data comunicării încheierii prin care s-a dispus înscrierea în cartea funciară în folosul cumpărătorului.

În acest caz, fostul proprietar preia locul cumpărătorului, substituindu-se acestuia din urmă în toate drepturile şi obligaţiile născute din contractul încheiat cu încălcarea dreptului prioritar de dobândire.

Dispoziţiile privind oferta de plată urmată de consemnaţiune se aplică în mod corespunzător.

Procesul-verbal încheiat de executorul judecătoresc pentru a constata primirea plăţii de către terţul cumpărător sau, după caz, hotărârea judecătorească irevocabilă prin care oferta de plată şi consemnarea au fost declarate valabile ţine loc de titlu de proprietate. Dispoziţiile în materie de carte funciară rămân aplicabile."

Art.VI – Legea nr.26/1996-Codul silvic, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.93 din 8 mai 1996 se modifică şi completează după cum urmează:

1.Articolul 52 va avea următorul cuprins:

"**Art.52**- Statul, prin autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, are drept de preemţiune la toate vânzările de bunăvoie sau silite, la preţ şi în condiţii egale, pentru enclavele din fondul forestier proprietate publică şi terenurile limitrofe acestora, precum şi pentru terenurile acoperite

cu vegetație forestieră. Dreptul de preemțiune se exercită în condițiile prevăzute de art.52^1 și 52^2."

2.După articolul 52 se introduc articolele 52^1 și 52^2, cu următorul cuprins:

"**Art.52^1** – Dacă vânzarea este voluntară, cumpărătorul poate cere înscrierea dreptului său în cartea funciară, fără acordul prealabil al statului; în acest caz, înscrierea va fi însă provizorie, sub condiția suspensivă a neexercitării de către stat a dreptului de preemțiune în condițiile prezentului articol.

În termen de două luni de la comunicarea încheierii de înscriere a dreptului în cartea funciară în folosul cumpărătorului, împreună cu o copie a contractului, unitatea silvică teritorială în raza căreia se află terenul respectiv va putea cere radierea din cartea funciară a dreptului cumpărătorului și înscrierea dreptului în folosul său.

Cererea de radiere nu poate fi admisă înainte de a se consemna de către preemtor, la dispoziția cumpărătorului, o sumă ce acoperă prețul plătit de acesta din urmă, precum și cheltuielile vânzării, fără însă a se depăși, sub sancțiunea decăderii, termenul prevăzut la alin.2.

În toate cazurile, soluționarea cererii se face cu citarea cumpărătorului, iar în caz de admitere, statul, în folosul căruia se înscrie dreptul în cartea funciară, preia locul cumpărătorului, substituindu-se acestuia din urmă în toate drepturile și obligațiile născute din contractul de vânzare-cumpărare.

Art.52^2 – Dacă vânzarea se face prin licitație publică, licitatorul sau, după caz, organul de executare va înștiința despre vânzare unitatea silvică teritorială în raza căreia se află terenul respectiv și o va cita la termenele fixate pentru vânzarea imobilului. În acest caz, dreptul de preemțiune se exercită la preț și în condiții egale, dispozițiile art.52^1 alin.4 fiind aplicabile în mod corespunzător.

Dacă vânzarea a avut loc fără notificarea și citarea statului, acesta își poate exercita dreptul de preemțiune față de adjudecatar în termen de două luni de la notificarea contractului de vânzare-cumpărare făcută de către acesta din urmă.

Adjudecatarul nu-și va putea înscrie în cartea funciară dreptul de proprietate, decât prezentând dovada notificării, certificată de executorul judecătoresc în sensul că nu s-a exercitat dreptul de preemțiune."

Art.VII - Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.282 din 11 noiembrie 1996, cu modificările şi completările ulterioare, se modifică şi se completează după cum urmează:

1. Articolul 26 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

"În cazul adopției se va întocmi un nou act de naştere de către autoritatea administrației publice locale de la domiciliul adoptatului sau de la sediul instituției de ocrotire în îngrijirea căreia se află adoptatul."

2. Alineatul (4) al articolului 26 se abrogă.

3. La alineatul (2) al articolului 28, expresia "certificatele medicale privind starea sănătății acestora" se înlocuieşte cu expresia "dovezile că au efectuat examenul medical prenupțial".

4. La articolul 28 după alineatul (3) se introduce alineatul (4), cu următorul cuprins:

"(4) Dispozițiile alin. (1) – (3) sunt aplicabile în mod corespunzător în ceea ce priveşte declarația părinților sau, după caz, a tutorelui, prin care aceştia încuviințează încheierea căsătoriei."

5. La articolul 31, după alineatul (1) se introduce alineatul (1^1) cu următorul cuprins:

"Ofițerul de stare civilă este obligat să-i întrebe pe soți despre regimul matrimonial adoptat şi să facă mențiune despre acesta în actul de căsătorie."

6. Alineatul (1) al articolului 37 va avea următorul cuprins:

"(1) Certificatul medical constatator al decesului, în care se consemnează cauza decesului, se întocmeşte şi se semnează numai de către medic."

7. După litera d) la articolul 44 se introduce litera d^1) cu următorul cuprins:

"d^1) punerea sub interdicție judecătorească şi ridicarea acestei măsuri;"

8. Articolul 70 va avea următorul cuprins:

"Ministerul Sănătății, cu avizul Ministerului de Interne şi al Ministerului Funcției Publice, va stabili, potrivit legii, conținutul şi forma certificatelor medicale de constatare a naşterii, a decesului, precum şi a dovezilor de efectuare, de către viitorii soți, a examenului medical prenupțial şi va asigura tipărirea acestora."

9. Anexele nr.1B şi 2B la Legea nr.119/1996 cu privire la actele de stare civilă se modifică în mod corespunzător. Ministerul de Interne şi Ministerul Funcției Publice vor lua măsurile necesare pentru modificarea corespunzătoare a formularului actului de căsătorie prin introducerea unei mențiuni cu privire la regimul matrimonial ales de soți şi pentru completarea metodologiei pentru aplicarea unitară a Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă.

Art.VIII – Alineatul (1) al articolului 18 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.120 din 12 iunie 1997, aprobată prin Legea nr.87/1998, cu modificările şi completările ulterioare, va avea următorul cuprins:

"(1) Instanța soluționează cererea pentru încuviințarea adopției, în camera de consiliu, în complet constituit dintr-un judecător. Cauzele referitoare la încuviințarea adopției se judecă de judecători special desemnați de către ministrul justiției."

Art.IX – Ordonanța de urgență a Guvernului nr.26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate, aprobată prin Legea nr.108/1998, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.276 din 24 iulie 1998, cu modificările ulterioare, se modifică şi se completează, după cum urmează:

1. **La articolul 5, după alineatul (2), se introduce un alineat nou, care va avea următorul cuprins:**
   "(3) Atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul autorității tutelare şi al protecției copilului constau în întocmirea rapoartelor referitoare la ancheta psihosocială a copilului în cazurile prevăzute de lege, sesizarea instanțelor judecătoreşti sau, după caz, a autorităților publice competente, evaluarea împrejurărilor legate de tutela minorului şi de celelalte măsuri de protecție a copilului."

2. **La articolul 8, după alineatul (3) se introduc alineatele (4), (5) şi (6), cu următorul cuprins:**

"(4) În situaţia prevăzută la alin.(1), o dată cu hotărârea de încredinţare, comisia va sesiza instanţa competentă în vederea instituirii tutelei.

(5) Instanţa, la propunerea comisiei, ţinând seama de rapoartele prezentate de serviciul public specializat sau, după caz, de organismul privat autorizat, privind evoluţia copilului astfel încredinţat, instituie tutela potrivit dispoziţiilor Codului civil. Instanţa va lua în considerare, cu prioritate, posibilitatea de a numi ca tutore persoana sau familia căreia i-a fost încredinţat copilul.

(6) Instanţa înştiinţată potrivit Codului civil despre existenţa unui copil lipsit de îngrijire părintească va sesiza de îndată comisia pentru ca aceasta să poată hotărî încredinţarea copilului unei persoane sau familii."

3. **Articolul 9 alineatul (2) va avea următorul cuprins:**

(2) În acest caz, măsura încredinţării durează până în momentul în care copilul poate fi încredinţat unei familii sau persoane, până se instituie tutela, ori până la încredinţarea acestuia în vederea adopţiei."

4. **La articolul 17 alineatul (2) literele a), c) şi literele f)-g) vor avea următorul cuprins:**

"a) să identifice familii sau persoane cărora să le poată fi încredinţat sau dat în plasament copilul, cu prioritate pentru rudele acestuia până la gradul al patrulea inclusiv, precum şi persoane sau familii care să-şi asume sarcina tutelei;

.....

c) să asigure asistenţă şi sprijin acelei familii sau persoane atât înainte, cât şi după încredinţarea, instituirea tutelei sau plasamentul copilului;

.....

f) să supravegheze familiile şi persoanele cărora le-a fost încredinţat sau dat în plasament un copil, ori care au fost desemnate sau numite ca tutore, pe toată durata acestei măsuri, precum şi pe părinţii copilului, după revenirea acestuia în mediul său familial;

g) să prezinte rapoarte şi propuneri comisiei sau, după caz, instanţei, cu privire la aspectele sus-menţionate, trimestrial sau la cererea acesteia."

5. La articolul 18 alineatul (1), după litera d) se introduce litera d^1), cu următorul cuprins:

"d^1) să sesizeze instanţa competentă în vederea instituirii tutelei."

6. La articolul 20 după alineatul (7) se introduce alineatul (8), cu următorul cuprins:

"(8) Dispoziţiile prezentului articol sunt aplicabile şi în cazul în care s-a instituit tutela minorului. Alocaţia lunară de întreţinere se acordă copilului care nu are bunuri din care să i se poată asigura întreţinerea, dacă nu există persoane care au fost obligate, potrivit legii, să-i presteze întreţinere. Tutorele poate beneficia de salariu sau, după caz, indemnizaţie, dacă îndeplineşte condiţiile prevăzute de alin.(3) şi instanţa nu i-a stabilit o remuneraţie potrivit Codului civil."

Art.X – Legea nr.54/1998 privind circulaţia juridică a terenurilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.102 din 4 martie 1998, se modifică după cum urmează:

1.Alineatul (1) al articolului 2 va avea următorul cuprins:

"(1) Terenurile cu sau fără construcţii situate în intravilan şi extravilan, pot fi înstrăinate şi dobândite prin acte juridice între vii, încheiate în formă autentică, sub sancţiunea nulităţii absolute."

2. Alineatul (3) al articolului 2 va avea următorul cuprins:

"(3) Încălcarea prevederilor alin.(2) se sancţionează cu nulitatea absolută a actului juridic, până la limita suprafeţei legale ce poate fi dobândită. În cazul în care întrega suprafaţă cuprinsă în act a fost determinantă la încheierea lui pentru oricare dintre părţile contractante, nulitatea absolută afectează actul în totalitate."

3. La articolul 5, după alineatul (1), se introduce un alineat nou, care devine alineatul (2), cu următorul cuprins :

"(2) În acest caz, cumpărătorul poate cere înscrierea dreptului său în cartea funciară, fără acordul prealabil al preemtorilor; această înscriere va fi însă provizorie, sub condiţia suspensivă a neexercitării dreptului de preemţiune în condiţiile prezentei legi."

4.Articolul 6 va avea următorul cuprins:

"**Art.6** – (1) În termen de două luni de la comunicarea încheierii de înscriere a dreptului în cartea funciară în folosul cumpărătorului împreună cu o copie a contractului, oricare dintre preeemtori va putea cere radierea din cartea funciară a dreptului cumpărătorului şi înscrierea dreptului în folosul său.

(2) Cererea de radiere nu poate fi admisă înainte de a se consemna de către preemtor, la dispoziţia cumpărătorului, o sumă ce acoperă preţul plătit de acesta din urmă, precum şi cheltuielile vânzării, fără însă a se depăşi, sub sancţiunea decăderii, termenul prevăzut la alin.(1).

(3) Soluţionarea cererii se face cu citarea cumpărătorului.

(4) Dacă dreptul este exercitat de către doi sau mai mulţi preemtori, cererile se soluţionează împreună şi de îndată, iar înscrierea se face după cum urmează:

a) în folosul coproprietarului, dacă vine în concurs cu un vecin sau arendaş sau în folosul vecinului, dacă vin în concurs doar aceştia din urmă;

b) în cote-părţi egale, dacă vin în concurs mai mulţi preemtori din aceeaşi categorie.

(5) O dată cu admiterea cererii, preemtorul în folosul căruia se înscrie dreptul în cartea funciară preia locul cumpărătorului, substituindu-se acestuia din urmă în toate drepturile şi obligaţiile născute din contractul de vânzare-cumpărare.

(6) Sumele consemnate de ceilalţi preemtori se restituie acestora în temeiul încheierii prin care s-a dispus înscrierea dreptului."

5. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

"În cazul schimbului de terenuri agricole, punerea în posesiune a noilor deţinători se face în condiţiile stabilite de părţi şi în prezenţa unui delegat al oficiului de cadastru agricol şi organizarea teritoriului agricol, care va opera în documentele cadastrale şi în registrul agricol modificările survenite."

6. Articolul 16 va avea următorul cuprins:

"**Art.16** - Înstrăinările realizate sub orice formă, în temeiul prezentei legi, nu validează titlurile de proprietate ale înstrăinătorilor dacă acestea erau lovite de nulitate absolută ca urmare a încălcării dispoziţiilor Legii fondului funciar nr.18/1991, republicate cu modificările ulterioare."

7. Articolele 7-11, 14 şi 15 se abrogă.

Art.XI – Minorii care nu au împlinit vârsta de 14 ani nu răspund pentru fapta lor ilicită, decât dacă se dovedeşte că au lucrat cu discernământ.

Art.XII – Validitatea căsătoriei încheiate înainte de data intrării în vigoare a prezentei legi se stabileşte potrivit cu dispoziţiile în vigoare la data încheierii ei.

Dispoziţiile art.7 şi 19 din Codul familiei privind impedimentul la căsătorie rezultând din adopţia care produce efecte restrânse potrivit art.77 din Codul familiei rămân aplicabile şi în cazul căsătoriilor ce se vor încheia după intrarea în vigoare a prezentei legi.

Dispoziţiile Capitolului IV şi Capitolului V din Titlul II – Căsătoria al Cărţii I[1], vor fi aplicabile şi căsătoriilor încheiate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi.

Soţii vor fi supuşi, de la data intrării în vigoare a prezentei legi, dispoziţiilor acestuia privind regimul comunităţii legale. Validitatea actelor juridice încheiate, înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi, între soţi sau între soţi şi terţe persoane, precum şi răspunderea soţilor pentru obligaţiile rezultând din actele astfel încheiate, se stabilesc potrivit dispoziţiilor în vigoare la data încheierii acestor acte juridice.

Dispoziţiile privitoare la schimbarea regimului matrimonial sunt aplicabile şi căsătoriilor încheiate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi. Schimbarea regimului matrimonial în temeiul art.314 poate fi cerută de oricare dintre soţi, dacă celălalt soţ încheie, după intrarea în vigoare a prezentului titlu, acte care pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei.

Dispoziţiile Capitolului VI privitoare la divorţ se aplică şi căsătoriilor încheiate înainte de intrarea sa în vigoare a prezentei legi.

Divorţul produce efectele stabilite de legea în vigoare la data la care a rămas irevocabilă hotărârea judecătorească. Dispoziţiile art.41 şi ale art.24 alin.1 din Codul familiei referitoare la obligaţia de întreţinere între foştii soţi, rămân aplicabile în cazul în care hotărârea de divorţ sau, după caz, hotărârea de anulare a căsătoriei a rămas irevocabilă înainte de data intrării în vigoare a prezentei legi. Cu toate acestea, dispoziţiile hotărârilor judecătoreşti privitoare la relaţiile dintre copii şi părinţii lor divorţaţi înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi vor putea fi modificate potrivit dispoziţiilor acestuia din urmă.

Stabilirea filiaţiei, tăgăduirea paternităţii sau orice altă acţiune privitoare la starea civilă este supusă dispoziţiilor prezentei legi şi în cazul copiilor născuţi înainte de intrarea lui în vigoare.

Art.XIII – Condiţiile şi procedura înscrierilor în registrul special al convenţiilor matrimoniale vor fi reglementate printr-un regulament aprobat prin ordin al ministrului justiţiei, în termen de 3 luni de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art.XIV – Dispoziţiile prezentei legi sunt aplicabile şi prescripţiilor neîmplinite la data intrării sale în vigoare, caz în care termenele de prescripţie prevăzute în prezenta lege vor fi socotite că încep să curgă de la intrarea sa în vigoare.

Cu toate acestea, dispoziţiile legale anterioare privitoare la termenul de prescripţie rămân aplicabile dacă termenele pe care ele le prevăd se împlinesc înaintea celor fixate prin prezenta lege.

Art.XV – Privilegiile speciale imobiliare şi ipotecile legale născute până la intrarea în vigoare a prezentei legi se vor putea înscrie şi după această dată, fie în vechile documente de publicitate imobiliară, dacă pentru imobilele grevate nu pot fi încă deschise cărţi funciare noi în condiţiile art.61 din Legea nr.7/1996, fie în noile cărţi funciare, potrivit dispoziţiilor acestei din urmă legi.

Privilegiile imobiliare înscrise în noile cărţi funciare până la intrarea în vigoare a prezentului titlu, sau, după caz, în condiţiile alin.1, se vor converti de plin drept în ipoteci legale, după expirarea unui termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi sau, după caz, de la data înscrierii în cartea funciară şi se vor supune dispoziţiilor Codului civil.

Pe data intrării în vigoare a prezentei legi, privilegiile speciale imobiliare prevăzute în alte legi speciale se vor transforma în ipoteci legale şi se vor înscrie în condiţiile arătate la alin.1.

Art.XVI – Prin derogare de la dispoziţiile de drept comun, orice persoană care a posedat, în condiţiile legii, timp de 10 ani, un bun imobil, cu bună-credinţă şi pe baza unui just titlu, dobândeşte asupra acelui imobil dreptul de proprietate în temeiul uzucapiunii, la data înscrierii valabile a acestui drept, pe numele său, în cartea funciară.

Prin just titlu, în sensul alin.1, se înţelege orice act juridic constitutiv sau translativ de drepturi reale, având ca obiect un imobil individual determinat, încheiat de posesor, în calitate de dobânditor, cu o persoană care

nu este titularul dreptului de proprietate, sau încheiat cu adevăratul proprietar, dar lovit de nulitate relativă, în condiţiile legii.

Sunt asimilate justului titlu şi hotărârile judecătoreşti, pronunţate în contradictoriu cu un neproprietar, spre a constitui pentru viitor dreptul de proprietate în favoarea posesorului îndreptăţit la încheierea contractului translativ de proprietate, precum şi titlurile de proprietate emise în temeiul reformelor agrare din 1921şi 1945.

Pentru dobândirea proprietăţii în temeiul uzucapiunii, în condiţiile alin.1, este suficient ca buna-credinţă a posesorului să existe la data intrării în posesiune.

La calculul termenului prevăzut la alin.1 se vor avea în vedere şi posesiunile ale căror termene au început anterior intrării în vigoare a prezentei legi, în măsura în care aceste termene nu s-au împlinit până la data intrării ei în vigoare.

Cursul termenelor prevăzute de alin.1 se consideră întrerupt dacă posesorul a fost şi a rămas lipsit mai mult de 1 an de folosinţa imobilului, de către proprietarul acestuia sau de către un terţ.

Cererea de înscriere a dreptului dobândit în temeiul uzucapiunii, în condiţiile prezentului articol, se depune la biroul de carte funciară în a cărui rază teritorială este situat imobilul, în termen de un an de data intrării în vigoare a prezentei legi, sub sancţiunea decăderii. Cererea este scutită de taxe de timbru. Dispoziţiile art.57^{24} din Legea nr.7/1996 se aplică în mod corespunzător.

După expirarea termenului prevăzut la alin.7, vor fi aplicabile exclusiv dispoziţiile dreptului comun în privinţa dobândirii drepturilor reale în temeiul uzucapiunii.

Dispoziţiile prezentului articol nu exclud dobândirea dreptului de proprietate în temeiul uzucapiunii, în condiţiile dreptului comun.

Art.XVII – Actele juridice privind constituirea sau transmiterea unui drept imobiliar valabil încheiate anterior intrării în vigoare a prezentei legi, îşi produc efectele la data înscrierii în noile cărţi funciare, potrivit regimului juridic la data încheierii lor. Actele sub semnătură privată, valabil încheiate, vor fi luate în considerare, când este cazul, numai dacă au dată certă anterioară intrării în vigoare a prezentei legi.

Dispoziţiile art.59 din Legea.nr.7/1996 rămân aplicabile.

Art.XVIII - În cazul în care, pentru prima oară, s-au înscris în cartea funciară fără cauză legitimă drepturi reale potrivit art.61, care pot fi dobândite în temeiul uzucapiunii, ele vor rămâne valabil dobândite dacă titularul dreptului le-a posedat cu bună-credință, potrivit legii, timp de 5 ani.

În acest caz, terții dobânditori cu titlu oneros ai vreunui drept real imobiliar întemeindu-se, cu bună-credință, pe cuprinsul cărții funciare, nu se pot prevala de dispozițiile art.643[69] alin.3 din Codul civil, cât timp nu s-a împlinit termenul arătat la alin.1 sau dacă s-a înscris în acest termen vreo acțiune prin care se contestă cuprinsul ei.

Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile şi înscrierilor făcute înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi. În acest caz, însă, termenul de 5 ani prevăzut la alin.1 începe să curgă de la această din urmă dată.

Art.XIX – În regiunile de carte funciară supuse Decretului-lege nr.115/1938 pentru unificarea dispozițiunilor privitoare la cărțile funciare sau, după caz, Legii nr.242/1947 pentru transformarea cărților funciare provizorii din Vechiul Regat în cărți de publicitate funciară, actele şi faptele juridice privitoare la drepturile personale, la starea şi capacitatea persoanelor sau la alte raporturi juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară, vor continua să fie notate în vechile cărți funciare până la deschiderea noilor cărți funciare, în condițiile art.61 din Legea nr.7/1996.

În regiunile de transcripțiuni şi inscripțiuni imobiliare actele şi faptele juridice privitoare la drepturile personale sau la alte raporturi juridice în legătură cu imobilele supuse regimului de transcripțiuni şi inscripțiuni imobiliare, vor continua să fie transcrise ori, după caz, înscrise în vechile registre de publicitate imobiliară până la deschiderea noilor cărți funciare, în condițiile art.61 din Legea nr.7/1996.

După deschiderea noilor cărți funciare în condițiile art.61 din Legea nr.7/1996, toate actele, faptele juridice, drepturile personale sau alte raporturi juridice privitoare la imobilele cuprinse în cartea funciară vor fi înscrise potrivit noilor dispoziții legale în materie de carte funciară.

Art.XX – Cererile, precum şi acțiunile introduse la birourile de carte funciară sau, după caz, la instanțele judecătoreşti până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi soluționate ori judecate potrivit normelor în vigoare în momentul introducerii lor.

Termenele şi căile de atac se determină după dispozițiile legale în vigoare în momentul când începe să curgă termenul.

Art.XXI – În termen de trei luni de la publicarea în Monitorul Oficial al României a prezentei legi, Ministerul Justiţiei va întocmi Regulamentul prevăzut la art.65 din Legea nr.7/1996.

Art.XXII – Suma de 250 de lei cuprinsă în articolele 1191-1195, 1621 şi 1686 alin.3 din Codul civil se înlocuieşte cu suma de 500.000 lei.

Amenzile prevăzute în Codul civil şi suma arătată la alin.1 vor putea fi actualizate prin hotărâre a Guvernului în raport cu indicele de inflaţie.

Art.XXIII – Ori de câte ori Codul civil, precum şi legile speciale fac trimitere la dispoziţii abrogate sau modificate în temeiul prezentei legi, trimiterea se va considera a fi făcută, când este cazul, la dispoziţiile corespunzătoare care le înlocuiesc.

Art.XXIV– Prezenta lege intră în vigoare la 6 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu excepţia dispoziţiilor referitoare la regimurile matrimoniale convenţionale şi la schimbarea regimului matrimonial, care se aplică după un an de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pe aceeaşi dată, termenul "Codul familiei" din toate actele în vigoare se înlocuieşte cu expresia "Codul civil", iar termenul de "corp de proprietate" din actele normative privitoare la publicitatea imobiliară se va înlocui cu cel de "corp funciar".

La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

- art.644-649, 652, 655 pct.2, 658 teza a II-a, 660-663, 678, 679, 681-684, 700 alin.2, 728-750, 785-793, 806, 811, 815 alin.2, 817, 914, 932-935, 937 alin.2, 1036, 1045, 1122-1127, 1160-1161, 1164, 1307 pct.2 şi 3, 1416 alin.2, 1417, 1419, 1425, 1445, 1471, 1472, 1578, 1780-1823, 1889-1911 din Codul civil;
- art.710-720 din Codul de procedură civilă;
- art.946, 947, 949, 952 alin.2, 956 din Codul comercial;
- Decretul-lege nr.115 din 27 aprilie 1938 pentru unificarea dispoziţiunilor referitoare la cărţile funciare, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare;
- Legea nr.163 din 14 martie 1946 pentru înlocuirea provizorie cu cărţi de evidenţă funciară a cărţilor funciare distruse, sustrase sau pierdute,

publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.62 din 14 martie 1946, cu modificările ulterioare;

- Legea nr.242 din 12 iulie 1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii din vechiul Regat în cărţi de publicitate funciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare;
- Decretul nr.31/1954 privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr.8 din 30 ianuarie 1954;
- Decretul nr.32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr.9 din 31 ianuarie 1954;
- Legea nr.4/1953 (Codul familiei), cu modificările ulterioare, republicată în Buletinul Oficial nr.13 din 18 aprilie 1956;
- Decretul nr.167/1958 privitor la prescripţia extinctivă, republicat în Buletinul Oficial nr.11 din 15 iulie 1960;
- art.6 şi art.9 din Legea arendării nr.16/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.91 din 7 aprilie 1994, cu modificările şi completările ulterioare;
- alineatele (3)-(6) ale art.3 şi art.5 din Legea nr.190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiţii imobiliare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.611 din 14 decembrie 1999;
- orice alte dispoziţii contrare, chiar dacă ele sunt cuprinse în legi speciale.

Art.XXV – Codul civil, cu modificările ulterioare, inclusiv cele aduse prin prezenta lege, se va republica în Monitorul Oficial al României, Partea I.

În vederea republicării, Ministerul Justiţiei este autorizat să înlocuiască toţi termenii sau expresiile care nu mai sunt în concordanţă cu terminologia consacrată de dispoziţiile legale în vigoare şi pentru corelarea cu normele actuale privind ortografia limbii române.

Ministerul Justiţiei este singurul autorizat să editeze şi să publice în volum, după textul publicat în Monitorul Oficial al României, ediţia oficială a Codului civil.

Art.XXVI – Codul de procedură civilă, cu modificările şi completările ulterioare, inclusiv cele din prezenta lege, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Ministerul Justiţiei este singurul autorizat să editeze şi să publice, în volum, după textul publicat în Monitorul Oficial al României, ediţia oficială a Codului de procedură civilă.

Art.XXVII – Legea arendării nr.16/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.91 din 7 aprilie 1994, cu modificările şi completările ulterioare, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Art.XXVIII - Legea cadastrului şi publicităţii imobiliare nr.7/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.61 din 21 martie 1996, cu modificările aduse prin prezenta lege, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Art.XXIX – Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr.25/1997 cu privire la regimul juridic al adopţiei, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.120 din 12 iunie 1997, aprobată prin Legea nr.87/1998, cu modificările şi completările ulterioare, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Art.XXX - Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr.26/1997 privind protecţia copilului aflat în dificultate, aprobată prin Legea nr.108/1998, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.276 din 24 iulie 1998, cu modificările şi completările ulterioare, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Art.XXXI - Legea nr.54/1998 privind circulaţia juridică a terenurilor, publicată Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 102 din 4 martie 1998, cu modificările aduse prin prezenta lege se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.